

VĚSTNÍK

NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU
2026

OBSAH**Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI**

1.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2025 (V) 3
(25/07, 25/08, 25/10, 25/23, 25/26, 25/27, 25/28)	3
2.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2026 (I)..... 7
(26/05)	7

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

24/22	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Národní sportovní agentura</i> za rok 2024, účetní závěrka Národní sportovní agentury za rok 2024 a údaje předkládané Národní sportovní agenturou pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2024..... 9	9
24/26	Peněžní prostředky související s informační podporou vízových služeb a dalších konzulárních činností 39	39
24/28	Peněžní prostředky vynakládané v souvislosti s profesionalizací a zvyšováním kvality státní služby a výkonu státní správy 61	61
24/29	Peněžní prostředky určené na informačně-poradenskou podporu účasti českých výzkumných týmů v rámcových výzkumných programech <i>Horizont 2020</i> a <i>Horizont Evropa</i> 87	87
24/30	Peněžní prostředky určené na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy – program DOPRAVA 2020+ 107	107
24/31	Správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek 135	135
24/33	Peněžní prostředky určené na ochranu měkkých cílů 155	155
25/02	Peněžní prostředky určené na projekty podpory hodnocení a řízení vzdělávací soustavy regionálního školství..... 169	169
25/04	Peněžní prostředky určené na podporu obnovy místních komunikací 195	195
25/06	Peněžní prostředky vynakládané Ministerstvem zemědělství na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině 219	219

ČÁST A

PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

1. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2025 (V)

Číslo kontrolní akce: 25/07

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 03/2026
(původní údaj: 01/2026).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/1/2026 na svém I. jednání 26. 1. 2026.

Číslo kontrolní akce: 25/08

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na podporu opatření k přizpůsobení se změně klimatu při hospodaření se srážkovými vodami

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 04/2026
(původní údaj: 01/2026).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/1/2026 na svém I. jednání 26. 1. 2026.

Číslo kontrolní akce: 25/10

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na vrtulníkové letectvo Armády České republiky

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 04/2026
(původní údaj: 02/2026).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/I/2026 na svém I. jednání 26. 1. 2026.

Číslo kontrolní akce: 25/23

Předmět kontroly:

Správa daňových příjmů z činností provozovaných prostřednictvím digitálních platforem

Změna v položce:

Cíle kontroly:

Provéřit, zda je systém správy daňových příjmů v oblasti sdílené ekonomiky a postup finančních orgánů v souladu s právními předpisy

(původní znění: Provéřit, zda Ministerstvo financí a Generální finanční ředitelství nastavily účelný systém správy daňových příjmů z činností provozovaných prostřednictvím digitálních platforem a zda je postup finančních orgánů při správě daní v souladu s právními předpisy).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/I/2026 na svém I. jednání 26. 1. 2026.

Číslo kontrolní akce: 25/26

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na rozvoj a modernizaci materiálně technické základny sociálních služeb

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

- doplňuje se:

Královéhradecký kraj,
statutární město Ostrava.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/I/2026 na svém I. jednání 26. 1. 2026.

Číslo kontrolní akce: 25/28

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na péči o děti předškolního věku

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *vybraní příjemci peněžních prostředků – upřesňuje se:*

CENTRUM BATOLE, z.s., Třinec;

„Hledá se Smolíček, o. s.“, Předměřice nad Labem;

Mateřské a rodinné centrum Mateřinka Brno;

PROGRES Jižní Morava, z.s., Šumperk;

Rozumbradi, dětská skupina, z.s., Dolní Marklovice 285, Petrovice u Karviné;

Rybička Teplice, z.s.;

Spolek Tree of Life CZ, z.s., Teplice;

Spolek pro rozvoj aktivit Mrňouskovy mateřské školy, Ostrava;

HVĚZDA z.s., Kostelec na Hané;

město Pohořelice;

obec Stanoviště;

obec Hostín;

statutární město Most;

Sbor Bratrské jednoty baptistů v Praze - Církev XXI. století, Praha.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/I/2026 na svém I. jednání 26. 1. 2026.

Číslo kontrolní akce: 25/27

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na podporu vinařství a vinohradnictví

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *vybraní příjemci peněžních prostředků – upřesňuje se:*

CHÂTEAU VALTICE - Vinné sklepy Valtice, a.s.;

Vinařství LAHOFER, a.s., Dobšice;

VINICE - HNÁNICE s.r.o., Brno;

Vinice LAHOFER s. r. o., Dobšice;

Vinofrukt, a.s., Dolní Dunajovice;

Jan Plaček, č.p. 39, Moravské Bránice;

Marcela Hříbalová Petráková, Spojovací 596, Tuchlovice;

Petr Bíza, Peckova 1009, Čejkovice.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/II/2026 na svém II. jednání 9. 2. 2026.

2. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2026 (I)

Číslo kontrolní akce: 26/05

Předmět kontroly:

Majetek a peněžní prostředky, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané krajské hygienické stanice

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *vybrané krajské hygienické stanice – upřesňuje se:*

Hygienická stanice hlavního města Prahy se sídlem v Praze,
Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně,
Krajská hygienická stanice Jihočeského kraje se sídlem v Českých Budějovicích,
Krajská hygienická stanice Plzeňského kraje se sídlem v Plzni.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/III/2026 na svém III. jednání 2. 3. 2026.

ČÁST B

KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

Kontrolní závěr z kontrolní akce

24/22

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Národní sportovní agentura* za rok 2024, účetní závěrka *Národní sportovní agentury* za rok 2024 a údaje předkládané *Národní sportovní agenturou* pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2024

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2024 pod číslem 24/22. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jaromíra Steidlová.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda *Národní sportovní agentura* při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2024 postupovala v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Národní sportovní agentura, Praha (dále také „NSA“).

Kontrolováno bylo období roku 2024 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od září 2024 do května 2025.

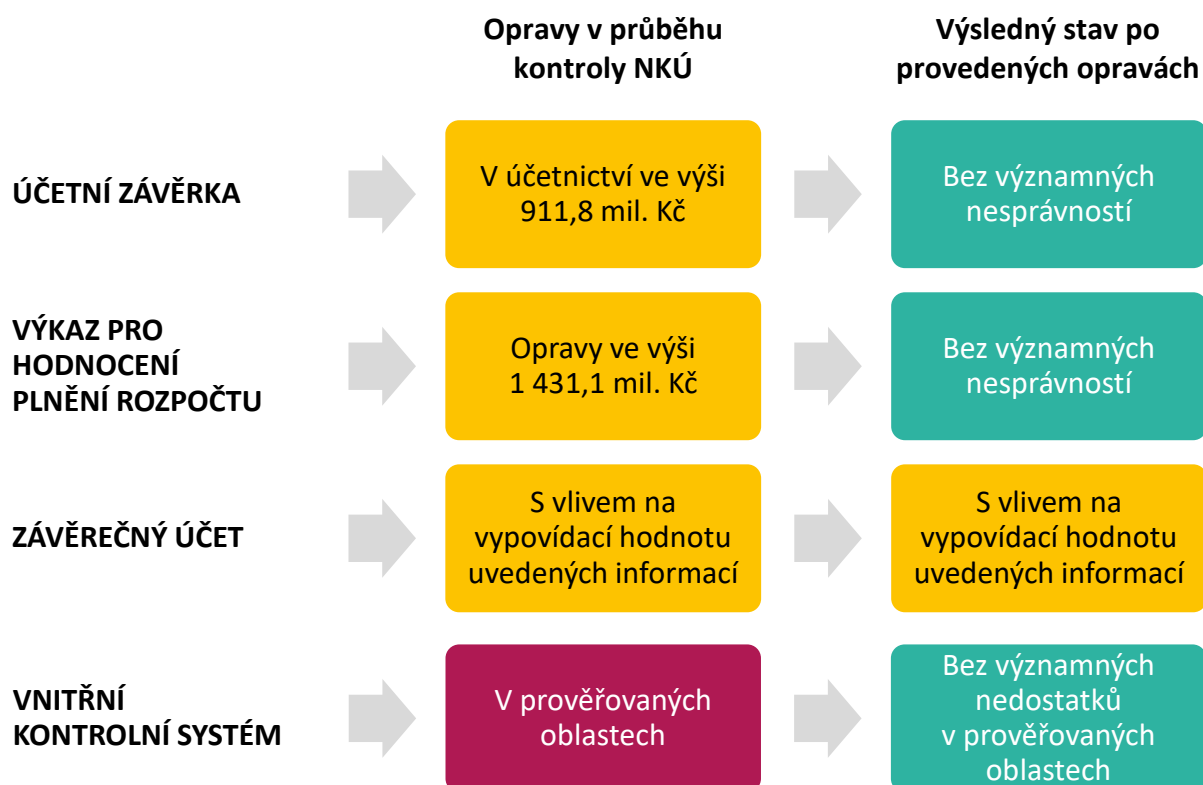
Kolegium NKÚ na svém IX. jednání, které se konalo dne 23. června 2025,

schválilo usnesením č. 8/IX/2025

kontrolní závěr v tomto znění:

Účetní závěrka, výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu, závěrečný účet a vnitřní kontrolní systém NSA za rok 2024

NKÚ zahájil kontrolu v průběhu kontrolovaného období 2024. Národní sportovní agentura tak mohla zjištěné nedostatky průběžně opravovat.

- Nebyly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky.
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky.
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky s rozsáhlým dopadem na oblast kontroly.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda NSA při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2024 postupovala v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolní akce byla zahájena v průběhu kontrolovaného účetního a rozpočtového období 2024.

1. Vedení účetnictví a účetní závěrka

NKÚ provedl kontrolu účetní závěrky NSA sestavené k 31. prosinci 2024 (dále také „ÚZ“)¹, která se skládá z rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přílohy.

Účetní závěrka NSA sestavená k 31. prosinci 2024 podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a to dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky².

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nedostatky ve vedení účetnictví NSA. Tyto nedostatky ve výši 911,8 mil. Kč by měly významný vliv na zůstatky položek účetní závěrky NSA za rok 2024. NSA tyto zjištěné nedostatky opravila ještě před sestavením ÚZ (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru).

V důsledku provedení účetních oprav a realizace potřebných opatření k eliminaci systémových nedostatků ještě v průběhu kontroly konstatuje NKÚ, že účetnictví NSA v roce 2024 bylo vedeno v souladu s příslušnými právními předpisy³ (viz část IV.1.2 tohoto kontrolního závěru).

Provedené účetní opravy promítla NSA i do úprav svých účetních a jiných postupů nastavených v rámci vnitřního kontrolního systému (dále také „VKS“) v těch případech, kdy se jednalo o systémové nedostatky (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru).

2. Údaje předkládané Národní sportovní agenturou pro hodnocení plnění státního rozpočtu

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu NSA sestaveném k 31. prosinci 2024⁴ (dále také „výkaz FIN 1-12 OSS“) u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich třídění z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle rozpočtové skladby.

Podle NKÚ byl výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu NSA za rok 2024 ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nedostatky v klasifikaci rozpočtových příjmů a výdajů. Tyto nedostatky ve výši 1 431,1 mil. Kč by měly významný vliv na výkaz FIN 1-12 OSS. NSA tyto

¹ Portál MONITOR [online]. Údaje výkazů účetní závěrky [cit. 26. května 2025]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.gov.cz/ucetni-jednotka/07460121/ucetni-zaverka/rozhava?rad=j&obdobi=2412>.

² Vybranými účetními jednotkami jsou podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace a zdravotní pojišťovny (k 31. 12. 2024).

³ Viz ustanovení § 19 odst. 7 zákona č. 563/1991 Sb.

⁴ Portál MONITOR [online]. Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu [cit. 26. května 2025]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.gov.cz/kapitola/362/rozpocet/souhrnny?rad=j&obdobi=2412>.

zjištěné nedostatky opravila ještě před sestavením výkazu FIN 1-12 OSS (viz část IV.2.1 tohoto kontrolního závěru).

Po přijetí a realizaci opatření k eliminaci systémových nedostatků a po provedení oprav všech nedostatků v rozpočtové klasifikaci identifikovaných NKÚ v průběhu kontroly lze konstatovat, že NSA při třídění příjmů a výdajů postupovala v souladu s vyhláškou č. 412/2021 Sb.⁵ (viz část IV.2.2 tohoto kontrolního závěru).

3. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 362 – *Národní sportovní agentura*

NKÚ prověřil soulad sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu 362 – *Národní sportovní agentura* za rok 2024 (dále také „ZÚ za rok 2024“) s vyhláškou č. 419/2001 Sb.⁶ a shodu informací v něm uvedených se vstupními údaji v rozpočtovém systému, s finančními výkazy a údaji dalších evidencí (viz část IV.3. tohoto kontrolního závěru).

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 362 – *Národní sportovní agentura* za rok 2024 kromě níže uvedených skutečností sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 362 – *Národní sportovní agentura* za rok 2024 v rozporu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. neobsahuje:

- u programů vedených v modulech informačního systému „Evidenční dotační systém“ (dále také „EDS“) a „Správa majetku ve vlastnictví státu“ (dále také „SMVS“) údaj o dosavadním celkovém čerpání programu, stav plnění cílů programu a informace o předpokladech jeho další realizace (viz část IV.3.2 tohoto kontrolního závěru);
- u hodnocení jednotlivých dotačních programů, které kapitola spravovala v hodnoceném roce, informace o naplňování principů hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti. Také není uvedena informace o naplňování účelu dotačního programu, dosažení stanovených cílů, závazných výstupů a přínosů v měřitelných hodnotách (viz část IV.3.2 tohoto kontrolního závěru).

NKÚ v průběhu kontroly nejdříve identifikoval nedostatky v závěrečném účtu kapitoly státního rozpočtu 362 – *Národní sportovní agentura za rok 2023* (dále „ZÚ za rok 2023“). NSA některé nedostatky odstranila při přípravě ZÚ za rok 2024. V ZÚ za rok 2024 však NSA nedoplnila významné informace týkající se naplňování principů hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti u jednotlivých dotačních programů, stejně jako údaje o plnění stanovených cílů a dalším vývoji národních investičních programů v rámci programového financování (viz část IV.3.1 tohoto kontrolního závěru).

4. Vnitřní kontrolní systém NSA

V průběhu kontroly NKÚ zjistil ve všech prověřovaných oblastech významné nedostatky, které vnitřní kontrolní systém NSA neidentifikoval. Pokud by NSA tyto nedostatky neopravila a nepřijala systémová opatření ve vnitřním kontrolním systému, vyhodnotil by NKÚ vnitřní kontrolní systém NSA v těchto oblastech jako neúčinný. Po opatřeních

⁵ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

⁶ Vyhláška č. 419/2001 Sb., o předkládání údajů pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu.

přijatých NSA v průběhu kontroly lze dle NKÚ považovat vnitřní kontrolní systém v prověřovaných oblastech za účinný ve smyslu požadavku zákona č. 320/2001 Sb.⁷.

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v oblasti účetnictví (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru), u údajů o plnění rozpočtu (viz část IV.2.1 tohoto kontrolního závěru), v závěrečném účtu (viz část IV.3.1 tohoto kontrolního závěru), v oblasti řídicí kontroly (viz část IV.4.1 tohoto kontrolního závěru) a v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb.⁸, finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb.⁹ a dalších právních předpisů (viz část IV.5. a IV.6. tohoto kontrolního závěru) významné nedostatky, které VKS NSA neidentifikoval. NSA většinu těchto nedostatků opravila, resp. přijala i ve VKS dostatečná opatření k nápravě systémových nedostatků. Pokud by NSA opravu významných nedostatků, resp. přijetí systémových opatření ve VKS v uvedených oblastech k 31. prosinci 2024 neprovedla tak, aby byla realizována s účinností již pro rok 2024, vyhodnotil by NKÚ vzhledem k závažnosti zjištěných nedostatků VKS v prověřovaných oblastech jako neúčinný.

NKÚ upozornil na přetrvávající nedostatky v oblasti:

- závěrečného účtu, který NSA za rok 2024 nesestavila ve dvou bodech v souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. (viz část IV.3.2 tohoto kontrolního závěru),
- hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů, kdy NSA umožnila pozemky, se kterými je příslušná hospodařit, užívat jiným subjektům bez právního důvodu a bezúplatně (viz část IV.5. tohoto kontrolního závěru).

Uvedené nedostatky však již nebyly takového rozsahu, aby byly ze strany NKÚ vyhodnoceny jako významné ve vztahu k prověřovaným oblastem VKS.

5. Soulad prověřovaných transakcí s právními předpisy

NKÚ zjistil, že NSA postupovala v rozporu se zákonem č. 219/2000 Sb., když umožnila bezúplatné užívání pozemků bez právního důvodu.

NSA umožnila bez právního důvodu a bezúplatně užívat pozemky, a to v kat. úz. Harrachov, územnímu samosprávnému celku a v kat. úz. Jáchymov právnické osobě, jejímž hlavním účelem je podnikání. NSA tak neodůvodněně snižovala výnos z tohoto majetku minimálně ve výši 9,1 mil. Kč. Nárok na úhradu za užívání pozemků v uvedené výši NSA uplatnila až v průběhu kontroly. Příslušné nájemní smlouvy NSA s uživateli pozemků neuzavřela ani k datu 30. dubna 2025, činila však úkony za účelem jejich uzavření včetně podání žádosti o udělení výjimky dle § 27 zákona č. 219/2000 Sb.

NSA v této oblasti postupuje dlouhodobě v rozporu se zákonem č. 219/2000 Sb., neboť již v KA 23/04¹⁰ bylo zjištěno, že NSA umožnila pozemky, se kterými měla příslušnost hospodařit,

⁷ V ustanovení § 5 odst. 1 písmeno a) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), je mj. uvedeno: „... organizovat finanční kontrolu tak, aby byla zajištěna přiměřená jistota...“

⁸ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹⁰ Kontrolní akce č. 23/04 – *Peněžní prostředky státu určené na podporu sportu a sportovní reprezentaci a majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Národní sportovní agentura*; kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 3/2024 *Věstníku NKÚ*.

užívat jiným subjektům bezúplatně a bez právního důvodu (viz část IV.5. tohoto kontrolního závěru).

6. Skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně

NKÚ zjistil skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně ve výši 3,8 mil. Kč.

NSA např. neodvedla ve stanovených lhůtách do státního rozpočtu příjmy státního rozpočtu soustředěné na účtu cizích prostředků představující vratky dotací na základě výzev dle ustanovení § 14f zákona č. 218/2000 Sb. (viz část IV.6. tohoto kontrolního závěru).

II. Informace o kontrolované oblasti

NSA byla zřízena k 1. srpnu 2019 zákonem č. 178/2019 Sb.¹¹ a podle zákona České národní rady č. 2/1969 Sb.¹² je ústředním orgánem státní správy.

Do 31. března 2023 stál v čele NSA předseda NSA jmenovaný vládou, kterého zastupovali jím jmenovaní dva místopředsedové, a to místopředseda pro správu a řízení úřadu a místopředseda pro sport. Jako poradní orgán předsedy NSA byla zřízena Národní rada pro sport. Zákonem č. 49/2023 Sb.¹³ došlo s účinností od 1. dubna 2023 k organizační změně ve struktuře NSA v podobě ustavení kolektivního řídicího orgánu (rady NSA) a kolektivního kontrolního orgánu (dozorčí komise NSA). Počínaje 1. dubnem 2023 je tak v čele NSA rada NSA složená z předsedy, místopředsedy a člena rady, které jmenuje a odvolává vláda na návrh předsedy vlády. Jejich funkční období je pět let.

NSA podle ustanovení § 3a zákona č. 115/2001 Sb.¹⁴ mj. vypracovává návrh plánu státní politiky ve sportu a předkládá jej vládě ke schválení. Dále koordinuje uskutečnění vládou schváleného plánu státní politiky ve sportu a akčního plánu podpory sportu, poskytuje finanční podporu sportu ze státního rozpočtu prostřednictvím jí vyhlášených programů na rozvoj a podporu sportu, turistiky a sportovní reprezentace. NSA kontroluje použití podpory sportu ze státního rozpočtu u příjemců podpory a u osob, kterým příjemce tuto podporu v souladu s podmínkami pro použití podpory dále poskytl. Rovněž vytváří podmínky pro sport dětí a mládeže a jejich trenéry, pro sport dospělých, pro rozvoj sportu pro všechny, pro sport zdravotně postižených občanů a pro sportovní reprezentanty ČR, zahrnující účast reprezentantů na sportovních akcích v ČR a zahraničí.

Podle zákona č. 178/2019 Sb. a v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb. je NSA organizační složkou státu (dále také „OSS“) a dle zákona č. 563/1991 Sb. vybranou účetní jednotkou. NSA je ústředním orgánem státní správy podle zákona České národní rady č. 2/1969 Sb. a v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb. a dle vyhlášky č. 412/2021 Sb. je správcem kapitoly státního rozpočtu 362 – *Národní sportovní agentura*.

NSA byla k 31. prosinci 2024 zřizovatelem jedné příspěvkové organizace, a to Antidopingového výboru České republiky.

Při NSA působí dle ustanovení § 3g zákona č. 115/2001 Sb. Národní rozhodčí soud pro sport (dále také „Soud“), do jehož pravomoci náleží rozhodování sporů v souvislosti s dopingem, jakož i sporů ve věcech disciplinárních deliktů sportovců anebo členů sportovních organizací, pokud je to v souladu s jejich vnitřními předpisy a tyto sportovní organizace o to požádají. Soud vykonává svěřené úkoly nezávisle na NSA a není vázán pokyny NSA. Soud není samostatnou účetní jednotkou, nevede samostatné účetnictví a samostatně nehospodaří. Veškeré účetnictví týkající se činnosti soudu spravuje NSA. Prostředky vynakládané NSA na činnost Soudu je tak nutno považovat za prostředky vynakládané na základě právních předpisů ve smyslu ustanovení § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb.

¹¹ Zákon č. 178/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹² Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

¹³ Zákon č. 49/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁴ Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu.

Přehled vybraných údajů z ÚZ a z výkazu FIN 1-12 OSS vygenerovaného z rozpočtového systému¹⁵ je uveden v následujících tabulkách.

Tabulka č. 1: Údaje ÚZ – rozvaha a výkaz zisku a ztráty (údaje za rok 2024)

Ukazatel	Částka v mil. Kč
Aktiva netto, pasiva	7 771,5
Náklady	8 257,4
Výnosy	10,9
Výsledek hospodaření běžného účetního období (ztráta)	-8 246,6

Zdroj: ÚZ.

Pozn.: NSA v ÚZ vykázala aktiva v hodnotě brutto ve výši 7 790,7 mil. Kč upravené o korekce ve výši 19,2 mil. Kč.

Tabulka č. 2: Údaje ÚZ – informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů (údaje za rok 2024)

Položka výkazu	Částka v mil. Kč
901 – Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	0,2
902 – Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	0,2
905 – Vyřazené pohledávky	0,03
934 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	4,5
948 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	41,2
956 – Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	500,0
971 – Krátkodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	1,3
974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	87,2

Zdroj: ÚZ.

Tabulka č. 3: Údaje z výkazu FIN 1-12 OSS

Ukazatel	Částka v mil. Kč
Příjmy (skutečnost celkem)	25,8
Výdaje (skutečnost celkem)	8 278,7

Zdroj: výkaz FIN 1-12 OSS.

¹⁵ Dle ustanovení § 3 písm. o) zákona č. 218/2000 Sb. je rozpočtový systém informačním systémem veřejné správy, v němž se mj. soustřeďují údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akce byla kontrolou typu finanční audit a jejím cílem bylo prověřit, zda NSA při vedení účetnictví v roce 2024, při sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2024, při předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2024¹⁶ a při sestavení závěrečného účtu za rok 2024 postupovala v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku představuje hodnotu aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a podrozvahových účtů vykázaných v ÚZ a vyčíslených v tabulkách č. 1 a 2. Kontrolovaný objem finančních prostředků v rámci výkazu FIN 1-12 OSS představuje součet celkových příjmů a výdajů ve sloupci *Skutečnost*, jejichž hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Kontrola se zaměřila na činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví¹⁷ a měly vliv na hodnotu kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v ÚZ, na hodnotu významných údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2024 a na ZÚ za rok 2024.

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila dodržování směrné účtové osnovy, správnost používání účetních metod a ostatních podmínek vedení účetnictví stanovených zákonem č. 563/1991 Sb. a vyhláškou č. 410/2009 Sb.¹⁸ U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem prověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví.

V případě údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu bylo prověřováno, zda byla dodržena správnost třídění příjmů a výdajů rozpočtovou skladbou z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle vyhlášky č. 412/2021 Sb.

Výběr položek účetní závěrky a údajů předkládaných Národní sportovní agenturou pro hodnocení plnění státního rozpočtu provedl NKÚ s ohledem na vyhodnocená rizika nesprávnosti vykázaných údajů.

U relevantních transakcí byl prověřován soulad s vybranými ustanoveními dalších právních předpisů, a to zejména zákona č. 218/2000 Sb. a zákona č. 219/2000 Sb.

V případě uzavírání smluv a objednávek bylo prověřováno jejich uveřejnění v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb.¹⁹

NKÚ na základě prověřovaných skutečností vyhodnotil **nastavení VKS** v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu (vnitřní předpisy, interní audit, účetní metody, účetní

¹⁶ Dle ustanovení § 20 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. jsou OSS povinny předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Způsob a termíny předkládání údajů a jejich rozsah stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků a rozpočtů dobrovolných svazků obcí. Dle ustanovení § 5 odst. 1 a dle přílohy č. 1 této vyhlášky zpracovávají OSS údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu přímo v rozpočtovém systému, ve kterém je z nich následně sestavován výkaz FIN 1-12 OSS.

¹⁷ NSA je jakožto OSS povinna v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládá v účetní závěrce, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

¹⁸ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

¹⁹ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

doklady, účetní knihy, inventarizace majetku a závazků, účetní závěrka a schvalování účetní závěrky) dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb.²⁰ NKÚ dále u prověřovaných operací v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů (zejména dle zákona č. 340/2015 Sb.) a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb. vyhodnotil **funkčnost VKS**, tj. zda jsou prvky VKS implementovány tak, aby bylo zamezeno vzniku nesprávností. Kombinace zjištění týkajících se nastavení a funkčnosti VKS ve výše uvedených oblastech pak byla podkladem pro hodnocení účinnosti VKS NSA.

Při kontrole ZÚ za rok 2024 bylo prověřeno, zda je závěrečný účet sestaven v souladu s požadavky vyhlášky č. 419/2001 Sb. a zda je také v souladu se skutečností, tj. zda vybrané údaje uváděné v závěrečném účtu jsou správné a úplné ve srovnání s finančními výkazy obsahujícími údaje pro hodnocení plnění rozpočtu, s údaji v účetnictví, s údaji z účetních závěrek NSA a podřízené organizace v rámci kapitoly státního rozpočtu 362 a s jinými veřejně dostupnými zdroji, např. usneseními vlády České republiky, veřejně přístupnými rejstříky apod.

Při kontrole bylo provedeno také vyhodnocení opatření přijatých²¹ k nápravě nedostatků v oblasti bezúplatného užívání pozemků bez právního důvodu uvedených v kontrolním závěru z kontrolní akce NKÚ č. 23/04.

V rámci kontroly byl rovněž proveden rozbor výsledku hospodaření NSA z aktuálního a peněžního pohledu (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru). Kontrola se dále zaměřila na informace vykazované na podrozvahových účtech (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru) a na informace o financování obnovy sportovních zařízení po povodních (viz příloha č. 3 tohoto kontrolního závěru).

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Hodnoty uvedené v tomto kontrolním závěru byly zaokrouhleny, čímž může vzniknout drobný nesoulad v některých uváděných finančních údajích.

²⁰ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

²¹ Na základě usnesení vlády ČR ze dne 19. března 2025 č. 181, *ke kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 23/04 Peněžní prostředky státu určené na podporu sportu a sportovní reprezentaci a majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Národní sportovní agentura.*

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Vedení účetnictví a spolehlivost údajů ÚZ

1.1 Opravy chyb v účetnictví v průběhu účetního období

NKÚ zahájil kontrolu již v průběhu kontrolovaného účetního období 2024, což umožnilo NSA provést opravu nedostatků identifikovaných v účetnictví v průběhu kontroly NKÚ ještě před uzavřením účetních knih a sestavením účetní závěrky.

Provedením oprav nedostatků identifikovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v rámci kontrolní akce č. 24/22 předešla NSA vzniku významných nesprávností v ÚZ v souhrnné výši 911,8 mil. Kč²². Jednalo se zejména o následující:

1.1.1 Nesprávná výše podmíněných závazků na účtu 916 – *Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů* a 956 – *Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů*

NSA účtovala o předpisu podmíněných závazků z vydaných rozhodnutí o poskytnutí dotace v nesprávném okamžiku, a to až k datu schválení / podepsání platebního poukazu na výplatu příslušné dotace. NSA tak nevykazovala podmíněné závazky u dotací, u kterých již bylo vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace, ale doposud nebyl schválen platební poukaz.

NSA dále u více než 100 projektů účtovala opakovaně (i čtyřikrát) o stejném podmíněném závazku nebo u těchto projektů neodúčtovala podmíněné závazky z transferů, přestože dotace již byla v minulosti vyplacena.

Jednalo se o **systémové nedostatky v celkové výši 624,5 mil. Kč**, které NSA opravila a dále k nim **přijala systémová opatření** v podobě opravy nevhodně nastavené automatické předkontace pro vratky plateb dotací.

1.1.2 Nevykazování existujících podmíněných závazků a podmíněných pohledávek ze smluv

NSA do 30. září 2024 **nevykazovala** v účetních závěrkách **žádné podmíněné závazky ze smluv**, přestože má a rovněž v minulosti měla uzavřené smlouvy, ve kterých vystupuje jako objednatel určité služby či nákupu dlouhodobého majetku. NSA rovněž do 30. září 2024 **nevykazovala** v účetních závěrkách **žádné podmíněné pohledávky ze smluv**, přestože má uzavřené nájemní či pachtovní smlouvy, ve kterých vystupuje jako pronajímatel či propachtovatel pozemků, k nimž náleží NSA příslušnost hospodařit s majetkem státu. Tento **systémový nedostatek byl vyčíslen v částce 93 mil. Kč.**

NSA zaúčtovala chybějící podmíněné závazky na účet 974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv a 971 – Krátkodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku a podmíněné pohledávky na účet 934 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv. NSA dále **přijala systémové opatření v podobě vnitřního předpisu**, ve kterém stanovila postup při oceňování podmíněných pohledávek a závazků ze smluv a významnost

²² Jedná se o vlastní výpočet NKÚ zohledňující výsledné dopady provedených účetních oprav na zůstatky položek účetní závěrky (tzn., že je zohledněno současné nadhodnocení a podhodnocení stejné položky účetní závěrky).

pro účtování o tomto typu podmíněných aktiv a pasiv; viz také příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru.

1.1.3 Nesprávné vykazování zálohy a dohadu u finančně vypořádaných dotací

NSA v roce 2024 poskytla dotace v celkové výši 88 mil. Kč na dva projekty, které byli příjemci dotace povinni vypořádat dle podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace v září 2024. V tomto termínu **příjemci dotaci skutečně finančně vypořádali. NSA přesto i po předloženém finančním vypořádání stále vykazovala u těchto případů poskytnutou zálohu a dohady nákladů ve výši 88 mil. Kč,** a neaplikovala tak závazný účetní postup dle Českého účetního standardu pro některé vybrané účetní jednotky č. 703 – *Transfery*.

NSA odúčtovala poskytnutou zálohu z účtu 373 – *Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery* a zároveň dohady nákladů z účtu 389 – *Dohadné účty pasivní*, a to ve výši 88 mil. Kč.

1.1.4 Neúčtování o podmíněné pohledávce z titulu uplatněného nároku na náhradu škody v rámci trestního řízení

NSA se jako osoba poškozená připojila v roce 2024 k trestnímu řízení a uplatnila nárok na náhradu škody ve výši 41,2 mil. Kč, a to včetně jeho zajištění na majetku obviněných. O zajištění nároku NSA rozhodlo v roce 2024 v přípravném řízení státní zastupitelství. **NSA o uplatněném nároku na náhradu škody ve výši 41,2 mil. Kč neúčtovala.**

NSA doučtovala chybějící podmíněnou pohledávku z titulu uplatněného nároku na náhradu škody v rámci trestního řízení ve výši 41,2 mil. Kč na účet 948 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení*; viz také příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru.

1.1.5 Nesprávné účtování o nákladech z titulu výplaty peněžních ocenění sportovcům

NSA v roce 2024 vyplácela peněžní ocenění dle nařízení vlády č. 302/2021 Sb.²³ Jednalo se o ocenění sportovců a jejich realizačních týmů za medailová umístění na olympijských a paralympijských hrách v Paříži. NSA o souvisejících nákladech účtovala na účtu 549 – *Ostatní náklady z činnosti*, přestože peněžní ocenění sportovců mají věcně charakter podpory a odpovídají tak definici transferu. NSA proto měla o těchto účetních případech účtovat na účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*. Tento systémový nedostatek byl vyčíslen v částce 32,8 mil. Kč.

NSA přeúčtovala částku 32,8 mil. Kč z nesprávného účtu 549 – *Ostatní náklady z činnosti* na účet 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*. Dále NSA přijala systémové opatření v podobě úpravy účtového rozvrhu a též v podobě nastavení příslušné automatické předkontace v ekonomickém informačním systému NSA.

1.1.6 Nevykazování ekonomického informačního systému NSA na účtu 013 – *Software*

NSA v roce 2023 a 2024 pořizovala, resp. technicky zhodnocovala dlouhodobý nehmotný majetek – ekonomický informační systém NSA. O pořizování tohoto dlouhodobého nehmotného majetku a o jeho technickém zhodnocení však NSA účtovala ve výši 15,5 mil. Kč nesprávně do nákladů na účet 518 – *Ostatní služby* namísto na účet 013 – *Software*. Dále pak NSA předprojektové přípravné práce související s pořizováním ekonomického informačního

²³ Nařízení vlády č. 302/2021 Sb., o oceněních udělovaných Národní sportovní agenturou.

systemu vykazovala ve výši 0,6 mil. Kč na účtu 041 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek*, přestože byl tento majetek již způsobilý k užívání.

NSA zařadila ekonomický informační systém v celkové výši 16,2 mil. Kč do dlouhodobého nehmotného majetku na účet 013 – *Software*, prostřednictvím účtu 408 – *Opravy předcházejících účetních období* opravila výši výsledku hospodaření minulého účetního období, nastavila odpisový plán u této majetkové položky a provedla mimořádné odpisy za dobu, kdy tento majetek neodepisovala.

1.1.7 Nesprávné účtování o nákladech z titulu platby členského příspěvku

NSA účtovala náklady ve výši 3,2 mil. Kč spojené s úhradou členského příspěvku mezinárodní organizaci nesprávně na účtu 538 – *Jiné daně a poplatky*, přestože členské příspěvky jsou transferem, o kterém se účtuje prostřednictvím účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*.

NSA přeúčtovala částku 3,2 mil. Kč z nesprávného účtu 538 – *Jiné daně a poplatky* na účet 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*.

1.1.8 Nevykazování rezerv a podmíněných závazků ze soudních sporů

NSA do 30. září 2024 nevykazovala v účetních závěrkách žádné rezervy ani podmíněné závazky ze soudních sporů, přestože vede a rovněž i v minulosti vedla soudní spory, ve kterých vystupuje jako strana žalovaná. Tento systémový nedostatek byl vyčíslen v částce 2,7 mil. Kč.

NSA k aktivnímu soudnímu sporu, ve kterém vystupovala jako strana žalovaná, vytvořila rezervu prostřednictvím účtu 555 – *Tvorba a zúčtování rezerv* a 441 – *Rezervy ve výši 2,7 mil. Kč*. NSA dále přijala systémové opatření v podobě vnitřního předpisu, ve kterém stanovila hranici významnosti pro podmíněné pohledávky a závazky ze soudních sporů; viz také příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru. Dále NSA vypracovala přehled všech dosud vedených soudních sporů s jejich rozdělením na aktivní a skončené a u jednotlivých soudních sporů uvedla, s jakou pravděpodobností se dá očekávat, že NSA soudní spor prohraje. NSA zavedla každoroční aktualizaci přehledu soudních sporů a jeho předávání účtárně NSA jako podklad pro účtování o rezervách či podmíněných pohledávkách a podmíněných závazcích ze soudních sporů.

1.1.9 Nesprávné účtování mzdových nákladů

NSA o některých mzdových nákladech vztahujících se k platům zaměstnanců v pracovním poměru účtovala na nesprávném účtu 527 – *Zákonné sociální náklady* namísto na účtu 521 – *Mzdové náklady*. Celkem se jednalo o 1,8 mil. Kč.

NSA přeúčtovala částku 1,8 mil. Kč z nesprávného účtu 527 – *Zákonné sociální náklady* na účet 521 – *Mzdové náklady*.

1.1.10 Inventarizace majetku a závazků

Při kontrole inventarizace majetku a závazků za rok 2023 NKÚ zjistil zejména následující nedostatky:

- NSA neprováděla inventarizaci veškerého majetku a závazků – nebyly vyhotoveny inventurní soupisy k účtům, na které v průběhu účetního období roku 2023 NSA účtovala, ale k 31. prosinci 2023 měly tyto účty nulový zůstatek.

- NSA neprováděla vzájemné odsouhlasování pohledávek a závazků s jednotlivými věřiteli a dlužníky v rámci prováděné inventarizace. NSA neměla vnitřním předpisem stanovenou hranici pro vzájemné odsouhlasování pohledávek a závazků.

NSA byla na uvedené nedostatky Nejvyšším kontrolním úřadem upozorněna, mj. s cílem zamezení jejich případnému opakování v roce 2024. NSA uvedené nedostatky při inventarizaci za rok 2024 odstranila, a lze tak konstatovat, že v rámci prověřování inventarizace za rok 2024 nebyly Nejvyšším kontrolním úřadem zjištěny případy porušení právních předpisů²⁴ upravujících oblast inventarizace. Hodnota inventarizovaného majetku, závazků, jiných aktiv a jiných pasiv zjištěná při inventarizaci odpovídala stavu vykázanému k 31. prosinci 2024 v ÚZ.

1.2 Spolehlivost údajů ÚZ

Údaje ÚZ vykazala NSA v rozvaze, ve výkazu zisku a ztráty a v příloze.

Pro vyhodnocení spolehlivosti²⁵ údajů ÚZ stanovil NKÚ hladinu významnosti²⁶ ve výši 165 mil. Kč²⁷.

V účetní závěrce sestavené po provedení oprav (uvedených v části IV.1.1 tohoto kontrolního závěru) nezjistil NKÚ žádné neopravené nesprávnosti.

Účetní závěrka NSA sestavená k 31. prosinci 2024 podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.

Spolehlivé informace účetní závěrky mají dle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. umožnit jejím uživatelům činit ekonomická rozhodnutí. V rámci kontroly provedl NKÚ rozbor výsledku hospodaření NSA z pohledu aktuálního (účetního) a peněžního (plnění rozpočtu) (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru) a popis informací vykazovaných NSA na podrozvahových účtech (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru).

2. Údaje předkládané Národní sportovní agenturou pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2024

NKÚ provedl ve výkazu FIN 1-12 OSS NSA sestaveném k 31. prosinci 2024 u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich druhového, odvětvového a prostorového třídění dle rozpočtové skladby.

²⁴ Zejména ustanovení § 29 a § 30 zákona č. 563/1991 Sb. a ustanovení vyhlášky č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků.

²⁵ Viz ustanovení § 19 odst. 7 zákona č. 563/1991 Sb.

²⁶ Významnost (materialita) reprezentuje u ÚZ hodnotu nesprávností, jejíž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele. Při stanovení významnosti postupuje NKÚ v souladu s *Kontrolními standardy NKÚ* a zohledňuje příklady dobré praxe vyplývající z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI) pro finanční audit.

²⁷ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích ÚZ stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši cca 2 % z nákladů, které byly k 31. prosinci 2024 vykazány ve výši 8 257,4 mil. Kč.

2.1 Opravy chyb v klasifikaci rozpočtových příjmů a výdajů v průběhu roku 2024

NKÚ zahájil kontrolu již v průběhu kontrolovaného rozpočtového období 2024, což umožnilo NSA provést opravu nedostatků identifikovaných v klasifikaci rozpočtových výdajů a příjmů v průběhu kontroly NKÚ ještě před sestavením výkazu FIN 1-12 OSS.

V údajích předkládaných NSA pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2024 zjistil NKÚ v průběhu kontroly významné nedostatky ve výši 1 431,1 mil. Kč²⁸, které NSA v průběhu kontroly opravila. Jednalo se zejména o následující:

2.1.1 Nesprávná rozpočtová klasifikace transferů poskytovaných obcím na pořízení a technické zhodnocení sportovních zařízení ve vlastnictví obcí

NSA klasifikovala transfery poskytované obcím na pořízení a technické zhodnocení sportovních zařízení v jejich vlastnictví **nesprávným rozpočtovým paragrafem 3419 – Ostatní sportovní činnost**, přestože pro dotace na sportovní zařízení ve vlastnictví obce je vyhláškou č. 412/2021 Sb. stanoven **rozpočtový paragraf 3412 – Sportovní zařízení ve vlastnictví obce**, který NSA vůbec nevyužívala. Jednalo se o **systémový nedostatek v celkové výši 1 330,5 mil. Kč**, který NSA opravila a **současně nové případy v celkové výši 278 mil. Kč** již začala klasifikovat **správným rozpočtovým paragrafem 3412 – Sportovní zařízení ve vlastnictví obce**.

2.1.2 Nesprávná rozpočtová klasifikace transferů poskytovaných do oblasti státní sportovní reprezentace

NSA klasifikovala transfery poskytované spolkům a sportovním svazům **do oblasti státní sportovní reprezentace nesprávným rozpočtovým paragrafem 3419 – Ostatní sportovní činnost**, přestože pro dotace do oblasti státní sportovní reprezentace je vyhláškou č. 412/2021 Sb. stanoven **rozpočtový paragraf 3411 – Státní sportovní reprezentace**. Jednalo se o **systémový nedostatek v celkové výši 97,3 mil. Kč**, který NSA opravila a **současně nové případy již začala klasifikovat správným rozpočtovým paragrafem 3411 – Státní sportovní reprezentace**.

2.2 Spolehlivost údajů výkazu FIN 1-12 OSS

Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných Národní sportovní agenturou pro hodnocení plnění státního rozpočtu stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši 165 mil. Kč²⁹.

Ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2024 sestaveném po provedení oprav (uvedených v části IV.2.1 tohoto kontrolního závěru) nezjistil NKÚ žádné neopravené nesprávnosti.

Podle NKÚ byl uvedený výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

²⁸ Jedná se o vlastní výpočet NKÚ zohledňující výsledné dopady provedených oprav na zůstatky položek výkazu FIN 1-12 OSS (tzn., že je zohledněno současné nadhodnocení a podhodnocení stejné položky výkazu FIN 1-12 OSS).

²⁹ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši cca 2 % z celkových výdajů, které byly k 31. prosinci 2024 vykázány ve výši 8 279 mil. Kč.

3. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 362 – *Národní sportovní agentura* za rok 2024

Při kontrole ZÚ za rok 2024 se NKÚ zaměřil na dodržení souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb., na ověření správnosti a úplnosti údajů a číselných hodnot uvedených v průvodní zprávě, v číselných sestavách a v tabulkových přílohách.

3.1 Opravy nedostatků v závěrečném účtu

Předtím, než NSA sestavila ZÚ za rok 2024, prověřil NKÚ ZÚ za rok 2023, zda je sestaven v souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. NKÚ na zjištěné nedostatky v ZÚ za rok 2023 upozornil NSA, a to s cílem zamezení jejich případnému opakování v ZÚ za rok 2024. **NSA některé nedostatky odstranila při přípravě ZÚ za rok 2024, když zejména v průvodní zprávě ZÚ za rok 2024:**

- **vedla hodnocení plnění priorit státního rozpočtu stanovených vládou,**
- **doplnila rozbor zaměstnanosti o čerpání prostředků na platy a na ostatní platby za provedenou práci,**
- **doplnila hodnocení a vývoj transferů poskytnutých příspěvkovým organizacím,**
- **doplnila u transferů poskytnutých neziskovým a podobným osobám seznam nejvýznamnějších příjemců,**
- **doplnila komentář o bezúplatných převodech dlouhodobého majetku.**

Zároveň NSA začala v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb.³⁰ **zveřejňovat závěrečné účty na svých webových stránkách. V ZÚ za rok 2024 však NSA nedoplnila významné informace týkající se naplňování principů hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti dle § 2 zákona č. 320/2001 Sb. u jednotlivých dotačních programů, stejně jako údaje o plnění stanovených cílů a dalším vývoji národních investičních programů v rámci programového financování.**

3.2 Vyhodnocení ZÚ za rok 2024

ZÚ za rok 2024 obsahoval průvodní zprávu, povinné číselné sestavy a tabulkové přílohy stanovené vyhláškou č. 419/2001 Sb.

Dle NKÚ je ZÚ za rok 2024 kromě níže uvedených skutečností sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí. ZÚ za rok 2024 v rozporu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. neobsahuje:

- **u programů vedených v modulech informačního systému EDS/SMVS údaj o dosavadním celkovém čerpání programu, stav plnění cílů programu a informace o předpokladech jeho další realizace³¹;**
- **u hodnocení jednotlivých dotačních programů, které kapitola spravovala v hodnoceném roce, informace o naplňování principů hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti dle § 2 zákona č. 320/2001 Sb. Také není uvedena informace o naplňování účelu dotačního programu, dosažení stanovených cílů, závazných výstupů a přínosů v měřitelných hodnotách³².**

³⁰ Viz ustanovení § 30 odst. 4, poslední věta zákona č. 218/2000 Sb.

³¹ Viz příloha 1, část první, hlava I, bod 4.1 písm. d) vyhlášky č. 419/2001 Sb.

³² Viz příloha 1, část první, hlava I, bod 5 písm. a) vyhlášky č. 419/2001 Sb.

NSA přitom v roce 2024 poskytovala dotace ve výši 8,1 mld. Kč určené na podporu sportu, sportovní reprezentace a realizaci národní sportovní politiky.

Vzhledem k objemu poskytovaných prostředků má tato neúplnost významný dopad na vyovídací schopnost ZÚ za rok 2024, neboť chybí možnost vyhodnotit hospodárnost, efektivnost a účelnost nakládání s veřejnými financemi.

4. Vnitřní kontrolní systém NSA

NKÚ na základě prověřovaných skutečností vyhodnotil **nastavení VKS** v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu a v oblasti řídicí kontroly. NKÚ dále u prověřovaných operací vyhodnotil **funkčnost VKS** v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu, v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů (zejména dle zákona č. 340/2015 Sb.) a v oblasti řídicí kontroly. Kombinace zjištění z oblasti nastavení a funkčnosti výše uvedených oblastí je pak podkladem k hodnocení účinnosti vnitřního kontrolního systému.

4.1 Řídicí kontrola

V oblasti řídicí kontroly zjistil NKÚ zejména následující nedostatky:

- **Výkonem funkce správce rozpočtu byl v některých případech pověřen a předběžnou řídicí kontrolu (dále „PŘK“) před vznikem závazku z pozice správce rozpočtu v těchto případech i vykonával člen rady NSA, který nebyl v pracovněprávním vztahu k NSA. V průběhu kontroly přijala NSA k tomuto systémovému nedostatku opatření v podobě vydání pověření k výkonu funkce správce rozpočtu pro vedoucího zaměstnance NSA, který nové připravované operace od roku 2025 z pozice správce rozpočtu schvaluje.**
- **NSA neprovedla PŘK**
 - **před vznikem nároku** u tří připravovaných operací v celkové hodnotě 1,3 mil. Kč ze čtyř prověřovaných operací,
 - **po vzniku nároku** u tří příjmových operací v celkové hodnotě 1,3 mil. Kč z devíti prověřovaných operací. NKÚ prověřil, že **NSA v průběhu kontroly zprovoznila** v rámci ekonomického informačního systému **funkcionalitu „finanční kontrola u příjmů“ a v průběhu roku 2025 již prováděla PŘK před vznikem a po vzniku nároku** u nových připravovaných operací.
- **NSA neprovedla PŘK před uzavřením smlouvy** u dvou připravovaných operací v celkové hodnotě 16 mil. Kč z 51 prověřovaných operací.

4.2 Vyhodnocení účinnosti VKS

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v oblasti účetnictví (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru), údajů o plnění rozpočtu (viz část IV.2.1 tohoto kontrolního závěru), závěrečného účtu (viz část IV.3.1 tohoto kontrolního závěru), řídicí kontroly (viz část IV.4.1 tohoto kontrolního závěru) a v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů (viz část IV.5. a IV.6. tohoto kontrolního závěru) významné nedostatky, které VKS NSA neidentifikoval. NSA většinu těchto nedostatků opravila, resp. přijala i ve VKS opatření k nápravě systémových nedostatků.

NKÚ upozornil na přetrvávající nedostatky:

- v oblasti závěrečného účtu, který NSA za rok 2024 sestavila ve dvou bodech v souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. (viz část IV.3. tohoto kontrolního závěru),
- v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů, kdy NSA umožnila pozemky, se kterými je příslušná hospodařit, užívat jiným subjektům bez právního důvodu a bezúplatně (viz část IV.5. tohoto kontrolního závěru).

Uvedené nedostatky však již nebyly takového rozsahu, aby byly ze strany NKÚ vyhodnoceny jako významné ve vztahu k prověřovaným oblastem VKS.

5. Soulad prověřovaných transakcí s právními předpisy

NKÚ zjistil, že NSA umožnila pozemky, se kterými je příslušná hospodařit v kat. úz. Harrachov a Jáchymov, užívat jiným subjektům bezúplatně a bez právního důvodu.

NSA tak postupovala v rozporu s ustanovením § 14 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb. tím, že s majetkem státu, s nímž je příslušná hospodařit, nenakládala za podmínek stanovených tímto zákonem a neodůvodněně snižovala výnos z tohoto majetku minimálně ve výši 9,1 mil. Kč, když:

- v letech 2024 a 2025 (stav k 30. dubnu 2025) umožnila bez právního důvodu a bezúplatně užívat pozemky v kat. úz. Harrachov územnímu samosprávnému celku,
- v letech 2023, 2024 a 2025 (stav k 30. dubnu 2025) umožnila bez právního důvodu a bezúplatně užívat pozemky v kat. úz. Jáchymov právnické osobě, jejímž hlavním účelem je podnikání.

NSA dále postupovala v rozporu s § 14 odst. 4 zákona č. 219/2000 Sb. tím, že jako organizační složka státu důsledně nevyužívala všechny právní prostředky při uplatňování a hájení práv státu jako vlastníka a při ochraně majetku před neoprávněnými zásahy, když neuzavřela písemné smlouvy o přenechání majetku, s nímž je příslušná hospodařit, do užívání právnické osoby a územního samosprávného celku dle § 27 ve spojení s § 17 zákona č. 219/2000 Sb.

Právo na vydání bezdůvodného obohacení vůči uživatelům pozemků NSA uplatnila až v průběhu kontrolní akce NKÚ.

NSA rozeslala v březnu 2025 tři výzvy k platbě za užívání pozemků v kat. úz. Harrachov a Jáchymov v celkové výši 9,1 mil. Kč. Platby ze dvou výzev adresovaných právnické osobě v celkové výši 400 tis. Kč byly připsány na bankovní účet NSA v dubnu 2025. Splatnost výzvy ve výši 8,7 mil. Kč adresované územnímu samosprávnému celku byla stanovena do 15. dubna 2025, ale ani k datu 30. dubna 2025 nebyla územním samosprávným celkem uhrazena. NSA proto uplatnila vůči územnímu samosprávnému celku zákonné úroky z prodlení. Z veřejně dostupných zdrojů³³ vyplývá, že zastupitelstvo územního samosprávného celku na svém zasedání dne 5. května 2025 odsouhlasilo platbu za užívání předmětných pozemků za rok 2024 a současně schválilo rozpočtová opatření k provedení této platby včetně zákonných úroků z prodlení.

Příslušné nájemní smlouvy s územním samosprávným celkem a právnickou osobou nebyly ani k datu 30. dubna 2025 uzavřeny. NSA však činila úkony za účelem uzavření nájemních smluv, když například v případě pozemků v kat. úz. Harrachov schválila Rada NSA dne 14. dubna 2025 smlouvu o nájmu nemovitých věcí a uložila oddělení veřejných zakázek

³³ Viz https://www.harrachov.cz/modules/file_storage/download.php?file=cbb0d588%7C2078&inline=1.

a majetku státu NSA zajistit uzavření nájemní smlouvy a odeslání nájemní smlouvy s žádostí o udělení výjimky dle § 27 zákona č. 219/2000 Sb.

V rámci KA č. 24/22 bylo provedeno vyhodnocení opatření přijatých k nápravě nedostatků v oblasti bezúplatného užívání pozemků bez právního důvodu zjištěných již v KA č. 23/04.

NSA přijala na základě usnesení vlády ze dne 19. března 2025 č. 181 opatření k nápravě nedostatků uvedených v kontrolním závěru z kontrolní akce NKÚ č. 23/04 k oblasti bezúplatného užívání pozemků bez právního důvodu. NKÚ zjistil, že náhrady za užívání pozemků za období let 2022 a 2023 byly Národní sportovní agenturou uplatněny a byly jí i uhrazeny. Kontrolou však byly zjištěny další případy bezúplatného užívání pozemků bez právního důvodu, které pokračovalo i v roce 2024 a 2025. Náhrady za bezúplatné užívání pozemků bez právního důvodu za rok 2024 uplatnila NSA až v průběhu roku 2025.

K datu 30. dubna 2025 nebyly stále uzavřeny nájemní smlouvy na veškeré pozemky, ke kterým náleží příslušnost hospodařit s majetkem státu NSA. **Opatření přijaté k nápravě proto bylo realizováno částečně.**

6. Skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně

NSA např. v rozporu s ustanovením § 45 odst. 11 zákona č. 218/2000 Sb. neodvedla do státního rozpočtu peněžní prostředky v celkové výši 3,5 mil. Kč, které obdržela v 1. čtvrtletí roku 2024 od příjemců dotací na účet cizích prostředků. Jednalo se o vratky dotací realizované na základě výzev dle ustanovení § 14f zákona č. 218/2000 Sb., které měla NSA odvést do státního rozpočtu ve lhůtách dle ustanovení § 45 odst. 11 zákona č. 218/2000 Sb. **Dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. g) zákona č. 218/2000 Sb. je neprovedení odvodu podle ustanovení § 45 odst. 11 téhož zákona porušením rozpočtové kázně.**

Seznam zkratk

EDS	informační systém <i>Evidenční dotační systém</i>
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NSA	Národní sportovní agentura
OSS	organizační složka/složky státu
PŘK	předběžná řídicí kontrola
SMVS	informační systém <i>Správa majetku ve vlastnictví státu</i>
ÚZ	účetní závěrka NSA sestavená k 31. prosinci 2024 s datem sestavení 28. února 2025
VKS	vnitřní kontrolní systém
výkaz FIN 1-12 OSS	výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu NSA sestavený k 31. prosinci 2024
ZÚ za rok 2024	závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 362 – <i>Národní sportovní agentura</i> za rok 2024
ZÚ za rok 2023	závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 362 – <i>Národní sportovní agentura</i> za rok 2023

Informace o hospodaření NSA

Mezi charakteristické činnosti, které NSA v rámci své působnosti zajišťuje, patří poskytování transferů, tj. zejména dotací a příspěvků. NSA v roce 2024 poskytovala národní transfery kryté pouze ze státního rozpočtu, a to zejména v rámci následujících výzev:

Tabulka č. 1: Nejvýznamnější národní transfery dle výzev poskytované v roce 2024 NSA (v mil. Kč)

Číslo výzvy	Označení výzvy	Částka
23/2023	Podpora sportovních organizací svazového charakteru 2024	3 000,0
18/2023	Můj Klub 2024	1 351,7
13/2023	Standardizovaná sportovní infrastruktura 2023	609,9
07/2024	Standardizovaná sportovní infrastruktura 2024	431,0
25/2023	Významné sportovní akce mimořádné důležitosti 2024	258,6
06/2024	Regiony 2024 – investice nad 10 mil. Kč – technické zhodnocení	242,5
12/2023	Regiony ÚSC, SK/TJ 2023 – investice nad 10 mil. Kč	202,6
24/2023	Významné sportovní akce 2024	188,5
14/2020	Standardizovaná infrastruktura	176,7
10/2024	Podpora státní reprezentace žen kolektivních sportů LOH 2028 a ZOH 2026 pro rok 2024	165,0
19/2023	Všesportovní organizace 2024	163,7
22/2023	Sportovní organizace olympijského hnutí 2024	162,5
04/2024	Regiony 2024 – investice pod 10 mil. Kč	147,7
12/2024	Movité investice – rozvoj materiálně technické základny vybraných sportovních svazů 2024	137,1
11/2023	Regiony ÚSC, SK/TJ 2023 – investice pod 10 mil. Kč	125,4
05/2024	Regiony 2024 – investice nad 10 mil. Kč – výstavba	106,2
20/2023	Zastřešující sportovní organizace 2024	100,0
06/2021	Nadregionální sportovní infrastruktura 2021	100,0
Celkem		7 669,2

Zdroj: ÚZ; vypracoval NKÚ.

Pozn.: ÚSC (územně samosprávný celek), SK (sportovní klub), TJ (tělovýchovná jednota), LOH (letní olympijské hry), ZOH (zimní olympijské hry).

Tyto činnosti měly významný vliv na vykázané účetní i rozpočtové informace k 31. prosinci 2024, kde se promítly zejména následujícím způsobem:

– oblast účetních údajů (výkazy: rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha)

- **prostřednictvím krátkodobých pohledávek** ve výši 5 784,1 mil. Kč vykazovaných na účtu 373 – *Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery*;
- **prostřednictvím dlouhodobých pohledávek** ve výši 1 950,1 mil. Kč vykazovaných na účtu 471 – *Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery*;

- **prostřednictvím krátkodobých závazků** ve výši 7 734,2 mil. Kč vykazovaných na účtu 389 – *Dohadné účty pasivní* jako odhadovaná výše spotřebovaných, ale nevyúčtovaných transferů;
- **prostřednictvím nákladů na transfery** ve výši 8 131,5 mil. Kč vykazovaných na účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*;
- **prostřednictvím podmíněných závazků z transferů** ve výši 500 mil. Kč vykazovaných na účtu 956 – *Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů*.

– **oblast rozpočtových údajů (výkaz FIN 1-12 OSS)**

- **v rámci výdajů** v podobě poskytnutých neinvestičních transferů zejména spolkům ve výši 5 714,7 mil. Kč (rozpočtová položka 5222 – *Neinvestiční transfery spolkům*) a v podobě poskytnutých investičních transferů zejména obcím ve výši 1 608,4 mil. Kč (rozpočtová položka 6341 – *Investiční transfery obcím*) a spolkům ve výši 658,3 mil. Kč (rozpočtová položka 6322 – *Investiční transfery spolkům*).

Hospodaření NSA je možné hodnotit na základě dvou různých, vzájemně se doplňujících informačních základů:

- na peněžní bázi, využívající údaje o plnění rozpočtu³⁴ nebo
- na akruální bázi, využívající údaje z účetnictví³⁵.

Výsledné saldo peněžních toků dle výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu byl deficit ve výši 8 252,9 mil. Kč. Výsledek hospodaření běžného účetního období dle účetního výkazu zisku a ztráty byla ztráta ve výši 8 246,6 mil. Kč. Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření NSA k 31. prosinci 2024 tak činil 6,3 mil. Kč.

Hlavní důvody rozdílu mezi saldem příjmů a výdajů a výsledkem hospodaření jsou shrnuty v následující tabulce.

³⁴ Peněžní báze zachycuje příjmy a výdaje peněžních prostředků.

³⁵ Akruální báze (nebo také princip, koncept) je jedna ze základních účetních zásad a spočívá v tom, že náklady a výnosy se účtují do období, se kterým věcně a časově souvisejí, aniž by bylo bráno v úvahu, kdy došlo k reálnému pohybu peněz, a zároveň se účtuje o nárocích (pohledávkách) a závazcích.

Tabulka č. 2: Významné účetní operace způsobující rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření NSA k 31. prosinci 2024 (v mil. Kč)

Účetní operace způsobující rozdíl mezi příjmy a výnosy			
Účetní operace	Vliv na příjmy	Vliv na výnosy	Rozdíl
Přijaté vratky transferů podle § 14f odst. 6 zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová položka 2229)	14,7	0,0	14,7
Rozdíl mezi příjmy a výnosy za významné operace celkem			14,7
Účetní operace způsobující rozdíl mezi výdaji a náklady			
Účetní operace	Vliv na výdaje	Vliv na náklady	Rozdíl
Odpisy dlouhodobého majetku (účet 551)	0,0	4,1	-4,1
Tvorba a zúčtování rezerv (účet 555)	0,0	2,7	-2,7
V roce 2024 předepsané, ale k 31. prosinci 2024 neuhrazené závazky (zůstatek účtu 321) snížené o neuhrazené závazky související s pořízením dlouhodobého majetku	0,0	1,3	-1,3
Uhrazené závazky z účetního období 2023	1,8	0,0	1,8
Výdaje a náklady na transfery	8 155,9	8 131,5	24,4
Výdaje na pořízení dlouhodobého majetku	2,9	0,0	2,9
Rozdíl mezi výdaji a náklady za významné operace celkem			21,0
Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření NSA za významné operace celkem			-6,3

Zdroj: ekonomický informační systém NSA, vypracoval NKÚ.

NKÚ odsouhlasil, že údaje o plnění rozpočtu a peněžních tocích se promítly správně v účetnictví a rozdíly mezi náklady a výnosy vs. příjmy a výdaji byly vysvětlitelné.

Informace vykazované na podrozvahových účtech

Zákon č. 563/1991 Sb. v ustanovení § 7 odst. 5 stanovuje pro vybrané účetní jednotky povinnost uvádět v příloze účetní závěrky informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů.

Uspořádání a označování podrozvahových účtů stanovuje příloha č. 5 vyhlášky č. 410/2009 Sb. a také směrná účtová osnova, která je pro vybrané účetní jednotky dle ustanovení § 76 této vyhlášky závazná. Obsahové vymezení podrozvahových účtů je pak upraveno v ustanovení § 49 až 54 vyhlášky č. 410/2009 Sb.

Údaje o stavu účtů v knize podrozvahových účtů jsou rovněž součástí účetních výkazů za Českou republiku dle ustanovení § 23b zákona č. 563/1991 Sb. a vyhlášky č. 312/2014 Sb.³⁶

Podrozvahové účty lze obecně označit za oblast výkaznictví o potenciálním (možném) či nejistém majetku a závazcích; zachycují skutečnosti, které prozatím nesplňují podmínky pro vykázání v rozvaze.

Významnost pro účtování na podrozvahových účtech a oceňování podmíněných aktiv a podmíněných pasiv si NSA pro rok 2024 upravila následovně:

³⁶ Vyhláška č. 312/2014 Sb., o podmínkách sestavení účetních výkazů za Českou republiku (konsolidační vyhláška státu).

Tabulka č. 1: Úprava významnosti a oceňování na podrozvahových účtech NSA pro rok 2024

Oblast podrozvahové evidence	Významnost	Oceňování
Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek (účet 901)	Není stanovena	Hranice pro ocenění jiného drobného dlouhodobého nehmotného majetku jsou 1 Kč až 6 999 Kč
Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek (účet 902)	Není stanovena	Hranice pro ocenění jiného drobného dlouhodobého hmotného majetku jsou 1 Kč až 2 999 Kč
Vyřazené pohledávky (účet 905)	Není stanovena	Hodnota vyřazené pohledávky
Ostatní podmíněné závazky z transferů (účty 916 a 956)	Za významné se považují veškeré podmíněné závazky ve vztahu k transferům	V předpokládané výši dluhů dle § 72 vyhlášky č. 410/2009 Sb.
Podmíněné pohledávky ze smluv o prodeji dlouhodobého majetku (účty 931 a 932)	Od výše celkového plnění 500 000 Kč včetně DPH za každou uzavřenou smlouvu	<p>U smluv na dobu neurčitou: ve výši 3násobku roční pohledávky (podle klíče 0+3).</p> <p>U smluv na dobu určitou: v celkové výši smlouvy, a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • u smlouvy do jednoho roku: krátkodobá podmíněná pohledávka • u smlouvy nad jeden rok: dlouhodobá podmíněná pohledávka.
Podmíněné pohledávky z jiných smluv (účty 933 a 934)	Od výše celkového plnění 500 000 Kč včetně DPH za každou uzavřenou smlouvu	<p>Celková výše smlouvy (smlouvy se uzavírají na období maximálně osmi let), a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • u smlouvy do jednoho roku: krátkodobá podmíněná pohledávka • u smlouvy nad jeden rok: dlouhodobá podmíněná pohledávka.
Podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení (účty 947 a 948)	Výše soudního sporu od 1 000 000 Kč za jedno řízení (žalobu), pokud příslušné řízení již bylo zahájeno	Ve výši soudního sporu
Podmíněné závazky z uzavřených smluv (účty 971 až 974)	Od výše celkového plnění 500 000 Kč včetně DPH za každou uzavřenou smlouvu	<p>U smluv na dobu neurčitou: ve výši 3násobku roční pohledávky (podle klíče 0+3).</p> <p>U smluv na dobu určitou: v celkové výši smlouvy, a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • u smlouvy do jednoho roku: krátkodobá podmíněná pohledávka • u smlouvy nad jeden rok: dlouhodobá podmíněná pohledávka.
Podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení (účty 985 a 986)	Výše soudního sporu od 1 000 000 Kč za jedno řízení (žalobu), pokud příslušné řízení již bylo zahájeno	Ve výši soudního sporu

Zdroj: vnitřní předpis NSA, ÚZ.

Z celkového počtu účetních zápisů, které NSA v roce 2024 zaúčtovala, se 20,6 % týkalo podrozvahových účtů.³⁷ Celková výše zůstatků vykázaných na podrozvahových účtech NSA byla v rozmezí let 2022 až 2024 nejnižší v roce 2022 (2,8 mil. Kč), nejvyšší v roce 2024 (634,5 mil. Kč) a v roce 2023 ve výši 5,5 mil. Kč. Podíl celkové výše zůstatků vykázaných na podrozvahových účtech NSA za období 2022 až 2024 ve srovnání s celkovými rozvahovými aktivy a cizími zdroji se pohyboval mezi 0 až 8 %; viz následující tabulka.

Tabulka č. 2: Srovnání výše celkových zůstatků podrozvahových účtů s údaji o rozvahových aktivech a cizích zdrojích za roky 2022 až 2024 (v mil. Kč, podíl v %)

	2024	2023	2022
Suma zůstatků na podrozvahových účtech (podrozvahová aktiva a pasiva)	634,5	5,5	2,8
- z toho:			
podrozvahová aktiva	46,0	0,4	2,7
podrozvahová pasiva	588,4	5,1	0,1
Suma zůstatků na rozvahových účtech (aktiva a cizí zdroje)	15 523,1	14 861,9	13 553,9
- z toho:			
aktiva	7 771,5	7 435,4	6 780,0
cizí zdroje	7 751,6	7 426,5	6 773,8
Podíl zůstatků podrozvahových účtů na celkových rozvahových aktivech a cizích zdrojích	4 %	0 %	0 %
Podíl zůstatků podrozvahových aktiv na rozvahových aktivech	1 %	0 %	0 %
Podíl zůstatků podrozvahových pasiv na cizích zdrojích	8 %	0 %	0 %

Zdroj: účetní závěrky NSA za roky 2022 až 2024, výpočet vypracoval NKÚ.

Kategorizace podmíněných aktiv a podmíněných pasiv NSA je uvedena v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Kategorizace podmíněných aktiv a podmíněných pasiv (v mil. Kč)

Kategorie/oblast (PÚ)	Hodnota vykázaná k 31. prosinci 2024
I. v podstatě jistá a očekávaná aktiva/pasiva³⁸	592,9
ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů (účet 956)	500,0
dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv (účet 934)	4,5
podmíněné závazky z uzavřených smluv (účty 971 a 974)	88,4
II. aktiva/pasiva podmíněná specifickým rizikem, jež není plně pod kontrolou účetní jednotky³⁹	41,2
dlouhodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení (účet 948)	41,2
III. aktiva/pasiva nejistá, neočekávaná k plnění⁴⁰	0,0
X	0,0

Zdroj: ÚZ, vypracoval NKÚ.

Pozn.: PÚ – podrozvahový účet / podrozvahové účty.

³⁷ Z celkových 72 026 řádků v účetním deníku se podrozvahových účtů týkalo 14 864 řádků. Do účetních zápisů nebyly započítávány počáteční stavy, závěrkové operace a účetní zápisy týkající se vnitroorganizačního účetnictví, tj. zápisy prostřednictvím účtů 797 a 799.

³⁸ Zejména z uzavřených smluv a z transferů.

³⁹ Mohou nastat, výsledek ale není pod kontrolou účetní jednotky, např. soudní spory, přijatá zajištění apod.

⁴⁰ Jsou hypotetická, jejich vznik, a tedy ani plnění nejsou předpokládána, např. náhrada za případné zničení vypůjčeného majetku.

Financování obnovy majetku po povodních

Novela zákona č. 433/2023 Sb.⁴¹

Novelou zákona č. 433/2023 Sb. provedenou zákonem č. 294/2024 Sb.⁴² došlo mj. k navýšení výdajů o 30 000 mil. Kč v kapitole 398 – *Všeobecná pokladní správa* v závazném ukazateli „Vládní rozpočtová rezerva“. Tyto prostředky by měly být uvolňovány vybraným kapitolám státního rozpočtu, a to včetně kapitoly 362 – *Národní sportovní agentura*, formou rozpočtových opatření. Prostředky budou účelově vázány na projekty související s odstraňováním materiálních škod vzniklých na majetku po povodních v září 2024.

Materiál NSA pro jednání vlády

NSA zpracovala materiál pro jednání vlády ve věci „*Žádost o navýšení rozpočtu kapitoly 362 NSA z prostředků vládní rozpočtové rezervy v kapitole Všeobecná pokladní správa v roce 2024 na likvidaci následků povodní v oblasti sportu vzniklých v roce 2024*“ (dále jen „*Žádost o navýšení rozpočtu*“).

NSA v *Žádosti o navýšení rozpočtu* vyčíslila požadované **navýšení rozpočtu kapitoly 362 NSA o 850 mil. Kč**, a to právě na likvidaci následků povodní v oblasti sportu ve dvou krajích a ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterých byl vyhlášen stav nebezpečí.

Finanční prostředky navrhla NSA použít formou dotace do oblasti sportu, a to ve výši **600 mil. Kč pro investiční transfery** a ve výši **250 mil. Kč pro neinvestiční transfery**.

Investiční transfery mají dle návrhu NSA uvedeném v *Žádosti o navýšení rozpočtu cílit na rekonstrukci (obnovu) povodněmi poškozených sportovních zařízení, včetně jejich zázemí, nebo na výstavbu sportovních zařízení jako nahrazení zcela poškozených, zničených povodněmi sportovních zařízení, včetně pořízení povodněmi poškozeného, resp. zničeného dlouhodobého majetku, který byl součástí těchto sportovních zařízení. Oprávněnými žadateli budou sportovní organizace (spolky), kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace zřízené územními samosprávnými celky a obchodní společnosti (akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným), pokud jsou 100% vlastněné obcí nebo krajem. **Celková účast státního rozpočtu bude maximálně 600 mil. Kč a program bude realizován v letech 2024 až 2027.***

Neinvestiční transfery mají dle návrhu NSA uvedeném v *Žádosti o navýšení rozpočtu cílit na znovu zprovoznění sportovních zařízení v postižených oblastech. Podpora bude poskytována na náklady, které vzniknou oprávněnému žadateli v souvislosti s:*

- odstraněním škod formou oprav či úklidových služeb na nemovitém majetku,
- odstraněním škod formou oprav dlouhodobého movitého majetku, technologických či technických soustav, zajišťující a podporující provoz sportovního zařízení,
- obnovou (nákupem) zcela zničeného či poškozeného nebo opravami sportovního vybavení (náradí, náčiní apod.) či jiného vybavení, které svou podstatou nejsou dlouhodobým movitým majetkem, ale svou podstatou jsou nedílnou součástí k zajištění provozuschopnosti sportovního zařízení.

⁴¹ Zákon č. 433/2023 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2024.

⁴² Zákon č. 294/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 433/2023 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2024.

Celková účast státního rozpočtu bude maximálně 250 mil. Kč a podpora se bude poskytovat v roce 2024/2025.

NSA v Žádosti o navýšení rozpočtu předpokládá, že výše podpory bude strukturována jednak ve vztahu k velikosti obce, kraje, ale také s přihlédnutím k tomu, zda vlastník sportovního zařízení měl sportovní zařízení proti živelním pohromám pojištěno (znevýhodnění u nepojištěného majetku).

Usnesení vlády ČR ze dne 20. listopadu 2024 č. 837

Vláda svým usnesením ze dne 20. listopadu 2024 č. 837⁴³ schválila uvolnění peněžních prostředků z rozpočtové kapitoly 398 – *Všeobecná pokladní správa*, položka „Vládní rozpočtová rezerva“, ve prospěch rozpočtové kapitoly 362 – *Národní sportovní agentura* v roce 2024 až do výše 850 mil. Kč v souvislosti s řešením následků povodní na území České republiky vzniklých v roce 2024 v oblasti sportu.

Vláda dále tímto usnesením uložila předsedovi NSA předložit žádost o rozpočtové opatření a poskytnout dotační prostředky na likvidaci následků povodní v oblasti sportu vzniklých v roce 2024 a ministru financí uložila provést rozpočtové opatření.

Žádost o rozpočtové opatření

NSA dne 29. listopadu 2024 požádala o schválení rozpočtového opatření.

Rozpočtové opatření bylo NSA schváleno a v roce 2024 došlo k navýšení celkových výdajů kapitoly 362 – *Národní sportovní agentura* o 600 mil. Kč a ke změně závazného výdajového specifického ukazatele „Dotace do oblasti sportu, v tom: rozvoj a podpora sportu“ o uvedenou částku. Rozpočtovým opatřením došlo k navýšení následujících rozpočtových položek:

- 5222 – *Neinvestiční transfery spolkům* o 100 mil. Kč,
- 5321 – *Neinvestiční transfery obcím* o 150 mil. Kč,
- 6322 – *Investiční transfery spolkům* o 100 mil. Kč,
- 6341 – *Investiční transfery obcím* o 250 mil. Kč.

Navýšením rozpočtové položky 6322 – *Investiční transfery spolkům* a rozpočtové položky 6341 – *Investiční transfery obcím* současně došlo k navýšení závazného průřezového ukazatele „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS“, a to o částku 350 mil. Kč.

Rozpočtové opatření bylo realizováno na vrub rozpočtové kapitoly 398 – *Všeobecná pokladní správa*, z položky „Vládní rozpočtová rezerva“, a to na základě výše uvedeného usnesení.

Výzva 25/2025 – Obnova provozuschopnosti sportovních zařízení po povodních 2024

Dne 16. prosince 2024 NSA vyhlásila výzvu 25/2025 – Obnova provozuschopnosti sportovních zařízení po povodních 2024 (dále jen „Výzva“).

Účelem Výzvy je podpora obnovy provozní činnosti sportovních zařízení po povodních v září 2024 včetně a/nebo nezbytných oprav technických prostředků, strojů a zařízení přímo souvisejících s provozem sportovního zařízení, které byly prokazatelně poškozeny v rámci povodní v září 2024.

⁴³ K žádosti o navýšení rozpočtu kapitoly 362 – *Národní sportovní agentura* z prostředků vládní rozpočtové rezervy v kapitole *Všeobecná pokladní správa* v roce 2024 na likvidaci následků povodní v oblasti sportu vzniklých v roce 2024.

Celková alokace Výzvy je 250 mil. Kč.

Termíny:

- datum zahájení příjmu žádostí: 20. prosince 2024,
- datum ukončení příjmu žádostí: 31. ledna 2025.

Oprávněnými žadateli jsou: sportovní organizace, která má právní formu spolku, kraje, obce, městysy, města, statutární města, městské obvody, městské části, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace územních samosprávných celků a obchodní společnosti (akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným), pokud jsou 100% vlastněné obcí nebo krajem.

Období podpory: Dotaci lze použít na úhradu nákladů, které prokazatelně vznikly od data vyhlášení stavu nebezpečí do 31. prosince 2024. Tyto náklady musí prokazatelně souviset s účelem dotace.

Způsobilými výdaji jsou: zejména spotřební materiál (dezinfekce, čisticí prostředky, chemikálie, malířské potřeby, spojovací a obalový materiál apod.), vybavení drobným hmotným majetkem, jehož pořizovací cena je ≤ 60 tis. Kč, maximálně však do výše 20 % celkových způsobilých nákladů), náklady na služby nezbytné pro zajištění obnovy provozu sportovního zařízení (např. odklízecí práce, vyčištění hrací plochy, odstranění naplavené zeminy, nezbytný úklid apod.), náklady související s obnovou, opravou a údržbou hracích povrchů, náklady související s opravou technických a technologických systémů, celků zajišťující provoz a možnost využívání sportovního zařízení, nájemné hrazené provozovatelem za pronájem movitých věcí souvisejících s obnovením provozu sportovního zařízení (např. vysoušeče, čerpadla, čisticí stroje apod.), ostatní náklady související s obnovením provozu sportovního zařízení, jejichž způsobilost musí být vždy s NSA projednána a odsouhlasena.

O konečné způsobilosti nákladů si vyhrazuje právo rozhodnout NSA.

Maximální výše dotace na jedno sportovní zařízení není stanovena a může činit až 100 % vynaložených způsobilých nákladů.

Dne 31. ledna 2025 byl ukončen příjem žádostí v rámci Výzvy. NSA obdržela do uvedeného data žádosti o poskytnutí dotace v celkovém objemu 24,1 mil. Kč, resp. 16,9 mil. Kč.

Tabulka č. 1: Přehled žádostí v rámci Výzvy

(v tis. Kč)

Žádost	Požadovaná částka dotace	Neprošlo formální kontrolou	Stav k 24. dubnu 2025
POV25-00001	1 840,9	Ne	1
POV25-00002	45,0	Ne	1
POV25-00003	137,8	Ne	1
POV25-00004	520,0	Ano	2
POV25-00005	2 990,0	Ne	1
POV25-00006	272,5	Ano	2
POV25-00007	600,0	Ne	1
POV25-00008	50,0	Ne	1
POV25-00009	334,0	Ne	1
POV25-00010	2 768,6	Ne	1
POV25-00011	28,3	Ano	3
POV25-00012	361,8	Ne	1
POV25-00013	339,4	Ne	1
POV25-00014	14,7	Ne	1
POV25-00015	2 179,0	Ne	1
POV25-00016	349,6	Ne	1
POV25-00017	50,0	Ne	1
POV25-00018	210,0	Ano	2
POV25-00019	991,0	Ano	2
POV25-00020*	7 122,0	X	x
POV25-00021	161,3	Ne	1
POV25-00022	25,6	Ne	1
POV25-00023	2 383,2	Ano	2
POV25-00024	294,4	Ne	1
Celkem	24 068,9		
Celkem bez POV25-00020	16 946,9		

Zdroj: ekonomický informační systém NSA.

* Žadatel tuto žádost o dotaci stáhl dne 25. února 2025.

1 = Odesláno rozhodnutí o poskytnutí dotace, čeká se na dodání vyúčtování, poté bude vyplaceno.

2 = Odesláno usnesení o zastavení řízení.

3 = Žadatel nedoručil žádost, řízení zastaveno.

Vyplácení dotací na likvidaci následků povodní v oblasti sportu vzniklých v roce 2024 nebylo k datu 24. dubna 2025 zahájeno.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

24/26

Peněžní prostředky související s informační podporou vízových služeb a dalších konzulárních činností

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2024 pod číslem 24/26. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Josef Kubíček.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky v oblasti zajištění informační podpory výkonu vízových služeb a dalších konzulárních činností byly vynakládány účelně, hospodárně a efektivně, a rovněž prověřit rizika negativních dopadů na příjmy státního rozpočtu při nedostupnosti těchto služeb.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zahraničních věcí (dále také „MZV“),
Ministerstvo vnitra (dále také „MV“).

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od listopadu 2024 do července 2025.

Kontrolováno bylo období od roku 2016 do 31. ledna 2025, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kolegium NKÚ na svém XVII. jednání konaném dne 10. listopadu 2025

schválilo usnesením č. 10/XVII/2025

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky související s informační podporou vízových služeb a dalších konzulárních činností

Základní informace

683 mil. Kč	732 mil. Kč	5 502 mil. Kč
Celkové výdaje MZV i MV na informační podporu v období 2016–2025	Plánované výdaje MZV i MV na připravované informační systémy	Příjmy z vízových a dalších konzulárních poplatků za období 2016–2024 v kapitole MZV

Zjištěné skutečnosti

Dlouhodobě nevyhovující informační podpora	Zastaralost informačních systémů v oblasti vízových služeb a dalších konzulárních činností vedla mj. k ručnímu kopírování údajů mezi informačními systémy a k zasílání dokumentů ze zahraničí komerční kurýrní službou.
22× vyšší náklady	Roční výdaje MZV na informační podporu v oblasti pasů vzrostly mezi roky 2022 až 2024 z cca 1,16 mil. Kč na cca 25,9 mil. Kč. Agenda se přitom věcně ani rozsahem nezměnila.
Termín dokončení projektů ?	MZV a MV měly v různé fázi rozpracovanosti projekty pěti informačních systémů s cílem změnit nevyhovující stav v oblasti vízových služeb a dalších konzulárních činností. Vybudování všech pěti systémů bylo ve zpoždění a reálný termín jejich dokončení nebylo možné určit.

I. SHRNU TÍ A VYHODNOCENÍ

- 1.1 NKÚ prověřil peněžní prostředky státního rozpočtu ve výši cca 447 mil. Kč z celkových 683 mil. Kč¹, které MZV a MV vynaložily v letech 2016–2025 na zajištění informační podpory výkonu vízových a dalších konzulárních služeb. Příjmy z vízových a dalších konzulárních poplatků za období 2016–2024 v kapitole MZV činily 5 502 mil. Kč. NKÚ prověřil dopad nedostupnosti těchto služeb na příjmy státního rozpočtu.
- 1.2 **NKÚ zjistil, že informační podpora provozovaná MZV i MV v oblasti vízových a dalších konzulárních služeb vykazovala systémové nedostatky, spočívající v nedostatečné automatizaci a digitalizaci procesů. Informační podpora byla uživatelsky nepřívětivá a dlouhodobě nenaplnovala vybrané principy a cíle *Informační koncepce České republiky*². V důsledku nepropojení informačních systémů například bylo nutné manuálně zadávat nebo kopírovat údaje a využívat komerční kurýrní služby pro převoz listinných dokumentů. NKÚ vyhodnotil, že MZV vynaložilo na podporu a rozvoj informační podpory v této oblasti peněžní prostředky ve výši 67,1 mil. Kč se sníženou efektivností.**
- 1.3 NKÚ zjistil, že MZV pro informační podporu v oblasti cestovních dokladů pořídilo v roce 2022 nový informační systém za 126,7 mil. Kč, jehož provoz zahájilo v říjnu 2023. Provozování starého systému MZV neukončilo, ale pro zajištění jeho provozu uzavřelo novou smlouvu. Celkové roční provozní náklady na zajištění informační podpory v této oblasti tak vzrostly 22krát na 25,9 mil. Kč v důsledku násobného zvýšení ceny za podporu starého systému a paralelních nákladů na provoz nového systému. Zvýšené náklady MZV způsobené odkládáním ukončení provozu starého systému představují do budoucna riziko nehospodárného vynakládání peněžních prostředků.
- 1.4 **MZV vynaložilo peněžní prostředky:**
- A) na podporu starého informačního systému v oblasti vízových služeb až do výše 22,8 mil. Kč nehospodárně, neboť neobdrželo všechna smluvní plnění;
 - B) na úpravu starého informačního systému v oblasti cestovních dokladů ve výši 1,1 mil. Kč neúčelně a nehospodárně, neboť tuto úpravu nikdy nevyužilo;
 - C) na plnou úhradu provozní podpory starého informačního systému v oblasti cestovních dokladů až do výše 39,8 mil. Kč nehospodárně, neboť neobdrželo všechna smluvní plnění;
 - D) na podporu provozu starého informačního systému v oblasti cestovních dokladů až do výše 13,7 mil. Kč nehospodárně tím, že jej provozovalo i po datu, kdy tento provoz mělo ukončit.
- 1.5 **Nedostatky MV i MZV v řízení projektů (včetně jejich rizik), jejichž cílem bylo zlepšení stavu informační podpory při výkonu vízových a dalších konzulárních služeb a jejichž finanční objem přesahuje 500 mil. Kč, vedly k posouvání jejich dokončení. Prodlužování provozu nevyhovující informační podpory snižuje efektivnost a hospodárnost vynakládání peněžních prostředků.**
- 1.6 **NKÚ vyhodnotil dopady na příjmy státního rozpočtu při nedostupnosti konzulárních služeb způsobené selháním informační podpory konzulárních služeb jako zanedbatelné.**

¹ Součet vynaložených peněžních prostředků z tabulky č. 1 v bodě 4.1 tohoto kontrolního závěru.

² Přijata usnesením vlády České republiky ze dne 9. listopadu 2022 č. 931, k *Implementačním plánům programu Digitální Česko pro rok 2023*.

1.7 Toto celkové vyhodnocení se opírá o následující skutečnosti zjištěné v kontrole:

Ad 1.2 Informační podpora v oblasti vízových služeb a dalších konzulárních činností vykazovala systémové nedostatky, např. nedostatečnou automatizaci a digitalizaci procesů včetně absence plně digitálních spisů. Tyto nedostatky by mělo MZV i MV odstranit připravovanými informačními systémy (body 4.23, 4.26, 4.38 a 4.37). Zjištěné nedostatky mj. způsobovaly potřebu manuálního kopírování údajů mezi jednotlivými informačními systémy a využívání komerční kurýrní služby (body 4.3 až 4.7 a příklady č. 1 až 5). Peněžní prostředky na tuto podporu byly vynaloženy se sníženou efektivností (bod 4.2), která byla vyhodnocena s využitím kritérií uvedených v příloze č. 2 tohoto kontrolního závěru.

Ad 1.3 V období 2016–2022 vynakládalo MZV na podporu původního informačního systému v oblasti cestovních dokladů³ v průměru 1,2 mil. Kč ročně (bod 4.11). V roce 2022 uzavřelo pro zajištění podpory tohoto systému novou smlouvu, na jejímž základě vynakládalo v průměru 15,3 mil. Kč ročně. Nárůst prostředků vynakládaných na zajištění provozu tohoto informačního systému vyhodnotil NKÚ jako důsledek situace „vendor lock-in“ (bod 4.14). Při prodloužení této smlouvy MZV nepravdivě odůvodnilo změnu závazku ze smlouvy, která vedla k významnému rozšíření rozsahu plnění veřejné zakázky, a smlouvu tak prodloužilo v rozporu se zákonem o zadávání veřejných zakázek⁴ (bod 4.15).

Původní systém MZV stále udržovalo v provozu jednak proto, že nedokončilo přechod na nový systém (bod 4.32), jednak proto, že dosud nevytvořilo náhradu starého systému evidence služebních a diplomatických pasů (bod 4.36).

V roce 2022 MZV rovněž uzavřelo smlouvu na vytvoření a podporu nového informačního systému v oblasti cestovních dokladů⁵. Na nový systém MZV vynaložilo 126,7 mil. Kč (z toho 116,4 mil. Kč na vytvoření systému a 10,3 mil. Kč na pořízení hardware). Na jeho podporu vynaložilo od října 2023 do konce roku 2024 v průměru 10,6 mil. Kč ročně (bod 4.31).

MZV tak od října 2023 provozovalo v oblasti cestovních dokladů dva systémy, na jejichž provoz v součtu ročně vynaložilo 25,9 mil. Kč.

Ad 1.4 A) MZV vynaložilo 22,8 mil. Kč na podporu systému v oblasti vízových služeb, jejíž součástí měla být bezpečnostní dokumentace. Tuto dokumentaci však MZV neobdrželo. Peněžní prostředky až do výše 22,8 mil. Kč tak vynaložilo nevhodně (bod 4.9).

Ad 1.4 B) MZV po zahájení přechodu na nový systém v oblasti cestovních dokladů vynaložilo 1,1 mil. Kč na úpravu původního systému. Tuto úpravu nikdy nevyužilo a peněžní prostředky ve výši 1,1 mil. Kč tak vynaložilo neúčelně a nevhodně (bod 4.18).

Ad 1.4 C) MZV vynaložilo 39,8 mil. Kč na podporu původního systému v oblasti cestovních dokladů, jejíž součástí měla být aktualizace dokumentace systému, aniž by tuto

³ Tento systém zajišťuje informační podporu při příjmu žádostí o cestovní, služební a diplomatické pasy a informační podporu v oblasti evidence služebních a diplomatických pasů.

⁴ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále také „ZZVZ“).

⁵ Tento systém zajišťuje informační podporu při příjmu žádostí o cestovní, služební a diplomatické pasy a občanské průkazy. Nezajišťuje informační podporu v oblasti evidence služebních a diplomatických pasů.

aktualizaci dokumentace získalo. Peněžní prostředky až do výše 39,8 mil. Kč tak vynaložilo nevhodně (bod 4.17).

Ad 1.4 D) MZV mělo ukončit provoz starého systému v oblasti cestovních dokladů nejpozději 1. 4. 2024. Přesto po tomto datu nadále vynakládalo peněžní prostředky na zajištění jeho podpory. Od 1. 4. 2024 do 31. 1. 2025 tak nevhodně vynaložilo celkem 13,7 mil. Kč (bod 4.12).

Ad 1.5 **MV nedostatečně řídilo riziko projektu v oblasti informační podpory dlouhodobých víz**, když včas nepřipravilo legislativní rámec, a tím způsobilo zpoždění realizace tohoto projektu (bod 4.24) a potřebu vynaložit peněžní prostředky na provizorní řešení nových požadavků EU prostřednictvím existujícího informačního systému (bod 4.25).

MZV neřídilo rizika projektu v oblasti informační podpory krátkodobých víz, když mj. opožděně akceptovalo zadávací dokumentaci projektu pro zhotovení nového systému v této oblasti, a způsobilo tak zdržení realizace tohoto systému. Tím vyvolalo riziko dalšího vynakládání peněžních prostředků na prodloužení provozu původního systému se sníženou efektivností (bod 4.27).

MZV nesplnilo stanovený termín pro plný přechod na nový systém v oblasti cestovních dokladů, ačkoli stanovení termínu i jeho dodržení bylo plně v jeho kompetenci. Ve stanoveném termínu nasadilo MZV nový systém pouze na 12 zastupitelských úřadech (dále také „ZÚ“) z celkem 86. Devět měsíců po termínu nasazení nového systému jej nasadilo pouze na 50 ZÚ (bod 4.32). Způsobilo tak zpoždění nasazení nového systému a vyvolalo potřebu dále provozovat původní systém. Odkládání ukončení provozu původního systému představuje do budoucna riziko nevhodného vynakládání peněžních prostředků.

MZV v období 2021–2025 nespecifikovalo požadavky na nový informační systém (dále také „IS“) v oblasti evidence služebních a diplomatických pasů a nečinilo faktické kroky pro jeho realizaci (bod 4.36). Způsobilo tak zdržení projektu nového IS a vyvolalo potřebu dále provozovat původní systém v oblasti cestovních dokladů. Odkládání ukončení provozu původního systému představuje do budoucna riziko nevhodného vynakládání peněžních prostředků.

MZV neřídilo projekt v oblasti rozvoje informační podpory dalších konzulárních agend, když v období od května 2023 do března 2025 nečinilo žádné faktické kroky pro jeho realizaci (bod 4.39).

Ad 1.6 Příjmy v kapitole MZV související s příjmem žádostí o víza a cestovní doklady jsou mj. ovlivňovány dostupností příslušných informačních systémů na zastupitelských úřadech. V kontrolovaném období byl dopad na příjmy státního rozpočtu zjištěn pouze ve třech případech, a byl tak zanedbatelný (bod 4.42).

II. INFORMACE O KONTROLOVANÉ OBLASTI

- 2.1 Vízové služby zajišťují MV a MZV. MV rozhoduje o udělení, prodloužení doby pobytu a platnosti dlouhodobého víza⁶. MZV řídí zastupitelské úřady⁷, vykonává konzulární činnosti mimo jiné ve věcech udělování víz a povolování pobytu cizinců a v oblasti cestovních dokladů⁸, MZV dále vydává diplomatické a služební pasy⁹ a vede o nich údaje v evidenci diplomatických a služebních pasů¹⁰. Konzulární činnosti vykonává MZV na 86 zastupitelských úřadech.
- 2.2 Příjem žádostí o krátkodobá i dlouhodobá víza zabezpečuje MZV na zastupitelských úřadech (dále také „ZÚ“), a to včetně příjmu příslušných správních poplatků. Tyto správní poplatky jsou příjmem státního rozpočtu.
- 2.3 V oblasti cestovních dokladů MZV vydává diplomatické a služební pasy podle ustanovení § 13 a 14 ZoCD a vede o nich evidenci podle § 29a téhož zákona. MZV rovněž přijímá na ZÚ žádosti o vydání cestovních pasů a dalších cestovních dokladů podle ustanovení § 12 ZoCD. MZV rovněž zajišťuje výběr správních poplatků za příjem těchto žádostí.
- 2.4 Informační podporu příjmu žádostí o krátkodobá i dlouhodobá víza zajišťuje informační systém EVC2, který od roku 1998 provozuje MZV. Žádosti o krátkodobá víza zpracovává MZV za podpory tohoto systému, žádosti o dlouhodobá víza za podpory toho systému přijímá a dále je pak předává na MV, které je zpracovává s podporou vlastního informačního a evidenčního systému CIS. V období 2016–2024 bylo přijato celkem 3 474 398 žádostí o schengenská víza a dlouhodobá víza (z toho 3 314 259 o schengenská a 160 139 o dlouhodobá víza, viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).
- 2.5 Informační systém pro příjem žádostí o cestovní, diplomatické i služební pasy ePasy provozuje MZV od roku 2006. Tento systém rovněž zajišťuje informační podporu pro evidenci diplomatických a služebních pasů.
- 2.6 Informační systém elektronické pokladny EKP provozuje MZV pro příjem správních poplatků od roku 2007. Příjmy státního rozpočtu z vízových a konzulárních poplatků v letech 2016–2024 dosáhly 5 502 mil. Kč (z toho cca 4 667 mil. Kč z vízových poplatků a cca 836 mil. Kč z konzulárních poplatků, viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).
- 2.7 Přehled projektů MV i MZV, jejichž výstupy budou naplňovat architektonické principy *Informační koncepce České republiky* (dále také „IK ČR“), odpovídat stávajícím technologickým standardům a budou eliminovat nedostatky stávajících informačních systémů, uvádí Tabulka č. 2 v kapitole IV. Další informace obsahují také body 3.6 a 3.8.

⁶ Viz ustanovení § 1 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 165 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále též jen „ZoPC“).

⁷ Na základě zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (dále také „kompetenční zákon“).

⁸ Podle § 16 odst. 2 zákona č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě).

⁹ Podle § 13 a § 14 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech (dále také „ZoCD“).

¹⁰ Podle § 29a ZoCD.

III. ROZSAH KONTROLY

- 3.1 NKÚ v kontrole prověřil peněžní prostředky vynakládané v období 1. 1. 2016 – 31. 1. 2025 na informační podporu vízových služeb a dalších konzulárních činností poskytovaných MZV na základě ustanovení § 16 odst. 1 písm. l) zákona o zahraniční službě a MV na základě ustanovení § 30 ZoPC. Z dalších konzulárních činností vymezených v § 16 zákona o zahraniční službě byla ke kontrole vybrána agenda cestovních dokladů.
- 3.2 Kontrole byly podrobeny peněžní prostředky ve výši 446 867 741 Kč, z toho 320 634 566 Kč u MZV a 126 233 175 Kč u MV.
- 3.3 Příjmy státního rozpočtu v oblasti vízových služeb a dalších konzulárních služeb pocházejí ze správních poplatků vybíraných při podání žádosti o vízum nebo o cestovní doklad. Z hlediska prověření rizik negativních dopadů na příjmy státního rozpočtu byla kontrole rovněž podrobena dostupnost kontrolovaných informačních systémů. Příjmy státního rozpočtu v oblasti vízových služeb a dalších konzulárních služeb v kapitole MZV dosáhly v období 2016–2024 výše 5 502 mil. Kč (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru, graf č. 2).
- 3.4 Kontrole byly podrobeny peněžní prostředky vynaložené na následující informační systémy a programové vybavení, které využívá MZV pro účely informační podpory vízových služeb a agendy cestovních dokladů:
- AIS EDSP („Evidence diplomatických a služebních pasů“), který slouží k informační podpoře evidence diplomatických a služebních pasů,
 - CDBP_MZV („Cestovní doklady s biometrickými prvky“), který slouží k informační podpoře příjmu žádostí o cestovní doklady. Systém CDBP_MZV provozuje MZV od roku 2023 a postupně jím v oblasti příjmu žádostí o cestovní doklady nahrazuje systém ePasy,
 - IS EVC2 („Evidence vízových cizinců“), který slouží k informační podpoře vízových služeb,
 - systém na pořizování, přenos a zpracování žádostí o cestovní doklad s biometrickými prvky (dále také „ePasy“).
- 3.5 V souvislosti s procesy úhrad vízových a konzulárních poplatků byl systém EKP (zkratka z názvu systému „Elektronická a konzulární pokladna“), který MZV spravuje a rozvíjí vlastními silami, zahrnut do kontroly jen do té míry, v jaké zabezpečuje informace pro IS ePasy a IS EVC2.
- 3.6 Kontrole byly dále podrobeny peněžní prostředky, které MZV vynaložilo na následující projekty zahájené v kontrolovaném období za účelem změny informační podpory:
- DKA („Digitalizace konzulárních agend“), který má za cíl vznik uceleného systému, sloužícího k informační podpoře konzulárních služeb,
 - ELVIS („Elektronický vízový informační systém“), který má sloužit pro příjem žádostí o krátkodobá víza a částečně tak nahradit IS EVC2.
- 3.7 U MV byly kontrole podrobeny peněžní prostředky vynaložené na následující informační systémy a programové vybavení, využívané pro účely informační podpory vízových služeb a agendy cestovních dokladů:
- NS-VIS (zkratka z „Národní vízový informační systém“), který slouží především k zajištění konzultací ke krátkodobým schengenským vízům na evropské úrovni. Součástí NS-VIS je klientská aplikace NS-VIS KA *Vyčkat*, která v rámci zpracování

dlouhodobých víz zajišťuje přenos některých dat mezi informačními systémy MZV a MV.

- 3.8 Za účelem změny úrovně informační podpory zahájilo MV v kontrolovaném období projekt *Integrovaného cizineckého systému* (dále také „ICAS“). ICAS má za cíl vznik uceleného informačního systému zajišťujícího podporu pobytové agendy, včetně příjmu a vydávání dlouhodobých víz, částečně tedy nahradí IS EVC2. Peněžní prostředky vynaložené na tento projekt byly rovněž podrobeny kontrole NKÚ.
- 3.9 V souvislosti s procesy zpracování žádostí o dlouhodobá víza byl IS CIS („Cizinecký informační systém“), který spravuje a rozvíjí Policie České republiky (dále také „PČR“), zahrnut do kontroly jen do té míry, v jaké zabezpečuje informace mj. pro IS NS-VIS, IS EVC2 nebo evidenční systém *Albert*.
- 3.10 Při posouzení účelnosti NKÚ prověřoval, zda použití peněžních prostředků zajistilo optimální míru dosažení cílů stanovených právními předpisy a strategickými dokumenty ČR i resortu při plnění stanovených úkolů.
- 3.11 Při posuzování hospodárnosti NKÚ prověřoval, zda při použití peněžních prostředků k zajištění stanovených úkolů bylo vynaloženo co nejméně těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů. Část peněžních prostředků byla v rámci posuzovaných hledisek posouzena jak z hlediska účelnosti, tak z hlediska hospodárnosti s ohledem na konkrétní zjištění.
- 3.12 Při posouzení efektivnosti prověřoval NKÚ, zda při použití peněžních prostředků bylo dosaženo nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění. NKÚ prověřoval dosaženou úroveň digitalizace z hlediska souladu informační podpory kontrolovaných agend s IK ČR. Za tímto účelem proběhly u MV i MZV kontroly na místě. Zjištění z těchto kontrol byla převedena na stanovenou škálu postupem uvedeným v příloze č. 2 tohoto kontrolního závěru a následně NKÚ posuzoval efektivnost peněžních prostředků vynaložených na informační podporu.
- 3.13 NKÚ pro posouzení efektivnosti využil jako kritérium hodnocení principy IK ČR:
- P12 *Vnitřně pouze digitální,*
 - P16 *Konsolidace a propojování*
- a cíl 6.2 *Vnitřní digitalizace úřadu*.¹¹

¹¹ Úplný popis uvedených principů a cíle obsahuje příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru.

IV. PODROBNÉ SKUTEČNOSTI ZJIŠTĚNÉ KONTROLOU

4.1 Přehled peněžních prostředků vynaložených na provozované a připravované informační systémy podrobené kontrole (viz podrobněji příloha č. 3 tohoto kontrolního závěru):

Tabulka č. 1: Přehled peněžních prostředků vynaložených na informační systémy

Řádek č.	Oblast	Správce	Označení	Stav	Vynaloženo v mil. Kč (zaokrouhleno)
Plně nasazené IS					
1	Víza	MZV	EVC2	Provozovaný od roku 1998	67,1
2	Víza	MV	CIS	Provozovaný od roku 2004	Neuvedeno*
3	Pasy	MZV	ePasy	Provozovaný od roku 2006	58,0
4	Výběr správních poplatků	MZV	EKP	Provozovaný od roku 2007	Neuvedeno**
5	Víza	MV	NS-VIS	Provozovaný od roku 2011	357,1
IS, které mají zlepšit stav informační podpory					
6	Pasy	MZV	EDSP	V přípravě od roku 2021. Etapa I byla dokončena v roce 2024. Etapa II nebyla zahájena, MZV nestanovilo zadání.	Neuvedeno***
7	Pasy	MZV	CDBP_MZV	Postupně nasazovaný a rozvíjený od roku 2023	142,6
8	Ostatní konzulární agendy	MZV	DKA	V přípravě od roku 2023.	Na přípravné práce 1,3 Na realizaci 0
9	Víza	MV	ICAS	V přípravě od roku 2023. Projekt pozastaven, cílový termín není stanoven.	5,3
10	Víza	MZV	ELVIS	V přípravě od roku 2024. Projekt pozastaven, posuzován ÚOHS.	Na přípravné práce 51,6 Na realizaci 0

* Výdaje na informační podporu vízových procesů nelze oddělit od celkových výdajů na IS CIS.

** Vývoj vlastními silami, MZV tyto výdaje neeviduje.

*** Výdaje na rozvoj EDSP nelze oddělit od prostředků vynaložených na IS ePasy (viz řádek č. 3).

Zdroj: vypracoval NKÚ podle skutečností zjištěných kontrolou.

Tabulka č. 2: Přehled plánovaných dosud nevyčerpaných způsobilých výdajů na IS, které mají zlepšit stav informační podpory

Řádek č.	Oblast	Správce	Označení	Stav	Nevyčerpané způsobilé výdaje na realizaci v mil. Kč (zaokrouhleno)
1	Víza	MZV	ELVIS	Projekt pozastaven, posuzován ÚOHS.	249,5
2	Víza	MV	ICAS	Projekt pozastaven, cílový termín není stanoven.	294,7
3	Ostatní konzulární agendy	MZV	DKA	V přípravě od roku 2023.	188,0

Zdroj: vypracoval NKÚ podle skutečností zjištěných kontrolou.

Informační podpora vízových služeb: snížená efektivnost a nenaplnění potřeb

- 4.2 Do zprovoznění nových systémů MZV i MV bude MZV informační podporu příjmu žádostí o dlouhodobá i krátkodobá víza zajišťovat prostřednictvím IS EVC2. Tento systém neodpovídá principu P12 *Informační koncepce České republiky* „Vnitřně pouze digitální“ (viz příklady č. 1 a č. 2). MZV v období leden 2016 až leden 2025 vynaložilo na jeho provoz a rozvoj peněžní prostředky ve výši 67 125 032 Kč se sníženou efektivností (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru).

Příklad č. 1 – příjem žádosti o dlouhodobé vízum

Zaměstnanec ZÚ při předávání žádosti o dlouhodobé vízum nejprve vygeneruje číslo jednací ve spisové službě. Toto číslo zkopíruje a zadá do IS EVC2, odkud je následně předáno do systému MV.

Příklad č. 2 – odeslání žádosti o dlouhodobé vízum ze ZÚ na MV

Zaměstnanec ZÚ před odesláním žádosti o dlouhodobé vízum na MV připraví průvodní dopis pro adresáta žádosti o vízum, zkopíruje listinné dokumenty, zkompletuje fyzický spis žádosti obsahující listinné originály a připraví ho k odeslání na MV komerční kurýrní službou. Kopie listinných dokumentů zůstávají na ZÚ.

- 4.3 Do zprovoznění nového systému MV bude MV žádosti přijaté na ZÚ prostřednictvím EVC2 přebírat do svých systémů (viz příklad č. 2) a následně je zpracovávat. Zaměstnanec MV přitom doplňuje informace z listinných podkladů do CIS a následně ručně vkládá tato data do systému *Albert* (viz příklad č. 3). Ruční přepisování dat a nedostatečné propojení jednotlivých IS porušuje princip „Konsolidace a propojování“ stanovený IK ČR. Porušování tohoto principu snižuje efektivnost obsluhy dané agendy.

Příklad č. 3 – zpracování žádosti o dlouhodobé vízum na MV

Žádost o vízum zaměstnanec MV zavádí do systému CIS, přičemž některá data se propisují automaticky, ale řadu údajů musí zaměstnanec MV doplnit z listinných dokladů (datum podání žádostí, místo a stát narození, kategorie a účel pobytu, adresu pobytu atd.). Zaměstnanec MV zároveň zavádí žádost do systému *Albert* (pomocná evidence pro evidenci spisů), se kterým není systém CIS propojen. Všechna data ze systému CIS do systému *Albert* proto zadává ručně.

- 4.4 Do zprovoznění nového systému MV bude zaměstnanec MV při rozhodnutí o udělení nebo neudělení víza ručně dopisovat údaje, které jsou již obsaženy v informačních systémech (viz příklad č. 4). Tím dochází k nenaplnění principu „Konsolidace a propojování“ IK ČR. Porušování tohoto principu snižuje efektivnost obsluhy dané agendy.

Příklad č. 4 – rozhodnutí o dlouhodobém vízu

Pro stanovisko o udělení víza má zaměstnanec MV k dispozici vzorový text v textovém procesoru. V tomto vzoru ručně mění jméno a příjmení žadatele a datum rozhodnutí. Vyplněný vzor poté v systému CIS zasílá prostřednictvím NS-VIS do IS EVC2.

Pro pokyn o neudělení víza má zaměstnanec MV k dispozici vzorový text v textovém procesoru Microsoft Word. V tomto vzoru ručně mění jméno a příjmení žadatele, důvody neudělení víza a datum rozhodnutí.

- 4.5 V celém procesu zpracování dlouhodobých víz zjistil NKÚ evidentní nízkou úroveň elektronizace (viz příklad č. 5). Tisk digitalizovaných dat do listinného spisu je v rozporu s principem „Vnitřně pouze digitální“ IK ČR. Porušování tohoto principu snižuje efektivnost obsluhy dané agendy.

Příklad č. 5 – duplicitní vedení elektronických a listinných dokumentů

Veškeré dokumenty a zprávy, které zaměstnanec odboru azylové a migrační politiky vytvoří, musí také vytisknout a založit do papírové složky žádosti o vízum (spis).

- 4.6 V některých případech nedostatečná úroveň informační podpory významně zatěžuje zaměstnance MV. Systém CIS neumožňuje intuitivní používání, uživatel musí ručně proklikávat jednotlivé záložky. Existuje riziko opomenutí uvedení některého z požadavků na zpracování víza. Významným rizikem je např. skutečnost, že CIS neupozorňuje uživatele na chybějící lustraci v systému a umožní schválit vízum i bez jejího provedení.
- 4.7 Část modulů současného systému CIS slouží jako primární informační podpora pro činnosti odboru azylové a migrační politiky, provoz a realizaci změnových požadavků CIS však zajišťuje Policie České republiky. Tento stav trvá od roku 2011 a vede ke kompromisním řešením např. při určování priorit rozvoje informačního systému. Tato kompromisní řešení jsou rizikem pro zachování účelnosti budoucího vynakládání peněžních prostředků v krátkodobém i střednědobém výhledu.
- 4.8 Výše uvedené nedostatky má odstranit systém ICAS. Jeho zpoždění (viz dále bod 4.24) vytváří významné riziko, že MV bude muset uzavřít po 2. 10. 2026 novou smlouvu na poskytování technické podpory stávajícího systému CIS, a dále tak vynakládat peněžní prostředky na jeho provoz a rozvoj se sníženou efektivností.
- 4.9 MZV mělo podle smlouvy z roku 2022 zajištěnu pravidelnou aktualizaci bezpečnostní a další provozní dokumentace IS EVC2 v intervalu šesti měsíců. Přestože za služby podpory MZV vynaložilo do 31. 5. 2025 plnou částku 22 774 231 Kč, žádná aktualizace dokumentace do tohoto termínu neproběhla. MZV tak vynaložilo peněžní prostředky až do výše 22 774 231 Kč nevhodně.
- 4.10 MZV smluvně zajistilo podporu IS EVC2 do 1. 8. 2026. Vzhledem ke zpoždění projektů pro vytvoření systémů, které mají IS EVC2 nahradit¹² (viz dále body 4.24 a 4.29) bude nezbytné, aby MZV zajistilo podporu IS EVC2 i po uplynutí doby, na kterou je podpora smluvně zajištěna. Až do doby realizace informačních systémů, kterými bude IS EVC2 nahrazen, tak bude MZV pokračovat ve vynakládání peněžních prostředků na jeho podporu se sníženou efektivností.

Informační podpora v oblasti cestovních dokladů: rostoucí náklady a nevhodnost

- 4.11 Pro příjem žádostí o vydání cestovních dokladů využívalo MZV od roku 2006 IS ePasy, který sloužil rovněž jako informační systém zajišťující informační podporu evidence

¹² Projekty ELVIS a ICAS.

diplomatických a služebních pasů. Za podporu IS ePasy hradilo MZV v období let 2016–2022¹³ v průměru 1 156 716 Kč ročně.¹⁴

- 4.12 MZV mělo ukončit provoz IS ePasy nejpozději 1. 4. 2024. MZV ani do 31. 1. 2025 plně nenasadilo systémy, které měly IS ePasy nahradit (viz body 4.32 a 4.36) přestože jejich rozvoj a nasazení byly plně v jeho kompetenci. Nadále proto IS ePasy udržovalo v provozu. Od 1. 4. 2024 do 31. 1. 2025 tak MZV vynaložilo na poskytování služeb podpory IS ePasy peněžní prostředky ve výši 13 675 153 Kč nevhodně.
- 4.13 MZV udržováním IS ePasy v provozu vytvořilo riziko dalšího nevhodného vynakládání peněžních prostředků. Uvedený stav bude trvat nejméně do doby plného nasazení systémů, které mají IS ePasy nahradit (viz bod 4.12).
- 4.14 Dne 29. 7. 2022 uzavřelo MZV se stejným dodavatelem novou smlouvu, zajišťující podporu IS ePasy¹⁵. Tento dodavatel je výlučným vlastníkem zdrojových kódů IS ePasy. MZV je tedy ve stavu vendor lock-in. Po uzavření této smlouvy vzrostla průměrná roční cena za zajištění podpory IS ePasy z 1 156 716 Kč na 15 347 458 Kč¹⁶. Kontrolující NKÚ vyhodnotili tento nárůst prostředků jako výsledek stavu vendor lock-in.
- 4.15 Dne 31. 10. 2024 prodloužilo MZV platnost nové smlouvy dodatkem č. 1, jehož uzavření odůvodnilo tím, že nastaly okolnosti, které zadavatel jednající s náležitou péčí nemohl předvídat, a to zpožděním dodávky externího dodavatele¹⁷. Dodávky externího dodavatele však ve skutečnosti byly proti požadavkům MZV urychleny. NKÚ proto vyhodnotil, že nenastaly okolnosti, kterými MZV uzavření dodatku č. 1 odůvodnilo, a dopustilo se podstatné změny závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku ve smyslu § 222 odst. 3 písm. c) ZZVZ. MZV tak dodatek č. 1 uzavřelo v rozporu s ustanovením § 222 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, když umožnilo podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku, která vedla k významnému rozšíření rozsahu jejího plnění, po dobu jeho trvání bez provedení nového zadávacího řízení.
- 4.16 Do 31. 1. 2025 tak MZV neoprávněně vynaložilo na základě nové smlouvy ve znění dodatku č. 1 peněžní prostředky ve výši 39 824 719 Kč. Pokud MZV bude pokračovat ve vynakládání peněžních prostředků na základě této smlouvy i po 1. 2. 2025, budou neoprávněně vynaložené peněžní prostředky (paušálně ve výši 1 367 515 Kč měsíčně) nadále narůstat.
- 4.17 Součástí služeb podpory IS ePasy je podle nové smlouvy pravidelná aktualizace bezpečnostní a další provozní dokumentace v intervalu šesti měsíců. Přestože MZV vynaložilo za služby podpory do 31. 1. 2025 plnou částku 39 824 719 Kč, žádná aktualizace dokumentace do tohoto termínu neproběhla. MZV tak vynaložilo peněžní prostředky až do výše 39 824 719 Kč nevhodně.

¹³ Předmětem plnění smlouvy bylo poskytování technické a konzultační podpory pro IS ePasy a IS EVC2 formou jednorázových zásahů technické podpory nebo dílčím plněním technické podpory.

¹⁴ Při vyčíslení roční částky vynaložené na podporu systému ePasy v tomto období postupoval NKÚ tak, že celkové vynaložené náklady na podporu systému vydělil počtem měsíců, po které služby podpory MZV čerpalo, a tuto průměrnou měsíční částku poté vynásobil 12.

¹⁵ Smlouva byla uzavřena na 27 měsíců, tedy do 31. 10. 2024.

¹⁶ Tato částka tvoří část celkového 22násobného navýšení nákladů na provoz informační podpory v oblasti cestovních dokladů. Druhou částí celkového navýšení jsou náklady na provoz systému CDBP_MZV od října 2023; viz bod 4.31.

¹⁷ Šlo o instalace pojezdů pro kamery používané CDBP_MZV pro pořízení fotografií žadatelů o cestovní doklady.

4.18 MZV na zhotovení verze klientské aplikace ePasy pro Windows 10 vynaložilo peněžní prostředky ve výši 2 964 403 Kč. Z toho 1 073 318 Kč vynaložilo MZV již v době, kdy zahájilo přípravu na přechod z IS ePasy na CDBP_MZV. MZV nikdy nevyužilo verzi klientské aplikace ePasy pro Windows 10. Peněžní prostředky ve výši 1 073 318 Kč tak vynaložilo neúčelně a ne hospodárně.

Nedodržování pravidel plánování a realizace ICT projektů

4.19 Orgány veřejné správy mají povinnost si před realizací změn nebo nových IT projektů k informační podpoře agend ve veřejné správě vyžádat stanovisko útvaru hlavního architekta státu (dále také „OHA“) a řádně ohlásit související údaje v RPP¹⁸. Smyslem stanoviska je ověřit, že plánované řešení podporuje efektivní vynakládání peněžních prostředků tím, že nevytváří zbytečné duplicity, náklady a administrativní zátěž, zapadá do národní architektury eGovernmentu, je bezpečné a dobře propojené s ostatními systémy. Řádné ohlášení agend, služeb a informačních systémů v RPP je klíčové pro zákonný a oprávněný přístup k údajům, ochranu veřejné správy před právními riziky i bezpečné a auditovatelné nakládání s daty.

4.20 MZV opakovaně postupovalo v rozporu s ustanoveními zákona č. 111/2009, o základních registrech, (dále také „ZoZR“) a ZoISVS, například tím, že agendu krátkodobých víz zaregistrovalo jako součást jiné agendy, přestože ve smyslu zákona je samostatnou ucelenou oblastí¹⁹, neohlásilo agendové informační systémy pro výkon agendy²⁰, nezaslalo podklady pro zápis údajů o jím spravovaných ISVS²¹, neoznámilo zkušební provoz aplikace²² ani nepředložilo její provozní dokumentaci k posouzení OHA. Projekt CDBP_MZV realizovalo bez souhlasného stanoviska OHA²³ a tedy vynaložilo 116 405 183 Kč v rozporu se zákonem²⁴.

Zpoždění nově vytvářené informační podpory

Oblast vízových služeb: ICAS a ELVIS

4.21 MZV i MV zahájily projekty, kterými plánují nahradit současné informační systémy a mj. odstranit nedostatky, popsané v bodech 4.2 až 4.7 a příkladech č. 1 – č. 5. V případě MV jde o projekt ICAS zahájený v roce 2023, v případě MZV o projekt ELVIS,

¹⁸ Ustanovení §54 ZoZR.

¹⁹ Tuto oblast stanovenou Vízovým kodexem zaregistrovalo ve své působnosti jako část agendy A8080 *Zahraniční služba*, a nikoliv jako novou agendu, a tím nepostupovalo v souladu s ustanovením § 53 odst. 1 ZoZR ve spojení s § 2 písm. e) ZoZR.

²⁰ Nepostupovalo v souladu s ustanovením § 54 odst. 1 písm. b) ZoZR a § 55 odst. 1 a 2 písm. d) ZoZR.

²¹ U IS EVC2, IS ePasy, EKP ani CDBP_MZV nepostupovalo v souladu se ustanovením § 52c odst. 2 ZoZR, tedy zaslat podklady pro zápis údajů o jím spravovaném ISVS obsahující povinné údaje dle přílohy č. 1 vyhlášky č. 329/2020 Sb.

²² Jde o komponentu „EDSP – serverová část pro rozhraní s CDBP“.

²³ Nepostupovalo v souladu s ustanovením § 5 odst. 2 písm. g) ZoISVS, který stanoví povinnost uskutečnit programy obsahující pořízení nebo architektonické změny určených informačních systémů, jejichž návrhy dokumentace jsou povinny předložit DIA k vyjádření, investiční záměry akcí pořízení nebo architektonických změn určených informačních systémů, které jsou povinny předložit DIA k vyjádření, a projekty určených informačních systémů nebo jejich architektonických změn, které jsou povinny předložit DIA k vyjádření, až po souhlasném vyjádření DIA nebo souhlasném rozhodnutí vlády.

²⁴ Ustanovení § 5c odst. 3 ZoISVS v účinnosti od 1. 4. 2023 stanoví, že realizace určených informačních systémů nebo jejich změn bez souhlasného vyjádření je porušením rozpočtové kázně.

zahájený v roce 2024. Dosud nevyčerpané způsobilé výdaje na vybudování těchto projektů jsou alokované ve výši 544,2 mil. Kč (viz tabulka č. 2, řádky č. 1 a 2).

- 4.22 Projekty ICAS i ELVIS, nahrazující IS EVC2 a IS CIS, jsou závislé na řadě interních a externích faktorů, včetně vzájemné koordinace. IS ELVIS bude zpracovávat pouze žádosti o schengenská a diplomatická a zvláštní víza, zatímco příjem žádostí o dlouhodobá víza a jejich zpracování bude zajišťovat systém ICAS.
- 4.23 Přínosy nového systému ICAS mají být mj:
- digitalizace procesu (např. zavedení elektronického účtu cizince – obdoby datové schránky),
 - zavedení plného elektronického spisu,
 - možnost podání žádosti on-line, zavedení interaktivních on-line formulářů,
 - automatické informování o průběhu a stavu řízení,
 - ePlatby.
- 4.24 Realizace projektu ICAS byla pozastavena v důsledku nepřipravenosti legislativního rámce. MV identifikovalo již v roce 2012 potřebu úpravy ZoPC, která je předpokladem pro fungování nového informačního systému. Příslušný návrh změny tohoto zákona MV předložilo až 11 let poté. MV připravovalo návrh tohoto zákona o pobytu cizinců paralelně s přípravou projektu na vybudování ICAS. Vytvořilo tak riziko možného nepřijetí zákona v časovém rámci potřebném pro úspěšnou realizaci projektu.
- 4.25 Zpoždění projektu ICAS vytváří potřebu vynaložit peněžní prostředky na dočasné řešení implementace požadavků plynoucích z nařízení o vízovém informačním systému (VIS 2021/1133 a VIS 2021/1134) ve formě dalšího rozvoje a úprav CIS. Do budoucna tak vznikne potřeba finančně pokrýt implementaci stejných požadavků i v rámci nového systému ICAS, což je rizikem pro dodržení hlediska hospodárnosti.
- 4.26 Hlavními cíli projektu ELVIS měly být mj.:
- automatizace a digitalizace procesů v oblasti vízové politiky – snížení objemu ručních procesů a zefektivnění vízové agendy, snížení administrativní zátěže pracovníků zastupitelských úřadů, úplné odstranění manuálního přepisování dat mezi interními systémy MZV,
 - eliminace manuálního zacházení s fyzickým spisem (včetně archivace),
 - uživatelsky přívětivý a efektivní systém práce s vízy pro všechny účastníky,
 - náhrada technologicky zastaralého vízového systému,
 - nastavení podmínek pro dlouhodobou udržitelnost vízového systému,
 - vytvoření předpokladů pro spolehlivou a řízenou uživatelskou a systémovou podporu.
- 4.27 MZV začalo projekt ELVIS připravovat v roce 2022 tím, že zadalo zhotovení analýzy, studie proveditelnosti a návrhu řešení k realizaci nového IS pro výkon vízové agendy MZV. Stanovenou lhůtu na zhotovení analýzy MZV prodloužilo kvůli nejasnému finálnímu stavu souvisejících projektů MV a PČR (bod 4.24) a nejasněným požadavkům na integraci ELVIS a těchto projektů. K akceptování výstupů analýzy došlo tři měsíce po termínu stanoveném smlouvou²⁵, a to z důvodu zpoždění připomínkového řízení ze

²⁵ Deset měsíců po původně předpokládaném termínu fáze 1 na konci dubna 2023.

strany MZV. Výstupem analýzy byla mj. příprava zadávacího řízení a zadávacích podmínek na realizaci IS ELVIS.

- 4.28 Zadávací podmínky veřejné zakázky na realizaci IS ELVIS zveřejnilo MZV dne 28. 5. 2024, lhůta pro podání nabídek skončila dne 29. 8. 2024. Stávající provozovatel IS EVC2 podal dne 19. 9. 2024 na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže návrh na přezkoumání úkonů zadavatele učiněných při zadávání VZ ELVIS. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže dne 4. 11. 2024 uložil MZV zákaz uzavřít smlouvu až do pravomocného skončení správního řízení. To znamená riziko ne hospodárnosti a neúčelnosti vynaložených prostředků na zadávací dokumentaci a související dokumenty až do plné výše, v závislosti na rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.
- 4.29 Podle původního harmonogramu projektu mělo MZV dokončit vývoj systému ELVIS v květnu 2025. K 31. 5. 2025 byl projekt ELVIS opožděn o 13 měsíců a MZV stále fakticky nezapočalo jeho realizační fázi. Zpoždění projektu ELVIS povede k nutnosti udržovat informační podpory příjmu žádostí o víza v současném stavu, kdy informační podpora příjmu žádostí o víza neodpovídá požadavkům IK ČR. MZV tak bude i nadále vynakládat peněžní prostředky na informační podporu IS EVC2 se sníženou efektivností.

Oblast cestovních dokladů: CDBP_MZV a EDSP

- 4.30 V roce 2020 MZV zahájilo jednání o náhradě IS ePasy systémem CDBP_MZV v oblasti příjmu žádostí o cestovní doklad. Cílem bylo nasadit tento systém na 86 ZÚ. CDBP_MZV zlepšuje uživatelský komfort žadatelů i zaměstnanců MZV.
- 4.31 MZV dne 21. 12. 2022 uzavřelo smlouvu na vytvoření systému CDBP_MZV a jeho podporu. Na vytvoření systému MZV vynaložilo do konce roku 2024 celkem 116 405 183 Kč. Na hardware určený pro jeho provoz MZV vynaložilo 10 314 722 Kč. Na podporu systému vynaložilo MZV od října 2023 do konce roku 2024 v průměru 10 599 227 Kč ročně.
- 4.32 MZV k plánovanému datu ukončení provozu IS ePasy dne 1. 4. 2024 nasadilo systém CDBP_MZV pouze na 12 ZÚ. Přechod na CDBP_MZV nedokončilo MZV ani do 31. 12. 2024, kdy jej nasadilo na 50 z 86 ZÚ, tedy na 58 % plánovaných.
- 4.33 V oblasti evidence služebních a diplomatických pasů plánuje MZV nahradit IS ePasy novým systémem EDSP. Záměr ukončit provoz IS ePasy a zhotovit nový EDSP je ukotven v IK ČR, schválené usnesením vlády²⁶ č. 794 ze dne 13. 9. 2021. Dle *Implementačního plánu programu Digitální Česko pro rok 2023*²⁷ a *Implementačního plánu programu Digitální Česko pro rok 2024*²⁸ mělo MZV realizovat novou EDSP v termínu do 1. 10. 2024.
- 4.34 Zadání interního změnového požadavku pro vznik nového EDSP vypracovalo MZV dne 9. 10. 2023, tj. po více než dvou letech od jeho ukotvení v IK ČR a až po zavedení systému

²⁶ Usnesení vlády České republiky ze dne 13. září 2021 č. 794, k *Implementačním plánům programu Digitální Česko*.

²⁷ Schválené usnesením vlády České republiky ze dne 9. listopadu 2022 č. 931, k *Implementačním plánům programu Digitální Česko pro rok 2023*.

²⁸ Schválené usnesením vlády České republiky ze dne 4. října 2023 č. 736, k *Implementačním plánům programu Digitální Česko pro rok 2024*.

CDBP_MZV, který evidenci služebních a diplomatických pasů nepodporuje. Řešení bylo rozděleno do dvou etap.

- 4.35 Výstupem etapy I je aplikace²⁹, která umožňuje CDBP_MZV využívat i pro příjem žádostí o služební a diplomatické pasy. MZV tuto aplikaci nasadilo do provozu dne 12. 12. 2024, tedy více než rok poté, co zahájilo nasazení systému CDBP_MZV na ZÚ v říjnu 2023. Za období od 1. 10. 2023 do 31. 12. 2024 vynaložilo MZV za služby technické podpory provozu CDBP_MZV celkem 13 249 034 Kč, tedy plnou cenu podle smlouvy, aniž by tento systém zcela sloužil svému účelu. Tyto prostředky byly tedy vynaložené se sníženou účelností. Aplikaci MZV nasadilo bez schválené specifikace, předávacího a akceptačního protokolu, bezpečnostní analýzy, testování a neoznámilo její zkušební provoz.
- 4.36 MZV do ukončení kontroly, tedy po dobu čtyř let od identifikace potřeby nového EDSP, nezačalo etapu II, která je nutnou podmínkou pro dokončení tohoto systému. Jedním z důvodů byla nejistota věcného gestora (v rámci MZV), jakým způsobem by klientská část měla pracovat, které moduly EDSP zachovat, přidat nebo zrušit. MZV nečinilo faktické kroky pro zajištění nového EDSP, aby mohl být ukončen provoz IS ePasy. MZV nerealizovalo projekt nového EDSP v termínu do 1. 10. 2024 uloženém vládou ČR.

Oblast dalších konzulárních služeb: DKA

- 4.37 V žádosti o podporu projektu DKA bylo uvedeno datum jeho zahájení dne 26. 2. 2022 s předpokládaným datem ukončení realizace dne 30. 6. 2027. V důsledku pochybení na straně MZV vydal řídicí orgán IROP právní akt až dne 26. 4. 2023, tj. 14 měsíců po původně plánovaném datu zahájení projektu. Celkové způsobilé výdaje projektu byly ve výši 187 960 061 Kč.
- 4.38 MZV pro odstranění technického i morálního zastarání většiny informačních systémů, které mají pracovníci konzulárního odboru k dispozici³⁰, zahájilo projekt DKA.
- 4.39 MZV v projektu DKA v období od května 2023 do března 2025 nekonalo kroky nezbytné pro realizaci projektu ve stanovených termínech:
- V uvedeném období proběhly pouze čtyři schůzky řídicího výboru, přestože studie proveditelnosti předpokládala pravidelné schůzky řídicího výboru jednou za měsíc.

²⁹ Jde o komponentu „EDSP – serverová část pro rozhraní s CDBP“, jež byla výstupem realizace etapy I zhotovení nové EDSP.

³⁰ Šlo např. o tyto nedostatky:

- neexistence jednotné systémové podpory pro životní cyklus požadavků,
- duplicitní podávání požadavků různými kanály,
- docházelo ke ztrátě historických dat,
- stávající systémy neumožňovaly využívat v dostatečné míře propojení na existující informační systémy státní správy,
- nebylo možné využívat digitální autentizace žadatele,
- chyběla systémová podpora pro metodické řízení procesů a tím zajištění jednotné kvalitativní úrovně poskytovaných služeb,
- chyběla systémová podpora pro řízení kvality poskytovaných služeb,
- chyběla možnost dálkově ověřit pravost některých výstupů konzulárních služeb, např. v případě ověřovacích úkonů (ověření podpisu, kopie aj.),
- neexistovala dostatečná systémová podpora pro nakládání, ochranu a digitální „skartaci“ osobních údajů a pro efektivní vyřizování žádostí subjektů údajů při uplatnění jejich práv podle GDPR.

- MZV neevidovalo zápisy z projektových porad, které jsou jedním z důležitých nástrojů projektového řízení a slouží k zadávání, řízení a kontrolování projektové práce.
- 4.40 Ačkoliv podle původního harmonogramu ze studie proveditelnosti měla být v prosinci 2024 zhotovena detailní analýza agendového informačního systému konzulárních agend a návrh jeho architektury, mělo MZV k tomuto datu uzavřenou pouze smlouvu o poskytování právních služeb, kterou ke dni 28. 2. 2025 stále nečerpalo a nerealizovalo z ní žádné výstupy.
- 4.41 Zpoždění projektu DKA vede k tomu, že informační podpora pracovníků konzulárního odboru stále zůstává ve stavu uvedeném v bodu 4.38. Rovněž může vést k naplnění rizika, kdy MZV bude nadále udržovat informační podporu konzulárních agend ve stavu, kdy je výkon agendy zatížen nedostatky popsány v bodu 4.38. Informační podpora příjmu konzulárních agend nedopovídá požadavkům IK ČR. MZV tak bude i nadále vynakládat peněžní prostředky na informační podporu žádostí konzulárních agend se sníženou efektivností.

Příjmy státního rozpočtu z výběru správních poplatků

- 4.42 MZV nemělo nastaveny procesy, které na konkrétním ZÚ v případě výpadku informační podpory přijímání žádostí o udělení víz nebo žádostí o vydání pasů upravují na tomto ZÚ příjem uvedených žádostí. Výpadek podpůrných informačních systémů tak představuje ztrátu schopnosti MZV zpracovávat žádosti a má přímý dopad na výběr správních poplatků, které jsou příjmem státního rozpočtu z plnění zákonných povinností (vízové a konzulární činnosti). Toto riziko se v kontrolovaném období projevilo třikrát, jeho dopad byl zanedbatelný ve srovnání s celkovým poklesem žádostí o víza (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).

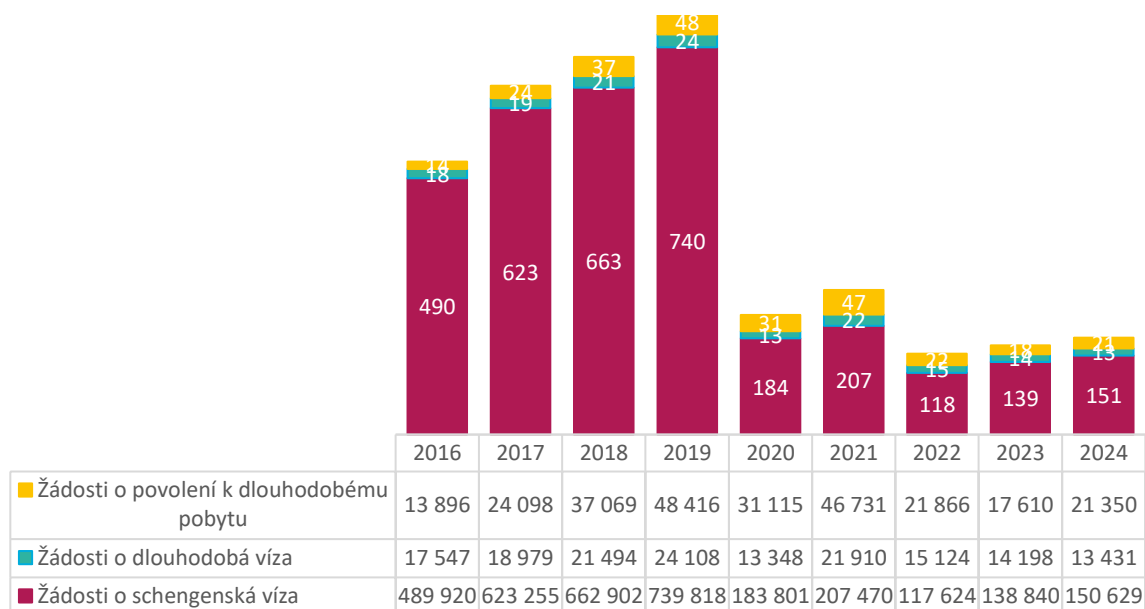
Seznam zkratk

AIS	agendový informační systém
CDBP_MZV	informační systém <i>Cestovní doklady s biometrickými prvky</i> provozovaný Ministerstvem zahraničních věcí
CIS	<i>Cizinecký informační systém</i>
ČR	Česká republika
DKA	<i>Digitalizace konzulárních agend</i>
DPH	daň z přidané hodnoty
EDSP	<i>Evidence diplomatických a služebních pasů</i>
EKP	<i>Elektronická konzulární pokladna</i>
ELVIS	<i>Elektronický vízový informační systém</i>
ePasy	informační systém na pořizování, přenos a zpracování žádostí o cestovní doklad s biometrickými prvky
EVC2	vízový informační systém <i>Evidence vízových cizinců</i>
ICAS	<i>Integrovaný cizinecký agendový systém</i>
IK ČR	<i>Informační koncepce České republiky</i>
IS	informační systém

ISVS	informační systém veřejné správy
IT	informační technologie
KA	klientská aplikace
KII	kritická informační infrastruktura
MV	Ministerstvo vnitra
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NS-VIS	<i>Národní vízový informační systém</i>
OAMP	odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra
OHA	odbor hlavního architekta státu
PČR	Policie České republiky
RPP	základní registr agend, orgánů veřejné moci, soukromoprávních uživatelů údajů a některých práv a povinností
VIS	vízový informační systém
ZoCD	zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech
ZoISVS	zákon č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů
ZoKB	zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti
ZoPC	zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů
ZoZR	zákon č. 111/2009, o základních registrech
ZZVZ	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
ZÚ	zastupitelský úřad

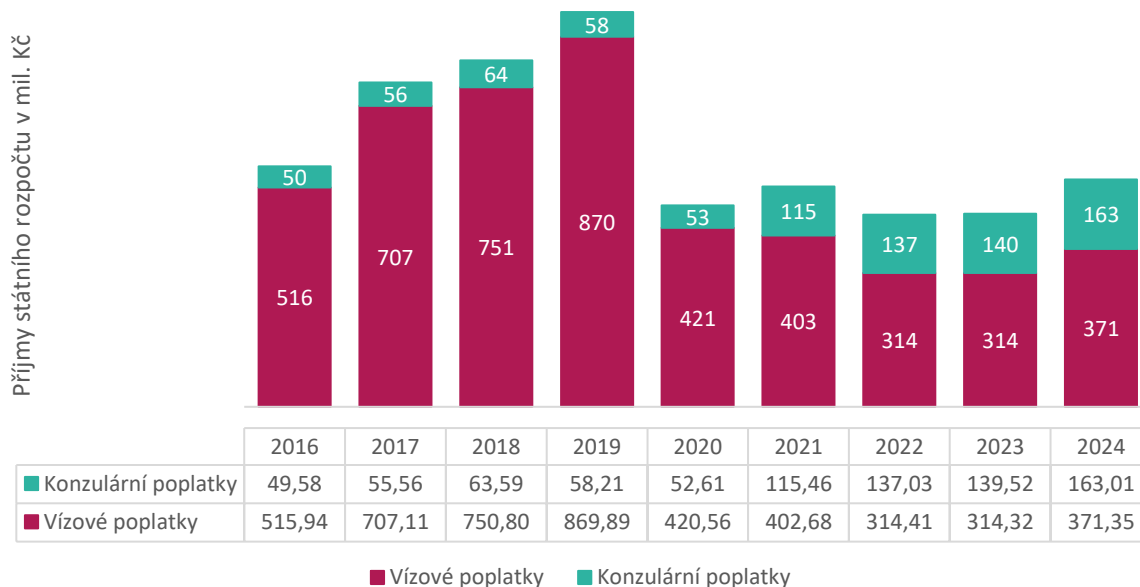
Souhrnné údaje o počtu žádostí o víza a příjmech státního rozpočtu z vízových a konzulárních služeb v kontrolovaném období

Graf č. 1: Počty žádostí o schengenská víza, dlouhodobá víza a povolení k dlouhodobému pobytu (v tisících).

Zdroj: vypracoval NKÚ podle Národního katalogu otevřených dat, statistik EU a odpovědí MZV.

Graf č. 2: Příjmy státního rozpočtu z vízových a konzulárních poplatků (v milionech Kč).

Zdroj: vypracoval NKÚ podle odpovědi MZV na žádost č. 7, bod č. 17. Vízové poplatky, vybírané elektronicky v eurech, byly přepočteny na koruny kursem ČNB k 31. 12. daného roku.

Pozn.: Pokles počtu žádostí o víza i příjmů státního rozpočtu byl spojen s dopady pandemie onemocnění covid-19 a s ruskou agresí vůči Ukrajině následované sankcemi EU vůči Ruské federaci.

Vyhodnocení úrovně digitalizace

Kontrolující posoudili vynaložené peněžní prostředky na informační podporu související s daným vzorkem výkonu agendy (rozumí se vybrané služby veřejné správy a k ní přiřazených úkonů) ve třech úrovních efektivnosti. Celkové hodnocení efektivnosti zahrnovalo posouzení efektivnosti digitalizace uvedené v záznamu z kontroly na místě, dále metodických materiálů a dokumentace k využívané informační podpoře.

Hodnocení digitalizace z hlediska efektivnosti

Pro vyhodnocení digitalizace vybraného vzorku z hlediska efektivnosti služeb a tím i vynaložených peněžních prostředků stanovil NKÚ následující kritéria³¹, vycházející ze zjištěné úrovně jejich digitalizace:

Efektivní – veškeré údaje související s danou službou veřejné správy a v ní prováděnými úkony a činnostmi jsou zpracovávány pouze digitálně. Veškeré procesy (100 %) jsou nastaveny tak, že umožňují bezpapírové (plně elektronické) zpracování.

V průběhu zpracování údajů nedochází ke změně stavu digitalizace z „plná“ na „částečná“ nebo z „plná“ na „žádná“ nebo z „částečná“ na „žádná“.

Snížená efektivnost – méně než 100 % všech zpracování údajů je realizováno v souvislosti s danou službou veřejné správy a v ní prováděnými úkony a procesy digitálně. Zároveň jsou procesy nastaveny tak, že umožňují bezpapírové (plně elektronické) zpracování nejméně u 50 % ze všech zpracovávaných údajů.

V průběhu zpracování údajů dochází ke změně stavu digitalizace z „plná“ na „částečná“, z „plná“ na „žádná“ nebo z „částečná“ na „žádná“.

Neefektivní – méně než 50 % všech zpracovávaných údajů je realizováno v souvislosti s danou službou veřejné správy a v ní prováděnými úkony a činnostmi digitálně.

V průběhu zpracování údajů dochází ke změně stavu digitalizace z „plná“ na „částečná“, z „plná“ na „žádná“ nebo z „částečná“ na „žádná“.

Vybrané cíle a principy IK ČR:

- **Princip P12** „Vnitřně pouze digitálně“ stanoví, že „... veškerá komunikace uvnitř úřadů i mezi úřady navzájem musí být pouze digitální. Od přijetí podání až do vypravení a doručení rozhodnutí nebo jiného výstupu, musí být všechny interní provozní procesy veřejné správy plně elektronické, bezpapírové – pokud není jejich zavedení v této podobě nevhodné (3E).“
- **Princip P16** „Konsolidace a propojování“ stanoví, že „... je nutno budovat ISVS efektivně a snažit se využívat v maximální míře již vytvořené a sdílené procesy a funkčně ucelené komponenty pro řešení obdobných požadavků napříč agendami a úřady. Stejně nezbytné je zajistit propojování ISVS a jejich údajů v případech, pokud jsou potřebné pro výkon agend.“
- **Cíl 6.2** „Vnitřní digitalizace úřadu“ stanoví: „Digitalizace vnitřních činností a dokumentů úřadu – konec referátníků a žádanek. Nedílnou součástí optimalizace procesů a služeb je jejich zjednodušení, elektronizace a automatizace, sjednocování a sdílení. Tedy elektronizace a sdílení vnitřních činností a dokumentů úřadu všude, kde to je co do počtu a složitosti činností proveditelné a rentabilní.“

³¹ Uvedená kritéria byla vytvořena NKÚ pro potřeby kontrolní akce. Jednotlivé kontrolované osoby byly s uvedenými kritérii a jejich použitím seznámeny.

Souhrnné údaje o stávajících i rozvíjených informačních systémech MV a MZV podrobených kontrole

Tabulka č. 1: Plně nasazené informační systémy

Název	Slouží pro	Provozovatel	Správce	Provozován od
Vízový informační systém (EVC2)	Náběr žádostí o vízum (krátkodobá i dlouhodobá) a informační podporu vízového procesu krátkodobých víz	MZV	MZV	1998
Systém na pořizování, přenos a zpracování žádostí o cestovní doklad s biometrickými prvky (ePasy)	Příjem žádostí o cestovní, služební a diplomatické pasy, informační podpora vydávání služebních a diplomatických pasů a podpora agendy evidence diplomatických a služebních pasů	MZV	MZV	2006
NS-VIS	Zpracování žádostí o vydání krátkodobých a dlouhodobých víz a realizaci činností, které s těmito procesy souvisí	MV	MV	2011
CIS	Informační podporu služeb v oblasti zpracování žádostí o dlouhodobá víza	MV	MV	2004

Tabulka č. 2: Nově rozvíjené a připravované informační systémy

Název	Záměr	Provozovatel	Správce	Zahájení projektu (právní akt)	Původně plánované nasazení	Stav k dubnu 2025
Elektronický vízový systém (ELVIS)	Nahradit v oblasti vydávání krátkodobých a diplomatických víz stávající systém IS EVC2, zefektivnit proces vydávání víz a zajistit naplnění požadavků EU na využívání nových prvků IT systémů používaných pro výkon agendy udělování víz a evidenci vstupu cizinců na území schengenských států	MZV	MZV	7. 2. 2024	Konec roku 2026	Pozastaven ve fázi zadání veřejné zakázky. Zahájení pokračování realizace a termín dokončení závisí na rozhodnutí ÚOHS.
Digitalizace konzulárních agend (DKA)	Vybudovat ucelený systém sloužící k informační podpoře konzulárních služeb	MZV	MZV	26. 4. 2023 (14 měsíců po původně předpokládaném datu zahájení; zpoždění na straně MZV)	Konec roku 2024	V realizaci, předpokládané dokončení 2027. Na realizaci do 14. 4. 2025 vynaloženo 0 Kč.
EDSP	Zhotovení nové evidence diplomatických a služebních pasů (EDSP). Stávající evidence bude zrušena spolu s ukončením provozu IS ePasy.	MZV	MZV	13. 9. 2021 (schválení IK ČR, kde je projekt uveden)	2024	Etapa I byla dokončena v roce 2024. Etapa II nebyla zahájena, MZV nespécifikovalo zadání.
Cestovní doklady s biometrickými prvky MZV (CDBP_MZV)	Vytvoření nového aplikačního softwarového vybavení CDBP_MZV, které systém CDBP rozšiřuje o funkce pro poskytování služeb v rámci agend MZV, jeho technická podpora a následné úpravy na základě požadavků MZV	Státní tiskárna cenin	MZV	13. 7. 2021 (dohoda MZV a MV o přistoupení MZV k CDBP)	Duben 2024	Vývoj dokončen. Na konci března 2024 systém nasazen na 12 ZÚ z plánovaných 86. Na konci roku 2024 systém nasazen na 50 ZÚ.
Integrovaný cizinecký agendový systém (ICAS)	Vybudovat nový integrovaný cizinecký agendový informační systém (ICAS). Projekt zahrnuje vytvoření funkčního celku agendového informačního systému včetně provozního prostředí, klientské části (profil cizince) v rámci frontendu, backend, aplikační řešení a dále včetně migrace dat ze stávajících informačních systémů.	MV	MV	21. 6. 2023	2026	Pozastaven, vyjmut z NPO, cílový termín není stanoven. Závisí na přijetí nezbytné legislativy.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

24/28

Peněžní prostředky vynakládané v souvislosti s profesionalizací a zvyšováním kvality státní služby a výkonu státní správy

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2024 pod číslem 24/28. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Stanislav Koucký.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na profesionalizaci a zvyšování kvality státní služby a výkonu státní správy byly vynakládány účelně a hospodárně.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo vnitra (dále také „MV“).

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v období od listopadu 2024 do července 2025.

Kontrolováno bylo období od roku 2016 do roku 2023, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kolegium NKÚ na svém XVIII. jednání, které se konalo dne 24. listopadu 2025,

schválilo usnesením č. 5/XVIII/2025

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky vynaložené na profesionalizaci a zvyšování kvality státní služby a výkonu státní správy

ZÁKLADNÍ FAKTA

162	65,5 tis.	33,4 mld. Kč
Počet služebních úřadů k 31. 12. 2024	Počet systemizovaných služebních míst k 31. 12. 2024	Průměrný roční objem prostředků na platy systemizovaných služebních míst v letech 2020–2024
233,5 mil. Kč	640 mil. Kč	2,5 tis.
Kontrolované peněžní prostředky vynaložené na projekty související s profesionalizací a zkvalitněním státní služby	Kontrolované peněžní prostředky vynaložené na <i>Informační systém o státní službě</i> v letech 2015–2024	Státních zaměstnanců zajišťujících vlastní chod státní služby dle posledních dostupných údajů MV za rok 2018

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

- 96,3 mil. Kč** vynaložilo MV v rámci projektu *Podpora profesionalizace a kvality státní služby a státní správy* se sníženou účelností
- 22,6 mil. Kč** vynaložilo MV v souvislosti s digitalizací procesu úřednické zkoušky nehospodárně
- 640 mil. Kč** vynaložilo MV na vytvoření, provoz a rozvoj *Informačního systému o státní službě* se sníženou efektivností

I. Shrnutí a vyhodnocení

- 1.1 NKÚ prověřil peněžní prostředky ve výši 873,5 mil. Kč vynaložené MV na profesionalizaci a zvyšování kvality státní služby a výkonu státní správy. Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky vynakládány účelně a hospodárně.
- 1.2 **MV vynaložilo na projekt *Podpora profesionalizace a kvality státní služby a státní správy* (dále také „PROAK“) 96,3 mil. Kč. Výstupem projektu byly převážně analýzy a metodiky, jejichž využití záviselo na úvaze jednotlivých služebních úřadů. Dopad těchto projektových aktivit byl omezený, protože většina služebních úřadů nezavedla ve stanoveném termínu požadovanou minimální míru řízení kvality. Stejně tak nedošlo k žádoucí digitalizaci v oblasti vzdělávání státních zaměstnanců a v procesu úřednické zkoušky. NKÚ tyto peněžní prostředky hodnotí jako prostředky vynaložené se sníženou účelností. Peněžní prostředky ve výši 22,6 mil. Kč, které MV vynaložilo v oblasti digitalizace úřednické zkoušky, hodnotí NKÚ navíc jako nehospodárně vynaložené.**
- 1.3 ***Informační systém o státní službě* (dále také „ISoSS“), ve kterém MV – sekce pro státní službu vede údaje o všech státních zaměstnancích a dalších organizačních věcech státní služby, neposkytuje všechny potřebné datové výstupy pro zjišťování stavu státní služby. MV navíc chybí nástroje pro komplexní analýzu. Řadu údajů pro hodnocení státní služby zjišťuje prostřednictvím dotazníků, na jejichž zpracování a vyhodnocení vynakládá další finance. Peněžní prostředky vynaložené na ISoSS ve výši až 640 mil. Kč hodnotí NKÚ jako prostředky vynaložené se sníženou efektivností.**
- 1.4 **MV nesleduje dostatečně vývoj výkonu a kvality státní správy, což negativně ovlivňuje jeho schopnost efektivně řídit, hodnotit a zlepšovat státní službu. MV neplní důsledně svou koordinační roli, což přináší rizika nižší kvality státní služby a neefektivního využívání veřejných prostředků v probíhajících i plánovaných modernizačních projektech státní správy.**
- 1.5 Toto celkové vyhodnocení se opírá o následující zjištění:
 - a) Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, (dále také „ZoSS“) nabyl účinnosti v plném rozsahu od 1. ledna 2015. K návrhu zákona nebyla zpracována důvodová zpráva ani „předběžné hodnocení dopadů regulace“ (dále také „ex ante RIA“). MV absenci zpracování těchto dokumentů a dalších analýz vyhodnotilo jako jeden z důvodů problematické implementace ZoSS. Od roku 2014, kdy byl ZoSS přijat, byl novelizován celkem 45krát. V řadě případů se jednalo o legislativně technické novelizace v souvislosti s přijetím jiné právní úpravy. MV v roce 2024 předložilo novelu zákona č. 234/2014 Sb.¹, která byla rozsáhlá a zásadní z hlediska změn i převzetí koordinace státní služby Úřadem vlády ČR od roku 2026. K této novele ZoSS byla na žádost MV udělena výjimka z povinnosti provést předběžné hodnocení dopadů regulace. MV v rámci projektu financovaného z evropských fondů provádí „následné hodnocení dopadů regulace“ (dále také „ex post RIA“), které však nemohlo navázat na předběžné hodnocení (ex ante RIA), které MV na základě vyžádané výjimky nezpracovalo. (Viz odstavce 4.1–4.6.)

¹ Zákon č. 448/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

- b) Vláda ČR uložila všem služebním úřadům zavést do konce června 2022 minimální míru řízení kvality, tedy standard, který měl být základem pro efektivní a transparentní řízení služebního úřadu. MV jako koordinátor státní služby mělo ostatním služebním úřadům pomáhat při zavádění řízení kvality a připravit příslušné metodiky a vzorové dokumenty, na což čerpalo peněžní prostředky z projektu PROAK. Úkol však ve stanoveném termínu nesplnilo 51 z 84 úřadů včetně služebního úřadu MV, který vykázal třetí nejhorší výsledek, přestože byl gestorem této oblasti. MV v rámci projektu zpracovalo převážně metodické materiály. Formálně tak vytvořilo předpoklady pro plnění úkolu, ale jeho aktivity nevedly k očekávanému zlepšení řízení kvality. Po skončení projektu PROAK došlo k výraznému útlumu aktivit v oblasti řízení kvality. MV nezajistilo účinný nástroj pro sledování řízení kvality na služebních úřadech. (Viz odstavce 4.7–4.14)
- c) Dle ustanovení § 183 ZoSS mělo MV v období od 1. 2. 2022 do 31. 12. 2024 zřídit a spravovat „portál vzdělávání“, jehož účelem bylo zajistit vzdělávání v elektronické podobě a vést evidenci o absolvovaném vzdělávání státních zaměstnanců a zaměstnanců v pracovním poměru ve služebních úřadech. Toto komplexní e-learningové řešení mělo v rámci projektu PROAK přinést úsporu peněžních prostředků vynakládaných na vzdělávací aktivity jednotlivých služebních úřadů. MV však tento portál nezřídilo. MV ve vytváření centrálního e-learningového vzdělávání zaměstnanců ve státní službě po ukončení projektu PROAK dále nepokračuje. (Viz odstavce 4.15–4.18.)
- d) MV rozhodlo vyvinout v projektu PROAK aplikaci pro elektronickou podporu procesu úřednické zkoušky, neboť chtělo vyřešit její administrativně náročný proces. V září 2019 uvedlo MV tuto aplikaci (*eZkouška*) do ostrého provozu. Od 1. 7. 2023, tj. ihned po ukončení projektu PROAK, však MV vydalo služebním úřadům doporučení realizovat obecnou část úřednické zkoušky pouze listinnou formou. Ke dni 30. 11. 2023 MV provoz aplikace *eZkouška* zcela ukončilo. Na aplikaci *eZkouška* MV vynaložilo 21 819 981 Kč. Další peněžní prostředky ve výši 805 202 Kč pak MV vynaložilo na zajištění některých funkcionalit týkajících se úřednické zkoušky v ISOSS. Kromě generování testových otázek a matic v ISOSS se však obecná část úřednické zkoušky provádí opět v listinné formě. (Viz odstavce 4.19–4.26.)
- e) MV jako jeden z problémů v žádosti o podporu projektu PROAK uvedlo nedostatečnou znalost ZoSS ze strany státních zaměstnanců. V rámci cíle projektu PROAK „*zvýšení odbornosti státních zaměstnanců v souvislosti se zákonem o státní službě*“ realizovalo MV i vzdělávací aktivity, které s tímto cílem přímo nesouvisely a nemohly tak vést k odstranění problémů spojených s nízkou znalostí tohoto zákona ze strany státních zaměstnanců. (Viz odstavce 4.27–4.30.)
- f) MV od roku 2023 realizuje projekt *Vytvoření akčního plánu pro rozvoj státní služby v rámci Národního plánu obnovy* (dále také „Vytvoření akčního plánu“) s rozpočtem 35 892 100 Kč, jehož záměrem je mj. sjednotit kvalitu požadovaných kompetencí představených a vybraných specialistů pro služební úřady. Aby vytvořené kompetenční rámce/modely využívaly všechny služební úřady, muselo by být jejich používání povinné. Tato povinnost nebyla v době ukončení kontroly NKÚ stanovena. (Viz odstavce 4.31–4.33.)

- g) MV v roce 2023 zahájilo projekt *Portál zaměstnance* (dále také „Portál zaměstnance“) s rozpočtem 101 260 560 Kč. Výstupy projektu jsou určeny pro 3 200 zaměstnanců MV, Národního archivu a Moravského zemského archivu v Brně. Zamýšlené výstupy (informační systém portálu zaměstnance, digitalizovaný osobní spis, elektronický docházkový systém a e-learningový systém) tak MV realizuje pro 18 % zaměstnanců svého resortu. Projekt tedy nemá dopad na státní službu, resp. státní správu jako celek. Aktivita MV v projektu „Portál zaměstnance“ nelze hodnotit jako aktivitu směřující k plnění strategických cílů v oblasti profesionalizace a zvyšování kvality státní služby, resp. výkonu státní správy. (Viz odstavce 4.34–4.40.)
- h) NKÚ zjistil, že MV na vytvoření, rozvoj a provoz ISoSS v období let 2015–2024 vynaložilo peněžní prostředky až do výše 640 069 444 Kč. ISoSS je převážně evidenčním informačním systémem, který velkou část údajů přebírá z jiných systémů (zejména z HR systémů služebních úřadů). Řada dalších údajů se do něj zapisuje manuálně. MV využívá data z ISoSS pouze v omezené míře. (Viz odstavce 4.41–4.44.)
- i) Ze zjištění NKÚ vyplývá, že MV nezavedlo systém pro průběžné hodnocení a měření výkonu státní služby, který by mu umožňoval sledovat vývoj v oblasti profesionalizace a kvality státní služby. MV z původního počtu 114 ukazatelů rozhodlo používat 63. Ze 63 ukazatelů MV každoročně sleduje 15, z toho 10 z ISoSS a 5 prostřednictvím dotazníků, se kterými je spojeno vynakládání dalších peněžních prostředků. Vybrané ukazatele Ministerstvo vnitra sleduje/vyazuje v různých tematických zprávách ad hoc bez metodiky pro jejich výběr, bez vazby na naplňování cílů a principů ZoSS a přijímání případných opatření. (Viz odstavce 4.45–4.47.)
- j) MV ve *výročních zprávách o stavu veřejné správy* od roku 2020 do roku 2023 neuvádělo úplné a spolehlivé informace o výkonu státní správy. Měřit a hodnotit vnitřní fungování ústředních orgánů státní správy mělo MV prostřednictvím 11 indikátorů². Od samého počátku (tj. od roku 2020) však sledovalo pouze tři indikátory. (Viz odstavce 4.48–4.53.)
- 1.6 Na základě výše uvedených zjištění a s ohledem na skutečnost, že systém státní služby je nedílnou součástí globálních cílů koncepce *Klientsky orientovaná veřejná správa 2030*, NKÚ doporučuje, aby v rámci koordinace státní služby a dalšího čerpání peněžních prostředků na projekty související se systémem státní služby:
- bylo přistoupeno k pravidelnému hodnocení systému státní služby, které bude poskytovat relevantní informace jak o kvalitativní stránce výkonu státní služby, tak i o postupu v její profesionalizaci, a na základě tohoto hodnocení byla přijímána opatření ve vztahu k aktuálním výzvám v oblasti státní služby, resp. státní správy (např. fluktuace zaměstnanců služebních úřadů, digitální transformace jednotlivých služebních úřadů);

² Systém hodnocení výkonu veřejné správy schválila vláda ČR svým usnesením ze dne 13. července 2020 č. 732 (dále také „usnesení 732/2020“). Celkem měly být sledovány indikátory v šesti oblastech. NKÚ při kontrole posuzoval indikátory stanovené pro oblast „E. management“, které byly relevantní pro předmět kontroly č. 24/28.

- byly zapracovány výsledky hodnocení státní služby do systému hodnocení výkonu veřejné správy, zejména ve vazbě na doporučení³ OECD směřující do oblasti zvýšení atraktivity a rozvoje dovedností české státní správy (např. účinný kariérní rozvoj představených, využívání komplexních datových sad pro řízení personální politiky v oblasti nábory, vzdělávání a profesního rozvoje zaměstnanců);
- byly v maximální možné míře využity výstupy projektů MV spolufinancovaných z NPO, aby bylo dosaženo jejich konkrétního využití nejen u vybraných služebních úřadů, ale v celé úrovni ústředních orgánů státní správy a jejich vnitřního fungování, a to za účelem zlepšení efektivity státní správy.

II. Informace o kontrolované oblasti

- 2.1 V souvislosti s vyjednáváním o vstupu ČR do Evropské unie (dále také „EU“) bylo nutné přijmout předpis, který by upravoval podmínky státní služby. Přijetí tohoto předpisu se stalo jednou z podmínek pro vstup do EU. Proto byl v roce 2002 přijat zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), který však nikdy nenabyl účinnosti v plném rozsahu. Základní právní rámec pro výkon státní služby⁴ v České republice představuje zákon č. 234/2014 Sb., který nabyl účinnosti v plném rozsahu od 1. ledna 2015⁵. Tento zákon upravuje právní poměry státních zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu, organizační strukturu státní služby, služební vztahy, odměňování a řízení ve věcech služebního poměru. Cílem zákona je zajistit stabilní, profesionální, efektivní, transparentní a depolitizovanou státní správu. Zákon byl od svého přijetí do června 2025 novelizován celkem 45krát.
- 2.2 K 31. 12. 2024 bylo celkem 162 služebních úřadů s 65,5 tis. systemizovaných služebních míst. Průměrný objem prostředků na platy systemizovaných míst v letech 2020–2024 činil 33,4 mld. Kč ročně. Vlastní chod státní služby v roce 2018 zajišťovalo 2,5 tis. státních zaměstnanců, od roku 2019 MV tento ukazatel personální náročnosti státní služby nesleduje.
- 2.3 MV plní dle ustanovení § 12 zákona č. 2/1969 Sb.⁶ mj. koordinační úlohu v oblasti organizace a výkonu veřejné správy a v oblasti státní služby. MV je rovněž věcným garantem ZoSS a klíčovým aktérem v oblasti jeho implementace. V souladu s ustanovením § 13 ZoSS připravuje MV návrh systemizace služebních míst, koordinuje

³ Zpráva OECD: *Přehled o stavu veřejné správy – Česká republika na cestě k modernější a efektivnější veřejné správě*, 2023; původní název: *OECD Public Governance Reviews: Czech Republic: Towards a More Modern and Effective Public Administration*, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/41fd9e5c-en>.

⁴ Státní služba znamená výkon státní správy ve správních úřadech. Zahrnuje činnosti dle § 5 ZoSS. Správním úřadem je ministerstvo a jiný správní úřad, jestliže je zřízen zákonem a je zákonem výslovně označen jako správní úřad nebo orgán státní správy. Správní úřad je pro účely ZoSS služebním úřadem. Služebním úřadem jsou dále státní orgán nebo právnická osoba, o kterých tak stanoví jiný zákon.

Státním zaměstnancem je fyzická osoba, která byla přijata do služebního poměru a zařazena na služební místo nebo jmenována na služební místo představeného k výkonu některé z činností uvedených v § 5 ZoSS.

⁵ Zákon č. 234/2014 Sb. byl schválen dne 1. 10. 2014. Dne 6. 11. 2014 byla již některá ustanovení ZoSS účinná, účinnosti v plném rozsahu nabyl dne 1. 1. 2015.

⁶ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

zpracování návrhů organizačních struktur služebních úřadů a systém hodnocení státních zaměstnanců. Zároveň je gestorem strategických dokumentů v oblasti státní služby, správcem *Informačního systému o státní službě (ISoSS)* a příjemcem podpory z evropských fondů na projekty zaměřené na profesionalizaci a zvyšování kvality státní služby. MV plní koordinační a metodickou roli a jako gestor řady aktivit a opatření odpovídá za naplňování strategických cílů v této oblasti. Koordinační úlohu MV v oblasti státní služby vykonává sekce pro státní službu v čele s nejvyšším státním tajemníkem.

- 2.4 V prověřovaném období let 2015–2024 realizovalo MV několik projektů financovaných z *Operačního programu Zaměstnanost* (dále také „OPZ“) a *Národního plánu obnovy* (dále také „NPO“), cílem těchto projektů bylo podpořit implementaci ZoSS a přispět ke zvýšení kvality a efektivity státní služby. Další peněžní prostředky vynakládalo MV na zajištění informační podpory státní služby (zejména na ISoSS):

Název projektu / druh plnění	Částka v Kč
PROAK	96 329 733,44
Vytvoření akčního plánu*	35 892 100,00
Portál zaměstnance*	101 260 560,00
IAŘ ⁷	1 452 000,00
ISoSS – infrastruktura, hosting (výpočetní výkon)	16 267 312,87
ISoSS – migrace	5 880 393,10
ISoSS – podpora provozu a rozvoje	617 921 738,16
Celkem	875 003 837,57

Zdroj: vlastní zpracování NKÚ na základě dokumentace MV.

* Neukončený projekt, částka představuje celkové způsobilé výdaje.

- 2.5 Nejvýznamnějším byl projekt PROAK, realizovaný v letech 2016–2023. Původní rozpočet činil 178 mil. Kč, skutečně proplaceno bylo 96,3 mil. Kč. Cílem projektu bylo přispět k profesionalizaci, vyšší kvalitě a dalšímu rozvoji státní služby. Svým obsahem měl podporovat implementaci ZoSS a zároveň doplňovat odbornou činnost sekce pro státní službu MV, která za implementaci tohoto zákona nesla odpovědnost.
- 2.6 Významný je i projekt „Vytvoření akčního plánu“, který je realizován v rámci NPO od roku 2023 s termínem ukončení v roce 2026. Projekt má rozpočet 35,9 mil. Kč (s DPH) a jeho hlavním výstupem má být dopadová studie zaměřená na státní službu v ČR. Tato studie se má zabývat nastavením fungování státní služby a právním postavením státních zaměstnanců, včetně jejich vztahu ke stávající právní úpravě ZoSS v kontextu cílů státní služby (efektivnost a výkonnost, transparentnost, profesionalita, stabilizace a depolitizace).
- 2.7 Třetím projektem je „Portál zaměstnance“ financovaný z NPO. Projekt má rozpočet 101,3 mil. Kč (s DPH). Realizaci projektu zahájilo MV 1. 7. 2023 s termínem ukončení do 30. 6. 2026. Předmětem projektu je elektronizace a digitalizace personální agendy a na ni navazující provozní činnosti, digitalizace osobního spisu zaměstnance a zajištění informačního samoobslužného portálu zaměstnance s možností vzdáleného přístupu. Tento projekt se netýká celé státní služby, ale pouze části resortu MV.
- 2.8 ISoSS byl vybudován v roce 2015 v rámci tehdy již existujícího smluvního vztahu MV s Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem ICT služby. Aplikační vrstva ISoSS je

⁷ Interní akty řízení.

vybudována, stejně jako ekonomický informační systém MV (dále také „EKIS“), na technologii SAP. ISoSS je informační systém veřejné správy (ISVS). V současné době je poskytovatelem služeb podpory a rozvoje ISoSS i EKIS Národní agentura pro komunikační a informační technologie, s. p. MV na vytvoření, rozvoj a provoz ISoSS v období let 2015–2024 vynaložilo cca 640 mil. Kč vč. DPH. Z toho od roku 2022 MV vynakládá pravidelně 3 mil. Kč měsíčně na provoz, rozvoj a infrastrukturu. Součástí ISoSS je rejstřík státních zaměstnanců a zaměstnanců ve služebních úřadech, evidence obsazovaných služebních míst, portál pro přihlašování na úřednickou zkoušku, evidence uskutečněných úřednických zkoušek a evidence systemizace a organizační struktury.

III. Rozsah kontroly

- 3.1 NKÚ prověřil, zda peněžní prostředky určené na profesionalizaci a zvyšování kvality státní služby a výkonu státní správy byly vynakládány účelně a hospodárně. V relevantních případech prověřil také soulad s právními předpisy a efektivnost vynakládání peněžních prostředků. Kontrolovány byly peněžní prostředky vynaložené MV v období od roku 2015 do konce roku 2024.
- 3.2 Kontrole byly u MV podrobeny peněžní prostředky vynakládané v souvislosti s profesionalizací a zvyšováním kvality státní služby a výkonu státní správy. Jednalo se zejména o prostředky vydané na následující projekty MV: PROAK, „Vytvoření akčního plánu“ a „Portál zaměstnance“. Dále se jednalo o prostředky vynaložené na *Informační systém o státní službě* (ISoSS) a aplikaci *Interní akty řízení*.
- 3.3 Celkový objem kontrolovaných peněžních prostředků činil 873,5 mil. Kč vč. DPH, z toho v rámci projektů bylo kontrolou prověřeno 233,5 mil. Kč vč. DPH (viz tabulka v odstavci 2.4).
- 3.4 NKÚ při posuzování účelnosti prověřoval, zda použití peněžních prostředků při plnění stanovených úkolů zajistilo optimální dosažení stanovených cílů a přínosů. Kritérii pro posouzení účelnosti byly mj. vybrané strategické a specifické cíle *Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020* (dále také „SRRVS“) a *Klientsky orientované veřejné správy 2030* (dále také „KOVES“) pro jednotlivé oblasti kontroly:
 - a) V oblasti řízení kvality se jednalo o cíl 1 SRRVS *Modernizace veřejné správy* (konkrétně specifický cíl 1.3) a cíl 3 KOVES *Efektivně fungující instituce veřejné správy* (konkrétně specifický cíl 3.2).
 - b) V oblasti rozvoje lidských zdrojů (vzdělávání) se jednalo o cíl 4 SRRVS *Profesionalizace a rozvoj lidských zdrojů ve veřejné správě* (konkrétně specifický cíl 4.2) a cíl 4 KOVES *Kompetentní lidské zdroje* (konkrétně specifický cíl 4.3).
 - c) V oblasti implementace zákona o státní službě se jednalo o cíl 1 SRRVS *Modernizace veřejné správy* (specifický cíl 1.4).
 - d) V oblasti hodnocení a měření výkonu státní správy šlo o cíl 1 SRRVS *Modernizace veřejné správy* (konkrétně specifický cíl 1.4) a cíl 1 KOVES *Pro klienta dostupné a kvalitní služby veřejné správy* (konkrétně opatření 1.1.8).

Kontrolou bylo mj. ověřeno, zda aktivity a opatření v oblasti profesionalizace a zvyšování kvality státní služby a zvyšování výkonu státní správy MV nastavilo a realizovalo

v souladu s výše uvedenými strategickými cíli. Dále bylo ověřováno, zda MV splnilo cíle a přínosy projektu PROAK a zda jeho realizací odstranilo problémy, kterými odůvodnilo jeho potřebnost. Kontrola se zaměřila také na činnosti MV týkající se koordinace státní služby směrem k ostatním služebním úřadům a uplatňování opatření v rámci MV jako jednoho ze služebních úřadů, a to zejména v oblasti řízení kvality. Kontrolou bylo také ověřeno využívání ISoSS v souladu s jeho účelem.

- 3.5 NKÚ při posuzování hospodárnosti prověřoval, zda k zajištění stanovených úkolů došlo s co nejnižším vynaložením peněžních prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plnění těchto úkolů. Posouzení hospodárnosti bylo provedeno mj. ve vztahu k peněžním prostředkům vynakládaným MV na zajištění informační podpory státní služby, zejm. procesu úřednické zkoušky. Posuzována byla i odůvodněnost potřeby realizace projektů a požadavků na zdroje (rozpočet) ve vazbě na jednotlivé aktivity projektu a stanovený harmonogram. Kontrolou bylo také ověřeno, zda MV v rámci projektů nevytvářelo duplicitní aktivity a výstupy.
- 3.6 NKÚ při posuzování efektivnosti prověřoval, zda bylo dosaženo nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem peněžních prostředků vynaložených na jejich plnění.
- 3.7 Kontrola souladu s právními předpisy byla provedena v relevantních případech. Zejména se jednalo o ověření, zda MV postupovalo při koordinaci státní služby v souladu se ZoSS. Dalšími kritérii pro prověření souladu vynakládání peněžních prostředků s právními předpisy byly především zákon č. 218/2000 Sb.⁸, zákon č. 219/2000 Sb.⁹, zákon č. 563/1991 Sb.¹⁰ a zákon České národní rady č. 2/1969 Sb.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

Zákon o státní službě byl připraven a novelizován bez ex ante hodnocení dopadů regulace.

- 4.1 V souvislosti s vyjednáváním o vstupu ČR do EU bylo nutné přijmout předpis, který by upravoval podmínky státní služby. Přijetí zákona se stalo jednou z podmínek pro vstup do EU. Proto byl v roce 2002 přijat zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), který však nebyl nikdy účinný jako celek. Dílčí účinná část právní úpravy nesplňovala nároky kladené na právní předpis, který by zajistil jednotnou a systémovou právní úpravu fungování veřejné správy a postavení státních úředníků.
- 4.2 EU ve svých pravidelných hodnoceních opakovaně upozorňovala na to, že ČR neplní závazek přijetí zákona o státní službě. EU přikládala zákonu o státní službě důležitost

⁸ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁹ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹⁰ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

nejen ve vztahu k efektivnosti veřejné správy, ale i ve vztahu k čerpání prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů.

- 4.3 ČR byla poslední členskou zemí EU, která neměla účinnou právní úpravu vymezující činnost státních zaměstnanců na úrovni klíčových vládních institucí. Dlouhodobě se nedařilo na politické úrovni najít potřebnou shodu na výsledném řešení. Zákon o státní službě se podařilo prosadit až pod tlakem EU, která podmínila možnost čerpání finančních prostředků z evropských fondů na období 2014–2020 přijetím tohoto zákona.
- 4.4 Dne 1. ledna 2015 vstoupil v účinnost zákon č. 234/2014 Sb.¹¹, který upravuje zejména právní poměry státních zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu, organizační věci státní služby, služební vztahy státních zaměstnanců, odměňování státních zaměstnanců a řízení ve věcech služebního poměru. Základními cíli implementace zákona o státní službě byly depolitizace, profesionalizace, transparentnost, stabilita a efektivnost státní správy¹². K návrhu zákona nebyla zpracována důvodová zpráva ani hodnocení dopadů regulace (RIA). Absenci těchto podkladů a dalších analýz řešilo MV následně v rámci projektu PROAK, kde ji v žádosti o podporu uvedlo jako jeden z problémů týkajících se implementace ZoSS a s ní související profesionalizace, kvality a dalšího rozvoje státní služby. Na zpracování ex post RIA v roce 2019 vynaložilo MV peněžní prostředky ve výši 1 075 690 Kč vč. DPH v rámci veřejné zakázky a další peněžní prostředky vynaložilo na osobní náklady až do výše 11 501 940 Kč¹³. Součástí ex post RIA byl komplexní přezkum ZoSS včetně hodnocení plnění cílů implementace zákona o státní službě a stanovení ukazatelů pro jejich průběžný monitoring. Jednalo se o celkem 114 ukazatelů výsledků, výstupů a dopadu ve vazbě na předmětné cíle ZoSS (viz odstavce 4.45 až 4.47).
- 4.5 Zákon č. 448/2024 Sb. je rozsáhlou¹⁴ a zásadní novelou zákona č. 234/2014 Sb., a to i z hlediska převzetí koordinace státní služby Úřadem vlády ČR od 1. ledna 2026. Předkladatelem novely bylo MV. K této novele zákona o státní službě byla na žádost MV udělena výjimka z povinnosti provést hodnocení dopadů regulace (RIA). Toto hodnocení tak nebylo součástí materiálu předkládaného do legislativního procesu / pro jednání

¹¹ Zákon č. 218/2002 Sb. byl zrušen (6. 11. 2014) a nahrazen zákonem č. 234/2014 Sb., který byl schválen dne 1. 10. 2014. Dne 6. 11. 2014 byla již některá ustanovení ZoSS účinná, plnou účinnost nabyl dne 1. 1. 2015.

¹² Základní cíle implementace ZoSS vyplývaly z *Dohody o partnerství pro programové období 2014–2020* a z doporučení Rady pro ČR ze dne 8. července 2014 (doporučení č. 7).

¹³ MV ve schválené žádosti o podporu vyčíslilo náklady na jednotlivé klíčové aktivity, skutečné náklady v detailu klíčových či dílčích aktivit však v průběhu projektu nesledovalo. Vzhledem k nastavení systému vykazování a úhrad mzdových nákladů v rámci OPZ a množství změn projektu nemohli kontrolující NKÚ, až na výjimky, rozlišit a určit skutečnou výši MV vynaložených peněžních prostředků na jednotlivé klíčové a dílčí aktivity projektu, a tedy na jednotlivé realizované výstupy projektu PROAK.

¹⁴ Zákon č. 448/2024 Sb. se týkal zejména: A. přechodu koordinační úlohy v oblasti státní služby z MV na ÚV ČR, B. změny v oblasti systemizace, C. zkvalitnění a zefektivnění výběrového řízení, D. zjednodušení personálních procesů, zúžení výčtu procesů realizovaných v řízení ve věcech služby, E. úpravy struktury, zabezpečení, organizace a dalších náležitostí úřednické zkoušky, F. úpravy adaptačního procesu a vzdělávání, G. změn v předpokladu vzdělání, H. přijímání do služebního poměru primárně na dobu neurčitou, I. změn ve služebním označení, J. zavedení osvědčovací doby, K. úpravy důvodů pro odvolání ze služebního místa představeného, L. změn v oblasti kárné odpovědnosti, M. změn v oblasti služebního hodnocení, N. zřízení služební komise, O. změn ve jmenování státních tajemníků, P. úpravy zastupování představeného, Q. úpravy závaznosti služebních předpisů nejvyššího státního tajemníka, R. zrušení jednotného vzhledu služebního průkazu státního zaměstnance, S. úpravy informačního systému o státní službě, T. rozšíření způsobů doručování písemností ve věcech státní služby.

vlády dne 10. 4. 2025 (čj. 1142/23). Jako podklad pro politické rozhodování o přijetí či nepřijetí návrhu tohoto právního předpisu tak chyběly navrhované varianty řešení a jejich předpokládané dopady, např. na státní rozpočet. MV připravuje přezkum účinnosti regulace (ex post RIA, dopadová studie pro oblast státní služby) v rámci projektu¹⁵ financovaného z evropských fondů. Tento přezkum přitom nebude moci navázat na předběžné hodnocení (ex ante RIA), které MV na základě vyžádané výjimky nezpracovalo. Na zpracování dopadové studie hodlá MV vynaložit 9 762 000 Kč bez DPH. Dopadová studie by měla být dle harmonogramu dokončena k 31. 12. 2025, tj. po šesti letech od posledního hodnocení naplňování cílů a principů ZoSS, kdy ex post RIA vzniklo v rámci projektu PROAK.

- 4.6 Bez zpracování předběžného hodnocení dopadů regulace nelze provést potřebné srovnání formou ex post hodnocení dopadů a dodržet tak postup pro zpracování přezkumu účinnosti regulace dle *Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA)* schválených vládou ČR. Při přezkumu ex post se jedná o porovnání zamýšleného stavu, resp. dopadů regulace, které měly být stanoveny ex ante (k čemuž nedošlo), s reálným stavem, resp. skutečnými dopady.

MV vynaložilo přes 60 mil. Kč na zvýšení kvality služebních úřadů, 51 z 84 úřadů však požadovaného minima nedosáhlo. Samo MV vykázalo třetí nejhorší výsledek, přestože bylo gestorem této oblasti.

- 4.7 Vláda ČR uložila¹⁶ členům vlády a vedoucím ostatních služebních úřadů¹⁷ zavést do 30. června 2022 tzv. minimální míru kvality stanovenou metodickým pokynem, který definoval základní standard v oblasti řízení kvality ve služebních úřadech. MV jako gestor oblasti a autor metodického pokynu mělo být služebním úřadům nápomocno při zavádění řízení kvality a mělo mj. vytvořit vzorové dokumenty.
- 4.8 Metodický pokyn stanovil 10 kritérií zlepšování, např. „*strategie rozvoje služebního úřadu*“, „*systém definování měřitelných cílů služebního úřadu*“, „*systém odpovědností a pravomocí ve služebním úřadu*“ nebo „*politika lidských zdrojů*“. Pro tato kritéria zlepšování byly dále stanoveny požadované výstupy, jejichž realizace měla vést k dosažení požadované míry kvality služebních úřadů.

¹⁵ „Vytvoření akčního plánu“.

¹⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 4. dubna 2018 č. 214, k *Metodickému pokynu pro řízení kvality ve služebních úřadech*, a usnesení vlády ČR ze dne 22. února 2021 č. 180, o *změně usnesení vlády ze dne 4. dubna 2018 č. 214, k Metodickému pokynu pro řízení kvality ve služebních úřadech*.

¹⁷ Vyjma Úřadu pro ochranu osobních údajů a Českého telekomunikačního úřadu.

- 4.9 Splnění úkolu daného vládou ČR ověřovalo MV tzv. externími přezkumy u jednotlivých služebních úřadů. MV popsalo podrobně systém hodnocení výsledků přezkumů v *Závěrečné informaci o stavu zavádění řízení kvality ve služebních úřadech*, kterou předložilo vládě ČR. Z bodových hodnocení¹⁸ provedených Ministerstvem vnitra vyplynulo, že ve stanoveném termínu nedosáhlo požadované míry řízení kvality 51 z 84 hodnocených služebních úřadů.
- 4.10 Služební úřad MV skončil mezi ostatními služebními úřady s třetím nejhorším výsledkem. Z 18 bodů hodnoticí škály, které bylo podle zjištění NKÚ nutno pro splnění úkolu získat, dosáhl služební úřad MV pěti bodů, přičemž např. v případě kritérií „*strategie rozvoje služebního úřadu*“, „*adaptační proces*“ nebo „*systém řízení změn*“ získal 0 bodů. Požadavky Metodického pokynu plnilo MV na 18,5 procenta.
- 4.11 Metodiku pro hodnocení míry naplňování požadavků Metodického pokynu včetně hodnoticí škály vydalo MV až šest měsíců po ukončení přezkumů kvality u služebních úřadů. Znalost výsledků hodnocení před tvorbou hodnoticí škály mohla ovlivnit stanovení této škály a v důsledku i samotné hodnocení plnění úkolu daného služebním úřadům. Tento postup NKÚ vyhodnotil jako netransparentní. Zároveň MV v Metodickém pokynu změnilo podstatu úkolu uloženého vládou, kdy místo zavedení požadavků tohoto pokynu do praxe (realizace požadovaných výstupů), tj. ukončeného procesu ke stanovenému datu, definovalo žádoucí stav jako „uvádění požadavků do praxe“, tedy jako neukončený, resp. nekončící proces. To umožňuje interpretaci, že cíle je dosaženo i samotným započítáním procesu řízení kvality, nikoli dosažením požadované úrovně. MV změnu Metodického pokynu vládě ČR ke schválení nepředložilo, a nepostupovalo tak v souladu s ustanovením čl. IV odst. 6 *Jednacího řádu vlády*¹⁹.
- 4.12 K profesionalizaci, zvýšení kvality a dalšímu rozvoji státní služby vynaložilo MV od 1. 9. 2016 do 30. 6. 2023 v projektu PROAK celkem 96,3 mil. Kč, z toho na podporu řízení kvality ve služebních úřadech až 60 696 496 Kč²⁰. Potřebu realizace projektu PROAK odůvodňovalo MV mj. absencí jednotného řízení kvality ve služebních úřadech. MV sice v projektu vytvořilo požadované výstupy, především vzory dokumentů a metodické materiály, čímž vytvořilo formální předpoklady pro zavedení minimální míry kvality ve

¹⁸ U každého kritéria zlepšování č. 1 až 9 přidělovalo MV body z hodnoticí bodové škály 0 až 3 s následným procentuálním vyjádřením (kritérium č. 10 nebylo hodnoceno), přičemž body byly udělovány následovně:

0 = požadavky kritéria zlepšování nebyly zavedeny nebo jen částečně, důkazy k povinným výstupům nebyly předloženy nebo nebyly průkazné;

1 = požadavky kritéria zlepšování byly zavedeny, nebyly však zatím uvedeny do praxe;

2 = požadavky kritéria zlepšování byly zavedeny a byly uvedeny (nebo jsou uváděny) do praxe;

3 = požadavky kritéria zlepšování byly zavedeny, byly uvedeny do praxe a byl nastaven (nebo již probíhá) proces „trvalého zlepšování“.

Maximální přidělený počet bodů činil 3 body. Míru naplnění požadavků dílčího kritéria zlepšování u každého služebního úřadu poměřovalo MV procentuálně vždy k této ideální míře. Pokud tedy byly např. požadavky daného kritéria zlepšování zavedeny a uvedeny do praxe služebního úřadu (služebnímu úřadu byly přiděleny 2 body), pak míra naplnění požadavků kritéria zlepšování odpovídá hodnotě cca 67 % z ideální míry naplnění. Aby služební úřad splnil úkol stanovený v části II. odst. 1. písm. c) usnesení vlády ze dne 4. dubna 2018 č. 214 ve znění usnesení vlády ze dne 22. února 2021 č. 180, musel v rámci externího přezkumu provedeného Ministerstvem vnitra docílit minimálně dvoubodového hodnocení u každého ze sledovaných kritérií zlepšování.

¹⁹ Usnesení vlády ČR ze dne 16. září 1998 č. 610, o *Jednacím řádu vlády*.

²⁰ Rozpočtované náklady na klíčovou aktivitu projektu 5; skutečně vynaložené náklady na jednotlivé klíčové a dílčí aktivity projektu PROAK Ministerstvo vnitra nesledovalo.

služebních úřadech, avšak tyto aktivity splnění úkolu daného vládou nezajistily. NKÚ vyhodnotil, že MV peněžní prostředky, které měly přispět k zavedení minimální míry kvality ve všech služebních úřadech, vynaložilo se sníženou účelností.

- 4.13 O postupu zavedení minimální míry kvality informovalo MV v *Závěrečné informaci o stavu zavádění řízení kvality ve služebních úřadech* i ve *Výroční zprávě o státní službě za rok 2022*. MV v obou materiálech hodnotilo výsledky zavádění minimální míry kvality a výsledky přezkumů ryze pozitivně, např.: „*Celkově lze shrnout, že velmi dobrého až vynikajícího výsledku dosáhlo 58 % služebních úřadů, spolu s úřady s dobrým výsledkem je to dokonce téměř 86 %, což lze hodnotit jako pozitivní.*“ Toto hodnocení MV považuje NKÚ za zavádějící ve smyslu plnění úkolu daného usnesením vlády ze dne 4. dubna 2018 č. 214 ve znění usnesení vlády ze dne 22. února 2021 č. 180. Skutečná míra naplnění minimální kvality ve služebních úřadech byla totiž velmi rozdílná a ve většině případů nedostatečná, viz odstavec 4.9.
- 4.14 Po skončení projektu došlo k výraznému útlumu aktivit v oblasti řízení kvality. MV nezajistilo účinný nástroj pro sledování řízení kvality na služebních úřadech. Hodnocení plnění v oblasti řízení kvality ponechalo po roce 2023 na sebehodnocení jednotlivých úřadů, jehož výstupy mělo v anonymizované podobě. Hodnocení nezahrnovalo všechny služební úřady, v jednom případě zástupce služebnímu úřadu v rámci hodnocení výslovně uvedl, že interní přezkum neproběhl a výsledky jsou založeny pouze na jeho odhadu. MV dále jako služební úřad nepostupovalo dle nastavených pravidel²¹, protože od roku 2023 neprovedlo žádný interní přezkum plnění požadavků.

Ke zvýšení odbornosti úředníků měl přispět vzdělávací portál. MV jej nezprovoznilo a neplní tak rozvojové cíle.

- 4.15 Dle ustanovení § 183 ZoSS ve znění účinném od 1. 2. 2022 do 31. 12. 2024 měl být zřízen portál vzdělávání jako informační systém veřejné správy, jehož účelem mělo být zajištění vzdělávání v elektronické podobě a vedení evidence o absolvovaném vzdělávání státních zaměstnanců a zaměstnanců v pracovním poměru ve služebních úřadech (tzv. sLearning). MV mělo být dle téhož ustanovení ZoSS správcem tohoto ISVS.
- 4.16 Již před stanovením výše uvedené zákonné povinnosti se MV rozhodlo realizovat úkoly týkající se e-learningu prostřednictvím projektu PROAK. MV změnou projektu PROAK zařadilo v červnu 2019 aktivitu sLearning mezi aktivity pro plnění projektového cíle „*podpora procesu vzdělávání ve správních úřadech*“. Smyslem bylo zajistit e-learningové řešení interního vzdělávání služebních úřadů a zároveň v případě obecných vzdělávacích kurzů (například veřejné zakázky, interní audit) zajistit jejich sdílení napříč státní službou. Další změnou projektu v prosinci 2021 Ministerstvo vnitra sLearning z časových důvodů zrušilo a rozhodlo se v rámci projektu aktualizovat „*vstupní vzdělávání následné*“ jako přípravu na vykonání obecné části úřednické zkoušky.
- 4.17 Přestože sLearning měl přinést úsporu peněžních prostředků vynakládaných na vzdělávací aktivity jednotlivých služebních úřadů, MV portál vzdělávání (sLearning) nezřídilo. MV tak neplnilo úkoly vyplývající ze strategických dokumentů, zejména KOVES (cíl 4.3) a *Informační koncepce ČR* (cíl 4). Tímto jednáním MV zároveň v období od 1. 2. 2022 do 31. 12. 2024 neplnilo jemu svěřené úkoly dle ustanovení § 183 zákona

²¹ *Pravidla a organizace interního přezkumu plnění požadavků Metodického pokynu pro řízení kvality ve služebních úřadech.*

č. 234/2014 Sb. V rámci projektu PROAK vytvořilo MV věcné řešení sLearningu a jeho popis, tyto materiály však dále nevyužívá. Na zpracování věcného řešení a specifikace funkcionalit sLearningu vynaložilo peněžní prostředky min. ve výši 257 106 Kč.

- 4.18 NKÚ dále zjistil, že MV v letech 2021–2023 kromě vytvoření e-learningové platformy nerealizovalo další 4 aktivity SC 4.3 KOVES, které měly přinést zkvalitnění vzdělávání ve státní správě. Kromě vydání služebních předpisů týkajících se rámcových pravidel pro adaptační proces a rámcových pravidel vzdělávání se činnosti MV omezily pouze na aktivity analytického charakteru bez dopadu na reálnou podobu vzdělávání ve státní správě. V navazujícím období 2024–2026 nenavrhl MV žádnou aktivitu, která by naplňovala SC 4.3 KOVES. MV nenavrhl ani úpravu SC 4.3 v KOVES v návaznosti na doporučení OECD v oblasti zvýšení atraktivity a rozvoje profesních dovedností v české veřejné správě. MV v aktivitách pro plnění tohoto cíle dále nepokračuje. NKÚ identifikoval riziko nesplnění SC 4.3 KOVES „zkvalitnit vzdělávání ve státní správě“ a neúčelného vynakládání peněžních prostředků na tvorbu analytických materiálů. Požadovaný e-learning na úrovni celé státní správy MV nevyřešilo. E-learningový systém pro tři organizace v resortu vnitra zařadilo MV jako jednu z aktivit, která je součástí projektu „Portál zaměstnance“ (viz odstavce 4.34 až 4.40).

MV vynaložilo nevhodně a se sníženou účelností přes 21 mil. Kč na digitalizaci úřednické zkoušky, neboť se po 4 letech s ukončením projektu EU vrátilo k listinné formě zkoušky.

- 4.19 Jedním z cílů projektu PROAK bylo zefektivnění procesu úřednické zkoušky. Dle MV bylo nutné vyřešit administrativně příliš náročný proces úřednické zkoušky, zejména z hlediska bezchybné koordinace všech informací nebo zpracování a vydávání příslušných listinných dokumentů. Cílem MV bylo identifikovat takové procesy úřednické zkoušky, které je možné zautomatizovat prostřednictvím elektronické podpory (aplikace), a předem tak eliminovat případné chyby státních zaměstnanců aktuálně zabezpečujících realizaci těchto procesů.
- 4.20 V rámci projektu PROAK vyvinulo MV aplikaci *eZkouška*, jejímž účelem bylo zefektivnit proces úřednické zkoušky a zajistit jí elektronickou podporu. Tato aplikace byla spuštěna do ostrého provozu od 1. 9. 2019. MV na aplikaci *eZkouška* vynaložilo peněžní prostředky ve výši 21 506 407 Kč v podobě osobních nákladů na členy realizačního týmu projektu, kteří se v průběhu realizace PROAK podíleli na vývoji, rozvoji, údržbě a podpoře aplikace *eZkouška*. Další peněžní prostředky vynaložilo MV na odměny realizačního týmu až do výše 313 574 Kč. Prostřednictvím *eZkoušky* bylo v období od 1. 9. 2019 do konce roku 2023 vykonáno 13 371 úřednických zkoušek (obecná část). Aplikaci *eZkouška* používalo ke konci projektu celkem 58 služebních úřadů se samostatným IČO, tyto úřady byly započítány do plnění stanovených indikátorů projektu²², kterými MV prokazovalo plnění cílů projektu a podmínek poskytnutí dotace.
- 4.21 Výstupem projektu byl agendový informační systém *eZkouška* – instalační soubor, uživatelský manuál a technická a provozní dokumentace. MV zaregistrovalo aplikaci *eZkouška* jako ISVS dle zákona č. 365/2000 Sb.²³, a to zejména z důvodu jejího napojení na ISoSS a jeho dva moduly (*Portál pro přihlašování na úřednickou zkoušku* a *Evidence*

²² Indikátor č. 6 80 24 *Institute, které s podporou ESF zavedly opatření pro moderní řízení lidských zdrojů* byl naplněn v počtu 58 služebních úřadů (s vlastním IČO), čímž přispěl k naplnění hlavního výsledkového indikátoru č. 6 80 20 *Počet institucí, které s podporou ESF zavedly opatření s cílovou hodnotou 105*.

²³ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.

provedených úřednických zkoušek). Aplikace *eZkouška* umožňovala jak listinnou, tak plně elektronickou formu provádění obecné části úřednické zkoušky (mj. správu otázek, on-line testování, on-line vyhodnocování testů nebo tvorbu zákonné dokumentace.) Aplikace byla propojena s ISoSS, ze kterého používala potřebná data (např. termíny úřednických zkoušek a jména uchazečů) a do něj naopak automaticky zaznamenávala výsledky úřednických zkoušek a další informace.

- 4.22 MV 1. 7. 2023, tj. ihned po ukončení projektu PROAK, vydalo doporučení realizovat obecnou část úřednické zkoušky pouze listinnou formou. MV mj. argumentovalo tím, že po ukončení projektu PROAK nebyla zajištěna technická podpora *eZkoušky*. Ke dni 30. 11. 2023 pak její provoz MV zcela ukončilo.
- 4.23 Od ukončení aplikace *eZkouška* je provádění obecné části úřednické zkoušky umožněno pouze v listinné podobě (omezenou část funkcionalit zajistilo MV v ISoSS). Dle odhadu MV byly se zajištěním omezených funkcionalit v ISoSS spojeny dodatečné náklady ve výši 805 201,76 Kč vč. DPH.²⁴ MV umožnilo prostřednictvím ISoSS generovat testové otázky včetně hodnoticích matic. Ty se ale následně pro potřeby vykonání zkoušky tisknou a účastníci obecné části úřednické zkoušky vyplňují testy v listinné podobě. Testy jsou rovněž vyhodnocovány manuálně (mimo ISoSS) a výsledky zkoušky jsou následně zapisovány do ISoSS taktéž manuálně. MV se tak s výjimkou generování testových otázek a matic vrátilo na základě vlastního rozhodnutí k listinné formě obecné části úřednické zkoušky.
- 4.24 NKÚ vyhodnotil, že MV při vynakládání peněžních prostředků na zefektivnění procesu úřednické zkoušky ve výši 22 625 182,76 Kč nepostupovalo v souladu s § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., neboť nedbalo, aby plnilo určený úkol nejehospodárnějším způsobem. NKÚ vyhodnotil jednání MV jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně ve smyslu § 44 odst. 1 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb.
- 4.25 NKÚ vyhodnotil, že k dlouhodobému zefektivnění procesu úřednické zkoušky a k odstranění problémů týkajících se mj. náročnosti koordinace procesů a případných chyb státních zaměstnanců zabezpečujících realizaci obecné části úřednické zkoušky došlo pouze dílčím způsobem. NKÚ konstatuje, že tento postup MV představuje vynaložení peněžních prostředků se sníženou účelností.
- 4.26 Aplikace *eZkouška* byla z pohledu § 11 odst. 1 vyhlášky č. 410/2009 Sb.²⁵ dlouhodobým nehmotným majetkem. MV však nepostupovalo v souladu s § 25 zákona č. 563/1991 Sb., když nezaúčtovalo aplikaci *eZkouška* jako dlouhodobý nehmotný majetek. MV porušilo také § 14 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., když nevedlo tuto aplikaci, resp. ISVS, v účetnictví, majetek neodepisovalo ani neprovádělo jeho inventarizaci.

MV mělo úředníky proškolit o aplikaci zákona o státní službě, vzdělávací aktivity ale zaměřilo na zlepšování měkkých dovedností.

- 4.27 V žádosti o podporu projektu PROAK uvedlo MV jako jeden z problémů nedostatečnou znalost ZoSS, což doložilo každodenní korespondencí mezi státními zaměstnanci a sekci pro státní službu s dotazy na dílčí ustanovení zákona a s popisy aktuálních problémů na

²⁴ Odhad je založen na počtu MD a střední hodnotě sazeb MD dle ceníku aktuálního v roce 2024 v sazbě pro kategorii „konzultant SAP“. MV přesné částky vynaložené na úpravy ISoSS nesledovalo.

²⁵ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

služebních úřadech. Zároveň i po dvou letech implementace zákona přetrvávala dle MV poptávka po školení lektorsky a odborně vedeném zejména zástupci sekce pro státní službu, a to i přes pravidelně se konající metodické porady náměstka MV pro státní službu nebo pravidelně publikovaný newsletter *Státní služba*. Z tohoto důvodu měly být v rámci projektu realizovány odborné aktivity na témata odpovídající dílčím institutům ZoSS. Za tímto účelem připravilo MV klíčovou aktivitu projektu č. 7, která měla naplnit cíl „*zvýšení odbornosti státních zaměstnanců v souvislosti se zákonem o státní službě*“.

- 4.28 Uvedeného cíle mělo být dosaženo pomocí odborných seminářů a konferencí pro zaměstnance správních/služebních úřadů (jednalo se o zástupce personálních útvarů, služební orgány a představené a členy zkušebních komisí). MV plánovalo tyto odborné semináře zaměřit na stěžejní instituty ZoSS.
- 4.29 Na základě žádosti MV o změnu č. 21 došlo „*rozhodnutím č. 3 o změně Podmínek použití podpory z Operačního programu Zaměstnanost*“ s účinností od konce března 2023 mj. k rozšíření odborných seminářů o vzdělávací kurzy rozvíjející základní kompetence státních zaměstnanců – např. komunikaci, analytické myšlení, odolnost a zvládání krizových situací, digitální gramotnost, prezentační dovednosti apod. Toto rozšíření však nebylo v souladu klíčovou aktivitou č. 7, která měla vést k naplnění cíle „*zvýšení odbornosti státních zaměstnanců v souvislosti se zákonem o státní službě*“. Uvedené rozšíření rovněž nebylo v souladu s potřebami, které MV popsalo v žádosti o podporu, a neodstranilo ani problém, který chtělo MV realizací projektu PROAK řešit – tj. nedostatečnou znalost zákona o státní službě. Ke změně cílů projektu PROAK nedošlo.
- 4.30 V rámci projektu PROAK realizovalo Ministerstvo vnitra tři konference s náklady 800 104,70 Kč vč. DPH a odborné semináře s náklady v minimální výši 4 420 408,34 Kč. Součástí těchto aktivit byla i školení tematicky nesouvisející s cílem zvýšit odbornost státních zaměstnanců v souvislosti se zákonem o státní službě, např. semináře *Kritické myšlení, Mediální gramotnost, Kreativní myšlení, Odolnost a flexibilita na pracovišti, Manažerské kompetence v praxi* či *Manažerské dovednosti*. Tyto vzdělávací aktivity, ač řídicí orgán OPZ změnu tematiky vzdělávacích kurzů svým rozhodnutím schválil, nebyly v souladu s cílem projektu „*zvýšení odbornosti státních zaměstnanců v souvislosti se zákonem o státní službě*“. Jednalo se o náklady na školení v celkové zjištěné výši 1 109 861,00 Kč.

MV plánuje vynaložit až 36 mil. Kč za akční plán rozvoje státní služby a tzv. kompetenční modely, přestože část úřadů jejich využití předem odmítla.

- 4.31 MV od července 2023 realizuje projekt *Vytvoření akčního plánu pro rozvoj státní služby v rámci Národního plánu obnovy* s rozpočtem 35 892 100 Kč vč. DPH a plánovaným ukončením v červnu 2026. Předmětem projektu je vytvoření akčního plánu rozvoje lidských zdrojů ve služebních úřadech. Obsahově by měl navazovat na závěry pilotních projektů na třech služebních úřadech implementujících doporučení OECD v oblasti zvýšení atraktivity veřejné správy jako zaměstnavatele a rozvoje profesních dovedností ve státní správě a na závěry dopadové studie k variantám nastavení rozsahu a fungování státní služby jako celku, a to i ve vztahu ke stávající právní úpravě v ZoSS. Výstupem projektu má být dokument obsahující empirické hodnocení české státní služby

(dopadová studie²⁶), dále kompetenční rámce pro představené, dokument obsahující popis a vyhodnocení pilotního projektu v oblasti návrhu a realizace rozvojových aktivit představených a specialistů a dokument obsahující popis a vyhodnocení pilotního projektu (zaměřeného na zlepšení procesů najímání představených a specialistů) na minimálně třech ústředních správních úřadech. Výstupy projektu by měly být MV zpracovány do akčního plánu.

- 4.32 V rámci výzev 19 a 25 OPZ (programové období 2014–2020) zpracovaly některé další služební úřady kompetenční modely pro svou organizaci. MV poskytovalo těmto příjemcům (služebním úřadům) podporu a poradenství. Kompetenční rámce vypracované Ministerstvem vnitra v projektu „Vytvoření akčního plánu“ odpovídají návrhu, který vydala OECD.
- 4.33 Aby vytvořené kompetenční rámce/modely aplikovaly všechny služební úřady, muselo by být jejich využívání povinné. Některé služební úřady však již při projednávání návrhu novely ZoSS²⁷ vyjádřily s povinným aplikováním kompetenčních modelů nesouhlas a ZoSS problematiku kompetenčních modelů neupravuje. Pokud MV zamýšlí stanovit povinné používání kompetenčních rámců/modelů prostřednictvím akčního plánu, je stanovení této povinnosti v kompetenci vlády ČR.

MV plánuje vynaložit přes 150 mil. Kč na portál zaměstnance a jeho budoucí provoz a rozvoj. Portál zaměstnance cílí jen na zlomek státních úředníků.

- 4.34 MV v roce 2023 zahájilo projekt „Portál zaměstnance“ s rozpočtem 101 260 560 Kč vč. DPH a s plánovaným ukončením 30. 6. 2026. Předmětem projektu je elektronizace a digitalizace personální agendy a na ni navazujících provozních činností. Výstupy projektu mají být IS portálu zaměstnance, elektronický docházkový systém (eDocházka), digitalizovaný osobní spis zaměstnanců (eSpis) a e-learningový systém (eLearning) pro plánování a tvorbu školení a kurzů pro interní a případně i externí uživatele, dále realizaci školení a kurzů prostřednictvím e-learningu, archivaci a evidenci absolvovaných testů a kurzů včetně integrace s ostatními systémy.
- 4.35 Monitorovací indikátor „*uživatelé nových a upgradovaných veřejných digitálních služeb, produktů a procesů*“, který je vztažen k počtu uživatelů výstupů projektu, dosáhl hodnoty 250. Tento ukazatel je jedním z indikátorů, jejichž prostřednictvím se prokazuje plnění cílů projektu.
- 4.36 MV požadavek na realizaci projektu odůvodnilo tím, že identifikovalo personální a související podpůrné činnosti jako nejvíce zatěžující, činnosti byly realizovány analogovou formou nebo prostřednictvím oběhu dokumentů elektronické spisové služby bez ambice digitalizace. MV očekává zvýšení komfortu státních zaměstnanců při vyřizování personálních záležitostí a přístupu k osobním informacím, zvýšení rychlosti vyřizování personální agendy úřadu, zvýšení bezpečnosti, omezení úniků informací

²⁶ Tato studie se má zabývat nastavením fungování státní služby a právním postavením státních zaměstnanců (včetně jejich vztahu ke stávající právní úpravě v zákoně o státní službě) v kontextu základních cílů státní služby, kterými jsou: efektivnost a výkonnost, transparentnost, profesionalita, stabilizace a depolitizace. Pro tuto analýzu by měly být vytvořeny ukazatele, které se zaměří na vstupy, výstupy, výsledky a dopady. Zmíněné ukazatele by měly být dále využívány pro monitorování navržených změn s ohledem na jejich účelnost, efektivitu a hospodárnost.

²⁷ Zákon č. 448/2024 Sb.

a osobních dat zaměstnanců a také úsporu v nákladech na pořízení papírů, tonerů apod. MV chce v této oblasti zavést systematické statistiky a sledování personálních procesů.

- 4.37 Projekt „Portál zaměstnance“ je však určen pro 3 200 státních zaměstnanců a zaměstnanců v pracovním poměru těchto tří organizací resortu vnitra: MV, Národního archivu a Moravského zemského archivu v Brně. Zamýšlené výstupy projektu jsou tak určeny úzkému okruhu zaměstnanců. Realizace projektu tedy nemá dopad na státní službu, resp. státní správu jako celek. Přestože zamýšlené výstupy by mohly být v rámci státní služby přínosné a využitelné, MV realizuje projekt pro 18 % zaměstnanců svého resortu.²⁸ Aktivita MV v rámci projektu „Portál zaměstnance“ tedy nelze hodnotit jako aktivitu plnění strategických cílů v oblasti profesionalizace a zvyšování kvality státní služby, resp. výkonu státní správy.
- 4.38 Na výstupy projektu „Portál zaměstnance“ pro 3 200 vybraných zaměstnanců resortu vnitra plánuje MV vynaložit 101 260 560 Kč vč. DPH. Dle odhadu MV bude třeba na další provoz „Portálu zaměstnance“ v následujících pěti letech po ukončení projektu vynaložit 45 mil. Kč a dalších 8,75 mil. Kč na jeho rozvoj. K 31. 12. 2024 bylo evidováno celkem 162 služebních úřadů s 65,5 tis. systemizovaných služebních míst a téměř 8 tis. pracovních míst.
- 4.39 Cílovou skupinou projektu je 18 % státních zaměstnanců a zaměstnanců v pracovním poměru resortu MV. Na další zaměstnance (vč. příslušníků bezpečnostních sborů) plánuje MV rozšířit portál zaměstnance podle disponibilních finančních zdrojů. MV tedy předpokládá, že s navýšením počtu uživatelů bude nutno vynaložit další finanční prostředky.
- 4.40 MV je správcem ISoSS, ve kterém se vedou veškeré informace o státních zaměstnancích, resp. zaměstnancích ve služebních úřadech dle ZoSS (viz odstavce 4.41 až 4.44). MV zároveň identifikovalo potřebu zavést další IS (portál zaměstnance) mj. pro vedení údajů zaměstnanců, neboť ISoSS je primárně evidenční systém a MV ho nerozvíjí způsobem, který by umožnil provádění Ministerstvem vnitra požadovaných úkonů (vedení osobního spisu, plnění funkcí docházkového systému, zajišťování e-learningu apod.).

Na Informační systém o státní službě vynaložilo MV podle zjištění NKÚ více než 640 mil. Kč, přesné výdaje MV nesledovalo.

- 4.41 NKÚ zjistil na základě předložených účetních dokladů, že MV na vytvoření, rozvoj a provoz ISoSS v období let 2015–2024 vynaložilo peněžní prostředky až do výše 640 069 444 Kč vč. DPH. Odhad MV týkající se vynaložených peněžních prostředků na ISoSS přitom činil 351 507 423 Kč. Rozdíl mezi odhadem MV a částkami dle předložených dokladů je způsoben tím, že na některých fakturách nebyly uvedeny odděleně částky fakturované za ISoSS a za EKIS a MV náklady na ISoSS samostatně nesledovalo. MV samo uvedlo, že pro svůj odhad nemá relevantní podklady. NKÚ tak identifikoval riziko možných nesprávných ekonomických/manažerských rozhodnutí, která mohou být učiněna na základě neúplných/nepřesných údajů o celkových nákladech (výdajích) na

²⁸ Počty zaměstnanců vycházejí ze *Strategie rozvoje úřadu 2023*. V příloze 2 této strategie je v tabulce č. 12 *Přehled rozpočtovaných početních stavů* uvedeno, že Ministerstvu vnitra bylo v roce 2023, tedy v době začátku projektu, podřízeno 25 organizací (bez státních podniků) s přepočteným počtem 14 244 zaměstnanců v pracovním poměru, 3 402 státních zaměstnanců a 57 129 příslušníků. Celkem se tedy bez příslušníků bezpečnostních sborů jednalo o 17 646 zaměstnanců (přepočtených dle úvazků v čase).

ISOSS, a to z důvodu způsobu evidování nákladů (výdajů) na ISOSS. V evidenci majetku MV jsou k ISOSS evidovány pouze licence v celkové hodnotě 18 616 170,71 Kč.

- 4.42 MV do 31. 3. 2023²⁹ nesplnilo povinnost, kterou mu ukládá ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 365/2000 Sb., neboť nestanovilo vyhláškou „požadavky na strukturu a náležitosti hodnocení ekonomické výhodnosti způsobu provozu informačních systémů veřejné správy...“ MV tak nepostupovalo v souladu s § 20 a § 24 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., když nesplnilo úkol stanovený zákonem č. 365/2000 Sb. a nepečovalo o náležitou právní úpravu věcí, které patří do jeho působnosti.
- 4.43 Kontrolou nebyly zjištěny závažné nedostatky související s evidováním povinných údajů dle ZoSS v *Informačním systému o státní službě*. Některé z údajů budou v ISOSS povinně evidovány až od 1. 1. 2026, a to na základě přechodných ustanovení zákona č. 448/2024 Sb. Správcem ISOSS bude od 1. 1. 2026 Úřad vlády ČR.
- 4.44 NKÚ dále prověřoval, jak Ministerstvo vnitra využívá ISOSS při plnění koordinační role v oblasti státní služby. Zjištěny byly tyto skutečnosti:
- ISOSS je převážně evidenčním informačním systémem, který velkou část údajů přebírá z jiných systémů (zejména z HR systémů služebních úřadů).
 - Moduly ISOSS, které se vztahují k úřednické zkoušce, neumožňují její plnou automatizaci a elektronizaci, údaje se z velké části musí vkládat manuálně. Testy a vyhodnocovací matice pro obecnou část úřednické zkoušky se generují v ISOSS, účastníci obecné části úřednické zkoušky však vyplňují listinné testy, ty jsou pak manuálně vyhodnoceny a údaje o výsledku zkoušky jsou následně do ISOSS zapsány rovněž manuálně.
 - MV využívá data ISOSS pro účely monitorování plnění stanovených cílů a principů ZoSS pouze v omezené míře. To je důsledkem funkčních omezení ISOSS, kdy např. některé moduly nejsou propojeny, dále je to důsledek toho, že MV nemá pro analýzu dat potřebné nástroje, a v některých případech také toho, že ISOSS potřebná data vůbec neobsahuje a MV je musí zjišťovat jinou formou (např. dotazníky) a s jejich získáním je spojeno vynakládání dalších peněžních prostředků.
 - MV prostřednictvím ISOSS může získat alespoň částečně data pro hodnocení 38 ukazatelů z 63 (z počtu 38 ukazatelů, které dle tvrzení MV lze zjistit z ISOSS, zjišťuje MV tři ukazatele jiným způsobem), z toho alespoň orientačně je Ministerstvem vnitra pravidelně sledováno a zveřejňováno 10 ukazatelů. Ukazatele, které nelze zjistit z ISOSS nebo je MV zjišťuje jiným způsobem, jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

NKÚ hodnotí peněžní prostředky, které MV vydalo na ISOSS, jako prostředky vynaložené se sníženou efektivností.

²⁹ S účinností od 1. 4. 2023 došlo zákonem č. 471/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (část 6., čl. VII, bod 13), k novelizaci § 12 zákona č. 365/2000 Sb. a tato povinnost přešla na DIA. DIA pak s účinností od 1. 7. 2024 stanovila strukturu a náležitosti hodnocení ekonomické výhodnosti způsobu provozu informačních systémů veřejné správy vyhláškou č. 360/2023 Sb., o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy.

MV v roli koordinátora pro oblast státní služby nemá systém pro průběžné hodnocení a měření jejího výkonu. Sledovat vývoj v oblasti profesionalizace a kvality státní služby tak může MV jen omezeně.

- 4.45 MV vypracovalo v projektu PROAK *Zprávu z ex post hodnocení dopadů regulace* (ex post RIA). Ex post RIA uvádí, že je nezbytné, aby byla stanovena forma pro ověření způsobu naplňování stanovených cílů a principů ZoSS (tj. depolitizace, profesionalizace, transparentnost, stabilita a efektivnost státní správy). Součástí ověřování naplňování těchto cílů měl být i průběžný monitoring 114 ukazatelů sledovaných zpravidla na roční bázi.
- 4.46 Řadu ukazatelů MV sledovalo/sleduje pouze pro účely zpracování ex post RIA či dopadové studie. Z původních 114 ukazatelů, které mělo sledovat převážně na roční bázi, se MV rozhodlo sledovat 63 ukazatelů³⁰. MV jich však každoročně prokazatelně (alespoň orientačně³¹) sleduje 15. Kromě 10 ukazatelů, jejichž zdrojem je ISoSS, sleduje 5 ukazatelů pomocí dotazníků. MV sleduje vybrané ukazatele v rámci tematických zpráv ad hoc bez metodiky pro jejich výběr. Vybrané ukazatele, které MV sleduje/vyazuje v různých tematických zprávách, jsou uváděny bez vazby na naplňování cílů a principů zákona o státní službě a přijímání případných (nápravných) opatření.
- 4.47 Činnosti spojené se zajištěním implementace zákona o státní službě na 208 služebních úřadech, které se účastnily výzkumu při zpracování ex post RIA vydaného v roce 2019, vykonávalo celkem 2 350 zaměstnanců v roce 2017 a 2 496 zaměstnanců v roce 2018. Přestože se jedná o ukazatel vztahující se k efektivnosti státní služby, který vyjadřuje personální náročnost systému státní služby v ČR, MV tento ukazatel (tj. počet státních zaměstnanců zajišťujících činnosti státní služby) dále nesleduje. Podle karty indikátoru uvedené v ex post RIA přitom mělo MV tento indikátor zjišťovat jednou ročně k 1. lednu příslušného roku.

³⁰ Po finalizaci ex post RIA v roce 2019 MV nerozhodlo o tom, jak bude tento monitoring nadále prováděn a jaká data budou sbírána. Tím MV nereagovalo na doporučení v oblasti monitoringu naplňování stanovených cílů a principů zákona o státní službě prostřednictvím monitorování vývoje stanovených ukazatelů. O ukazatelích, které bude MV sledovat, rozhodlo až po několika letech v období nového přezkumu, který v roce 2023 zahájilo v rámci dopadové studie realizované v projektu *Vytvoření akčního plánu pro rozvoj státní služby v rámci Národního plánu obnovy* s rozpočtem na studii ve výši 9,762 mil. Kč bez DPH.

³¹ MV vyazuje tyto ukazatele prostřednictvím tematických výročních zpráv (jsou to např. výroční zprávy o státní službě, každoroční zprávy o vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech, souhrnné údaje o služebním hodnocení, výroční zprávy o vytváření podmínek pro sladění rodinného a osobního života s výkonem státní služby služebními úřady apod.). V těchto zprávách nejsou často hodnoty ukazatelů uváděny konkrétně, tj. číslo indikátoru a hodnota, ale jsou zde uváděny statistické údaje, které s hodnotou těchto indikátorů souvisejí.

MV neplnilo od roku 2020 povinnost měřit a vyhodnocovat výkon veřejné, resp. státní správy. Po letech nečinnosti mu vláda tento úkol odebrala, data o kvalitě státní správy tak stále chybí.

- 4.48 Vláda ČR dala MV za úkol³² vytvořit systém hodnocení a měření výkonu veřejné správy³³ jako součást modernizace veřejné správy. Cílem bylo získat komplexní a věrohodný obraz o stavu, výkonu a kvalitě celé veřejné správy. Systém měl umožnit sledování dlouhodobých trendů a poskytovat podklady pro rozhodování a zlepšování. MV vypracovalo dokument, který vláda schválila svým usnesením ze dne 24. července 2017 č. 545. Jednou z hlavních oblastí systému měření a hodnocení veřejné správy mělo být procesní modelování agend.
- 4.49 Po pilotním ověření v roce 2018 se stanovený systém stal součástí každoročně zpracovávané a vládě předkládané tzv. *výroční zprávy o stavu veřejné správy*, kterou vydává MV.
- 4.50 V roce 2020 MV konstatovalo, že původní systém hodnocení veřejné správy nedostatečně reflektoval její výkonnost a vývojové trendy. Kvůli neúspěchu procesního modelování³⁴, jehož cílem bylo sjednotit a optimalizovat procesy ve veřejné správě, Ministerstvo vnitra přepracovalo systém a předložilo vládě novou verzi hodnocení výkonu, kterou vláda ČR schválila usnesením 732/2020. Nový přístup se zaměřil na hodnocení výkonu souborem indikátorů rozdělených do šesti oblastí. Relevantní pro hodnocení výkonu státní správy ve vazbě na předmět a cíl kontrolní akce č. 24/28 byla sledovaná oblast označená jako „E. management“, v níž mělo MV měřit a hodnotit vnitřní fungování ústředních orgánů státní správy. Soubor indikátorů (datový set) oblasti „E. management“ zahrnoval celkem 11 indikátorů, o jejichž vývoji mělo MV informovat ve *výročních zprávách o stavu veřejné správy*.
- 4.51 NKÚ zjistil, že ve čtyřech *výročních zprávách o stavu veřejné správy* za roky 2020–2023 MV v rozporu s úkolem daným vládou informovalo o oblasti „E. management“ pomocí pouze tří indikátorů, přestože index „E. management“ se má podle usnesení 732/2020 skládat z celkem 11 indikátorů. MV nepředložilo mj. informace o tom, jaký je podíl ústředních orgánů státní správy, které při tvorbě politik aplikují strategické a projektové řízení, zda v úřadech existuje datová platforma pro sdílení dat či jak úřady zavádějí inovativní řízení. NKÚ vyhodnotil, že MV počínaje *Výroční zprávou o stavu veřejné správy za rok 2020* provádí měření a hodnocení veřejné správy nedostatečně a v rozporu s postupy stanovenými v materiálu *Aktualizace měření a hodnocení veřejné správy* schváleném usnesením 732/2020. Tím, že se MV neřídilo usnesením 732/2020, nepostupovalo v souladu s § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb.

³² Ve strategickém cíli 1 *Modernizace veřejné správy* (což je jeden z cílů *Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020*, jež schválila vláda ČR svým usnesením ze dne 27. srpna 2014 č. 680) a rovněž v dokumentu *Systém měření a hodnocení veřejné správy* (materiál pod čj. 738/17 schválila vláda ČR usnesením ze dne 24. července 2017 č. 545).

³³ S ohledem na působnost NKÚ byl systém hodnocení a měření výkonu prověřen na úrovni ústředních orgánů státní správy, nikoli na úrovni celé veřejné správy.

³⁴ NKÚ v kontrolním závěru z kontrolní akce č. 22/06 – *Peněžní prostředky vynakládané na projekty a aktivity k zajištění modernizace veřejné správy* vyhodnotil peněžní prostředky plynoucí do příslušného projektu, jehož předmětem mělo být zavedení procesního modelování, jako neúčelně a zčásti i nehospodárně vynaložené. MV procesní modelování agend nedokončilo podle stanovených cílů.

- 4.52 Celkově MV hodnotilo vývoj státní správy v roce 2023 téměř identicky jako v roce 2020 (konkrétní příklad viz tabulka). Dále např. v roce 2023 uvedlo, že přibližně polovina ústředních orgánů státní správy aplikuje při tvorbě politik principy projektového a strategického řízení.

Výroční zpráva	Celkový popis indexu managementu
2020	Index managementu obsahuje jedenáct indikátorů, které hodnotí zejména vnitřní fungování ústředních orgánů státní správy. Vzhledem k tomu, že většina indikátorů byla poprvé sbírána v roce 2020, nelze v tomto případě vyhodnotit jejich vývoj. Pozitivně nicméně lze hodnotit, že většina úřadů obcí s rozšířenou působností (dále ORP), městských částí hl. m. Prahy a krajů má platnou strategii rozvoje obce a kraje.
2023	Index managementu obsahuje jedenáct indikátorů, které hodnotí zejména vnitřní fungování ústředních orgánů státní správy. Vzhledem k tomu, že většina indikátorů byla poprvé sbírána v roce 2020, nelze v tomto případě vyhodnotit jejich dlouhodobý vývoj. Nicméně přibližně polovina ústředních orgánů státní správy aplikuje při tvorbě politik principy projektového a strategického řízení. Pozitivně lze hodnotit, že většina úřadů ORP, městských částí hl. m. Prahy a krajů má platnou strategii rozvoje obce a kraje. U ostatních indikátorů nedošlo od roku 2022 k podstatnému vývoji.

- 4.53 MV požádalo v dubnu 2025 vládu ČR o změnu usnesení 732/2020 spočívající v odnětí povinnosti MV každoročně měřit a hodnotit výkon veřejné správy podle stanovených indikátorů. Tuto povinnost Ministerstvo vnitra neplnilo v plném rozsahu ani před rokem 2025 a z důvodu údajné administrativní zátěže žádalo vládu o její úplné zrušení. Vláda ČR požadovanou změnu schválila svým usnesením ze dne 7. května 2025 č. 335³⁵. Systematická veřejná data pro sledování výkonnosti veřejné, resp. státní správy tak budou chybět i v budoucnu.

³⁵ Usnesení vlády ČR ze dne 7. května 2025 č. 335, ke změně usnesení vlády ze dne 13. července 2020 č. 732, k Aktualizaci měření a hodnocení veřejné správy.

Seznam zkratk a zkrácených názvů

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DIA	Digitální a informační agentura
DPH	daň z přidané hodnoty
ex ante RIA	předběžné hodnocení dopadů regulace
ex post RIA	následné hodnocení dopadů regulace
EKIS	ekonomický informační systém MV
ESF	<i>Evropský sociální fond</i>
EU	Evropská unie
HR systémy	Human Resource systems (personalistické informační systémy)
IČO	identifikační číslo
IS	informační systém
ISoSS	<i>Informační systém o státní službě</i>
ISP	informační systém o platech
ISVS	informační systém veřejné správy
KOVES	<i>Klientsky orientovaná veřejná správa 2030</i>
MD	man-day (člověkodenní)
Metodický pokyn	<i>Metodický pokyn pro řízení kvality ve služebních úřadech</i> schválený usnesením vlády ČR ze dne 4. dubna 2018 č. 214, <i>k Metodickému pokynu pro řízení kvality ve služebních úřadech</i> , a usnesením vlády ČR ze dne 22. února 2021 č. 180, <i>o změně usnesení vlády ze dne 4. dubna 2018 č. 214, k Metodickému pokynu pro řízení kvality ve služebních úřadech</i>
MV	Ministerstvo vnitra
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OPZ	<i>Operační program Zaměstnanost</i>
„Portál zaměstnance“	projekt <i>Portál zaměstnance</i> , reg. č. CZ.31.3.0/0.0/0.0/24_115/0010652
PROAK	projekt <i>Podpora profesionalizace a kvality státní služby a státní správy</i> , reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0006173
RIA	Regulatory Impact Assessment (hodnocení dopadů regulace)
SC	specifický cíl
sLearning	vzdělávání státních zaměstnanců a zaměstnanců v pracovním poměru ve služebních úřadech
SR	státní rozpočet České republiky

SRRVS	<i>Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020</i>
SZÚ	státní závěrečný účet České republiky
usnesení 732/2020	usnesení vlády ze dne 13. července 2020 č. 732, <i>k Aktualizaci měření a hodnocení veřejné správy</i>
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
„Vytvoření akčního plánu“	projekt <i>Vytvoření akčního plánu pro rozvoj státní služby v rámci Národního plánu obnovy</i> , reg. č. CZ.31.3.0/0.0/0.0/23_091/0008391
ZoSS	zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě

Tabulka č. 1: Ukazatele, které není možno zjistit z ISoSS

Indikátor	Zdroj
Počet státních zaměstnanců ve služebním poměru ve zkušební době	Dotazník
Počet všeobecně uznávaných odborníků ve služebním poměru	Dotazník (institut byl zrušen)
Počet státních zaměstnanců s pružnou služební dobou	Dotazník
Průměrný plat ve státní službě dle služebních úřadů	ISP
Průměrná výše osobního příplatku podle výsledku služebního hodnocení	ISP
Počet skutečně provedených služebních hodnocení	Dotazník
Počet poradců vykonávajících činnosti pro člena vlády a vedoucího Úřadu vlády České republiky	Dotazník
Počet zaměstnanců vykonávajících činnosti pro náměstka člena vlády	Dotazník
Počet státních zaměstnanců zajišťujících činnosti státní služby	Dotazník
Počet státních zaměstnanců sekce pro státní službu Ministerstva vnitra	Sekce pro státní službu MV
Počet služebních úřadů umožňujících výkon státní služby z jiného místa	Dotazník
Počet státních zaměstnanců s povolením ke zvyšování vzdělávání	Dotazník
Počet vyslaných státních zaměstnanců na prohlubování vzdělávání	Dotazník
Objem finančních prostředků na vzdělávání státních zaměstnanců ve služebním poměru	Dotazník/SR
Podíl služebních úřadů z celkového počtu subjektů (institucí) státní správy	Portál veřejné správy, výpočet
Poměr průměrného celkového platu státních zaměstnanců ve služebním poměru ve vztahu k průměrnému platu v soukromém sektoru	ISP, ČSÚ, výpočet
Průměrná délka výběrového řízení na obsazení volného služebního místa ve služebních úřadech	Dotazník, výpočet
Podíl počtu státních zaměstnanců s pružným rozvržením služební doby na celkovém počtu státních zaměstnanců	Dotazník, výpočet
Závislost objemu prostředků na platy ve vztahu ke kategoriím výsledků hodnocení	ISP, dotazník, výpočet
Vnímání míry politizace státní služby zaměstnanci ve státní službě	Dotazník
Spokojenost státních zaměstnanců s výkonem státní služby (s prací / s úřadem)	Dotazník
Efektivita vzdělávání státních zaměstnanců	Dotazník, SZÚ, výpočet
Efektivita nástrojů sladování osobního a rodinného života (vnímání státních zaměstnanců)	Dotazník

Tabulka č. 2: Ukazatele, které lze zjistit z ISOSS, ale MV je zjišťuje jiným způsobem

Indikátor	Zdroj
Celkový počet ústředních správních úřadů	Legislativa
Objem prostředků na platy státních zaměstnanců ve státní službě	SR
Celkový počet oborů služby v rámci státní služby	Legislativa

Tabulka č. 3: Ukazatele, které bude možno zjistit z ISOSS od 1. 1. 2026 (po doplnění údajů)

Indikátor	Zdroj
Struktura státních zaměstnanců ve služebním poměru dle dosaženého vzdělání	Do 31. 5. 2025: ISOSS jen orientačně dle služebního označení
Počet udělených výjimek ze vzdělání	Do 31. 1. 2025: dotazník/ISOSS

Kontrolní závěr z kontrolní akce

24/29

Peněžní prostředky určené na informačně-poradenskou podporu účasti českých výzkumných týmů v rámcových výzkumných programech *Horizont 2020 a Horizont Evropa*

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2024 pod číslem 24/29. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Josef Kubíček.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky poskytované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na informačně-poradenskou podporu účasti českých subjektů v rámcových výzkumných programech EU byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“);
- Dům zahraniční spolupráce, p.o., Praha (dále také „DZS“);
- Agrovýzkum Rapotín s.r.o., Šumperk;
- BIC Brno spol. s r.o.;
- Centrum výzkumu Řež s.r.o., Husinec;
- Masarykova univerzita, Brno;
- Technologické centrum Praha z.s.p.o.;
- Univerzita Palackého v Olomouci;
- Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i., Brno.

U kontrolovaných osob byla kontrola prováděna od 11/2024 do 07/2025.

Kontrolováno bylo období od roku 2016 do roku 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kolegium NKÚ na svém XVII. jednání, které se konalo dne 10. listopadu 2025,

schválilo usnesením č. 11/XVII/2025

kontrolní závěr v tomto znění:

**Informačně-poradenská podpora účasti českých výzkumných týmů
v rámcových výzkumných programech *Horizont 2020* a *Horizont Evropa*
(klíčová fakta pro období let 2016–2024)**

ZÁKLADNÍ FAKTA

604,2 mil. Kč

Objem celkové
poskytnuté podpory
ze státního rozpočtu

427,4 mil. Kč

Prostředky
kontrolované NKÚ

**2 235
odborných asistencí**

Počet asistencí ve formě
odborného poradenství
či konzultace
poskytnutých konkrétním
projektovým návrhům
předloženým do mezinárodních
programů výzkumu a vývoje
v rámci kontrolovaného vzorku

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

**Zvýšení úspěšnosti
projektových návrhů**

Míra úspěšnosti při získávání podpory z mezinárodních programů výzkumu a vývoje u vybraného vzorku projektových návrhů, u nichž byla žadatelům poskytnuta konzultace či odborné školení, se v rámci nového projektu sdílených činností (dále jen „PSČ“) CZERA¹ oproti podprogramu INTER-INFORM **zvýšila o 20 procentních bodů.**

**Snížení nákladovosti na
jeden asistovaný
projektový návrh**

Ve vybraném vzorku projektových návrhů, u nichž žadatelé využili konzultaci či odborné poradenství, se v novém PSČ CZERA oproti podprogramu INTER-INFORM **o polovinu snížily průměrné dotované náklady** v přepočtu na jednu poskytnutou odbornou asistenci.

¹ Plný název projektu sdílených činností CZERA: „*Prohloubení integrace výzkumného a inovačního ekosystému ČR do ERA a podpora intenzivní mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků ČR ve výzkumu, vývoji a inovacích*“.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Předmětem kontroly NKÚ byly nástroje podpory výzkumu, vývoje a inovací, které budují a udržují služby a informační infrastruktury, které mají zvyšovat schopnost českých výzkumných organizací zapojovat se do aktivit Evropského výzkumného prostoru (dále též „European Research Area“ nebo „ERA²“). Těmito nástroji byly podprogram INTER-INFORM a PSČ CZERA a CZELO³.

NKÚ zjistil, že peněžní prostředky poskytnuté na odbornou podporu zájemců o grant z mezinárodních výzkumných programů přispívaly ke zvýšení účasti českých výzkumných týmů v těchto programech.

- a) Úspěšnost 1 024 projektových návrhů předložených do mezinárodních výzkumných programů⁴ dosahovala v průměru 40 % (u jednotlivých projektů se úspěšnost pohybovala od 24 % do 95 %) v rámci staršího podprogramu INTER-INFORM. V rámci nového PSČ CZERA se míra úspěšnosti podpořených grantových žádostí zvýšila na 60 %, tedy o +20 p. b., což představuje zřetelný nárůst úspěšnosti. Zjištěný nárůst úspěšnosti byl v souladu s dlouhodobými růstovými trendy úspěšnosti a aktivity českých subjektů, které se ucházely o podporu z rámcových výzkumných programů EU za programová období 2007–2024 (FP7, *Horizont 2020* a část programu *Horizont Evropa*), (viz odst. 4.1 až 4.4).
- b) NKÚ zjistil na kontrolovaném vzorku projektů, že se v PSČ CZERA oproti podprogramu INTER-INFORM zvýšily počty poskytnutých odborných konzultací nebo poradenství u konkrétních projektových návrhů v poměru k celkovým nákladům hrazených z dotace. Tento poměr dosahoval u projektů financovaných z podprogramu INTER-INFORM v průměru přibližně 181 tis. Kč na jednu odbornou asistenci konkrétnímu projektovému návrhu. Při realizaci projektu sdílených činností PSČ CZERA se hodnota tohoto ukazatele zlepšila a klesla přibližně na 91 tis. Kč. Ve výše uvedených projektech kontrolovaného vzorku bylo poskytnuto celkem 2 235 odborných konzultací nebo poradenství konkrétním projektovým návrhům (viz odst. 4.5).

V kontrolované oblasti však NKÚ také zjistil tyto nedostatky:

- c) MŠMT nestanovilo postupy nebo požadavky na příjemce, které by umožnily vyhodnotit přínos všech projektů podprogramu INTER-INFORM ke zvýšení účasti v mezinárodních výzkumných programech, případně zajistily srovnatelnost přínosu jednotlivých projektů pro tento cíl. Tím MŠMT porušilo § 39 odst. 3 rozpočtových pravidel⁵, když nezajistilo průběžné vyhodnocování účelnosti výdajů včetně dosahování očekávaného přínosu podprogramu INTER-INFORM (viz odst. 4.6 až 4.8; 4.11).
- d) MŠMT nedefinovalo při přípravě a schválení PSČ CZELO měřitelné indikátory úspěšnosti; hlavní cíl byl vymezen pouze obecně („zajištění výkonu portfolia aktivit CZELO“). Obdobně nedostatečně byl nastaven i PSČ CZERA. U tohoto projektu však příjemce v evaluační

² Zahrnující zejména rámcové výzkumné programy EU *Horizont 2020* a *Horizont Evropa*, ale i další multilaterální mezinárodní výzkumné iniciativy.

³ Plný název projektu sdílených činností CZELO: „Česká styčná kancelář pro výzkum v Bruselu“.

⁴ Celkový počet 1 024 zahrnuje celkový počet konkrétních projektových návrhů, kterým příjemci poskytli odborné poradenství nebo konzultace a zároveň u nich evidoval úspěšnost. (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru, tabulka č. 2).

⁵ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

zprávě alespoň vyhodnotil úspěšnost u projektových návrhů žadatelů v roli koordinátorů (viz odst. 4.9 a 4.10).

- e) NKÚ zjistil, že nedostatečná konkretizace pokynů MŠMT pro hodnocení projektů a metodická nejednoznačnost v rámci podprogramu INTER-INFORM vedla ke značným rozdílům v posudcích oponentů (viz odst. 4.12).
- f) MŠMT podpořilo v rámci podprogramu INTER-INFORM projekt STRATIN přesto, že projektové aktivity mohly pouze nepřímo přispět ke zvýšení účasti českých výzkumných týmů v mezinárodních výzkumných programech zpracováním strategických analýz pro ústřední orgány. Projekt nebyl doporučen k financování ani ze strany odborného poradního orgánu MŠMT. MŠMT odůvodnilo schválení projektu příležitostí vyčerpat rozpočtovou alokaci (viz odst. 4.13 a 4.14).
- g) Kontrolní systém MŠMT v oblasti kontroly veřejných zakázek a způsobilosti výdajů byl u projektů podprogramu INTER-INFORM a u PSČ CZERA a CZELO neúčinný. MŠMT neprovedlo v období 2016–2024 žádné veřejnosprávní kontroly u příjemců v rámci projektů podprogramu INTER-INFORM ani u PSČ CZELO a CZERA. U ukončených projektů podprogramu INTER-INFORM postupovalo v rozporu s ustanovením § 11 odst. 4 písm. b) zákona o finanční kontrole⁶, neboť neověřovalo, zda jsou projekty v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy a uzavřenými smlouvami (viz odst. 4.15).

V oblasti zadávání veřejných zakázek a způsobilosti výdajů zjistil NKÚ u příjemce DZS, že:

- Příjemce porušil § 6 odst. 1 a 2 a § 36 odst. 1 zákona o zadávání veřejných zakázek⁷ u zakázky na správu/rozvoj webových stránek DZS v rámci projektu *České styčné kanceláře pro vzdělávání a výzkum v Bruselu* (PSČ CZELO). Nastavení podmínek a hodnotících kritérií zvýhodňovalo stávajícího dodavatele a nepodporovalo výběr ekonomicky nejvýhodnější nabídky, což ve spojení s výdajem prostředků nasvědčuje porušení rozpočtové kázně dle § 44 odst. 1 písm. b) rozpočtových pravidel⁵ (viz odst. 4.15, příklad č. 2).
- Příjemce porušil § 25 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o finanční kontrole⁶, když nezajistil dostatečnou auditní stopu o objednaných a přijatých plněních od vybraného dodavatele (viz odst. 4.15, příklad č. 3).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 V dokumentu *Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016–2020*, schváleném usnesením vlády ČR ze dne 17. února 2016 č. 135, byla jako přetrvávající problém identifikována nižší účast ČR v mezinárodních programech výzkumu a vývoje. Dokument uváděl potřebu zvýšení internacionalizace a vyzýval k zavedení nástrojů, jež usnadní vstup českých organizací do společných projektů v rámci programů EU a zvýší objem získaných prostředků z těchto programů. V reakci na to MŠMT připravilo program INTER-EXCELLENCE jako hlavní rámec podpory mezinárodní spolupráce a účasti v mezinárodních programech výzkumu a vývoje včetně rámcových výzkumných programů EU

⁶ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

⁷ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Horizont 2020 (2014–2020) a *Horizont Evropa* (2021–2027). Součástí programu INTER-EXCELLENCE byl podprogram INTER-INFORM (2016–2022).

2.2 Podprogram INTER-INFORM byl koncipován jako nástroj podpory výzkumu, vývoje a inovací (dále též „VaVal“), který namísto financování konkrétních výzkumných aktivit budoval a udržoval služby a informační struktury, které mají zvyšovat schopnost českých výzkumných organizací zapojovat se do mezinárodních programů a koordinace evropského výzkumu v rámci ERA i dalších multilaterálních mezinárodních výzkumných iniciativ. Cílem podprogramu INTER-INFORM bylo zajišťovat podpůrné služby pro zapojení ČR do aktivit ERA a dalších programů formou účelové podpory VaVal. Projekty financované z podprogramu INTER-INFORM byly vybírány v rámci veřejných soutěží v jednotlivých letech období 2016 až 2020 dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací⁸. Projekty z poslední veřejné soutěže vyhlášené v roce 2020 byly financovány ze státního rozpočtu až do roku 2024 včetně.

2.3 Navazující dokument *Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+*, schválený usnesením vlády ČR ze dne 20. července 2020 č. 759, pokrývající období po roce 2021, určil, že jako prostředek k řešení výše uvedeného problému předloží MŠMT vládě ke schválení PSČ, které bude financovat ze své rozpočtové kapitoly a které budou navazovat na končící podporu z podprogramu INTER-INFORM. MŠMT navrhlo vládě ČR projekty sdílených činností CZERA a PSČ CZELO⁹. Realizace projektů sdílených činností není dosud ukončena a bude probíhat až do roku 2027.

2.4 Očekávaným výsledkem podpory projektů v podprogramu INTER-INFORM byl *„nárůst účasti českých výzkumných pracovišť v mezinárodních programech výzkumu a vývoje a další rozvoj těchto pracovišť na mezinárodním poli, měřitelný jejich úspěšností při získávání financování a následně pak v generování kvalitních výsledků výzkumu a vývoje.“* Očekávaným výsledkem obou výše uvedených PSČ je *„podstatným způsobem zintenzivnit zapojení výzkumných subjektů ČR do FP9 (Horizont Evropa) v porovnání s jeho předchůdci.“*

2.5 Cílem podprogramu INTER-INFORM byla podpora poskytování odborných poradenských a konzultačních služeb zájemcům o účast v mezinárodních programech výzkumu a vývoje a jejich konkrétním projektovým návrhům. Cílem bylo také šíření informací o dostupných mezinárodních programech výzkumu a vývoje a zajištění podpůrných služeb pro zapojení České republiky do aktivit v ERA a dalších multilaterálních aktivit formou nepřímé podpory výzkumu a vývoje.

2.6 Cíl PSČ CZERA se rozpadá na několik dílčích podcílů, přičemž jedním z nich je individuální konzultační podpora předkladatele konkrétního projektového návrhu, resp. řešitele projektu do rámcového výzkumného programu *Horizont Evropa* v průběhu jeho celého životního cyklu, tj. jeho přípravy i realizace. Ostatní podcíle projektu jsou naplňovány informačními a propagačními aktivitami, které nebyly navázány na konkrétní projektový návrh.

2.7 Cíle PSČ CZELO jsou naplňovány převážně informačními, propagačními a logistickými aktivitami. Pouze u menší části projektových aktivit příjemce plánoval, že budou zahrnovat

⁸ Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací).

⁹ Tyto projekty sdílených činností navazovaly na obdobně zaměřené projekty financované z podprogramu INTER-INFORM č. LTI18020 s názvem *Česká republika v ERA 3*, resp. č. LTI17010 s názvem *Česká styčná kancelář pro výzkum, vývoj a inovace*.

podporu konkrétním projektovým návrhům formou lobbování, resp. organizováním síťovacích konferencí s cílem vytvářet konkrétní projektová konsorcia.

2.8 Vláda ČR uložila ministryni školství, mládeže a tělovýchovy zajistit provádění programu INTER-EXCELLENCE, jehož součástí byl podprogram INTER-INFORM¹⁰, a ministři školství vláda uložila zajistit poskytování účelové podpory na PSČ CZERA a CZELO¹¹. Příjemci peněžních prostředků byly veřejné vysoké školy, veřejná výzkumná instituce, zapsané spolky, obchodní společnosti, příspěvková organizace zřízená MŠMT a zájmové sdružení právnických osob.

2.9 MŠMT vynaložilo na podporu všech 33 projektů podprogramu INTER-INFORM a na PSČ CZERA a CZELO k datu 30. 11. 2024 celkem 604 mil. Kč.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky poskytované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na informačně-poradenskou podporu účasti českých subjektů v rámcových výzkumných programech EU byly vynakládány účelně, hospodárně¹² a v souladu s právními předpisy. Kontrolováno bylo období od roku 2016 do roku 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

3.2 Kontrolou bylo prověřováno poskytování účelové podpory na vzorku dvanácti projektů u osmi příjemců podpory. Celkový kontrolovaný objem vzorku peněžních prostředků, které MŠMT vynaložilo ze státního rozpočtu v souvislosti s informačně-poradenskou podporou účasti českých výzkumných týmů v mezinárodních programech výzkumu a vývoje, včetně rámcových výzkumných programů EU *Horizont 2020* a *Horizont Evropa*, v letech 2016–2024 činil 427,4 mil. Kč. Z toho výdaje na kontrolované projekty z podprogramu INTER-INFORM činily 249,2 mil. Kč, výdaje na PSČ CZERA 139 mil. Kč a PSČ CZELO 39,2 mil. Kč (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).

3.3 U příjemců podpory prověřil NKÚ realizaci odborných konzultací nebo poradenství konkrétnímu projektovému návrhu aktivit, které přímo ovlivňovaly naplnění účelu vynaložených veřejných prostředků, kterým je zvýšení účasti, případně podstatné zintenzivnění zapojení výzkumných subjektů z ČR do rámcových výzkumných programů *Horizont 2020* nebo *Horizont Evropa* nebo do jiných mezinárodních programů výzkumu a vývoje. Dále prověřil realizaci aktivit informačního a propagačního charakteru, které ovlivňovaly naplnění účelu poskytnutých veřejných prostředků pouze nepřímo. U příjemců podpory NKÚ dále prověřoval plnění jejich závazků vyplývajících ze smlouvy o poskytnutí podpory z veřejných zdrojů na realizaci vzorku kontrolovaných projektů a ustanovení právních předpisů, o které se tato smlouva opírá.

¹⁰ Usnesení vlády České republiky ze dne 2. května 2016 č. 393, *k Programu podpory mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji INTER-EXCELLENCE*.

¹¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 25. ledna 2021 č. 71, *o projektu sdílených činností Prohloubení integrace výzkumného a inovačního ekosystému ČR do Evropského výzkumného prostoru a podpora intenzivní mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků ČR ve výzkumu, vývoji a inovacích (CZERA)*, a usnesení vlády České republiky ze dne 14. prosince 2020 č. 1322, *o projektu sdílených činností Česká styčná kancelář pro výzkum v Bruselu (CZELO)*.

¹² Dle definice v § 2 písm. o) a písm. m) zákona č. 320/2001 Sb.

3.4 NKÚ při hodnocení míry účelnosti vynaložených peněžních prostředků ze státního rozpočtu vycházel:

- a) ze změřené úspěšnosti asistovaných projektových návrhů při získávání podpory z mezinárodních programů výzkumu a vývoje. Nadpoloviční úspěšnost NKÚ vyhodnotil jako účelné vynaložení peněžních prostředků. Méně než desetinovou úspěšnost vyhodnotil NKÚ jako neúčelné vynaložení peněžních prostředků. Zjištěnou míru úspěšnosti mezi výše uvedenými krajními hodnotami hodnotil NKÚ jako účelnou s výhradou¹³;
- b) z provedení plánovaného počtu projektových aktivit, dosažení stanovených cílů projektu a závazných ukazatelů a z realističnosti plánovaných hodnot ukazatelů (odchylky skutečnosti od plánu). Jako důvod výhrady k účelnosti vynaložených prostředků považoval NKÚ pouze významnou odchylku, tj. odchylku, kdy absolutní hodnota rozdílu mezi skutečnou a plánovanou hodnotou přesahuje 10 % plánované hodnoty.

3.5 NKÚ při vyhodnocení hospodárnosti peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu vycházel z následujících skutečností:

- a) NKÚ kontroloval, zda sazby osobních nákladů proplacených z veřejných prostředků ve významné míře nepřekračovaly sazby osobních nákladů stanovené v projektu NCP_WIDERA.NET¹⁴, podobném svým zaměřením a financovaném Evropskou unií.
- b) NKÚ prověřil riziko realizace souběhu stejných projektových záměrů kontrolou záznamů o případném souběhu plných úvazků členů řešitelského týmu v různých projektech výzkumu a vývoje pomocí fulltextového vyhledávače provozovaného Technologickou agenturou ČR, který slouží k prohledávání dat o výzkumných projektech financovaných z veřejných prostředků v České republice.
- c) NKÚ prověřil dodržování právních předpisů týkajících se pořízování majetku nebo služeb využitých k realizaci projektových aktivit (viz odst. 4.15, příklad č. 2).

3.6 NKÚ dále vyhodnotil nákladovou intenzitu přímých aktivit u vzorku projektů, definovanou jako relativní míru celkové nákladovosti projektů ve vztahu k objemu realizovaných přímých aktivit těchto projektů (podrobnosti vyhodnocení jsou uvedeny v odstavci 4.5).

3.7 NKÚ za účelem naplnění cíle kontroly dále posuzoval, zda MŠMT v rámci poskytování podpory:

- nastavovalo podmínky a pravidla ve výzvách a samotné výzvy vyhlášovalo tak, aby byly v souladu s účinnými právními předpisy a programy,
- zabezpečovalo kontrolu přijatelnosti a formálních náležitostí projektových návrhů, provádělo věcné hodnocení, připravovalo podklady pro uzavření smluv o poskytnutí podpory a administrativně řešilo změny v již schválených projektech,

¹³ Hraniční hodnoty 50 % a 10 % pro vyhodnocení míry účelnosti vynaložených prostředků vycházejí z principu opatrnosti při formulaci kontrolního výroku, neboť očekávaná míra úspěšnosti projektových návrhů uchazečů z ČR o podporu z rámcových výzkumných programů EU (FP7, *Horizont 2020* a *Horizont Evropa*) dosahuje 17,5 %. (Zdroj: Datový panel Evropské komise, https://dashboard.tech.ec.europa.eu/qs_digit_dashboard_mt/public/sense/app/28b39a3a-4d62-4180-9dfa-551489b06928/sheet/9ccb6c45-f749-4b6a-aecd-eeb2868d5916/state/analysis.)

¹⁴ Guide on Advancing Europe Package, NCP_WIDERA.NET, Ref. Ares(2023)1938841 ze dne 17. 3. 2023; <https://ec.europa.eu/research/participants/documents/downloadPublic?documentIds=080166e5f93fed47&appId=PPGMS>.

- monitorovalo a kontrolovalo průběh realizace projektů včetně ověřování postupu příjemců při zadávání veřejných zakázek a uplatňování pouze způsobilých výdajů,
- sledovalo a vyhodnocovalo dosažení cílů poskytovaných podpor.

3.8 NKÚ v rámci získání komplexního pohledu na zapojení českých výzkumných týmů do programů *Horizont 2020* a *Horizont Evropa* zpracoval statistiku z dat databáze e-Corda. Databáze e-Corda (Common Research Data Warehouse) je interní databáze Evropské komise, která obsahuje mj. podrobné informace o návrzích projektů a financovaných projektech českých výzkumných týmů.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období. Peněžní prostředky jsou uváděny včetně DPH, není-li uvedeno jinak.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

Peněžní prostředky určené na podporu zvýšení účasti českých výzkumných týmů v mezinárodních programech výzkumu a vývoje přinesly očekávaný efekt

4.1 NKÚ prověřil, zda projektové návrhy předkládané do mezinárodních programů výzkumu a vývoje, včetně rámcových výzkumných programů EU *Horizont 2020* a *Horizont Evropa*, které byly předmětem odborných konzultací nebo poradenství v rámci vzorku kontrolovaných projektů (přímé aktivity), byly při získávání podpory z těchto mezinárodních programů úspěšné a v jaké míře.

4.2 NKÚ zjistil, že u kontrolovaného vzorku dosahovala míra úspěšnosti projektových návrhů v rámci podprogramu INTER-INFORM v průměru cca 40 % (247 z 623 posuzovaných návrhů). Úspěšnost projektových návrhů¹⁵ při získávání podpory z rámcového výzkumného programu *Horizont Evropa* v období 2021–2024, kterým bylo poskytnuto odborné poradenství nebo konzultace v rámci navazujícího PSČ CZERA, se zvýšila na cca 60 % (239 ze 401 konzultovaných návrhů; viz příloha č. 4 tohoto kontrolního závěru, graf č. 1). V souhrnu za období 2016–2024 bylo odbornou asistencí podchyceno 1 024 návrhů, z nichž 486 uspělo (v průměru cca 47 %). V případech čtyř kontrolovaných projektů¹⁶, u kterých příjemce nesledoval úspěšnost jím asistovaných projektových návrhů při získávání grantů z mezinárodních programů výzkumu a vývoje, NKÚ účelnost vynaložených veřejných prostředků nehodnotil.

4.3 NKÚ si je vědom, že na úspěšnost projektových návrhů při získávání podpory z mezinárodních programů výzkumu a vývoje mají vliv i nepřímé aktivity projektů (vzdělávání zájemců o podporu, tvorba zájmových sítí a matchmaking, propagace apod.) a faktory, které souvisí se strukturou a administrativním nastavením samotných mezinárodních programů výzkumu a vývoje, reputací uchazeče ve vědecké komunitě apod. Vliv těchto faktorů na úspěšnost projektových návrhů nelze změřit. NKÚ proto ověřoval, v jakých ohledech kontrolou zjištěné zvýšení úspěšnosti projektových návrhů, kterým byly poskytnuty odborné poradenství a konzultace, koresponduje s celkovými dlouhodobými trendy úspěšnosti projektových návrhů založených na souboru dat za všechny české výzkumné týmy, které se

¹⁵ Příjemce evidoval úspěšnost pouze u projektových návrhů, u nichž uchazeči figurovali v roli koordinátora.

¹⁶ Projekty č. LTI 17010, LTI 18020, LTI 20006 a PSČ CZELO.

ucházely o podporu z rámcových výzkumných programů EU za programová období 2007–2024 (FP7, *Horizont 2020* a část programu *Horizont Evropa*).

4.4 NKÚ zpracoval statistiku z komplexních dat z databáze e-Corda. Statistika obsahuje kromě měřítka úspěšnosti také měřítko aktivity uchazečů při předkládání projektových návrhů do rámcových výzkumných programů EU. NKÚ zjistil, že celková úspěšnost českých výzkumných týmů v programu *Horizont Evropa* je sice mírně nižší¹⁷ než v programu *Horizont 2020*, ale nižší úspěšnost kompenzuje vyšší aktivita českých výzkumných týmů v programu *Horizont Evropa* (viz příloha č. 4 tohoto kontrolního závěru, graf č. 2). Kromě projektových návrhů obsahuje statistika také ukazatele již započatých financovaných projektů českých výzkumných týmů. V rámci statistiky projektů NKÚ zjistil, že intenzita zapojení českých výzkumných týmů od počátečního podprůměru v FP7 (předchůdce *Horizont 2020*) přes přechodnou úspornost v *Horizontu 2020* přechází v *Horizontu Evropa* k vyšším hodnotám (viz příloha č. 5 tohoto kontrolního závěru, grafy č. 1). Dynamika ukazuje posun, kdy i při mírně nižší úspěšnosti získávají české výzkumné týmy vyšší finanční podporu, zapojuje se širší škála výzkumných institucí a roste počet projektů, jež české týmy samy řídí (viz příloha č. 5 tohoto kontrolního závěru, grafy č. 2). V souhrnu napříč programy a hlavními indikátory se česká výzkumná komunita posouvá od pasivní role ke strategickému partnerství; tento posun je tažen zejména segmenty s nejvyšším podílem koordinací (HES, REC).

Bylo také dosaženo snížení nákladové intenzity poskytovaných poradenských činností a konzultačních služeb

4.5 NKÚ zjistil, že projektům podprogramu INTER-INFORM, které počty projektových návrhů sledovaly a které poskytly 1 081 odborných asistencí individuálním projektovým návrhům, byly poskytnuty dotace ze státního rozpočtu na náklady ve výši 195 mil. Kč. Navazující PSČ CZERA poskytl 1 154 odborných asistencí individuálním projektovým návrhům a obdržel dotaci na náklady ve výši 104 mil. Kč. Tato nákladová intenzita přímých aktivit u vzorku projektů financovaných z podprogramu INTER-INFORM, vyjádřená podílem celkové výše vyčerpané dotace na vynaložené náklady a počtu odborných asistencí ve formě odborných konzultací nebo poradenství individuálním projektovým návrhům, dosahovala u projektů financovaných z podprogramu INTER-INFORM v průměru přibližně 181 tis. Kč na jednu odbornou asistenci konkrétnímu projektovému návrhu. Při realizaci PSČ CZERA se hodnota tohoto ukazatele zlepšila a jeho hodnota klesla přibližně na 91 tis. Kč (viz příloha č. 3 tohoto kontrolního závěru).

MŠMT při přípravě, hodnocení a schvalování projektů nestanovilo indikátory nebo metriky pro měření úspěšnosti poskytované podpory

4.6 Pro účely zpracování strategických a koncepčních dokumentů, včetně zastřešujících a prováděcích strategických dokumentů jako jsou programy, zpracovalo Ministerstvo pro místní rozvoj dokument *Metodika přípravy veřejných strategií*¹⁸. V této metodice se v kapitole 2.1 v bodě 8 uvádí: „*Strategie zahrnují konkrétní a adresná opatření, jasně určují odpovědnost za dosažení vytyčených cílů, definují implementační strukturu a procesy realizace dané*

¹⁷ *Horizont Evropa* je neuzavřený program (2021–2027), a hodnoty úspěšnosti žadatelů o podporu se tedy mohou v následujících letech dále vyvíjet.

¹⁸ Dokument *Metodika přípravy veřejných strategií* vzala vláda na vědomí na základě usnesení ze dne 2. května 2013 č. 318, kterým zároveň uložila členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních orgánů vycházet při přípravě strategických dokumentů z této metodiky.

strategie, stanovují metriky (a indikátory) pro měření úspěšnosti a postupu jejich implementace.“

4.7 NKÚ zjistil, že cíl, který MŠMT pro podprogram INTER-INFORM definovalo, není měřitelný, neboť MŠMT v rozporu s výše uvedeným ustanovením *Metodiky přípravy veřejných strategií* nestanovilo pro cíl ani pro očekávaný výsledek tohoto podprogramu žádné ukazatele k měření jeho naplnění. Z důvodu absence měřitelnosti stanoveného cíle nelze ani posoudit a vyhodnotit jeho reálné dosažení. NKÚ také zjistil, že MŠMT příjemcům podpory z podprogramu INTER-INFORM nestanovilo povinnost sledovat prostřednictvím projektů očekávané přínosy podprogramu INTER-INFORM k dosažení těchto cílů. Pro projekty nebyly stanoveny jednotné cíle ani indikátory s cílovými hodnotami, které by odrážely očekávanou změnu ve smyslu nárůstu účasti českých výzkumných pracovišť v mezinárodních programech výzkumu a vývoje. MŠMT umožnilo příjemcům si samostatně definovat sadu monitorovacích indikátorů, což vedlo k roztržštění informací o dosahování programových cílů.

4.8 NKÚ zjistil, že u projektů realizovaných v rámci podprogramu INTER-INFORM příjemci účelové dotace stanovili a MŠMT schválilo indikátory plnění, jejichž cílové hodnoty byly značně podhodnocené. NKÚ zaznamenal významné rozdíly mezi plánem a skutečností u indikátoru „*Návrhy podané*“, kde došlo k navýšení až o 490 % v projektu LTI 19002 (absolutní hodnota odchylky +49 podaných projektových návrhů), resp. o 192 % a 183 % v projektech LTI 20007 a LTI 17006 (absolutní hodnota odchylky +46 a +22 podaných projektových návrhů). Výrazné podhodnocení cílových hodnot bylo zjištěno u indikátoru „*Školení a účast na mezinárodních akcích*“, a to o 313 % v projektu LTI 19007 (absolutní hodnota odchylky +94 absolvovaných školení a účastí na mezinárodních akcích), resp. o 146 % a 92 % v projektech LTI 17006 a LTI 20007 (absolutní hodnota odchylky +35 a +22 absolvovaných školení a účastí na mezinárodních akcích).

4.9 MŠMT obdobně postupovalo při přípravě a schválení PSČ CZELO, v němž nedefinovalo indikátory nebo metriky pro měření úspěšnosti při dosahování očekávaného přínosu projektu. Hlavní cíl byl vymezen pouze jako „*zajištění výkonu portfolia aktivit CZELO*“ bez určení očekávaných změn a měřitelných dopadů, které mají být těmito aktivitami dosaženy. Deklarované přínosy (např. „*prohloubení integrace*“, „*zvýšení prezence*“, „*intenzivnější účast ČR v FP9/HE*“) měly obecný charakter a nebyly reprezentovány konkrétními, měřitelnými indikátory. Soustava klíčových výkonnostních indikátorů (dále jen „KPI“) postrádala výsledkové indikátory s vymezením výchozí a cílové hodnoty a s popisem způsobu ověřování jejich dosažení. Obsahovala pouze výstupové ukazatele (počty akcí, školení apod.) a řadu kvalitativních KPI, u který byla cílová hodnota stanovena pouze ve formě „ANO/NE“.

4.10 MŠMT stanovilo u PSČ CZERA řadu KPI, které až na jednu výjimku měřily pouze počet realizovaných projektových aktivit. Pouze jeden indikátor měl ambici sledovat očekávaný přínos projektu, konkrétně „*Počet předložených návrhů projektů/úspěšných účastí v projektech a výše finančních prostředků, jež výzkumné organizace a podniky ČR získají z rozpočtu rámcového programu EU pro výzkum a inovace Horizont Evropa (2021–2027)*“. Dosažené hodnoty tohoto indikátoru však zobrazovaly údaje o úspěšnosti všech projektových návrhů předložených subjekty za celou ČR bez přímé vazby na aktivity PSČ CZERA. I u PSČ CZERA tak MŠMT nastavilo metriky pro měření úspěšnosti při dosahování cíle projektu v rozporu s výše uvedeným ustanovením *Metodiky přípravy veřejných strategií*. Přes výše uvedené nedostatečné nastavení předpokladů pro měření úspěšnosti projektových návrhů, kterým příjemce poskytl odbornou asistenci nebo konzultace, příjemce v průběžné evaluační

zprávě vyhodnotil alespoň úspěšnost projektových žádostí, u nichž žadatelé figurovali v roli koordinátora.

MŠMT nehodnotilo dosahování očekávaného přínosu poskytnuté podpory

4.11 NKÚ zjistil, že údaje o úspěšnosti návrhů projektů byly zjišťovány až na základě dodatečné žádosti NKÚ, nikoli jako součást průběžného monitoringu nastaveného a prováděného poskytovatelem podpory. Takto nastavený systém neumožnil průběžné a soustavné vyhodnocování účelnosti vynakládaných prostředků ani posuzování plnění cílů a očekávaných výsledků podprogramu INTER-INFORM. Uvedený postup je v rozporu s § 39 odst. 3 rozpočtových pravidel⁵, který ukládá MŠMT, jakožto správci kapitoly státního rozpočtu, soustavně vyhodnocovat účelnost výdajů v této kapitole.

MŠMT nestanovilo dostatečně podrobný návod pro hodnotitele projektů

4.12 NKÚ zjistil, že v důsledku nedostatečné konkrétnosti pokynů k hodnocení dle příslušného (sub)kritéria, kterou MŠMT nenastavilo ve formuláři pro hodnocení projektů, se hodnocení oponentů u některých projektových návrhů značně rozcházela.

Příklad č. 1

Při hodnocení projektu č. LTI 17012 „Kancelář projektové podpory pro jadernou energetiku (PROPOJEN)“ v kritériu 3.1 „Kvalifikační předpoklady členů řešitelského týmu“ oponent 1 konstatoval: „**Žadatel, ČVUT v Praze, má velké zkušenosti a všechny předpoklady pro koordinaci projektu.**“ Oponent 2 konstatoval: „**Výrazným nedostatkem je nezkušenost řešitelského týmu s praktickou realizací (řešitelstvím) mezinárodních projektů jaderného výzkumu (např. jako ředitelství příslušných programů EU).**“

Při hodnocení projektu č. LTI 19010 „Česká styčná kancelář pro výzkum a inovace (CZEL05)“ v subkritériu 2.2 „Slovně a bodově ohodnoťte přínos projektu pro českou vědeckou a výzkumnou obec zejména pak navrhovaný přenos informací nad rámec instituce uchazeče/případných dalších účastníků projektu v krátkodobém horizontu“ oponent 1 konstatoval: „**Celkový přínos projektu je diskutabilní, neboť není vůbec patrné, zda-li se nebude Česká styčná kancelář potýkat se snížením zájmem klientů v uvedených letech.**“ Oponent 2 konstatoval: „**Přínos projektu v krátkodobém horizontu je kladný. Během řešení projektu bude mít VaV veřejnost z České republiky rychlý přísun nejaktuálnějších zpráv především týkajících se programů HEU, LIFE či ERASMUS. Nemluvě o podpoře v rámci českého předsednictví, kdy jsou plánovány v rámci CZELA5 speciální akce.**“

MŠMT schválilo k realizaci nedoporučený projekt, což odůvodnilo potřebou využít nevyčerpanou alokaci

4.13 MŠMT vybralo k realizaci projekt č. LTI 20006 *Strategické informace pro mezinárodní výzkum (STRATIN)*, který nebyl doporučen k financování odborným poradním orgánem MŠMT, když dva ze tří zpracovaných oponentních posudků konstatovaly, že projekt neodpovídá zaměření podprogramu INTER-INFORM a nemá konkrétní cíle. Řešitel projektu neposkytoval odborné poradenství nebo konzultace uchazečům o účast v mezinárodních programech výzkumu a vývoje. Nepřímé aktivity projektu byly zaměřeny na tvorbu analytických podkladů pro orgány veřejné správy (zejména pro MŠMT a Ministerstvo průmyslu a obchodu). Jejich vliv na zvýšení účasti českých subjektů v RVP *Horizont 2020* a *Horizont Evropa* tak mohl být jen

nepřímý, a z tohoto důvodu NKÚ nehodnotil účelnost vynaložených prostředků na tento projekt.

4.14 MŠMT odůvodnilo své rozhodnutí podpořit výše uvedený projekt zejména situací související s pandemií covidu-19, která způsobila nedočerpání rozpočtové alokace vyhlášené veřejné soutěže a nejistotu vyhlášení dalších soutěží a s tím související riziko omezení příležitostí pro příjemce ucházet se o dotační podporu v následujících letech.

MŠMT neprovádělo veřejnosprávní kontroly u příjemců

4.15 MŠMT v kontrolovaném období let 2016–2024 neprovádělo následné veřejnosprávní kontroly u příjemců podprogramu INTER-INFORM. MŠMT postupovalo v rozporu s § 11 odst. 4 písm. b) zákona o finanční kontrole⁶, neboť neprovedením následných kontrol u příjemců MŠMT nemohlo objektivně ověřit, zda přezkoumávané operace byly v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty a uzavřenými smlouvami. MŠMT kontroly neprovádělo ani u PSČ CZELO a CZERA. MŠMT tak nemohlo zjistit porušení předpisů příjemcem v oblasti zadávání veřejných zakázek nebo nedodržení povinnosti vést auditní stopu ke způsobitelným výdajům nárokovaným k proplacení.

Příklad č. 2

Příjemce DZS v otevřeném řízení k zakázce na „*Komplexní práce na webových stránkách a aplikacích*“ (která zahrnovala rozvoj, správu a technickou podporu webu www.dzs.cz a souvisejících domén) o předpokládané hodnotě 10 000 000 Kč se smlouvou na čtyři roky postupoval v rozporu se zákonem o zadávání veřejných zakázek⁷. DZS porušil § 6 odst. 1 a 2 a § 36 odst. 1 tohoto zákona, neboť zadávací podmínky zpracoval nejednoznačně a nekompletně, čímž znemožnil získat plně srovnatelné nabídky a transparentně vybrat ekonomicky nejvýhodnější nabídku. Nastavená hodnotící kritéria neposkytovala garanci výběru nejvhodnější nabídky a umožnila uplatnit konkurenčně neodpovídající cenu za správu webu s dominantním vlivem měsíční servisní platby na výsledek hodnocení nabídek. Současně DZS nastavil podmínky, jež bezdůvodně zvýhodnily stávajícího dodavatele díky jeho znalosti obsahu a nároků z předchozího víceletého plnění obdobné zakázky. Zadávací dokumentace navíc spojila odlišné druhy plnění (měsíční kontinuální plnění „*Správa a Technická podpora*“ na straně jedné a konkrétní plnění na základě objednávek s určením ceny na základě hodinových sazeb plnitelů úkolu na předmětu plnění na straně druhé) do jediného hodnotícího kritéria a omezila cenu servisní položky na 15 000 Kč/měsíc, takže převážná část hodnoty (min. 92,8 %) směřovala na rozvoj webu a konzultace, což dále oslabovalo porovnatelnost výhodnosti jednotlivých nabídek. Tímto postupem DZS stanovil podmínky, které předchozímu dodavateli bezdůvodně přímo či nepřímo zaručovaly konkurenční výhodu a vytvářely bezdůvodné překážky hospodářské soutěže, čímž DZS porušil § 36 odst. 1 zákona o zadávání veřejných zakázek⁷ i zásady transparentnosti, přiměřenosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace dle § 6 odst. 1 a 2 dle stejného zákona. Uvedené skutečnosti nasvědčují porušení rozpočtové kázně¹⁹ ve výši 100 tis. Kč, která odpovídá dosud vynaloženým prostředkům poskytnutým ze státního rozpočtu, a představují riziko nevhodně vynaložených prostředků na výše uvedenou zakázku.

¹⁹ Dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. b) rozpočtových pravidel.

Příklad č. 3

DZS uzavíral kontroly před provedením plateb jako řádně provedené bez zjištění, ačkoliv objednávky, ale ani jakékoliv jiné doklady neobsahovaly konkrétní objednané služby, které požaduje objednatel provést k plnění smlouvy s dodavatelem, tj. poskytnutí služeb specifikovaných ve smlouvě s dodavatelem. Tyto služby byly ve smlouvě s dodavatelem definovány svým předmětem, např. uživatelský průzkum, návrh infrastruktury, úprava a údržba webových stránek. V důsledku nedostatečné auditní stopy DZS nedoložil průběh ani výsledky kontrolních činností před úhradou výdajů za objednaná a přijatá plnění způsobem odpovídajícím požadavkům na dokumentaci.

Prostředky na osobní náklady byly v rámci kontrolovaných projektů vynaloženy hospodárně

4.16 Přibližně 70 % výdajů projektů kontrolovaného vzorku tvořily osobní náklady členů řešitelských týmů. NKÚ kontroloval, zda sazby osobních nákladů proplacených z veřejných prostředků ve významné míře nepřekračovaly sazby osobních nákladů stanovené v projektu NCP_WIDERA.NET¹⁴, podobném svým zaměřením a financovaném Evropskou unií. NKÚ žádnou významnou odchylku jednotkových sazeb osobních nákladů u kontrolovaného vzorku nezjistil. NKÚ nezjistil ani žádný souběh plných úvazků členů řešitelských týmů v různých projektech výzkumu a vývoje a z toho vyplývající riziko nevhodně vynaložených výdajů. Vynaložené prostředky na osobní výdaje u vzorku projektů považuje NKÚ za hospodárné.

4.17 U zbývajících nákladových druhů jednotkovou nákladovost v relaci projektů kontrolního vzorku NKÚ nehodnotil, neboť jednotlivé nákladové druhy vykazovaly značně nesourodý výskyt napříč těmito projekty.

Seznam zkratek

CZELO	projekt sdílených činností „Česká styčná kancelář pro výzkum v Bruselu“
CZERA	projekt sdílených činností „Prohloubení integrace výzkumného a inovačního ekosystému ČR do ERA a podpora intenzivní mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků ČR ve výzkumu, vývoji a inovacích“
ČR	Česká republika
DZS	Dům zahraniční spolupráce
e-Corda	interní databáze Evropské komise (Common Research Datawarehouse)
EERA	Evropská aliance pro energetický výzkum
EERA-CZ	národní zapojení do EERA
ERA	European Research Area – Evropský výzkumný prostor
EU	Evropská unie
FP7	7. rámcový program EU (2007–2013)
FP9/HE	rámcový výzkumný program EU <i>Horizont Evropa</i>
H2020	rámcový výzkumný program EU <i>Horizont 2020</i> (2014–2020)
HE	program <i>Horizont Evropa</i>
HES	vysoké nebo střední školy
HEU	program <i>Horizont Evropa</i>
KPI	klíčové výkonnostní indikátory
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OTH	ostatní organizace (svazy, komory, nadace, NNO...)
p.o.	příspěvková organizace
PRC	soukromé organizace založené za účelem zisku (např. s.r.o., a.s.)
PSČ	projekty sdílených činností
PUB	veřejné organizace (např. ministerstva, kraje, obce)
REC	veřejné výzkumné organizace
STRATIN	projekt <i>Strategické informace pro mezinárodní výzkum</i>
VaVal	výzkum, vývoj a inovace
VaV	výzkum a vývoj
z.s.p.o.	zájmové sdružení právnických osob (typ právní formy)

Přehled vzorku kontrolovaných projektů v rámci kontrolní akce č. 24/29

Název programu	Příjemce	Č. projektu	Název projektu	Poskytnutá dotace (v Kč)
INTER-INFORM	BIC Brno, spol s.r.o.	LTI17001	OKO-NovaTech II. Oborová kontaktní organizace pro výzkum nových technologií	7 036 122
	Agrovýzkum Rapotín s.r.o.	LTI17006	Podpora české účasti výzkumných organizací agrárního sektoru v mezinárodním výzkumu	9 946 764
	Technologické centrum Praha z.s.p.o.	LTI17010	Česká styčná kancelář pro výzkum, vývoj a inovace	23 425 000
	Technologické centrum Praha z.s.p.o.	LTI18020	Česká republika v ERA 3	135 714 750
	Univerzita Palackého v OL	LTI18021	Regionální kontaktní organizace pro střední Moravu	7 667 000
	Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i.	LTI18025	Regionální kontaktní organizace jižní Čechy – kontakt pro Evropský výzkumný prostor III	8 572 500
	Centrum výzkumu Řež s.r.o.	LTI19002	Zapojení českých výzkumných organizací do Evropské aliance pro energetický výzkum EERA (EERA-CZ 2)	9 552 630
	Masarykova univerzita	LTI19007	Efektivní využití stávající informační a podpůrné infrastruktury pro zvýšení zapojení do mezinárodních projektů s výhledem na program. HORIZONT EVROPA (IMPROVE)	8 929 779
	Technologické centrum Praha z.s.p.o.	LTI20006	Strategické informace pro mezinárodní výzkum (STRATIN)	30 342 900
Agrovýzkum Rapotín s.r.o.	LTI20007	Udržení kontinuity a kvality projektových služeb VO agrárního sektoru v mezinárodním výzkumu	8 068 329	
PSČ CZELO	Dům zahraniční spolupráce, p.o.	-----	Česká styčná kancelář pro výzkum v Bruselu	39 232 311
PSČ CZERA	Technologické centrum Praha z.s.p.o.	-----	Prohloubení integrace výzkumného a inovačního ekosystému ČR do Evropského výzkumného prostoru a podpora intenzivní mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků ČR ve výzkumu, vývoji a inovacích	138 953 001

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě údajů zjištěných v kontrolní akci č. 24/29.

Počet asistovaných a z toho počet úspěšných projektových návrhů

Příjemce	Č. projektu	Počet konkrétních projektových návrhů, kterým příjemce poskytl odborné poradenství nebo konzultace a zároveň u nich evidoval úspěšnost	Z toho počet projektových návrhů, které byly úspěšné při získávání grantu z mezinárodních programů VaV	Míra úspěšnosti
Agrovýzkum Rapotín s.r.o.	LT117006	34	8	24 %
Agrovýzkum Rapotín s.r.o.	LT120007	70	18	26 %
Univerzita Palackého v OLOMOUCI	LT118021	19	18	95 %
Centrum výzkumu Řež s.r.o.	LT119002	59	35	59 %
Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i.	LT118025	59	24	41 %
Masarykova univerzita	LT119007	352	122	35 %
BIC Brno, spol s.r.o.	LT117001	30	22	73 %
Mezisoučet za projekty INTER-INFORM		623	247	40 %
Technologické centrum Praha z.s.p.o.	PSČ CZERA	401	239	60 %

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě údajů zjištěných v kontrolní akci č. 24/29.

Nákladová intenzita výkonu kontrolovaných projektů v přepočtu na jednu odbornou asistenci individuálnímu projektovému návrhu

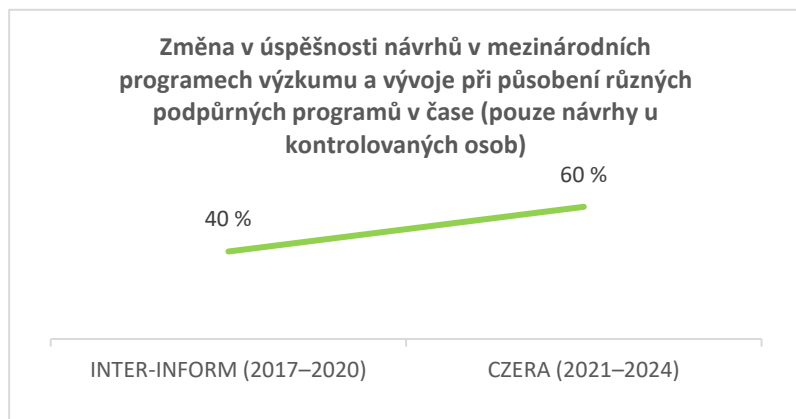
Příjemce	Č. projektu	Vynaložené náklady (v Kč)	Počet poskytnutých asistencí ve formě odborného poradenství nebo konzultace konkrétním projektovým návrhům	Ukazatel nákladové intenzity výkonu (v Kč na jednu odbornou asistenci)
Agrovýzkum Rapotín s.r.o.	LTI17006	9 946 764	34	292 552
Agrovýzkum Rapotín s.r.o.	LTI20007	8 068 329	70	115 262
Univerzita Palackého v OLOMOUCI	LTI18021	7 667 000	45	170 378
Centrum výzkumu Řež s.r.o.	LTI19002	9 552 630	59	161 909
Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i.	LTI18025	8 572 500	59	145 297
Masarykova univerzita	LTI19007	8 929 778	352	25 369
BIC Brno, spol s.r.o.	LTI17001	7 036 121	30	234 537
Technologické centrum Praha z.s.p.o.	LTI18020	135 714 750	432	314 155
Mezisoučet za projekty INTER-INFORM		195 487 872	1 081	180 840
Technologické centrum Praha z.s.p.o.*	PSČ CZERA	104 442 500	1 154	90 505

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě údajů zjištěných v kontrolní akci č. 24/29.

Pozn.: Vynaložené náklady do roku 2024 včetně.

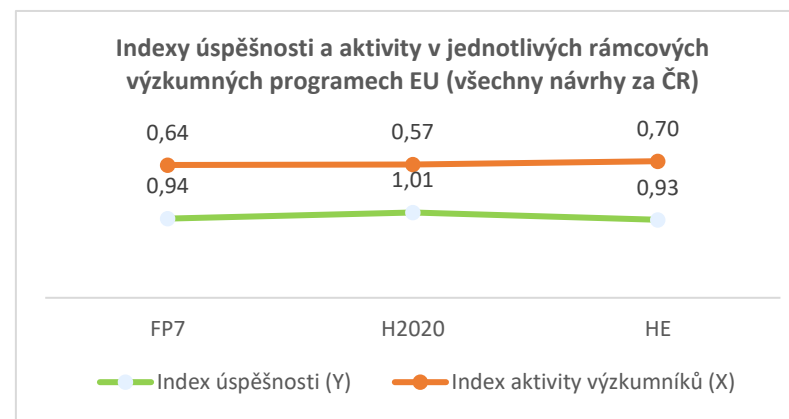
* Údaje u PSČ CZERA se vztahují pouze k části projektu, který realizovalo Technologické centrum Praha z.s.p.o., údaje nezahrnují data za projektové partnery.

Graf č.1: Zobrazení úspěšnosti návrhů v rámci kontrolovaného vzorku v období 2016–2024

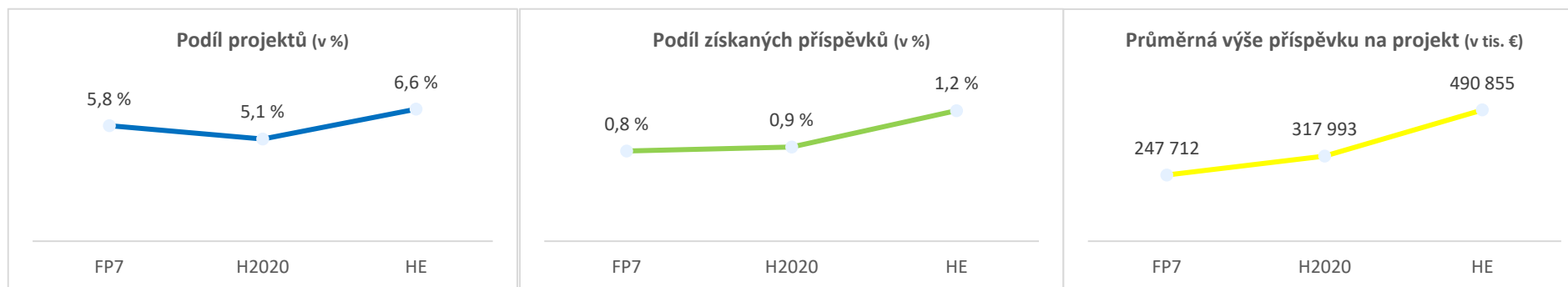
Zdroj: vypracoval NKÚ na základě údajů zjištěných v kontrolní akci č. 24/29.

Graf č.2: Zobrazení úspěšnosti a aktivity podávání návrhů za všechny subjekty z ČR v období 2007–2024

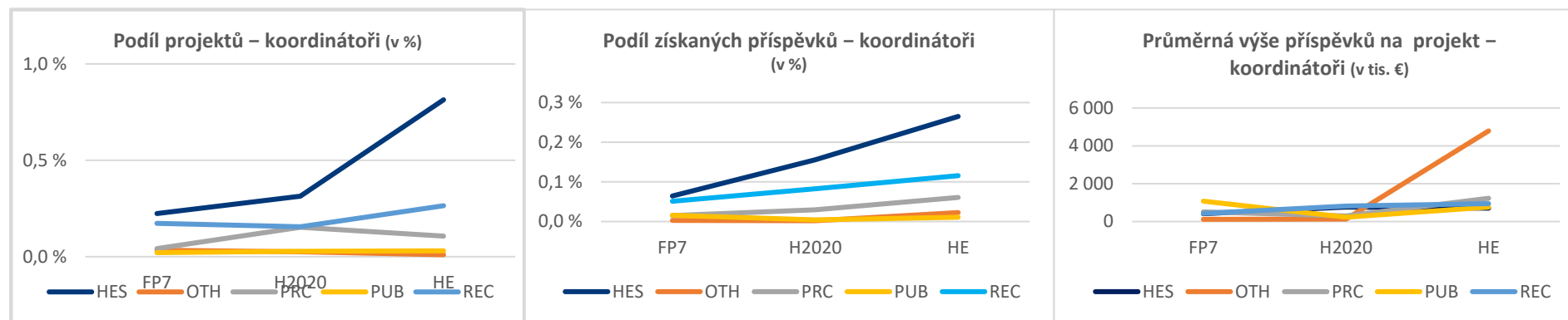

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat z databáze e-Corda (2007–2024).

Grafy č. 1: Srovnání účasti ČR v programech EU: podíl projektů, příspěvků a průměrných příspěvků na projekt (FP7 → H2020 → Horizont Evropa)

Zdroj: vypracoval NKÚ podle z databáze e-Corda (2007–2024). FP7 – 7. rámcový program (2007–2013), H2020 – Horizont 2020 (2014–2020), HE – Horizont Evropa (2021–2024²⁰).

Grafy č. 2: Srovnání výkonnosti koordinátorů²¹ jednotlivých typů organizací v mezinárodních programech – podíl projektů, příspěvků a průměrné výše příspěvků na projekt

Zdroj: vypracoval NKÚ podle databáze e-Corda (2007–2024). FP7 – 7. rámcový program (2007–2013), H2020 – Horizont 2020 (2014–2020), HE – Horizont Evropa (2021–2024²⁰).

²⁰ Prezentace údajů je ukončena k 2024 včetně v souladu s kontrolovaným obdobím kontrolní akce 24/29; programové období programu *Horizont Evropa* však probíhá až do roku 2027.

²¹ Koordinátor v rámcových výzkumných programech EU *Horizont 2020* a *Horizont Evropa* je organizace vedoucí projekt, která řídí konsorcium a je hlavním kontaktem s Evropskou komisí a odpovídá za administraci, reportování i finanční tok grantu.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

24/30

Peněžní prostředky určené na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy – program DOPRAVA 2020+

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2024 pod číslem 24/30. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Vladimír Koníček.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky z programu DOPRAVA 2020+ určené na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“); Technologická agentura České republiky, Praha (dále také „TA ČR“); CEDA Maps a.s., Praha; Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Brno; České vysoké učení technické v Praze; HOCHTIEF CZ a. s., Praha; Ing. Ivo Herman, CSc., Brněnská 993, Modřice; MODULARTEST s.r.o., Praha; Valeo Detection Systems s.r.o., Praha; Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava; Vysoké učení technické v Brně; Západočeská univerzita v Plzni.

Kontrolováno bylo období od roku 2020 do roku 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od listopadu 2024 do června 2025.

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 20. října 2025,

schválilo usnesením č. 7/XVI/2025

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky určené na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy – program DOPRAVA 2020+

ZÁKLADNÍ FAKTA

<p>1 950 mil. Kč Předpokládané výdaje ze státního rozpočtu na program DOPRAVA 2020+</p>	<p>1 741 mil. Kč Výše čerpaných prostředků programu DOPRAVA 2020+¹</p>	<p>153 Počet podpořených projektů</p>
--	--	--

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

5/10

NKÚ u pěti z 10 kontrolovaných projektů vyhodnotil peněžní prostředky vynaložené na jejich realizaci jako omezeně účelné nebo účelné s mírnými nedostatky.

3/10

NKÚ u tří z 10 kontrolovaných projektů vyhodnotil peněžní prostředky vynaložené na jejich realizaci jako hospodárné s mírnými nedostatky.

**MD ne vždy přispívá
k aplikaci výsledků
projektů v praxi**

Ve dvou případech ze tří kontrolovaných projektů, u kterých bylo MD externím aplikačním garantem, nebyly výsledky projektů aplikovány v praxi.

¹ Výše prostředků čerpaných na účelovou podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy k datu 30. 4. 2025.

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státního rozpočtu (dále také „SR“) vynakládaných v rámci *Programu na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy – DOPRAVA 2020+* (dále také „program DOPRAVA 2020+“). Program DOPRAVA 2020+ se zaměřuje na podporu projektů aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravního sektoru a všech druhů dopravy. Výsledky musí mít potenciál pro další uplatnění v nových přístupech, technologických postupech a službách vedoucích k posílení společenských a ekonomických přínosů v dopravním sektoru. Předpokládané výdaje ze státního rozpočtu na program DOPRAVA 2020+ stanovilo MD ve výši 1 950 mil. Kč. TA ČR uzavřela smlouvy o poskytnutí podpory ve výši 1 799,34 mil. Kč, celkový objem peněžních prostředků čerpaných příjemci podpory činil 1 740,93 mil. Kč.

1.2 Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky z programu DOPRAVA 2020+ určené na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. NKÚ provedl kontrolu u MD jako gestora programu DOPRAVA 2020+, u TA ČR jako poskytovatele účelové podpory a u 10 příjemců podpory, u nichž prověřil 10 vybraných projektů, na které příjemci podpory vynaložili peněžní prostředky SR ve výši 131,57 mil. Kč.

1.3 NKÚ u MD a TA ČR zjistil nedostatky, které snižovaly účelnost poskytnutých peněžních prostředků. NKÚ dále u příjemců podpory zjistil nedostatky, které snižovaly účelnost a hospodárnost čerpaných peněžních prostředků.

MD ne vždy postupovalo při nastavení podmínek programu DOPRAVA 2020+ v souladu s právními předpisy². Příjemci podpory v některých případech nepostupovali v souladu s právními předpisy zejména v oblasti dodržování podmínek podpory³.

MD nevytvořilo podmínky pro vyhodnocení účelnosti poskytnuté podpory. TA ČR nenastavila jednoznačná pravidla pro bodové ohodnocení míry naplnění stanovených hodnotících kritérií.

Ačkoliv příjemci podpory dosáhli u kontrolovaných projektů programu DOPRAVA 2020+ plánovaných výsledků výzkumu a vývoje, v některých případech dosažené výsledky nevedou k naplňování předpokládaných přínosů v oblasti využití výsledků v praxi.

1.4 Celkové vyhodnocení se opírá o následující hlavní zjištění:

a) MD nenastavilo pro vyhodnocení programu DOPRAVA 2020+ indikátory, které by umožnily sledovat a vyhodnotit plnění cílů a dopadů.

MD nenastavilo vhodná kritéria pro objektivní posouzení naplnění cílů programu DOPRAVA 2020+. Úroveň úspěšnosti projektů bude MD hodnotit v okamžiku⁴, kdy nebude reálně znát skutečné přínosy jednotlivých projektů. K měřitelným dopadům programu DOPRAVA 2020+ nestanovilo MD monitorovací indikátory ani jejich vstupní a výstupní hodnoty. MD neprovedlo u programu DOPRAVA 2020+ žádné průběžné hodnocení,

² Ustanovení § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

³ Smlouva o poskytnutí podpory a všeobecné podmínky.

⁴ Po skončení realizace projektu.

ve kterém by vyhodnotilo konkrétní využití dosažených výsledků a jejich celospolečenské a ekonomické přínosy (viz odstavce 4.1 až 4.7).

b) Systém monitorování využití výsledků podpořených projektů neposkytuje o přínosech projektů data potřebná k vyhodnocení dopadů programu DOPRAVA 2020+.

MD nemělo v době kontroly NKÚ stanoveny postupy a metody pro hodnocení přínosů a dopadů programu DOPRAVA 2020+ ani časový horizont, kdy by měly být dopady patrné. MD nastavilo dobu, po kterou bude průběžně hodnotit konkrétní využití dosažených výsledků jednotlivých projektů, na tři roky. Čtyři z 10 kontrolovaných projektů, podpořených z programu DOPRAVA 2020+, mají nastaveno implementační období delší než tři roky. U těchto projektů nebude MD schopno vyhodnotit ve stanovené době tři let skutečné dopady vynaložených peněžních prostředků (viz odstavce 4.8 až 4.12).

c) TA ČR nestanovila jednoznačná pravidla pro přiřazování bodových hodnot různým mírám naplnění hodnotících kritérií při hodnocení a vybírání návrhů projektů.

TA ČR ke každému bodovanému kritériu určila čtyřstupňovou bodovou škálu s odpovídajícím slovním hodnocením, ale jednoznačně nestanovila, co odpovídá přiřazení určitého stupně bodové škály. Důsledkem je určitá míra subjektivity hodnocení a nejednoznačnost přidělení bodového ohodnocení jednotlivými oponenty (viz odstavce 4.13 až 4.15).

d) TA ČR akceptovala posudky oponentů a zprávy zpravodajů, které nebyly řádně zpracovány dle nastavených pravidel hodnocení návrhů projektů.

Hodnocení oponentů nejméně jednoho hodnotícího kritéria u čtyř kontrolovaných návrhů projektů z 10 neobsahovalo zdůvodnění snížení bodového hodnocení. U tří návrhů projektů z 10 kontrolovaných se zpravodaj nevyjádřil k rozporům v hodnocení mezi jednotlivými oponenty. Tyto skutečnosti snižují transparentnost hodnocení (viz odstavce 4.16 až 4.17).

e) TA ČR nenastavila pravidla pro posouzení přiměřenosti a adekvátnosti osobních nákladů projektů.

TA ČR nestanovila pravidla pro sestavení finančního plánu v návrhu projektu ani pro následné hodnocení nákladů projektů. Stěžejní nákladovou kategorií byly osobní náklady jednotlivých účastníků projektu. TA ČR nenastavila pravidla pro stanovení ani posouzení výše osobních nákladů v návrzích projektů a ani finanční limity pro jednotlivé pozice členů řešitelského týmu. TA ČR ponechala stanovení výše osobních nákladů na příjemcích. Průměrné osobní náklady v soukromém sektoru byly dvojnásobné oproti vysokým školám (viz odstavce 4.21 až 4.23).

f) Pravidla pro přesuny nákladů při čerpání rozpočtu projektu byla nejednoznačná.

TA ČR stanovila pravidla pro přesuny mezi nákladovými kategoriemi při čerpání rozpočtů projektů rozdílně v závazných parametrech a v pravidlech pro změnová řízení projektů. Z tohoto důvodu u všech kontrolovaných projektů skutečná výše čerpaných nákladů projektů v jednotlivých nákladových kategoriích neodpovídala částkám stanoveným jako závazné parametry řešení projektu (viz odstavce 4.24 až 4.25).

g) Informační systém výzkumu, vývoje a inovací (dále také „IS VaVal“) neposkytuje správné a spolehlivé informace.

IS VaVal shromažďuje, zpracovává a poskytuje informace o výzkumu, vývoji a inovacích podporovaných z veřejných rozpočtů v České republice a je považován za jediný autorizovaný, úplný a závazný zdroj těchto informací. TA ČR jako poskytovatel podpory

sice příjemcům nastavila systém pro předávání údajů o projektech a výsledcích projektů do IS VaVal, ale neověřovala důsledně správnost předaných a zveřejněných údajů. V IS VaVal byly zveřejněny v osmi případech z 10 nesprávné údaje o výši podpory i o závěrečných oponentních řízeních a výsledcích projektů (viz odstavce 4.26 až 4.28).

h) MD ne vždy přispívá k aplikaci výsledků projektů v praxi.

Ve dvou případech ze tří kontrolovaných projektů, u kterých bylo MD externím aplikačním garantem, nebyly výsledky projektů zavedeny do praxe, což vede k nenaplňování přínosů/dopadů projektů a zároveň to snižuje účelnost vynaložených/poskytnutých peněžních prostředků (viz odstavce 4.29 až 4.34).

i) NKÚ hodnotil výsledky a přínosy 10 projektů.

U pěti z nich NKÚ vyhodnotil vynaložení peněžních prostředků jako omezeně účelné nebo účelné s mírnými nedostatky. Většina příjemců vynakládala peněžní prostředky hospodárně. U tří projektů vyhodnotil NKÚ vynaložení peněžních prostředků jako hospodárné s mírnými nedostatky (viz odstavce 4.35 až 4.42).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 Základní právní rámec pro poskytování podpory výzkumu, vývoje a inovací z veřejných prostředků v ČR stanovuje zákon č. 130/2002 Sb.⁵ Aplikovaným výzkumem⁶ se rozumí teoretická a experimentální práce zaměřená na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb; průmyslový výzkum, experimentální vývoj nebo jejich kombinace jsou součástí aplikovaného výzkumu. Experimentálním vývojem⁷ se rozumí získávání, spojování, formování a používání stávajících vědeckých, technologických, obchodních a jiných příslušných poznatků a dovedností za účelem vývoje nových nebo zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb a může se jednat například o činnosti zaměřené na vymezení koncepce, plánování a dokumentaci nových výrobků, postupů nebo služeb. Inovacemi⁸ se rozumí zavedení nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb do praxe.

2.2 Výsledkem výzkumu, vývoje a inovací⁹ jsou v aplikovaném výzkumu nové poznatky a dovednosti pro vývoj výrobků, postupů nebo služeb, poznatky a dovednosti uplatněné jako výsledky¹⁰. Dále jsou výsledkem výzkumu, vývoje a inovací poznatky a dovednosti, které slouží pro potřeby poskytovatele a jsou využity v jeho činnosti¹¹. Výsledkem výzkumu, vývoje a inovací jsou v inovacích nové nebo podstatně zdokonalené výrobky, postupy nebo služby zavedené do praxe.

⁵ Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací).

⁶ Ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 130/2002 Sb.

⁷ Článek 2 bod 86 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem.

⁸ Ustanovení § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 130/2002 Sb.

⁹ Ustanovení § 2 odst. 2 písm. k) zákona č. 130/2002 Sb.

¹⁰ Jsou chráněny podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné činnosti nebo využívány odbornou veřejností či jinými uživateli.

¹¹ Pokud vznikly při plnění veřejné zakázky nebo ve vývoji návrhy nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb.

2.3 MD je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy a odpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy. MD má gesci nad programem DOPRAVA 2020+¹². MD je odpovědné za zaměření a podmínky programu DOPRAVA 2020+, veřejných soutěží a hodnotících kritérií pro hodnocení návrhů projektů a mělo provádět hodnocení programu DOPRAVA 2020+.

2.4 TA ČR je organizační složkou státu a hospodaří samostatně s účelovými a institucionálními prostředky přidělenými zákonem o státním rozpočtu ČR. TA ČR zabezpečuje přípravu a implementaci programů aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.¹³ TA ČR vedle vlastních programů realizuje i programy na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací připravené jinými správními úřady, mj. i program DOPRAVA 2020+. Parametry spolupráce MD a TA ČR při implementaci programu DOPRAVA 2020+ jsou dány usnesením vlády České republiky ze dne 25. března 2019 č. 203¹⁴.

2.5 Program DOPRAVA 2020+ je zaměřen na podporu projektů aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje, jejichž výsledky mají vysoký potenciál pro další uplatnění v nových přístupech, technologických postupech a službách vedoucích k posílení společenských a ekonomických přínosů dopravy. Zvláštní důraz je kladen na posílení spolupráce výzkumného, akademického a soukromého sektoru a vytvoření vhodných podmínek pro komercializaci výsledků výzkumu a jejich využití pro potřeby společnosti.

2.6 Hlavním cílem programu DOPRAVA 2020+ bylo prostřednictvím výstupů, výsledků a dopadů podpořených projektů rozvíjet dopravní sektor způsobem, který bude reflektovat společenské potřeby, akcelarovat technologický a znalostní rozvoj ČR a napomůže tak růstu konkurenceschopnosti ČR. Požadavky na konkrétní aspekty dopravy, mezi které patří mj. její udržitelnost, bezpečnost a interoperabilita, byly promítnuty do jednotlivých specifických cílů programu DOPRAVA 2020+. Program DOPRAVA 2020+ měl směřovat k naplnění veřejného zájmu prostřednictvím definování metodických, legislativních a normativních rámců. Program DOPRAVA 2020+ má čtyři specifické cíle:

- udržitelná doprava;
- bezpečná a odolná doprava a dopravní infrastruktura;
- přístupná a interoperabilní doprava;
- automatizace, digitalizace, navigační a družicové systémy.

2.7 Předpokládanou průměrnou míru podpory¹⁵ celkově za program DOPRAVA 2020+ stanovilo MD na 80 % a vymezilo ji jako procento uznaných nákladů projektu. MD stanovilo realizaci programu DOPRAVA 2020+ na období od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2026, tj. na dobu sedmi let. Předpokládaná délka řešení projektů programu DOPRAVA 2020+ je 36 měsíců, maximální délka řešení projektů je 48 měsíců¹⁶. Příjemcem podpory jsou subjekty, které mohou přinést nové a aplikovatelné poznatky do dopravního sektoru, tj. výzkumná organizace, podnik, organizační složka státu a územní samosprávný celek. V rámci programu DOPRAVA 2020+

¹² Na základě usnesení vlády České republiky ze dne 25. 3. 2019 č. 203, o Programu na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy – DOPRAVA 2020+.

¹³ Ustanovení § 36a odst. 3 zákona č. 130/2002 Sb.

¹⁴ Příloha usnesení vlády České republiky ze dne 25. 3. 2019 č. 203, o Programu na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy – DOPRAVA 2020+.

¹⁵ Výše intenzity podpory se dle programu DOPRAVA 2020+ pohybuje v rozmezí 15–100 % a závisí na kategorii činnosti a druhu podniku/výzkumné organizace. Dle zadávacích dokumentací všech čtyř veřejných soutěží se maximální míra podpory pohybuje v rozmezí 25–100 %.

¹⁶ Dle zadávacích dokumentací všech čtyř veřejných soutěží je předpokládaná doba realizace 12–48 měsíců.

vyhlásila TA ČR čtyři veřejné soutěže se zahájením poskytování podpory v letech 2020, 2021, 2022 a 2023.

2.8 Celkové předpokládané výdaje státního rozpočtu na program DOPRAVA 2020+ stanovilo MD ve výši 1 950 mil. Kč.¹⁷ V rámci programu DOPRAVA 2020+ bylo podpořeno 153 projektů¹⁸ s celkovými náklady 2 389,36 mil. Kč a celkovou podporou ze SR ve výši 1 799,34 mil. Kč. Výše čerpaných prostředků účelové podpory z programu DOPRAVA 2020+ činila ke dni 30. 4. 2025 celkem 1 740,93 mil. Kč.

2.9 Do programu DOPRAVA 2020+ podali uchazeči celkem 765 návrhů projektů. TA ČR přijala do všech veřejných soutěží 723 návrhů projektů, z nichž bylo k podpoře doporučeno 417. Se 153 uchazeči o podporu uzavřela TA ČR smlouvy/rozhodnutí o poskytnutí podpory. Celkem 262 návrhů projektů doporučených k podpoře Technologická agentura ČR nepodpořila z důvodu nedostatku peněžních prostředků.

2.10 Ke dni 31. 7. 2025 byla ukončena realizace 115 projektů. K tomuto datu bylo v IS VaVal evidováno 854 výsledků projektů, z toho 540 povinných¹⁹ a 314 nepovinných²⁰. V příloze č. 1 kontrolního závěru je uveden přehled výsledků projektů dosažených ke dni 31. 7. 2025.

2.11 Implementace programu DOPRAVA 2020+ se řídí účinnou právní úpravou, pravidly programu (vycházejícími z *Parametrů spolupráce MD a TA ČR* a z programového dokumentu programu DOPRAVA 2020+)²¹, dále zadávacími dokumentacemi jednotlivých veřejných soutěží a vnitřními předpisy TA ČR. Podmínky poskytnutí podpory stanovila TA ČR ve všeobecných podmínkách a smlouvách/rozhodnutích o poskytnutí podpory. Tyto podmínky obsahovaly povinnost příjemců dosáhnout deklarovaných výsledků a cílů projektu a rovněž vymezovaly práva a povinnosti příjemců podpory. Spolupráce MD a TA ČR na implementaci programu DOPRAVA 2020+ probíhala prostřednictvím jednání programového týmu.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky programu DOPRAVA 2020+ určené na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

3.2 NKÚ provedl kontrolu u MD, které plnilo úlohu gestora programu DOPRAVA 2020+, a u TA ČR, která plnila úlohu poskytovatele podpory. NKÚ provedl kontrolu také u 10 příjemců podpory, kteří ukončili realizaci projektů. Kompletní přehled projektů je uveden v příloze č. 2 tohoto kontrolního závěru.

3.3 NKÚ posuzoval, zda jsou řídicí a kontrolní mechanismy u MD a TA ČR nastaveny tak, aby byl vytvořen předpoklad účelného a hospodárného vynakládání peněžních prostředků. NKÚ se zejména zaměřil na kontrolu nastavení konkrétních a měřitelných cílů a indikátorů

¹⁷ Jedná se o předpokládané výdaje, které MD vyčíslilo v souladu s plánovaným postupným vyhlášením jednotlivých veřejných soutěží a očekávanou průměrnou intenzitou podpory 80 %.

¹⁸ Od podpisu smlouvy odstoupili dva uchazeči.

¹⁹ Z programu DOPRAVA 2020+ mohou být podporovány pouze projekty, které odůvodněně předpokládají dosažení alespoň jednoho ze stanovených výsledků výzkumu – jejich přehled je uveden v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

²⁰ Nad rámec povinných výsledků mohou příjemci podpory dosáhnout i dalších (nepovinných) výsledků.

²¹ Schválenými usnesením vlády České republiky ze dne 25. března 2019 č. 203.

programu DOPRAVA 2020+, nastavení a provádění výběru projektů a na kontrolu a monitorování realizace projektů i jejich výsledků a přínosů. NKÚ rovněž prověřoval činnosti MD v roli aplikačního garanta (na obecné úrovni i u projektů kontrolního vzorku).

3.4 Ke kontrole byl vybrán vzorek 10 projektů realizovaných 10 příjemci podpory. Výběr vzorku projektů byl zaměřen především na míru věcného pokroku v realizaci projektu, variabilitu dílčích cílů programu DOPRAVA 2020+, variabilitu právní formy příjemce podpory a objem poskytnuté podpory. U vybraných příjemců podpory prověřil NKÚ dodržování podmínek realizace projektu a u každého projektu vyhodnotil na základě zjištěných skutečností účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků. S ohledem na charakter aplikovaného výzkumu i samotného programu DOPRAVA 2020+ hodnotil NKÚ jako splnění cíle a přínosu projektu nejen dosažení plánovaných výsledků výzkumu, např. užitný vzor, prototyp, funkční vzorek, software, patent, poloprovoz, metodika apod., ale i jejich zavedení do praxe a dosažení předpokládaných přínosů.

3.5 Za účelné se považuje takové použití peněžních prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů²². NKÚ posuzoval účelnost peněžních prostředků vynaložených u 10 kontrolovaných projektů z hlediska:

- naplnění stanovených cílů;
- dosažení posílení spolupráce výzkumného, akademického a soukromého sektoru;
- dosažení stanovených výsledků;
- měřitelnosti, objektivního vyhodnocení a prokázání výsledků a přínosů;
- využívání výsledků v praxi;
- dosažení skutečných přínosů pro oblast dopravního výzkumu, vývoje a inovací;
- výsledků a přínosů projektu pro naplnění požadavků specifických cílů programu DOPRAVA 2020+.

Pro hodnocení účelnosti projektů stanovil NKÚ čtyři stupně (viz příloha č. 3):

- účelné vynaložení peněžních prostředků;
- účelné vynaložení peněžních prostředků s mírnými nedostatky;
- vynaložení peněžních prostředků s omezenou účelností;
- neúčelné vynaložení peněžních prostředků.

3.6 Za hospodárné se považuje takové použití peněžních prostředků, které zajistí stanovené úkoly s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů²³. NKÚ posuzoval hospodárnost peněžních prostředků vynaložených u 10 kontrolovaných projektů z hlediska:

- realizace projektu v rozsahu dle schváleného návrhu projektu;
- přispění uznaných nákladů k naplnění cíle projektu a jeho výsledků a prokazatelné souvislosti s předmětem projektu;
- úhrady uznaných nákladů a doložení průkaznými účetními doklady;
- rozsahu, nezbytnosti a přiměřenosti uznaných nákladů pro naplnění cíle projektu.

Pro hodnocení hospodárnosti projektů stanovil NKÚ čtyři stupně (viz příloha č. 3):

- hospodárné vynaložení peněžních prostředků;
- hospodárné vynaložení peněžních prostředků s mírnými nedostatky;

²² Ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

²³ Ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb.

- vynaložení peněžních prostředků s omezenou hospodárností;
- nevhodné vynaložení peněžních prostředků.

3.7 Soulad s právními předpisy prověřoval NKÚ u MD, TA ČR a u příjemců podpory ve vztahu k zákonu č. 130/2002 Sb. a dalším souvisejícím předpisům. Na úrovni kontrolovaného vzorku projektů prověřoval NKÚ rovněž dodržení pravidel pro poskytnutí podpory a dodržování podmínek stanovených ve smlouvě o poskytnutí podpory.

3.8 Kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni systému byl stanoven jako celkový úhrn podpory uvedené ve smlouvách o poskytnutí podpory a činil 1 799,34 mil. Kč²⁴. Kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni projektů vybraných ke kontrole činil 131,57 mil. Kč²⁵.

3.9 Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2020 do roku 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do data ukončení kontroly.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

MD nenastavilo pro vyhodnocení programu DOPRAVA 2020+ indikátory, které umožňují sledovat a vyhodnotit naplnění cílů a dopadů.

4.1 MD stanovilo hlavní cíl programu DOPRAVA 2020+ na obecné úrovni a upřesnilo jej prostřednictvím čtyř specifických cílů. Pro hodnocení plnění cílů programu je třeba dle *Základních principů přípravy a hodnocení programů a skupin grantových projektů výzkumu, vývoje a inovací*²⁶ (dále také „Základní principy“) nastavit soustavu indikátorů (včetně jejich očekávaných hodnot) s dostatečnou vypovídací schopností a vazbou na stanovené cíle.

4.2 Pro hodnocení programu DOPRAVA 2020+ stanovilo MD formální kritéria (počet podpořených projektů, míra úspěšně dokončených projektů, míra naplnění cílů programu DOPRAVA 2020+, počet a typ příjemců podpory a dalších účastníků projektů a počet výsledků) a věcná kritéria (úroveň úspěšnosti projektů a úroveň naplnění specifických cílů).

4.3 V rámci parametru „úroveň úspěšnosti projektů“²⁷ MD stanovilo, že žadatel v návrhu projektu stanoví předpoklad, jaký dopad bude mít navrhovaný projekt ve vazbě na dopady programu DOPRAVA 2020+²⁸, a v závěrečném hodnocení projektu se předpoklad porovná se skutečností. Po ukončení řešení projektu předkládá příjemce podpory Technologické agentuře ČR závěrečnou zprávu spolu s implementačním plánem, ve kterém je uveden předpokládaný plán implementace dosažených výsledků²⁹. Následně TA ČR provádí závěrečné hodnocení

²⁴ Kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni systému tvoří celkový úhrn podpory stanovené ve smlouvách o poskytnutí podpory (včetně případných změn) uzavřených v rámci programu DOPRAVA 2020+ k datu 30. 4. 2025.

²⁵ Jedná se o výši využité/čerpané podpory.

²⁶ *Základní principy přípravy a hodnocení programů a skupin grantových projektů výzkumu, vývoje a inovací* schválené usnesením vlády ČR ze dne 13. května 2015 č. 351.

²⁷ Programový dokument programu DOPRAVA 2020+, kapitola 10.2 *Věcná kritéria*.

²⁸ Uvedeno v programovém dokumentu programu DOPRAVA 2020+ v kapitole 8. *Očekávané dopady programu*.

²⁹ Aplikování výsledků projektů v praxi.

projektu³⁰, přičemž hodnotí dosažení cílů projektu a dosažené výsledky (včetně jejich vztahu k cílům projektu), a to formou oponentního řízení po ukončení řešení projektu. Předmětem závěrečného hodnocení prováděného Technologickou agenturou ČR není porovnání předpokladu se skutečností, jelikož skutečné dopady budou známy po skončení doby implementace výsledků³¹, a nikoliv po skončení realizace projektu.

4.4 MD nenastavilo vhodná kritéria pro objektivní posouzení dosažení cílů programu DOPRAVA 2020+³². Absence vhodně nastavených kritérií znemožňuje zhodnotit míru splnění cílů programu DOPRAVA 2020+. Úroveň úspěšnosti projektů tak MD bude hodnotit v okamžiku, kdy nebude reálně znát skutečné přínosy jednotlivých projektů. Tento parametr nebude mít vypovídací hodnotu, a proto po ukončení programu DOPRAVA 2020+ nebude MD schopno vyhodnotit úspěšnost tohoto programu, tj. skutečně dosažený efekt poskytnutých peněžních prostředků ve výši 1 799,34 mil. Kč.

4.5 V programu DOPRAVA 2020+ uvedlo MD celkem 39 dopadů, z toho 18 měřitelných. MD nestanovilo³³ k měřitelným dopadům indikátory očekávaných dopadů ani jejich vstupní a výstupní hodnoty.

4.6 Systém průběžného monitorování a hodnocení má zajistit gestorovi daného programu dostatečné informace o plnění stanovených cílů a o účelnosti a hospodárnosti vynakládaných prostředků. V případě nenaplnění předpokladů má zajistit možnost provedení potřebných změn, které by vedly ke zlepšení řízení a kontroly programu a k účelnému a hospodárnému vynakládání peněžních prostředků.

4.7 Dle Základních principů bylo MD povinno provádět průběžné hodnocení u programu, ve kterém jsou vyhlášeny více než tři veřejné soutěže. MD provedlo jedno průběžné hodnocení, v němž posoudilo předpoklad splnění cílů programu DOPRAVA 2020+, metody výběru projektů, monitorování projektů a výsledky projektů. MD neprovedlo žádné průběžné hodnocení, ve kterém by vyhodnotilo konkrétní využití dosažených výsledků a celospolečenské a ekonomické přínosy.

Systém monitorování využití výsledků podpořených projektů neposkytuje o přínosech projektů data potřebná k hodnocení dopadů programu DOPRAVA 2020+.

4.8 MD bude hodnotit program DOPRAVA 2020+ v souladu s platnou *Metodikou hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací*³⁴ (dále také „Metodika“). Metodika ale neobsahuje konkrétní postupy a metody pro hodnocení dopadů programů účelové podpory. MD nemělo v době kontroly NKÚ stanoveny postupy a metody pro hodnocení přínosů a dopadů programu DOPRAVA 2020+ ani časový horizont, kdy by měly být dopady patrné³⁵.

³⁰ Ustanovení § 13 zákona č. 130/2002 Sb.

³¹ Doba aplikace výsledků v praxi, kterou si příjemce podpory nastavuje v implementačním plánu.

³² Základní principy – kapitola 2 *Pravidla pro přípravu programu a skupiny grantových projektů*, bod 2. *Specifikace cílů*.

³³ Základní principy – kapitola 2 *Pravidla pro přípravu programu a skupiny grantových projektů*, bod 2. *Specifikace cílů*.

³⁴ *Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací* schválená usnesením vlády ČR ze dne 8. února 2017 č. 107.

³⁵ Základní principy – kapitola 2 *Pravidla pro přípravu programu a skupiny grantových projektů*, bod 7. *Očekávané dopady*.

4.9 Dobu, po kterou bude MD průběžně hodnotit konkrétní využití dosažených výsledků jednotlivých projektů, nastavilo Ministerstvo dopravy na tři roky. V Základních principech je uvedeno, že hodnocení dopadů programu účelové podpory by mělo být prováděno s časovým odstupem cca 3–5 let, aby se dopady programu mohly dostatečně rozvinout³⁶. Nastavená doba hodnocení tří let je na spodní hranici doporučené doby hodnocení dopadů.

4.10 NKÚ zjistil, že čtyři z 10 kontrolovaných projektů mají nastaveno implementační období³⁷ delší než tři roky (viz příklad č. 1), tudíž u těchto projektů Ministerstvo dopravy nevyhodnotí ve stanovené době tří let skutečné dopady vynaložených peněžních prostředků. Dlouhodobé dopady přesahují horizont hodnocení konkrétního využití výsledků v praxi a jejich vyhodnocení není v průběhu tří let reálné.

Příklad č. 1

Do kontrolního vzorku vybral NKÚ 10 projektů, které byly podpořeny z programu DOPRAVA 2020+. Z těchto 10 projektů měly čtyři projekty v implementačním plánu uvedenou dobu implementace³⁸ výsledků delší než tři roky:

- projekt CK01000031 – 4,75 roku³⁹;
- projekt CK01000037 – 5 let;
- projekt CK02000047 – 76 let;
- projekt CK03000269 – 4 roky.

4.11 TA ČR v podmínkách poskytnutí podpory nestanovila příjemcům podpory povinnost využití výsledků v praxi ani dobu, kdy má být dosaženo očekávaných přínosů projektu. TA ČR stanovila povinnost vypracování implementačních plánů a uzavření smlouvy o využití výsledků projektu. Po dobu tří let následujících po roce ukončení projektu mají příjemci podpory povinnost předkládat TA ČR informace o implementaci výsledků projektů a o skutečně dosažených přínosech projektu. TA ČR nestanovila povinnost předkládat vyjádření aplikačního garanta⁴⁰ k průběhu implementace výsledků projektů⁴¹.

4.12 Ze zjištění NKÚ vyplývá, že nastavený systém monitorování využití výsledků podpořených projektů neposkytuje o přínosech projektů data potřebná k vyhodnocení dopadů programu DOPRAVA 2020+.

TA ČR nestanovila jednoznačná pravidla pro přiřazování bodových hodnot k různým mírám naplnění hodnoticích kritérií při hodnocení a vybírání návrhů projektů.

4.13 Základem transparentního hodnocení a výběru projektů k podpoře je nastavení jednotného metodického postupu včetně možnosti následné kontroly. TA ČR zpracovala základní informace k hodnocení návrhů projektů pro každou veřejnou soutěž v zadávací dokumentaci a v příručkách k hodnocení určených pro oponenty, příp. zpravodaje a uchazeče o podporu. Hodnocení návrhů projektů zajišťovali tři oponenti, zpravodaj, kolegium odborníků, „rada programu“ pro první a druhou veřejnou soutěž a „odborný poradní orgán“

³⁶ Základní principy – kapitola 3.4 *Hodnocení dopadů*.

³⁷ Doba, ve které má být výsledek využit.

³⁸ Konkrétní doba využívání výsledků projektu v praxi.

³⁹ Dle vyjádření příjemce podpory je aplikace výsledků v praxi odložena.

⁴⁰ Aplikační garant je subjekt, který by měl uplatnit výstupy/výsledky a zajistit tak jejich praktické využití (viz bod 4.32 tohoto kontrolního závěru).

⁴¹ Aplikování výsledků projektů v praxi.

pro třetí a čtvrtou veřejnou soutěž. Konečný výběr projektů byl odpovědností předsednictva TA ČR. Průběh hodnocení zaznamenává TA ČR ve všech stupních hodnoticího procesu.

4.14 Soubor hodnoticích kritérií obsahující bodovaná, binární (pro třetí a čtvrtou veřejnou soutěž) a bonifikační kritéria (pro první veřejnou soutěž) zahrnoval všechny aspekty zaměření podpory. TA ČR při hodnocení návrhů projektů posuzovala i jejich účelnost a hospodárnost a zároveň zohlednila hledisko uplatnitelnosti výstupů v aplikační sféře. Oponenti v některých případech hodnotili návrhy projektů odlišně od ostatních oponentů a zpravodaje.

4.15 Pro všechny veřejné soutěže stanovila TA ČR devět bodovaných kritérií včetně bodové škály a odpovídajícího slovního hodnocení. Bodová škála se lišila podle váhy kritéria. TA ČR však nestanovila jednoznačné přiřazení bodového hodnocení k míře naplnění daného kritéria. Důsledkem je určitá míra subjektivity hodnocení a nejednoznačnost přidělení bodového ohodnocení jednotlivými oponenty.

TA ČR akceptovala posudky oponentů a zprávy zpravodajů, které nebyly řádně zpracovány dle nastavených pravidel hodnocení návrhů projektů.

4.16 V příručkách pro oponenty bylo stanoveno, aby komentáře k bodovaným kritériím odpovídaly přidělenému počtu bodů. Pokud oponent přidělil plný počet bodů, měl komentář obsahovat pozitiva návrhu projektu. Při snižování bodů měl oponent uvést negativa tak, aby výčet nedostatků odpovídal počtu odebraných bodů. Bodové hodnocení oponentů nebylo v některých případech v posudku dostatečně zdůvodněno. NKÚ zjistil u čtyř z deseti kontrolovaných projektů, že hodnocení oponentů neobsahovala nejméně u jednoho hodnoticího kritéria zdůvodnění přiděleného počtu bodů (snížení bodového hodnocení). TA ČR přesto tyto posudky akceptovala a využila je jako podklady v dalších stupních hodnocení a výběru návrhů projektů k podpoře. Tato skutečnost snižuje transparentnost systému hodnocení.

4.17 Zpravodaj byl povinen v souhrnné hodnoticí zprávě doplnit komentář k rozdílům v hodnocení oponentů, pokud se oponenti rozcházel o dva a více stupňů dané bodové škály. Dále se měl vyjádřit k případnému nesouladu mezi závěrečnými stanovisky jednotlivých oponentů a k nesouladu mezi přidělenými bodovými hodnotami, pokud byl rozdíl přibližně 30 % a více. NKÚ zjistil, že u tří návrhů projektů z 10 se zpravodaj nevyjádřil k rozporům v hodnocení mezi jednotlivými oponenty. Tato skutečnost snižuje transparentnost systému hodnocení.

Nastavený systém hodnocení a výběru návrhů projektů umožňuje podpořit i projekty, jež od některého z oponentů nezískaly žádný bod při posuzování hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti využití plánovaných nákladů anebo při posuzování využitelnosti výsledků projektu a nebyly ani doporučeny zpravodajem.

4.18 Soustava bodovaných kritérií obsahuje mj. kritéria „*uplatnitelnost, přínos projektu a schopnost uvedení do praxe*“ a „*ekonomická a časová efektivnost návrhu projektu*“. U prvního kritéria měli oponenti posoudit, zda uchazeči dostatečně prokázali způsob a schopnost zavedení plánovaných výstupů do praxe⁴². U druhého kritéria měli oponenti zhodnotit přiměřenost plánovaných nákladů vzhledem k činnostem a plánovaným výstupům z hlediska hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti jejich využití, dále finanční náročnost ve vztahu k řešení a zapojení osob a výši nákladových položek včetně osobních nákladů.

⁴² Dle zadávacích dokumentací veřejných soutěží programu DOPRAVA 2020+ měl příjemce povinnost doložit k návrhu projektu, že je schopen aplikovat výsledky dosažené projektem.

4.19 Pokud oponent vyhodnotil některé kritérium jako nesplněné či návrh projektu obdržel méně než 50 bodů, nemohl doporučit návrh projektu k podpoře. Nastavený systém hodnocení a výběru návrhů projektů ale umožňoval podpořit i projekty, které při posuzování hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti využití plánovaných nákladů nebo při hodnocení využitelnosti výsledků projektu v aplikační sféře nezískaly od některého z oponentů žádný bod a nebyly ani doporučeny zpravodajem. Ve způsobu nastavení bodovaných kritérií shledal NKÚ riziko výběru i neúčelných projektů. Naplnění rizika se potvrdilo u jednoho z deseti kontrolovaných projektů, což dokládá příklad č. 2.

Příklad č. 2

Projekt **CK01000134** byl zaměřen na nízkorychlostní válcový dynamometr pro testy emisí a brzd. Jeden ze tří oponentů nepřidělil žádný bod u dvou kritérií: „*uplatnitelnost, přínos projektu a schopnost uvedení do praxe*“ a „*ekonomická a časová efektivnost návrhu projektu*“. Ostatní oponenti hodnotili naplnění kritérií bez výhrad. Návrh projektu získal pouze 40 bodů. V souhrnné hodnotící zprávě shrnul zpravodaj hodnocení tří oponentů a přiklonil se k negativnímu posudku. Hlavním důvodem pro negativní hodnocení projektu bylo chybějící ukotvení metodiky měření v právních předpisech a bez podpory relevantního aplikačního garanta, který by zabezpečil potřebnou úpravu legislativy, nebylo možné výsledky projektu zavést do praxe. Kolegium odborníků nedoporučilo projekt k podpoře, ale rada programu dospěla k opačnému názoru, a proto TA ČR projekt podpořila.

Z posudku pro závěrečné oponentní řízení vyplývá, že v následujících 3–5 letech není uvedení na trh příliš reálné. V době kontroly NKÚ nebyly výsledky projektu využity v praxi (viz i příklad č. 6).

4.20 Výstupem jednání kolegia odborníků, rady programu/odborného poradního orgánu⁴³ a předsednictva TA ČR byly pořadníky, ve kterých byly návrhy projektů rozděleny⁴⁴ na doporučené a nedoporučené. Pořadníky obsahovaly návrhy doporučené k podpoře s výrazně nižším bodovým hodnocením, než získaly návrhy nedoporučené k podpoře. Celkový počet bodů přidělených při hodnocení tak nebyl jediným faktorem, který měl vliv na konečné rozhodnutí o podpoření či nepodpoření návrhu projektu. To je důsledek několikasupňového hodnocení návrhů projektů nejen jednotlivci, ale i kolektivními orgány, při jejichž hodnocení jsou zvažovány i další faktory (i s ohledem na hodnocení návrhů projektů výzkumu).

TA ČR nenastavila pravidla pro posouzení přiměřenosti osobních nákladů projektů.

4.21 Stěžejní nákladovou kategorií byly osobní náklady jednotlivých účastníků projektu. Podíl osobních nákladů na celkových nákladech projektu se u kontrolovaných projektů pohyboval v rozmezí 73,5 % až 85,4 %⁴⁵.

4.22 TA ČR nestanovila oponentům bližší kritéria pro posuzování přiměřenosti výše osobních nákladů. Na základě údajů obsažených v návrhu projektu bylo pro oponenty obtížné vyhodnotit přiměřenost osobních nákladů pro jednotlivé pozice řešitelského týmu projektu. Systém hodnocení výše osobních nákladů uvedených v návrzích projektu byl zcela založen na odborném posouzení hodnotitelů.

4.23 Součástí pravidel pro uchazeče k podávání návrhů projektů nebyla pravidla pro stanovení výše osobních nákladů uváděných v návrzích projektů ani finanční limity pro

⁴³ Zástupci ministerstev.

⁴⁴ Projekty byly seřazeny sestupně dle počtu bodů.

⁴⁵ Výjimkou je materiálově náročný projekt CK01000033, u kterého činil podíl osobních nákladů 55,6 %.

jednotlivé pozice členů řešitelského týmu. Uchazeč v návrhu projektu uvedl pouze celkové výdaje na osobní náklady, složení řešitelského týmu a výši jednotlivých pracovních úvazků. V rámci kontrolního vzorku byly v návrzích projektů pro období 2020 až 2023 průměrné roční osobní náklady na úvazek v rozmezí 400 tis. Kč až 1 820 tis. Kč dle jednotlivých pozic členů řešitelského týmu. U spodní hranice se nacházely průměrné osobní náklady firem zabývajících se aplikací betonových směsí a vývojem válcového dynamometru. Průměrné osobní náklady vysokých škol se pohybovaly v rozmezí 520 tis. Kč až 965 tis. Kč a soukromého sektoru od 1 000 tis. Kč do 1 820 tis. Kč.

Pravidla pro přesuny nákladů při čerpání rozpočtu projektu byla nejednoznačná.

4.24 TA ČR stanovila příjemcům podpory jako závazné parametry řešení projektu „náklady projektu celkem“ a nákladové kategorie⁴⁶ členěné dle jednotlivých účastníků projektu. TA ČR stanovila podmínky pro přesuny mezi nákladovými kategoriemi rozdílně. Dle závazných parametrů mohla být změna výše nákladové kategorie uskutečněna na základě změny smlouvy o poskytnutí podpory. Dle pravidel pro změnová řízení měla být změna výše nákladové kategorie oznámena příjemcem ve zprávě o realizaci projektu.

4.25 Kontrolou vzorku projektů NKÚ zjistil, že při čerpání rozpočtu všech kontrolovaných projektů docházelo k přesunům mezi jednotlivými kategoriemi. Změny hodnot nákladových kategorií u jednotlivých účastníků projektů se pohybovaly v rozmezí snížení o 100 % až zvýšení o 130 %. TA ČR při administraci projektů akceptovala uvedení změny výše nákladových kategorií ve zprávách o realizaci projektu, úpravy nákladových kategorií na základě změny smlouvy o poskytnutí podpory nebyly realizovány. V důsledku toho skutečná výše nákladů v jednotlivých nákladových kategoriích neodpovídala stanoveným závazným parametrům řešení projektu.

IS VaVal neposkytuje správné a spolehlivé informace.

4.26 IS VaVal shromažďuje, zpracovává a poskytuje informace o výzkumu, vývoji a inovacích podporovaných z veřejných rozpočtů v České republice.⁴⁷ Účelem tohoto informačního systému je mj.:

- informovat veřejnost o projektech a aktivitách výzkumu, vývoje a inovací podporovaných z veřejných prostředků a jejich výsledcích;
- kontrolovat poskytování a použití účelové nebo institucionální podpory;
- hodnotit výsledky výzkumných organizací a programů a poskytovat informace vládě a veřejnosti.

IS VaVal je považován za jediný autorizovaný, úplný a závazný zdroj těchto informací⁴⁸. IS VaVal má čtyři vzájemně provázané části.

4.27 Podporu lze poskytovat pouze za podmínky⁴⁹ zveřejnění pravdivých a včasných informací příjemcem a poskytovatelem o prováděném výzkumu, vývoji a inovacích a jejich výsledcích a výzkumných datech prostřednictvím IS VaVal. Dle provozního řádu IS VaVal⁵⁰ odpovídá za pravdivost a včasnost údajů předávaných do IS VaVal poskytovatel podpory.

⁴⁶ Za závaznou byla označena i položka „celkem maximální výše“ pro jednotlivé nákladové kategorie jednotlivých účastníků projektu.

⁴⁷ Ustanovení § 30 zákona č. 130/2002 Sb.

⁴⁸ Viz <https://www.isvavai.cz/>.

⁴⁹ Ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb.

⁵⁰ Čl. 4. písm. e) provozního řádu IS VaVal.

TA ČR nastavila příjemcům podpory systém předávání údajů o projektech (část CEP⁵¹) a jejich výsledcích (část RIV⁵²) do IS VaVal prostřednictvím poskytovatele.

4.28 Na kontrolním vzorku projektů bylo zjištěno, že TA ČR neověřuje důsledně správnost předaných a následně zveřejněných údajů. Ze zjištění NKÚ vyplývá, že TA ČR u čtyř projektů z deseti zveřejnila nesprávné údaje o výši podpory a u pěti projektů z deseti neaktualizovala zveřejněné údaje o závěrečných oponentních řízeních v části CEP. Dále NKÚ zjistil v části RIV opožděné zveřejnění jednoho výsledku u projektu CK01000033 a duplicitu zveřejněných údajů o výsledcích projektu CK01000037 a CK01000163. IS VaVal v některých případech neobsahuje správné a spolehlivé informace, přestože má být pro veřejnost a poskytovatele autorizovaným, úplným a závazným zdrojem informací o výzkumu, vývoji a inovacích podporovaných z veřejných prostředků.

MD ne vždy přispívá k aplikaci výsledků projektů v praxi.

4.29 Nad rámec programu DOPRAVA 2020+ byly stanoveny v příslušných zadávacích dokumentacích a jejich přílohách podmínky aplikování výstupů/výsledků projektů s ohledem na jejich praktické využití.

4.30 Aplikační garant je subjekt, který by měl uplatnit výstupy/výsledky a zajistit tak jejich praktické využití. Každý aplikační garant musel splňovat podmínky dané zadávací dokumentací příslušné veřejné soutěže. Hlavním přínosem aplikačního garanta je mj. schopnost podpořit praktické využití výstupů/výsledků projektu ku prospěchu člověka a společnosti. Aplikování výstupů/výsledků projektu zajišťuje:

- příjemce podpory – interní aplikační garant,
- jiný subjekt, který není zapojen do řešení projektu – externí aplikační garant.

⁵¹ Centrální evidence projektů.

⁵² Registr informací o výsledcích.

4.31 Externí aplikační garant:

- není hlavním uchazečem ani dalším účastníkem projektu, a proto:
 - nemůže uplatňovat náklady a nemá nárok ani na podporu vzniklou v souvislosti s řešením projektu;
 - nenese odpovědnost za aplikování výstupů/výsledků projektu, nesou ji uchazeči o podporu;
 - neurčuje množství a druh výstupů/výsledků výzkumu ani zvolené výzkumné metody nebo dobu trvání projektu – tyto náležitosti volí uchazeči o podporu;
- má možnost na základě dohody s uchazečem spoludefinovat hlavní parametry toho výstupu/výsledku, ke kterému poskytuje aplikační garanci;
- má možnost na základě dohody s uchazečem spoludefinovat svou roli v rámci metodologie a řešení výzkumu;
- vyjadřuje se k průběžným/závěrečným zprávám a ke změnovým řízením týkajícím se změny věcné náplně projektu.

4.32 Povinností uchazeče o podporu bylo zajistit si k návrhu projektu alespoň jednoho aplikačního garanta. Hlavním přínosem aplikačního garanta měla být znalost trhu nebo cílové skupiny výzkumu, sdílení unikátních znalostí a dat o praktických problémech, rozšiřování možností pro participativní výzkum, schopnost ověřovat účinnost výzkumných procesů a jejich výstupů/výsledků a schopnost podpořit praktické využití výstupů/výsledků projektu ku prospěchu člověka a společnosti.

4.33 Uchazeči u návrhů projektů, kde bylo MD aplikačním garantem, dokládali k projektu „potvrzení o aplikační garanci“ s podobným obsahem.⁵³ MD v něm potvrzovalo ochotu zapojit se do projektu formou konzultační a poradenské činnosti pro předkladatele. Dále se každé tři měsíce měla uskutečnit schůzka klíčových řešitelů projektu s odpovědnou osobou za MD, kde měla být vyhodnocena dosavadní správnost řešení projektu. MD se v potvrzení zároveň zavazovalo, že po úspěšném dokončení projektu bude šířit povědomí o výstupech projektu pro svoji potřebu a pro potřebu ČR a využívat výsledky projektu při plnění cílů vyplývajících ze strategických dokumentů. Posouzení vhodnosti, role a zapojení aplikačního garanta do projektu bylo součástí hodnocení návrhu projektu v kritériu zahrnujícím uplatnitelnost, přínos projektu a schopnost uvedení do praxe. Oponenti při hodnocení návrhů projektů většinou považovali zapojení aplikačních garantů za smysluplné.

4.34 Externí aplikační garant má uplatnit výsledky projektu a zajistit tak jejich praktické využití, za aplikaci výsledků v praxi však nenese odpovědnost. Tuto odpovědnost nese příjemce podpory. Důsledkem takto nastavených podmínek je riziko snížení účelnosti vynaložených/poskytnutých peněžních prostředků. Uvedené riziko se potvrdilo u dvou projektů ze tří kontrolovaných, u nichž bylo MD externím aplikačním garantem. Výsledky těchto projektů nebyly aplikovány v praxi, což vede k nenaplňování přínosů/dopadů projektů.

⁵³ Projekty CK01000031, CK01000033, CK01000121, CK01000163, CK01000037, CK02000047. V potvrzení u projektu CK01000037 MD potvrdilo, že bude po úspěšném ukončení projektu využívat výstupy projektu pro svoji potřebu a pro potřebu ČR, šířit povědomí o výsledcích projektu a využívat je při plnění cílů vyplývajících ze strategických dokumentů. U projektu CK02000047 MD potvrdilo, že po ukončení projektu bude šířit povědomí o výsledcích projektu a odpovídajícím způsobem je využívat.

Příklad č. 3

Cílem projektu **CK01000037 (projekt C-ZONE)** byl výzkum možností realizace s následnou tvorbou a pilotním testováním systému *Centrální digitální evidence dopravních uzavírek*, včetně přípravy metodického pokynu zavedení systému elektronického schvalování a vydání rozhodnutí do běžné praxe. Příjemce čerpal účelovou podporu ve výši 15,99 mil. Kč, kterou použil na krytí uznaných nákladů projektu, a ve stanoveném termínu dosáhl plánovaného cíle a deklarovaných výsledků projektu (tři výsledky typu *software*, jeden výsledek typu *funkční vzorek* a jeden výsledek typu *metodika*).

Externím aplikačním garantem, který měl uplatnit výstupy a zajistit tak jejich praktické využití, bylo MD. MD bylo od počátku zapojeno do projektu a mohlo uplatňovat připomínky, doporučení a návrhy tak, aby mohl být systém C-ZONE využit v aplikační praxi. Příjemce v žádosti o změnu uvedl, že v průběhu posledního roku řešení projektu (v roce 2022) zaznamenal ze strany státní správy zájem o uplatnění výsledků a jejich zavedení do praxe.

TA ČR v rámci závěrečného oponentního řízení uvedla, že projekt uspěl s vynikajícími výsledky. Podle závěrečného oponentního řízení jsou výsledky řešení projektu pro praxi velmi užitečné a jejich uplatnění v co nejbližším časovém horizontu přispěje k efektivní činnosti všech subjektů zapojených do činností v daných oblastech.

Příjemce podpory vytvořil předpoklady pro využití výsledků v praxi, ale MD jako externí aplikační garant nezačalo proces přenesení výsledků projektu do praxe a nezajistilo tak jejich praktické využití. Místo využití systému *Centrální digitální evidence dopravních uzavírek* (výstup projektu C-ZONE) zadalo MD v době kontroly NKÚ přípravu zpracování digitální evidence dopravních uzavírek jakožto jiného informačního systému veřejné správy, tj. centrálního registru dopravních omezení (IS CREDO). Příjemce podpory neměl možnost ovlivnit reálné využívání výsledků v praxi.

MD zapříčinilo stav, kdy dosažené výsledky, na které byly vynaloženy prostředky ze SR ve výši 15,99 mil. Kč, nejsou využívány v praxi a nepřispívají k naplnění cílů a dopadů programu DOPRAVA 2020+. Z tohoto důvodu NKÚ vyhodnotil vynaložení peněžních prostředků na tento projekt jako omezeně účelné.⁵⁴

Příklad č. 4

Cílem projektu **CK01000031** bylo zhodnotit proveditelnost, bezpečnost a ekonomickou náročnost využití postupů přístrojového přiblížení a traťových letů založených na GNSS pro leteckou záchrannou službu.

Příjemce čerpal účelovou podporu ve výši 4,52 mil. Kč, kterou použil na krytí uznaných nákladů projektu, a ve stanoveném termínu dosáhl plánovaného cíle a deklarovaných výsledků projektu (dva výsledky typu *další výsledky* a jeden výsledek typu *výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence příslušného poskytovatele*). Externím aplikačním garantem, který měl uplatnit výstupy a zajistit tak jejich praktické využití, bylo MD. Dle vyjádření MD nejsou výsledky projektu v současné době aplikovány, protože je nelze použít pro leteckou záchrannou službu, a to

⁵⁴ Ke dni ukončení kontroly.

z důvodu prozatímní nákladové neefektivity (dodatečných nákladů na příslušné vybavení vrtulníků a základen a dodatečných administrativních nákladů na straně provozovatelů⁵⁵).

Příjemce podpory vytvořil předpoklady pro využití výsledků v praxi, ale výsledky zatím nebyly aplikovány. Z tohoto důvodu NKÚ vyhodnotil vynaložení peněžních prostředků na tento projekt jako omezeně účelné.⁵⁶

NKÚ hodnotil výsledky a přínosy 10 projektů. U poloviny z nich NKÚ vyhodnotil vynaložení peněžních prostředků jako omezeně účelné nebo účelné s mírnými nedostatky a u jedné třetiny projektů vyhodnotil NKÚ vynaložení peněžních prostředků jako hospodárné s mírnými nedostatky.

4.35 Pravidla poskytnutí podpory byla stanovena programem DOPRAVA 2020+, zadávacími dokumentacemi veřejných soutěží, všeobecnými podmínkami a smlouvou/rozhodnutím o poskytnutí podpory. Nedílnou součástí smluv o poskytnutí podpory byla příloha „závazné parametry řešení projektu“, která byla považována za schválený návrh projektu⁵⁷.

4.36 TA ČR v podmínkách poskytnutí podpory stanovila příjemcům povinnost dosáhnout deklarovaných výsledků a cílů projektu. Ve smlouvě o poskytnutí podpory Technologická agentura ČR jednoznačně vymezila účel podpory, kterým bylo dosažení výsledků a cílů projektu uvedených v závazných parametrech řešení projektu. Termín dosažení výsledků zahrnoval dobu řešení projektu a následující období potřebné pro vyhodnocení výsledků, toto období však nesmělo být delší než 180 dnů ode dne ukončení řešení projektu.

4.37 TA ČR provádí závěrečnou kontrolu projektu (za účelem zhodnocení dosažení cílů projektu, dosažených výsledků a jejich vztahu k cílům projektu) formou závěrečného oponentního řízení po ukončení řešení projektu. K datu ukončení kontroly NKÚ bylo závěrečné oponentní řízení ukončeno u všech projektů z kontrolního vzorku s výjimkou projektu CK03000269, kde právě probíhalo. TA ČR zhodnotila dosažení stanovených cílů, dosažené výsledky projektu a jejich vztah k cílům projektu. Projekty CK01000033 a CK01000037 uspěly s vynikajícími výsledky, ostatní projekty uspěly dle zadání. Projekt CK01000037 sice uspěl v oponentním řízení s vynikajícím hodnocením, ale výsledky projektu nebyly zavedeny do praxe (příklad č. 3).

4.38 NKÚ posoudil účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků u 10 projektů vybraných ke kontrole z programu DOPRAVA 2020+. K vyhodnocení obou aspektů výkonnosti (viz odst. 3.5 a 3.6) využil NKÚ čtyřstupňovou škálu, kterou zpracoval pro potřeby kontrolní akce ve vazbě na zaměření a cíle poskytované podpory. Vymezení jednotlivých stupňů této škály a kritéria použitá pro hodnocení účelnosti a hospodárnosti obsahuje příloha č. 3. Výsledky hodnocení názorně ukazují grafy č. 1 a 2. Podrobný přehled vyhodnocení účelnosti a hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků u všech 10 vybraných projektů uvádí příloha č. 2.

⁵⁵ Dle vyjádření MD by si zavedení postupů vyžádalo dodatečné náklady právě v rámci stávajícího (dobíhajícího) smluvního vztahu, který Ministerstvo zdravotnictví uzavřelo s poskytovateli letecké záchranné služby. Přesoutěžení se očekává pro období od roku 2028.

⁵⁶ Ke dni ukončení kontroly.

⁵⁷ Ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb.

Graf č. 1: Výsledek hodnocení účelnosti vybraných projektů programu DOPRAVA 2020+

Zdroj: Vypracoval NKÚ na základě zjištění z kontroly.

Graf č. 2: Výsledek hodnocení hospodárnosti vybraných projektů programu DOPRAVA 2020+

Zdroj: Vypracoval NKÚ na základě zjištění z kontroly.

4.39 Příjemci podpory dosáhli u devíti kontrolovaných projektů stanovených cílů, u jednoho kontrolovaného projektu příjemce podpory nedosáhl stanoveného cíle (příklad č. 6). Příjemci podpory dosáhli u všech 10 kontrolovaných projektů deklarovaných výsledků. U tří kontrolovaných projektů dosažené výsledky nebyly aplikovány v praxi, a proto nepřispívají k naplnění svých přínosů.

4.40 Příjemci podpory u všech 10 kontrolovaných projektů realizovali projekt v rozsahu dle schváleného návrhu projektu. U dvou z deseti kontrolovaných projektů uplatnili příjemci nezpůsobilé náklady a u jednoho projektu neprokázal příjemce přiměřenost uznaných nákladů.

4.41 Příklady č. 5 až č. 8 obsahují odůvodnění přiřazení konkrétního stupně hodnocení účelnosti a hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků u některých vybraných projektů. Výše uvedené příklady č. 3 a č. 4 rovněž odůvodňují snížení stupně účelnosti.

Příklad č. 5

Cílem projektu **CK03000269** bylo rozšíření funkčnosti palubních C-ITS jednotek, které byly nasazeny na vozy městské hromadné dopravy (dále také „MHD“). Příjemce čerpal účelovou podporu ve výši 13,32 mil. Kč, kterou použil na krytí uznaných nákladů projektu, a ve stanoveném termínu dosáhl plánovaného cíle a deklarovaných výsledků projektu (jeden výsledek typu *funkční vzorek* a tři výsledky typu *software*). Dosažené výsledky příjemce nabízí zákazníkům jako nové funkce již obchodované palubní jednotky vozů MHD a implementuje je dle podmínek a specifik konkrétních zákazníků. Okruh zákazníků tvoří dopravci zajišťující MHD a částečně složky integrovaného záchranného systému. Z tohoto důvodu NKÚ vyhodnotil vynaložení peněžních prostředků na tento projekt jako účelné a hospodárné.

Příklad č. 6

Cílem projektu **CK01000134** bylo uvedení nového nízkorychlostního válcového dynamometru na trh. Zařízení mělo kombinovat válcovou zkušebnu brzd s funkcí dynamometru, díky čemuž mělo být možné měřit emise škodlivin při zátěži. Příjemce čerpal účelovou podporu ve výši 4,88 mil. Kč, kterou použil ke krytí uznaných nákladů projektu, ale v rámci nákladů na subdodávky neprokázal, zda byly náklady přiměřené. Příjemce ve stanoveném termínu dosáhl deklarovaných výsledků projektu (tři výsledky typu *funkční vzorek*, dva výsledky typu *software* a jeden výsledek typu *prototyp*). Výsledky řešení projektu měly být uplatněny v sériové výrobě. Cíl projektu, tj. uvedení nového nízkorychlostního válcového dynamometru na trh, příjemce podpory nesplnil. Přínosy projektu měly spočívat, kromě samotné komercializace výstupů, v rozsáhlejších a přesnějším testování automobilů, které mělo v důsledku vést ke snížení emisí a zvýšení bezpečnosti silničního provozu. Příjemce dosud nekomercializoval výsledky projektu. Reálným přínosem projektu jsou pouze probíhající testy, a to jak samotného válcového dynamometru, tak měření brzd a emisí osobních automobilů. Z těchto důvodů ke snížení emisí a zvýšení bezpečnosti silničního provozu projekt nepřispívá.

TA ČR v rámci závěrečného oponentního řízení uvedla, že projekt splnil stanovený cíl a dosáhl požadovaných výstupů. Zhodnocení uvedení výsledků projektu na trh závěrečné oponentní řízení neobsahovalo. Z posudku pro závěrečné oponentní řízení vyplývá, že v následujících 3–5 letech není uvedení na trh příliš reálné.

Z výše uvedených důvodů vyhodnotil NKÚ vynaložení peněžních prostředků na tento projekt jako omezeně účelné a jako hospodárné s mírnými nedostatky.

Příklad č. 7

Cílem projektu **CK01000121** bylo:

- a) specifikovat kritická, problematická, ztížená či nebezpečná místa a podmínky vzhledem k operátorovi dálkově řízeného vozidla;
- b) vyvinout opatření vedoucí ke zvýšení bezpečnosti a komfortu dálkového řízení v podobě optimalizace řídicí stanice na základě empirického výzkumu vlivu teleoperace na kognitivní schopnosti řidiče;
- c) vyvinout prostředky ke zvýšení kvality a dostupnosti datového spojení, jež povedou k dalšímu navýšení celkové bezpečnosti teleoperace. Souhrnným výsledkem bude bezpečný a spolehlivý systém pro dálkové řízení osobních i nákladních vozidel použitelný jak v běžných, tak i nebezpečných či ztížených podmínkách.

Příjemce čerpal účelovou podporu ve výši 20,46 mil. Kč, kterou použil na krytí uznaných nákladů projektu, ale v rámci uznaných nákladů projektu uplatnil nezpůsobilé osobní náklady ve výši 45 800 Kč. Příjemce ve stanoveném termínu dosáhl plánovaného cíle a deklarovaných výsledků projektu (jeden výsledek typu *funkční vzorek* a jeden výsledek typu *článek v odborných recenzovaných periodikách*). Dosažený výsledek aplikuje příjemce v praxi, např. pro vzdálené ovládání pojízdného dobíjecího zařízení pro vozidla odstavená na odstavném parkovišti v období mezi jejich vyrobením a expedicí nebo pro řízení multifunkčního zemědělského stroje (autonomního traktoru).

Z těchto důvodů vyhodnotil NKÚ vynaložení peněžních prostředků na tento projekt jako účelné a jako hospodárné s mírnými nedostatky.

4.42 Očekávané přínosy projektů byly v návrzích projektů formulovány zpravidla obecně nebo bez konkrétních ukazatelů pro vyhodnocení jejich dosažení (příklad č. 7). TA ČR v „podmínkách poskytnutí podpory“ nestanovila hlavním příjemcům povinnost dosáhnout deklarovaných přínosů.

Příklad č. 8

Cílem projektu **CK01000096** byla optimalizace statických a dynamických dopravních modelů s využitím cloudového prostředí a high performance computing pro online dynamické dopravní modelování v reálném čase (uzavření/změna charakteru úseku, přidání úseku silniční sítě a lokální úprava matice přepravních vztahů). Příjemce čerpal účelovou podporu ve výši 11,19 mil. Kč, kterou použil na krytí uznaných nákladů projektu, a ve stanoveném termínu dosáhl plánovaného cíle a deklarovaných výsledků projektu (jeden výsledek typu *software*). Příjemce podpory aplikoval výsledek projektu v praxi. Projekt měl přispět ke zkvalitnění dopravních systémů a optimalizaci využití silniční sítě zejména v metropolitních oblastech. To mělo vést ke snížení energetické a ekonomické náročnosti dopravy a tím i snížení vlivů dopravy na životní prostředí a dopravní nehodovosti. Výsledky projektu měly být využitelné nejen pro řízení a optimalizaci dopravy, ale i pro udržitelný rozvoj měst, územní plánování, návrhy dopravních staveb a nových forem mobility.

Příjemce podpory nestanovil v návrhu projektu žádné kvantifikovatelné přínosy. Přínosy projektu příjemce formuloval obecně, a tudíž je nelze objektivně vyhodnotit. Z tohoto důvodu vyhodnotil NKÚ vynaložení peněžních prostředků na tento projekt jako účelné s mírnými nedostatky a jako hospodárné.

Seznam zkratk

CEP	centrální evidence projektů (součást IS VaVal)
C-ITS	kooperativní inteligentní dopravní systémy (Cooperative Intelligent Transportation Systems)
ČR	Česká republika
GNSS	globální navigační satelitní systémy (Global Navigation Satellite Systems)
IS VaVal	<i>Informační systém výzkumu, vývoje a inovací</i>
MD	Ministerstvo dopravy
Metodika	<i>Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací</i>
MHD	městská hromadná doprava
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
program DOPRAVA 2020+	<i>Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy – DOPRAVA 2020+</i>
RIV	registr informací o výsledcích (součást IS VaVal)
SR	státní rozpočet
TA ČR	Technologická agentura České republiky
UHPC	ultra vysokohodnotný beton (ultra-high-performance concrete)
Základní principy	<i>Základní principy přípravy a hodnocení programů a skupin grantových projektů výzkumu, vývoje a inovací</i>

Seznam příloh

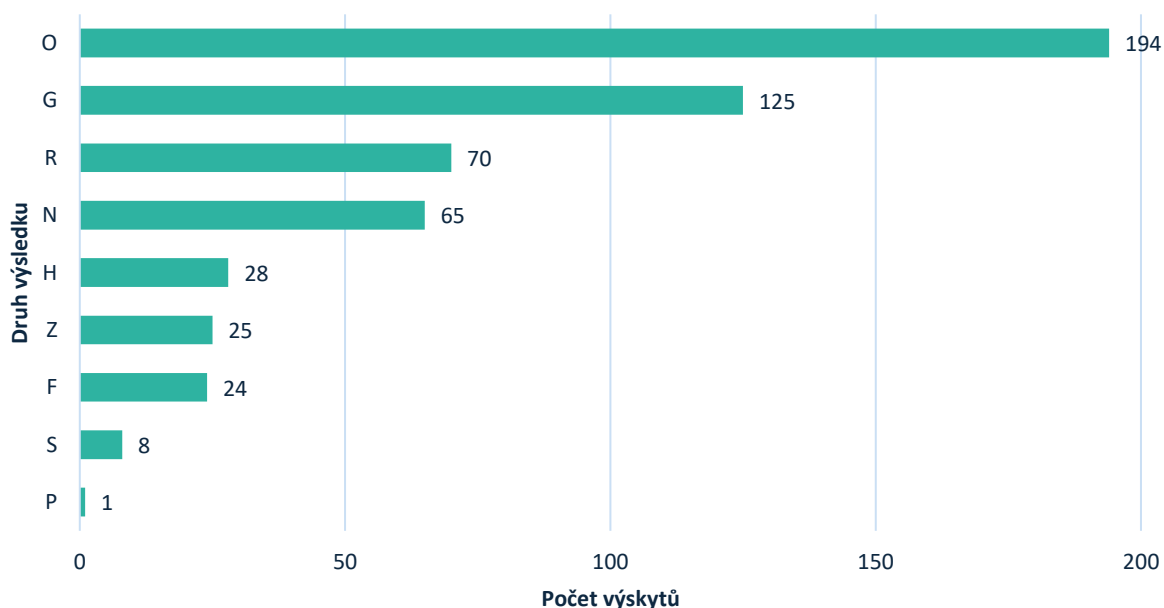
- Příloha č. 1: Počet výskytů povinných a nepovinných výsledků projektů dle evidence v IS VaVal ke dni 31. 7. 2025
- Příloha č. 2: Přehled projektů vybraných ke kontrole a výsledek hodnocení účelnosti a hospodárnosti
- Příloha č. 3: Pomůcka pro vyhodnocení účelnosti a hospodárnosti použití peněžních prostředků určených na podporu projektů kontrolovaných v rámci kontrolní akce č. 24/30 – Peněžní prostředky určené na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy – program DOPRAVA 2020+

Počet výskytů povinných a nepovinných výsledků projektů dle evidence v IS VaVal ke dni 31. 7. 2025

Z programu DOPRAVA 2020+ mohou být podporovány pouze projekty, které odůvodněně předpokládají dosažení alespoň jednoho povinného výsledku výzkumu⁵⁸:

- O – další výsledky splňující § 2 odst. 2 písm. i), resp. k) zákona č. 130/2002 Sb.;
- G – technicky realizované výsledky – prototyp, funkční vzorek;
- R – software;
- N – metodika schválená příslušným orgánem státní správy, do jehož kompetence daná problematika spadá; metodiky certifikované oprávněným orgánem; specializovaná mapa s odborným obsahem;
- H – výsledky promítnuté do právních předpisů a norem, výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence příslušného poskytovatele, výsledky promítnuté do schválených strategických a koncepčních dokumentů výzkumu a vývoje veřejnosprávních úřadů;
- Z – poloprovoz, ověřená technologie;
- F – výsledky s právní ochranou – užitečný vzor, průmyslový vzor;
- S – specializovaná veřejná databáze;
- P – patent.

Graf č. 1: Počet výskytů povinných výsledků projektů

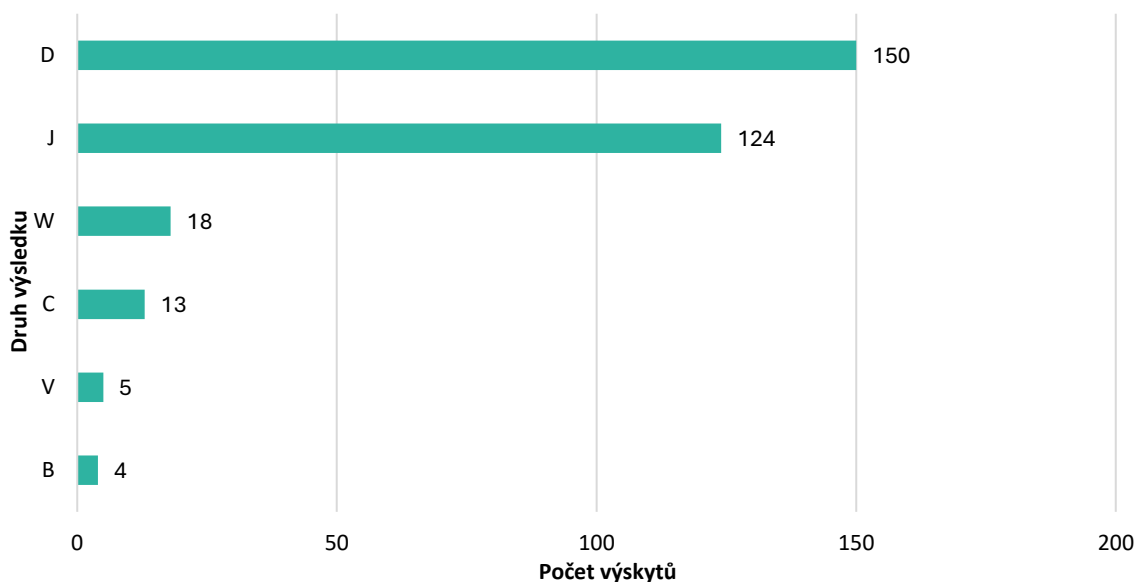
Zdroj: Vypracoval NKÚ dle IS VaVal.

⁵⁸ Výsledky výzkumu se dále dělí na poddruhy (viz číselník IS VaVal).

Nad rámec výše uvedených výsledků mohou příjemci podpory dosáhnout i dalších (nepovinných) výsledků⁵⁹:

- D – stať ve sborníku;
- J – recenzovaný odborný článek;
- W – uspořádání (zorganizování) workshopu;
- C – kapitola, resp. kapitoly v odborné knize;
- V – výzkumná zpráva obsahující utajované informace nebo souhrnná výzkumná zpráva;
- B – odborná kniha;
- A – audiovizuální tvorba;
- E – uspořádání (zorganizování) výstavy, uspořádání (zorganizování) výstavy s kritickým katalogem;
- I – inovace (výrobku, služby, vnitřních procesů v podniku, organizační inovace, marketingová inovace);
- M – uspořádání (zorganizování) konference.

Graf č. 2: Počet výskytů nepovinných výsledků projektů

Zdroj: Vypracoval NKÚ dle IS VaVal.

⁵⁹ Další výsledky výzkumu se dále dělí na poddruhy (viz číselník IS VaVal).

Přehled projektů vybraných ke kontrole a výsledek hodnocení účelnosti a hospodárnosti

Kód projektu	Název projektu	Hlavní příjemce	Vyplacená podpora (v Kč)	Hodnocení	
				Účelnost	Hospodárnost
CK01000031	Inovativní způsob navigace vrtulníků letecké záchranné služby v České republice s využitím GNSS, postupů Point in Space a tratí Low Level Routes	České vysoké učení technické v Praze	4 515 184	3	2
CK01000033	Prodloužení životnosti vozovek krajských a místních komunikací pomocí inovativních asfaltových vrstev s využitím vysokopevnostních kompozitních materiálů	Vysoké učení technické v Brně	16 526 510	1	1
CK01000037	Centrální digitální evidence dopravních omezení na silniční síti ČR	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	15 988 000	3	1
CK01000096	Inovativní přístupy matematického modelování dopravy pro udržitelný rozvoj měst a regionů	Západočeská univerzita v Plzni	11 193 670	2	1
CK01000121	Situační povědomí operátora dálkově řízeného vozidla	Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.	20 456 074	1	2
CK01000134	Nízkorychlostní válcový dynamometr pro testy emisí a brzd	MODULARTEST s.r.o.	4 879 512	3	2
CK01000163	Výzkum alternativních metod určení polohy a jejich integrity s GNSS pro řidiče využívající C-ITS	CEDA Maps a.s.	16 343 187	1	1
CK02000047	Optimalizace výstavby a trvanlivosti mostů, s využitím nového kompozitního řešení pro aplikaci UHPC a běžných betonů, mineralizovaných příměsí a druhotných materiálů	HOCHTIEF CZ a. s.	12 155 000	2	1
CK02000106	Laserový senzor pro autonomní jízdu nákladních vozů	Valeo Detection Systems s.r.o.	16 197 108	1	1
CK03000269	Pokročilé metody zpracování palubních dat v systémech V2X	Ing. Ivo Herman, CSc.	13 320 500	1	1

Pomůcka pro vyhodnocení účelnosti a hospodárnosti použití peněžních prostředků určených na podporu projektů kontrolovaných v rámci kontrolní akce č. 24/30 – Peněžní prostředky určené na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti dopravy – program DOPRAVA 2020+

1. Vyhodnocení účelnosti

Stupeň účelnosti	Vymezení stupně účelnosti
<p style="text-align: center;">1. Účelné vynaložení peněžních prostředků</p>	<p>Projekt netrpí žádnými nedostatky, popř. jen drobnými nedostatky bez vlivu na splnění stanovených cílů a dosažení očekávaných výsledků, cílů a přínosů projektu. Projekt prokazatelně posiluje spolupráci výzkumného, akademického a soukromého sektoru a vytváří vhodné podmínky pro komercializaci výsledků výzkumu a jejich využití pro potřeby společnosti. Výsledky projektu mají vysoký potenciál pro další uplatnění v nových přístupech, technologických postupech a službách vedoucích k posílení společenských a ekonomických přínosů dopravy.</p> <p>a) Cíle projektu vedou (nebo mají předpoklad vést) k naplnění cílů programu DOPRAVA 2020+ a k naplnění cílů zadávacích dokumentací příslušných veřejných soutěží. Je prokázána potřebnost projektu a jeho přínos pro plnění těchto cílů. Výsledky a přínosy projektu jsou měřitelné, popř. je lze alespoň objektivně vyhodnotit a prokázat.</p> <p>b) Projekt dosáhl všech očekávaných výsledků a tyto výsledky jsou v praxi využívány. Je předpoklad, že tak výsledky výzkumu znamenají skutečné přínosy pro oblast dopravního výzkumu, vývoje a inovací.</p> <p>c) Projekt byl realizován v souladu s pravidly pro poskytnutí podpory, byly dodrženy požadavky na uznané náklady. Veškeré uznané náklady projektu musí být vynaloženy na činnosti přímo související s realizací projektu a musí být přiřazeny ke konkrétní kategorii výzkumu a vývoje, tj. na aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj.</p> <p>d) Výsledky a přínosy projektu splňují požadavky specifických cílů:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udržitelná doprava (zachování konkurenceschopnosti dopravy, pro kterou je průběžně třeba implementovat moderní metody organizace a řízení dopravy s cílem trvale zvyšovat efektivitu dopravního systému při snižování jeho ekonomické náročnosti a negativních účinků na životní prostředí): <ul style="list-style-type: none"> • nové alternativní zdroje energie v dopravě včetně zabezpečení systémů distribuce a skladování nových alternativních paliv; • snižování energetické náročnosti dopravy, zejména rozvoj elektromobility; • omezení negativních vlivů dopravní infrastruktury v podobě nežádoucích emisí hluku, prachu apod.; • snižování ekonomické náročnosti dopravy, zejména hledání nových technických a technologických řešení dopravních staveb, která výrazně sníží náklady na výstavbu a následný provoz; • vliv dopravy na regionální rozvoj, dopady dopravy na ostatní hospodářská odvětví, podnikatelskou aktivitu, mobilitu pracovních sil; • výzkum a vývoj informačních modelů dopravních staveb. 2. Bezpečná a odolná doprava a dopravní infrastruktura (vývoj nových metod a standardů pro dopravní infrastrukturu a dopravní prostředky, které povedou k trvalému snižování nehodovosti a souvisejících ztrát na životech a škod na zdraví a majetku): <ul style="list-style-type: none"> • zajištění odolnosti a spolehlivosti dopravních prostředků, infrastruktury, informačních a komunikačních systémů a jejich bezpečnosti; • progresivní systémy řízení provozní bezpečnosti, které využívají pokročilé formy analýzy a řízení rizik, tj. moderní simulační a vizualizační nástroje, včetně systémů virtuální reality. 3. Přístupná a interoperabilní doprava (vliv kvality dopravních systémů, sítí a dopravních služeb na národní a regionální rozvoj, konkurenceschopnost ČR a regionů, mobilitu

Stupeň účelnosti	Vymezení stupně účelnosti
	<p>a životní podmínky obyvatel, zejména pak na přístupnost dopravy pro osoby se specifickými potřebami):</p> <ul style="list-style-type: none"> • přístupnost dopravy ve vztahu k prudkému rozvoji sídel na okraji velkých aglomerací provázaná s ekonomickými aspekty dopravy, přínosy, náklady, urbanismem a územním plánováním; • interoperabilita systémů, zajištění jejich kompatibility a kontinuity; • koncept tzv. chytrého města. <p>4. Automatizace, digitalizace, navigační a družicové systémy (rozvoj inteligentní a propojené dopravy s cílem interoperability dopravních prostředků):</p> <ul style="list-style-type: none"> • testování automatizovaných a autonomních vozidel; • výzkum a vývoj podpůrné fyzické a digitální infrastruktury zahrnující navigaci a uzpůsobené mapové podklady; • výzkum a využití družicové navigace; • interoperabilita systémů, zajištění jejich kompatibility a kontinuity.
<p style="text-align: center;">2. Účelné vynaložení peněžních prostředků s mírnými nedostatky</p>	<p>Projekt trpí nedostatky, které nejsou významné a nemají podstatný vliv na plnění jeho cílů, očekávaných výsledků a přínosů.</p> <p>a) Projekt je v souladu s cíli programu DOPRAVA 2020+ a s cíli zadávacích dokumentací příslušných veřejných soutěží. Jeho realizace prokazatelně přináší zlepšení stávajícího stavu. Potřebnost projektu je zjevná.</p> <p>b) Realizací projektu bylo dosaženo stanovených cílů a očekávaných výsledků a přínosů s mírnými nedostatky⁶⁰. Dosažení některých cílů a očekávaných výsledků a přínosů není zcela prokázáno. Očekávané výsledky byly téměř všechny splněny a jsou z větší části využívány. Nesplnění některých předpokládaných výsledků nemá podstatný vliv na úspěšnost projektu ani na jeho využití a přínos (jedná se o další výsledky v rámci projektu – např. recenzovaný odborný článek, uspořádání konference, kapitola v odborné knize apod.).</p> <p>c) Projekt byl realizován v souladu s podmínkami pro poskytnutí podpory. Požadavky na uznané náklady byly dodrženy s drobnými nedostatky, které neměly vliv na dosažení cílů projektu.</p> <p>d) Výsledky a přínosy projektu splňují požadavky specifických cílů s drobnými odchylkami, které nemají významně negativní vliv na další uplatnění v nových přístupech, technologických postupech a službách vedoucích k posílení společenských a ekonomických přínosů dopravy.</p>
<p style="text-align: center;">3. Vynaložení peněžních prostředků s omezenou účelností</p>	<p>Projekt trpí nedostatky, které způsobují nebo mohou způsobit nižší úroveň plnění jeho cílů a očekávaných výsledků a přínosů, popř. neplnění některých z nich.</p> <p>a) Projekt je v souladu s cíli Programu DOPRAVA 2020+ a s cíli zadávacích dokumentací příslušných veřejných soutěží, ale jeho realizace přinesla jen dílčí očekávané výsledky, tj. nebylo dosaženo očekávaných výsledků projektu⁶¹.</p> <p>b) Realizací projektu bylo pouze částečně dosaženo jeho cílů a očekávaných výsledků a přínosů.</p> <p>c) Při realizaci projektu nebyly dodrženy některé podmínky pro poskytnutí podpory, některé uznané náklady nebyly zcela prokázány. Nedostatky ale nebrání alespoň částečnému dosažení cílů a očekávaných výsledků a přínosů projektu.</p> <p>d) Výsledky a přínosy projektu splňují požadavky specifických cílů s odchylkami, které mohou negativně ovlivnit další uplatnění v nových přístupech, technologických postupech a službách vedoucích k posílení společenských a ekonomických přínosů dopravy.</p>

⁶⁰ Za mírné jsou považovány nedostatky, které nezpůsobí významné odchylky od stanovených cílů a očekávaných výsledků/přínosů podpory. Za významné odchylky jsou považovány výsledky podpory, které nedosáhly stanovených nebo očekávaných hodnot a rozdíly nejsou zanedbatelné.

⁶¹ Podporovány jsou pouze projekty, které odůvodněně předpokládají dosažení alespoň jednoho z výsledků výzkumu a vývoje uvedených v programovém dokumentu programu DOPRAVA 2020+ (v kapitole 14. *Očekávané výsledky Programu a jejich využití*).

Stupeň účelnosti	Vymezení stupně účelnosti
4. Neúčelné vynaložení peněžních prostředků	<p>Projekt trpí závažnými nedostatky, které ohrožují plnění jeho cílů a dosažení jeho očekávaných výsledků a přínosů, popř. byl neúčelný od samého počátku⁶².</p> <p>a) Projekt nepřináší posílení spolupráce výzkumného, akademického a soukromého sektoru a nevytváří vhodné podmínky pro komercializaci výsledků výzkumu a jejich využití pro potřeby společnosti.</p> <p>b) Nebyly splněny žádné očekávané výsledky projektu anebo výsledky projektu nemají potenciál pro další uplatnění v nových přístupech, technologických postupech a službách vedoucích k posílení společenských a ekonomických přínosů dopravy.</p> <p>c) Při realizaci projektu byly závažně porušeny podmínky poskytnutí podpory.</p>

2. Vyhodnocení hospodárnosti

Stupeň hospodárnosti	Definice stupně hospodárnosti
1. Hospodárné vynaložení peněžních prostředků	<p>Projekt byl realizován v rozsahu dle schváleného návrhu projektu. Veškeré náklady musí prokazatelně souviset s předmětem projektu, musí prokazatelně přispět k naplnění cíle projektu a jeho výsledků, musí být přiřazeny ke konkrétním činnostem v rámci projektu a ke konkrétním kategoriím výzkumu a vývoje⁶³. Z podpory byly hrazeny pouze uznané náklady.</p> <p>a) Náklady musí být prokazatelně zaplacený a doloženy průkaznými účetními doklady.</p> <p>b) Osobní náklady jsou pouze v rozsahu nezbytném k naplnění účelu projektu a jsou přiměřené.</p> <p>c) Náklady na investice a subdodávky (nástroje, přístroje, vybavení, služby) odpovídají cenám obvyklým v místě a čase za použití dostupných ceníků či cen uvedených na internetu.</p> <p>d) Náklady na ostatní přímé náklady jsou potřebné k řešení projektu.</p> <p>e) Nepřímé náklady (administrativní náklady, nájemné, náklady na pomocný personál a infrastrukturu, energie a služby) vznikly v přímé souvislosti s řešením projektu.</p>
2. Hospodárné vynaložení peněžních prostředků s mírnými nedostatky	<p>Některá z kritérií uvedených v 1. stupni škály hospodárnosti nejsou zcela naplněna. Některé skutečnosti nejsou náležitě prokázány. Nedostatky ale nejsou významné a nezpůsobují podstatné snížení hospodárnosti použití podpory.</p>
3. Vynaložení peněžních prostředků s omezenou hospodárností	<p>Projekt trpí nedostatky, popř. větším počtem nedostatků, které kumulativně významně snižují hospodárnost použití podpory. Pro zařazení projektu do 3. stupně škály hospodárnosti je rozhodující závažnost a četnost zjištěných nedostatků.</p>
4. Nehospodárné vynaložení peněžních prostředků	<p>Projekt trpí závažnými nedostatky, popř. velkým počtem nedostatků, které kumulativně velmi významně snižují hospodárnost použití podpory. Pro zařazení projektu do 4. stupně škály hospodárnosti je rozhodující závažnost a četnost zjištěných nedostatků⁶⁴. Projekt je nevhodný, pokud byl vyhodnocen jako neúčelný (byl zařazen do 4. stupně škály účelnosti).</p>

⁶² Projekt se míjí s cíli příslušné výzvy a programu DOPRAVA 2020+, popř. s cíli stanovenými koncepčními dokumenty.

⁶³ Aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj.

⁶⁴ O zařazení projektu do 3. nebo 4. stupně škály hospodárnosti rozhoduje závažnost a počet nedostatků ve smyslu jejich celkového vlivu na hospodárnost použití podpory.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

24/31

Správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2024 pod číslem 24/31. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Ing. Jiří Kalivoda.

Cílem kontroly NKÚ bylo prověřit, zda jsou správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek prováděny v souladu s právními předpisy a zda jsou vybrané justiční pohledávky vymáhány efektivně.

Kontrolováno bylo období let 2021 až 2024 a v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla u kontrolovaných osob prováděna v období od listopadu 2024 do července 2025.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo spravedlnosti (dále také „MSp“);

Ministerstvo financí (dále také „MF“);

Generální ředitelství cel, Praha (dále také „GŘC“);

Krajský soud v Ostravě (dále také „KS Ostrava“);

Okresní soud Plzeň-město (dále také „OS PM“);

Celní úřad pro Jihomoravský kraj, Brno (dále také „CÚ pro JMK“);

Celní úřad pro Moravskoslezský kraj, Ostrava (dále také „CÚ pro MSK“);

Celní úřad pro Plzeňský kraj, Plzeň (dále také „CÚ pro PLK“).

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 20. října 2025,

schválilo usnesením č. 8/XVI/2025

kontrolní závěr v tomto znění:

Správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek

ZÁKLADNÍ INFORMACE

1,38 mld. KčPříjem ze soudních poplatků
v roce 2024**0,84 mld. Kč**Peněžité tresty uložené soudy
v roce 2024**1,59 mld. Kč**Justiční pohledávky
zaevidované celními úřady
v roce 2024*

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

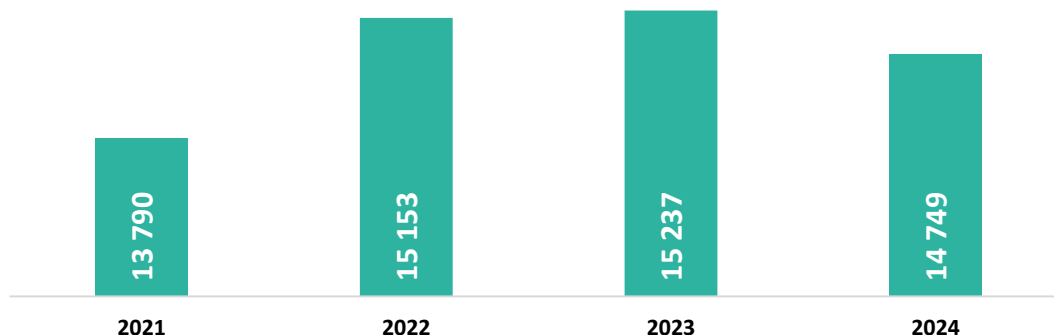
Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek soudy byla nízká

Průměrná úspěšnost vymáhání justičních pohledávek soudy v letech 2021 až 2023 činila 8,3 %.

Četnost ukládání peněžitých trestů se nenavýšila

Jeden z předpokládaných dopadů převedení vymáhání peněžitých trestů na celní úřady se nenaplnil. Počet uložených peněžitých trestů mezi lety 2023 a 2024 klesl o 3,2 %.

Počet uložených peněžitých trestů

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých Ministerstvem spravedlnosti.

Výdaje na vymáhání justičních pohledávek převedením této kompetence na Celní správu ČR poklesly

Celní správa ČR v roce 2024 vynaložila na zaměstnance zabývající se agendou vymáhání justičních pohledávek 94 mil. Kč, tj. o 45 mil. Kč méně, než činila roční průměrná výše těchto výdajů u soudů v letech 2021 až 2023. Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek zaznamenala postupný nárůst.

* Bez justičních pohledávek uložených Vězeňskou službou ČR a státním zastupitelstvím.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Soudní poplatky jsou příjmem státního rozpočtu a jsou upraveny zákonem o soudních poplatcích¹. Příjmy ze soudních poplatků dosáhly v roce 2024 výše 1,38 mld. Kč, což činilo 99,7 % z celkových daňových příjmů² kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti*. Justiční pohledávky jsou peněžitá plnění, jejichž ukladatelem jsou orgány resortu spravedlnosti, a patří mezi ně zejména pořádkové pokuty, peněžité tresty, soudní poplatky, náhrady nákladů souvisejících s trestním řízením a poplatky ve vězeňství³. NKÚ se v kontrole zaměřil na daňové justiční pohledávky, tj. pohledávky vymáhané postupem upraveným daňovým řádem⁴, k jejichž vymáhání byly do konce roku 2023 příslušné jednotlivé soudy. S účinností od 1. ledna 2024 došlo zákonem o konsolidaci veřejných rozpočtů⁵ k převodu kompetence k vymáhání justičních pohledávek na Celní správu ČR (dále také „CS ČR“). CS ČR přebírala od soudů k vymáhání justiční pohledávky vzniklé do 31. 12. 2023 (dále také „staré pohledávky“)⁶ i pohledávky vzniklé od 1. 1. 2024 (dále také „nové pohledávky“). Výše vymáhaných daňových justičních pohledávek v roce 2023 činila 7,65 mld. Kč.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda jsou správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek prováděny v souladu s právními předpisy a zda jsou vybrané justiční pohledávky vymáhány efektivně. NKÚ dále mj. posuzoval naplnění předpokládaných dopadů převedení vymáhání peněžitých trestů na celní úřady (dále také „CÚ“).

NKÚ kontrolou zjistil, že kontrolované soudy v některých případech nepostupovaly při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek v souladu s právními předpisy. Úspěšnost vymáhání těchto pohledávek soudy v letech 2021 až 2023 činila cca 8 %. Celní úřady vymáhaly justiční pohledávky s devítiprocentní úspěšností. Nákladovost vymáhání těchto pohledávek se však snížila. Převedením kompetence k vymáhání justičních pohledávek na CS ČR došlo k zefektivnění vymáhání těchto pohledávek.

Záměr uvedený v důvodové zprávě⁷ v podobě častějšího ukládání peněžitých trestů se po převedení kompetence k jejich vymáhání na CS ČR nenaplnil.

¹ Zákon České národní rady č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

² Bez příjmů z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

³ Mezi poplatky ve vězeňství patří náhrady nákladů výkonu a nákladů spojených s výkonem vazby nebo trestu odnětí svobody a náhrady škody vzniklé při výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.

⁴ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

⁵ Zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů.

⁶ Bez pohledávek přihlášených do veřejné dražby, insolvenčního řízení, pohledávek již vymáhaných soudním exekutorem.

⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 349/2023 Sb.

Celkové vyhodnocení se opírá o následující kontrolou zjištěné skutečnosti:

1. Kontrolované soudy v některých případech nepostupovaly při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek v souladu s právními předpisy

KS Ostrava i OS PM u pohledávek v celkové výši 1,4 mil. Kč⁸ průběžně nesledovaly, zda dlužníci včas a řádně plnili své dluhy. Nenaplnily tím jeden z cílů správy daní, kterým je zabezpečení jejich úhrady⁹. V některých případech nepostupovaly v souladu s daňovým řádem¹⁰, např. nezastavovaly daňové exekuce, neodepisovaly pohledávky pro nedobytnost, nevydávaly rozhodnutí o pozbytí účinnosti rozhodnutí o povolení splátek, případně ho vydávaly s velkým časovým odstupem, nebo povolovaly splácení pohledávek na dobu delší, než je lhůta pro placení daně. Dále v některých případech nepostupovaly v souladu se zákonem o účetnictví¹¹.

2. Četnost ukládání peněžitých trestů se nenavýšila

NKÚ zjistil, že počet uložených peněžitých trestů mezi roky 2023 a 2024 poklesl o 488, a nebyl tak naplněn jeden z předpokládaných dopadů převedení vymáhání na CÚ. Podíl počtu uložených peněžitých trestů ve vztahu k počtu odsouzených osob byl v ČR v porovnání s jinými členskými státy EU nízký. Například v roce 2021 tento podíl činil necelých 25 %, zatímco v Německu 80 % a ve Finsku a Maďarsku 50 %.¹²

NKÚ zjistil u CÚ pro JMK, že některé soudy nevyužily zajištěné peněžní prostředky k úhradě peněžitých trestů, což vedlo ke vzniku nadbytečných exekučních nákladů daňových subjektů min. ve výši 144 tis. Kč. Tyto postupy byly v rozporu se základními zásadami dle daňového řádu. Úspěšnost vymáhání peněžitých trestů v roce 2024 kladně ovlivnila vyšší aktivita CÚ při provádění vymáhacích úkonů.

3. Celní úřady vymáhaly justiční pohledávky efektivněji než soudy

Vymáhání justičních pohledávek CÚ bylo efektivnější než vymáhání těchto pohledávek soudy. Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek soudy meziročně klesala. V letech 2021 až 2023 dosáhla průměrné hodnoty 8,3 % a byla negativně ovlivněna zejména nízkou mírou automatizace postupů u soudů. Na úspěšnost vymáhání justičních pohledávek celními úřady ve výši 8,8 % mělo zásadní vliv zejména předávání velkého objemu starých pohledávek k vymáhání, které představovaly více než tři čtvrtiny všech justičních pohledávek zaevidovaných u celních úřadů v roce 2024. Průměrné stáří pohledávek v době předání na CÚ činilo téměř tři roky. NKÚ zjistil, že úspěšnost vymáhání justičních pohledávek CÚ v čase rostla; k 30. 4. 2025 se zvýšila oproti stavu k 28. 2. 2025 o cca jeden procentní bod.

V souvislosti s převedením kompetence k vymáhání pohledávek na CS ČR došlo k úsporám výdajů vynaložených na jejich vymáhání. CS ČR vynaložila na platy zaměstnanců v souvislosti

⁸ Devět pohledávek vedených KS Ostrava a čtyři pohledávky vedené OS PM z kontrolního vzorku 63 pohledávek o celkovém objemu 4,9 mil. Kč.

⁹ Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb.

¹⁰ Ustanovení § 156 odst. 5, § 157 odst. 5 (ve znění účinném do 31. 12. 2020), § 157 odst. 1 (ve znění účinném od 1. 1. 2021), § 158 odst. 1, § 181 odst. 2 písm. i) zákona č. 280/2009 Sb.

¹¹ Ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹² Důvodová zpráva k zákonu č. 349/2023 Sb.

s vymáháním justičních pohledávek v roce 2024 o 45 mil. Kč méně, než činila roční průměrná výše těchto výdajů u soudů v letech 2021 až 2023.

Efektivnost vymáhání justičních pohledávek snižovala existence soudního poplatku za zrušení a likvidaci právnických osob z moci úřední, který je v podstatě nevymahatelný, jelikož právnická osoba již zanikla.¹³ Na základě uvedeného zjištění NKÚ doporučuje novelizaci předmětného ustanovení zákona o soudních poplatcích.

4. Ministerstvo spravedlnosti neprovádělo kontrolu soudů při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek

MSp nekontrolovalo podle zákona o soudech a soudcích¹⁴, zda soudy při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek postupovaly podle zákona o soudních poplatcích a daňového řádu. V důsledku toho neodhalilo nedostatky v postupech soudů, které byly zjištěny kontrolou NKÚ.

II. Informace o kontrované oblasti

Soudní poplatky jsou peněžitá plnění, která se vybírají za řízení před soudy České republiky či za jednotlivé úkony, které soudy provádějí, a za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem na žádost osoby oprávněné k jejímu podání.¹⁵ Ke správě placení soudních poplatků je příslušný soud, resp. správa soudu.¹⁶ Správou soudních poplatků se pro účely kontroly NKÚ rozumí činnosti prováděné v rámci evidence, účtování a úhrady těchto poplatků.

Tabulka č. 1: Plnění vybraných příjmů soudů v letech 2021 až 2024 (v tis. Kč)

Položka (kód)	Položka (název)	2021	2022	2023	2024
1362	Příjem ze soudních poplatků	1 100 574	1 146 300	1 252 064	1 375 272
2212	Příjem sankčních plateb přijatých od jiných osob	298 869	347 140	425 125	345 560
2324	Přijaté neinvestiční příspěvky a náhrady	401 718	414 642	376 885	339 537

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat ze závěrečných účtů kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* ČR za roky 2021 až 2024.

Pozn.: Obsahem rozpočtové položky 2212 jsou např. pokuty účastníkům řízení, kteří se nedostavili k soudnímu řízení, nebo za nesplnění povinností uložených soudem, sankce za nesplnění soudního rozhodnutí atd. Na rozpočtové položce 2324 jsou vykazovány úhrady za náklady trestního řízení, náklady obhajoby, náklady civilního řízení, náklady výkonu trestu domácího vězení, exekuční náklady atd.

Justiční pohledávka je právo věřitele (soudu) požadovat na dlužníkovi plnění vniklé z určitého závazku (např. soudního rozhodnutí). Postup při nakládání a vymáhání daňových pohledávek upravuje daňový řád. Mezi daňové justiční pohledávky patří soudní poplatky, peněžité tresty, pokuty, náklady související s trestním a civilním řízením či poplatky ve vězeňství.

¹³ Ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) zákona č. 549/1991 Sb.

¹⁴ Ustanovení § 123 odst. 1 písm. e) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

¹⁵ Ustanovení § 1 zákona č. 549/1991 Sb.

¹⁶ Dle ustanovení § 8 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 3 zákona č. 549/1991 Sb.

Tabulka č. 2: Vymáhané daňové justiční pohledávky soudy v letech 2021 až 2023 (v tis. Kč)

	2021	2022	2023
Vymáhané daňové justiční pohledávky	7 149 795	7 440 972	7 647 689

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých MSp.

Do 31. prosince 2023 vymáhaly justiční pohledávky místně a věcně příslušné soudy. Soudy mohly pro vymáhání využít služeb soudního exekutora.

Na základě přijetí zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů získala CS ČR od 1. 1. 2024 novou kompetenci v podobě vymáhání daňových justičních pohledávek v režimu dělené správy¹⁷, kdy správu placení, tj. výběr a vymáhání uložené platební povinnosti, zajišťuje jiný správní orgán než orgán, který platební povinnost uložil.

Dle důvodové zprávy k návrhu zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů mělo být touto změnou dosaženo:

- jednotného postupu při vymáhání justičních pohledávek, jejichž správa placení se řídí daňovým řádem;
- snížení nákladů spojených s vymáháním justičních pohledávek v rámci resortu justice;
- snížení procenta i objemu neuhrazených justičních pohledávek;
- snížení nákladů pro dlužníka v případech, kdy bylo vymáhání pohledávek přeneseno na soudního exekutora;
- častějšího ukládání peněžitých trestů.

CÚ byly příslušné k vymáhání nových justičních pohledávek. K vymáhání starých justičních pohledávek byly příslušné, pouze pokud nebyly předány k vymáhání soudnímu exekutorovi, uplatněny v insolvenčním řízení nebo přihlášeny do veřejné dražby, a to ode dne převzetí podkladů k jejich vymáhání. Podklady k vymáhání justičních pohledávek, pro které nebyla do dne 31. 12. 2023 nařízena daňová exekuce, měly soudy předat CÚ nejpozději do 30. 6. 2024 a do 31. 12. 2024 měly soudy předat podklady i k pohledávkám již vymáhaným.

Tabulka č. 3: Přehled předaných předpisů justičních pohledávek v roce 2024

	Částka předpisů (v tis. Kč)	Počet předpisů
Staré pohledávky	1 198 888	169 074
Nové pohledávky	395 167	51 545
Celkem	1 594 055	220 619

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých GŘC.

Pozn.: V tabulce nejsou zahrnuty údaje o justičních pohledávkách uložených Vězeňskou službou ČR a státním zastupitelstvím.

Soudy zasílaly podklady k vymáhání justičních pohledávek automatizovaně v elektronické podobě ve stanoveném formátu a struktuře prostřednictvím datové schránky místně příslušnému CÚ. Místně příslušným byl CÚ, v jehož územní působnosti se nacházelo sídlo orgánu, který platební povinnost uložil, kromě peněžitých trestů, jejichž vymáhání vykonával výlučně CÚ pro JMK. Datová zpráva obsahovala kromě pravomocného exekučního titulu ve formátu PDF nebo PDF/A i strojově čitelný soubor, který obsahoval souhrnné informace o pohledávce.

¹⁷ Ustanovení § 161 zákona č. 280/2009 Sb.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda jsou správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek prováděny v souladu s právními předpisy a zda jsou vybrané justiční pohledávky vymáhány efektivně.

Za účelem naplnění cíle a předmětu kontroly NKÚ ověřoval:

- řízení soudů v oblasti správy soudních poplatků, vymáhání justičních pohledávek a předávání justičních pohledávek k vymáhání na CÚ;
- postupy při vymáhání justičních pohledávek;
- kontrolní činnost prováděnou u soudů;
- efektivnost vymáhání justičních pohledávek.

Efektivnost vymáhání justičních pohledávek byla posouzena na základě:

- porovnání úspěšnosti vymáhání justičních pohledávek soudy (vč. soudů využívajících k vymáhání služeb soudního exekutora) a CÚ;
- porovnání peněžních prostředků vynaložených na platy zaměstnanců provádějících činnosti v souvislosti s vymáháním justičních pohledávek u soudů a CÚ.

V rámci posouzení efektivnosti byl zjišťován vliv elektronizace na administrativní a personální náročnost u předávání a vymáhání justičních pohledávek.

Postup soudů a celních úřadů při správě a vymáhání justičních pohledávek ověřoval NKÚ na kontrolních vzorcích zahrnujících celkem 163 případů justičních pohledávek, které kontrolované soudy předaly k vymáhání na kontrolované CÚ¹⁸, a 33 případů justičních pohledávek předaných KS Ostrava k vymáhání soudnímu exekutorovi.

S ohledem na skutečnost, že zaměstnanci CÚ prováděli agendy v rámci vymáhání justičních pohledávek souhrnně v rámci dělené správy, použil NKÚ pro stanovení počtu zaměstnanců zabývajících se činnostmi souvisejícími s vymáháním justičních pohledávek kvalifikovaný odhad¹⁹. Kvalifikovaný odhad byl zpracován na základě přepočtového koeficientu, který představoval procentní podíl předpisů justičních pohledávek v roce 2024 na celkovém počtu předpisů dělené správy na daném CÚ. NKÚ v rámci kontroly prověřoval pouze daňové justiční pohledávky.

Kontrolovaný objem činil cca 657 mil. Kč. Byl stanoven součtem výše peněžních prostředků vynaložených na platy zaměstnanců soudů a CÚ provádějících činnosti v oblasti vymáhání justičních pohledávek v kontrolovaném období, nákladů na úpravu informačních systémů v důsledku rozšíření kompetence CS ČR o vymáhání justičních pohledávek a výše předpisů justičních pohledávek prověřovaných v rámci kontrolních vzorků.

Kontrolováno bylo období od roku 2021 do roku 2024, v případě věcných souvislostí období předcházející a následující.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

¹⁸ Kontrolní vzorek obsahoval 43 starých pohledávek, 40 nových pohledávek, 40 nedobytných pohledávek, které byly soudy odepsány, a 40 peněžitých trestů.

¹⁹ Postup NKÚ k provedení kvalifikovaného odhadu vycházel z metodiky GŘC.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Kontrolované soudy v některých případech nepostupovaly při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek v souladu s právními předpisy

MSp v postavení ústředního orgánu státní správy soudů podle zákona o soudech a soudcích²⁰ v kontrolovaném období v rámci své řídicí činnosti vydalo metodické materiály účinné pro období let 2021 až 2024. Metodiky upravovaly postupy při nakládání s veškerými pohledávkami v rámci resortu, tzn. včetně správy soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek.

Zákonem o konsolidaci veřejných rozpočtů došlo s účinností od 1. 1. 2024 mj. k novele zákona o soudních poplatcích a k zavedení kompetenční dělené správy v případě justičních pohledávek, jejichž správa podléhá daňovému řádu, tj. daňových justičních pohledávek. Soudy tak zůstaly příslušné k jejich vybrání (přijetí dobrovolné platby) a v případě nesplnění platební povinnosti docházelo k jejich vymáhání CÚ.

MF v rámci své pravomoci dohlíželo na nastavování metodických postupů v oblasti vymáhání daňových justičních pohledávek, když připomínkovalo metodiku, kterou vytvořilo GŘC pro CÚ. NKÚ ověřil, že metodické postupy pro přebírání a vymáhání justičních pohledávek nastavilo GŘC v souladu s právními předpisy.

V období od 7. 3. 2024 do 10. 4. 2024 soudy na CÚ nepředávaly justiční pohledávky z důvodu nevyjasněného způsobu účtování o předaných justičních pohledávkách. MSp vzniklou situaci řešilo s MF a GŘC, kdy správnost dosavadního postupu MF svým stanoviskem potvrdilo, a MSp dne 10. 4. 2024 dalo pokyn ke znovuzahájení předávání pohledávek na CÚ.

Postup při správě soudních poplatků se řídil zákonem o soudních poplatcích, daňovým řádem a podle resortních metodických materiálů²¹.

Postup při vymáhání justičních pohledávek se řídil podle daňového řádu a podle resortních metodických materiálů. Soudy mohly vymáhat justiční pohledávky také prostřednictvím soudního exekutora v režimu exekučního řádu²². OS PM vymáhal justiční pohledávky vlastními zaměstnanci, KS Ostrava využíval k vymáhání justičních pohledávek také služeb soudního exekutora.

KS Ostrava uzavřel se soudním exekutorem rámcovou smlouvu o provádění exekucí dle konkrétních exekučních titulů, kterými byly mj. daňové justiční pohledávky. Podle smlouvy měl KS Ostrava obdržet od soudního exekutora 100 % exekutorem vymoženého plnění k jednotlivým pohledávkám předaným k vymáhání; soudní exekutor měl až následně vymáhat náklady exekuce.

NKÚ zjistil, že KS Ostrava neprováděl u soudního exekutora kontrolu nebo inventarizaci exekučních spisů předaných pohledávek a neměl zřízen dálkový přístup do těchto spisů, přestože toto oprávnění a možnosti kontroly ve smlouvě se soudním exekutorem sjednal.

²⁰ Ustanovení § 119 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb.

²¹ Metodické materiály vydané MSp a soudy.

²² Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

NKÚ dále zjistil, že systém vyúčtování vymoženého plnění k pohledávkám předaným k vymáhání soudnímu exekutorovi KS Ostrava se soudním exekutorem nenastavil a nerealizoval transparentně. KS Ostrava v kontrolovaném období přijímal od soudního exekutora platby vymoženého plnění k pohledávkám předaným k vymáhání. Tyto platby KS Ostrava rozúčtoval k jednotlivým pohledávkám. KS Ostrava však od soudního exekutora neobdržel žádné podrobné přehledy nebo vyúčtování týkající se stavu vymáhání jednotlivých předaných justičních pohledávek. Neměl tak k dispozici žádné podrobnější a konkrétní dokumenty s údaji o soudním exekutorem vymoženém plnění k jednotlivým pohledávkám a způsobu jeho rozúčtování mezi KS Ostrava a soudním exekutorem. S ohledem na uvedené skutečnosti nemohl KS Ostrava ověřit, zda plnění vymožené soudním exekutorem bylo rozděleno mezi KS Ostrava a soudního exekutora v souladu se smlouvou, tj. zda KS Ostrava obdržel od soudního exekutora vymožené plnění v celé výši v souladu s touto smlouvou.

NKÚ na kontrolním vzorku 156²³ justičních pohledávek zjistil, že kontrolované soudy:

- ve 13 případech pohledávek v celkové výši 1 382 tis. Kč průběžně nesledovaly, zda dlužníci včas a řádně plnili své dluhy;
- v osmi případech pohledávek v celkové výši 25 tis. Kč neúčtovaly o zaevidování nebo odpisech justičních pohledávek v souladu se zákonem o účetnictví²⁴, neboť neúčtovaly o těchto skutečnostech do účetního období, s nímž časově a věcně souvisely;
- v sedmi případech pohledávek v celkové výši 184 tis. Kč nepostupovaly v souladu s daňovým řádem²⁵ tím, že nevydaly rozhodnutí o zastavení exekuce, přičemž dlužníci již byli několik let po smrti (od cca 1,5 roku až 8 let);
- v pěti případech pohledávek v celkové výši 153 tis. Kč nepostupovaly v souladu s daňovým řádem²⁶ tím, že nevydaly rozhodnutí o pozbytí účinnosti rozhodnutí o povolení splátek nebo ho vydaly v průměru po třech letech;
- ve dvou případech pohledávek v celkové výši 82 tis. Kč nepostupovaly v souladu s daňovým řádem²⁷ tím, že povolily splácení pohledávek na dobu delší, než je lhůta pro placení daně.

NKÚ zjistil, že v důsledku zjištěných nedostatků v postupech soudů nebyl naplněn jeden z cílů správy daní, kterým je zabezpečení jejich úhrady²⁸.

NKÚ ověřil, že kontrolované CÚ postupovaly při vymáhání justičních pohledávek v souladu s právními předpisy.

NKÚ porovnal na vzorku 41 případů starých justičních pohledávek postup kontrolovaných soudů a CÚ při jejich vymáhání (viz tabulky č. 4 a 5).

²³ Jednalo se o 43 starých pohledávek, 40 nových pohledávek, 40 nedobytných pohledávek, které byly soudy odepsány a 33 pohledávek předaných k vymáhání soudnímu exekutorovi.

²⁴ Ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.

²⁵ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. i) zákona č. 280/2009 Sb.

²⁶ Ustanovení § 157 odst. 5 (ve znění účinném do 31. 12. 2020) a ustanovení § 157 odst. 1 (ve znění účinném od 1. 1. 2021) zákona č. 280/2009 Sb.

²⁷ Ustanovení § 156 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb.

²⁸ Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb.

Tabulka č. 4: Porovnání postupu KS Ostrava a CÚ pro MSK u 21 justičních pohledávek

	KS Ostrava	CÚ pro MSK
Doba vykonatelnosti* – maximální	2 307	353
Doba vykonatelnosti* – průměrná	1 468	259
Doba vykonatelnosti* – minimální	142	66
Průměrná doba do provedení 1. úkonu ve vymáhání**	576	74
Průměrný počet součinnostních dotazů u jedné pohledávky***	0	25
- z toho automatické	0	25

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Vysvětlivky:

- * Doba vykonatelnosti představovala u soudu počet dnů mezi splatností pohledávky a jejím předáním na CÚ, u CÚ počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a její úhradou (čtyři případy), případně dnem 25. 4. 2025, ke kterému NKÚ zjišťoval stav pohledávky (17 případů).
- ** U soudu se jedná o počet dnů mezi splatností pohledávky a provedením prvního úkonu ve vymáhání, u CÚ se jedná o počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a provedením prvního úkonu ve vymáhání.
- *** Jedná se o průměrný počet součinnostních dotazů²⁹ provedených v době vykonatelnosti u příslušných kontrolovaných osob.

NKÚ na kontrolním vzorku 21 justičních pohledávek (nepředaných soudnímu exekutorovi k vymáhání) v celkové výši cca 232 tis. Kč zjistil, že je KS Ostrava nevymáhal daňovou exekucí podle daňového řádu. Ve dvou případech provedli dlužníci dobrovolnou částečnou úhradu pohledávek v celkové výši 11 tis. Kč. Po jejich předání k vymáhání na CÚ vymohl CÚ pro MSK v šesti případech v průměru za necelých devět měsíců celkem 79 tis. Kč, z toho ve čtyřech případech byla pohledávka zcela uhrazena.

Tabulka č. 5: Porovnání postupu OS PM a CÚ pro PLK u 20 justičních pohledávek

	OS PM	CÚ pro PLK
Doba vykonatelnosti* – maximální	5 321	406
Doba vykonatelnosti* – průměrná	3 074	225
Doba vykonatelnosti* – minimální	304	18
Průměrná doba do provedení 1. úkonu ve vymáhání**	65	23
Průměrný počet součinnostních dotazů u jedné pohledávky***	19	43
- z toho automatické	0	43

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Vysvětlivky:

- * Doba vykonatelnosti představovala u soudu počet dnů mezi splatností pohledávky a jejím předáním na CÚ, u CÚ počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a její úhradou (čtyři případy), případně dnem 25. 4. 2025, ke kterému NKÚ zjišťoval stav pohledávky (16 případů).
- ** U soudu se jedná o počet dnů mezi splatností pohledávky a provedením prvního úkonu ve vymáhání, u CÚ se jedná o počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a provedením prvního úkonu ve vymáhání.
- *** Jedná se o průměrný počet součinnostních dotazů provedených v době vykonatelnosti u příslušných kontrolovaných osob.

NKÚ na kontrolním vzorku 20 justičních pohledávek v celkové výši cca 215 tis. Kč zjistil, že OS PM vymohl v devíti případech pohledávku částečně, a to v celkové výši cca 77 tis. Kč v průměru za více než osm let. Po jejich předání k vymáhání na CÚ vymohl CÚ pro PLK za zhruba půl roku v šesti případech celkem cca 12 tis. Kč, z toho ve čtyřech případech byla pohledávka zcela uhrazena.

²⁹ Součinnostní dotaz je formální žádost o spolupráci, kterou veřejný orgán adresuje jiné instituci, organizaci nebo osobě ke zjištění majetku dlužníka, který lze exekučně zabavit (dále také „exekvovatelný majetek“).

2. Četnost ukládání peněžitých trestů se nenavýšila

MF ve spolupráci s MSp v důvodové zprávě k zákonu o konsolidaci veřejných rozpočtů ohledně peněžitých trestů uvedlo, že převedení kompetence k jejich vymáhání na CS ČR přispěje k častějšímu ukládání této sankce. Za výraznou okolnost, která měla vliv na ochotu soudů ukládat peněžité tresty, byla totiž v důvodové zprávě považována povinnost soudu tento trest vymáhat. Institut vymáhání peněžitého trestu byl často hodnocen jako do značné míry náročný z důvodu vysoké administrativní zátěže pro soudy, prodlužující vykonávací řízení a vedoucí k tomu, že k přeměnám na jiné druhy trestu dochází se značným časovým odstupem. Argumentem pro častější ukládání peněžitých trestů byla potřeba snížení aplikace krátkodobých nepodmíněných trestů odnětí svobody a snížení počtu vězňených osob a dále také skutečnost, že podíl počtu uložených peněžitých trestů ve vztahu k počtu odsouzených osob v ČR nedosahoval úrovně obvyklé v jiných státech. Např. v roce 2021 tento podíl v ČR dosahoval 24,4 %, zatímco v Německu činil 80 % a ve Finsku a v Maďarsku 50 %.³⁰

NKÚ zjistil, že celkový počet uložených peněžitých trestů mezi roky 2023 a 2024 poklesl o 488, tj. o 3,2 %, a nebyl tak naplněn jeden z předpokládaných dopadů převedení agendy vymáhání na CÚ.

NKÚ zjistil, že na počátku roku 2025 bylo u soudů vedeno k vymáhání přes 9 000 peněžitých trestů. Podle pořádkové lhůty³¹ měly soudy veškeré pohledávky předat k vymáhání na CÚ do 31. prosince 2024. NKÚ dále zjistil u CÚ pro JMK, že 16 okresních soudů, tj. 18,6 % ze všech okresních soudů, nepředalo ke dni 18. března 2025 žádné peněžité tresty k vymáhání tomuto CÚ. MSp nemělo informace o tom, že by soudy peněžité tresty k vymáhání nepředávaly.

2.1 Některé soudy nevyužívaly zajištěné peněžní prostředky k úhradě peněžitých trestů

Při zajištění peněžních prostředků soudem pro účely výkonu a vymáhání peněžitého trestu docházelo k předání pohledávek z peněžitých trestů k vymáhání CÚ pro JMK, aniž by byly zajištěné peněžní prostředky soudem přednostně použity na úhradu těchto peněžitých trestů a poukázány na předmětný účet resortu spravedlnosti nebo odvedeny do státního rozpočtu. V některých případech docházelo k předání vymáhání soudem i za situace, kdy součástí předané dokumentace byla žádost dlužníka směřovaná vůči soudu, aby tyto zajištěné peněžní prostředky byly použity právě na úhradu pravomocně uloženého peněžitého trestu.

NKÚ zjistil u CÚ pro JMK tři případy peněžitých trestů, ve kterých soud zajistil peněžní prostředky daňových subjektů na bankovních účtech (z toho v jednom případě i nemovitosti a uložené peněžité záruky) pro účely výkonu peněžitého trestu, a aniž by je soud přednostně použil na úhradu uložených peněžitých trestů, předal je k vymáhání na CÚ pro JMK. Ve dvou případech soud³² celnímu úřadu neoznámil, že v daných případech byly zajištěny peněžní prostředky pro výkon peněžitého trestu a CÚ tuto skutečnost zjistil až prostudováním zaslaných rozsudků. Předaný spisový materiál byl předán nekompletní a pracovníci CÚ museli vyzvat soudy k jeho doplnění. Tím, že CÚ v rámci vymáhání nařídil daňovou exekuci příkázáním pohledávky z bankovního účtu, na kterém se nacházely zajištěné peněžní prostředky, vznikly ve dvou případech daňovým subjektům exekuční náklady v celkové výši 144 tis. Kč. V případech

³⁰ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 349/2023 Sb.

³¹ Čl. II. odst. 3 zákona č. 349/2023 Sb.

³² Ve smyslu ustanovení § 343a odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb.

převedení zajištěných peněžních prostředků na úhradu peněžitého trestu soudem ještě před jeho předáním k vymáhání CÚ exekuční náklady daňovým subjektům nevznikají.

Dle NKÚ byly výše uvedené postupy při předávání peněžitých trestů v rozporu se základními zásadami daňového řádu, tj. zásadami zdrženlivosti a přiměřenosti³³, rychlosti³⁴ a hospodárnosti³⁵, neboť tento postup zvyšoval administrativní zátěž pracovníků na obou stranách v důsledku předávání dokumentů a komunikace ohledně uvolnění zajištěných peněžních prostředků a zároveň dlužníkům vznikly nadbytečné exekuční náklady.

2.2 Vyšší aktivita celních úřadů kladně ovlivnila vymáhání peněžitých trestů

NKÚ zjistil, že CÚ pro JMK v roce 2024 odepsal 80 případů pohledávek z peněžitých trestů v celkové výši 1 946 tis. Kč, a to z důvodu přeměny peněžitého trestu v trest odnětí svobody. Z toho bylo následně 34 % případů uhrazeno před nabytím právní moci usnesení o výkonu trestu odnětí svobody.

NKÚ porovnal postup OS PM a CÚ pro JMK při vymáhání devíti starých peněžitých trestů a zjistil následující skutečnosti:

- OS PM z devíti případů pohledávek v celkové výši 103 tis. Kč vymohl ve čtyřech případech částečnou úhradu pohledávek v celkové výši 26 tis. Kč;
- CÚ pro JMK bylo předáno všech devět případů pohledávek v celkové výši 77 tis. Kč a CÚ pro JMK z nich vymohl v pěti případech celou úhradu pohledávek v celkové výši 30 tis. Kč. Ve zbývajících čtyřech případech byl po neúspěšném vymáhání CÚ pro JMK peněžitý trest přeměněn na trest odnětí svobody.

Tabulka č. 6: Porovnání postupu OS PM a CÚ pro JMK u devíti peněžitých trestů

	OS PM	CÚ pro JMK
Doba vykonatelnosti* – maximální	986	293
Doba vykonatelnosti* – průměrná	679	143
Doba vykonatelnosti* – minimální	260	22
Průměrná doba do provedení 1. úkonu ve vymáhání**	149	32
Průměrný počet součinnostních dotazů u jedné pohledávky***	3	63
- z toho automatické	0	63

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Vysvětlivky:

- * Doba vykonatelnosti představovala u soudu počet dnů mezi splatností pohledávky a jejím předáním na CÚ, u CÚ počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a její úhradou, případně dnem, ke kterému NKÚ zjišťoval stav pohledávky (25. 4. 2025).
- ** U soudu se jedná o počet dnů mezi splatností pohledávky a provedením prvního úkonu ve vymáhání, u CÚ se jedná o počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a provedením prvního úkonu ve vymáhání.
- *** Jedná se o průměrný počet součinnostních dotazů provedených v době vykonatelnosti u příslušných kontrolovaných osob.

NKÚ zjistil, že úspěšnost a průměrná doba vymáhání byla u CÚ pro JMK ovlivněna jeho vyšší aktivitou při vymáhání, kdy CÚ pro JMK provedl u jedné pohledávky průměrně 20krát více součinnostních dotazů než OS PM.

³³ Dle ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb.

³⁴ Dle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb.

³⁵ Dle ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb.

3. Celní úřady vymáhaly justiční pohledávky efektivněji než soudy

Správce kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* je MSp. NKÚ zjistil, že MSp efektivnost peněžních prostředků vynaložených v souvislosti s vymáháním justičních pohledávek soudy podle rozpočtových pravidel³⁶ v kontrolovaném období nesledovalo a nevyhodnocovalo. Nezjistilo tak nedostatky, ke kterým by MSp nebo soudy mohly případně přijmout nápravná opatření. MSp v postavení ústředního orgánu státní správy v kontrolovaném období analyzovalo oblast vymáhání justičních pohledávek za roky 2021 až 2023 v sumarizačních zprávách o vymáhání pohledávek v resortu MSp. Za rok 2024 již tuto oblast ani předávání justičních pohledávek k vymáhání na CÚ neanalyzovalo, stejně jako oblast správy soudních poplatků za celé kontrolované období.

NKÚ zjistil, že KS Ostrava v letech 2021 až 2023 nepostupoval podle zákona o finanční kontrole³⁷ tím, že nestanovil kritéria hodnocení efektivnosti vymáhání justičních pohledávek. KS Ostrava v rámci vnitřního kontrolního systému neprověřoval efektivnost vymáhání justičních pohledávek.

GŘC hodnotilo úspěšnost a efektivnost vymáhání justičních pohledávek dle potřeb řízení v této oblasti. Daňové justiční pohledávky sledovalo GŘC kvartálně od druhého čtvrtletí 2024 a samostatně sledovalo pohledávky splatné v roce 2024.

Do 31. 12. 2023 vymáhaly justiční pohledávky místně a věcně příslušné soudy. MSp umožnilo soudům zvolit si variantu mezi vymáháním vlastními zaměstnanci nebo prostřednictvím soudního exekutora. NKÚ zjistil, že smlouvu o provádění exekucí soudním exekutorem mělo ke dni 31. 12. 2023 uzavřeno 59 % z celkového počtu 98 soudů. Soudy prováděly evidenci justičních pohledávek v informačním systému IRES³⁸. Současné s tím vedly spisy i v listinné podobě, protože dle instrukce MSp³⁹ nelze vést spis s pohledávkou pouze elektronicky.

Tabulka č. 7: Počet vymáhaných a vymožených justičních pohledávek soudy v letech 2021 až 2023

	2021		2022		2023	
	Vymáhané	Vymožené	Vymáhané	Vymožené	Vymáhané	Vymožené
Soudy – smlouva s exekutorem	640 717	56 454	640 662	57 343	643 149	49 637
Soudy – vlastní zaměstnanci	445 264	35 606	438 085	36 735	425 909	33 924
CELKEM	1 085 981	92 060	1 078 747	94 078	1 069 058	83 561

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých MSp.

Od 1. 1. 2024 vymáhaly justiční pohledávky CÚ. Soudy jim je zasílaly v elektronické podobě prostřednictvím datové schránky. Pro evidenci pohledávek sloužila aplikace VSD⁴⁰, do které se v případě nových pohledávek předvyplnilo maximum údajů automaticky. K vymáhání nedoplatků sloužila aplikace MED⁴¹.

³⁶ Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

³⁷ Ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

³⁸ *Informační, rozpočtový a ekonomický systém.*

³⁹ Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č. j. 505/2001–Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

⁴⁰ Aplikace *Vnitrostátní daně.*

⁴¹ Aplikace *Modul exekucí a dražeb.*

Tabulka č. 8: Stav justičních pohledávek zaevidovaných CÚ v roce 2024

Stav pohledávky	Počet předaných předpisů	Částka předpisů (v tis. Kč)
Uhrazené	19 361	120 346
Částečně uhrazené	4 544	74 867
Neuhrazené	185 159	1 334 050
Nedobytné	5 657	26 708
Prekludované	5 898	38 085
CELKEM	220 619	1 594 056

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých GŘC.

Pozn.: V tabulce nejsou zahrnuty údaje o justičních pohledávkách uložených Vězeňskou službou ČR a státním zastupitelstvím.

GŘC nemuselo v souvislosti s převedením kompetence k vymáhání justičních pohledávek na CS ČR zavádět nové IT systémy, ale upravilo ty stávající. GŘC vynaložilo na realizaci úprav stávajících IT systémů využívaných v rámci dělené správy celkovou částku ve výši 2 230 tis. Kč.

CS ČR využitím informačních a komunikačních technologií docílila vysoké míry elektronizace a automatizace postupů při vymáhání justičních pohledávek. Využívání automatizovaných dálkových přístupů prakticky do všech registrů, které tuto možnost nabízejí, značně snižuje administrativní zatížení při zjišťování exekvovatelného majetku a zvyšuje efektivnost vymáhání převzatých justičních pohledávek.

Schéma č. 1: Faktory ovlivňující efektivnost vymáhání justičních pohledávek

POZITIVNÍ FAKTORY	NEGATIVNÍ FAKTORY
Automatické generování vyrozumění o nedoplatku u CÚ.	U soudů informační systém IRES nedisponoval funkcemi, které by zajistily potřebnou automatizaci úkonů spojených s vymáháním ⁴² .
U CÚ aplikace MED byla automaticky propojena se základními registry.	KS Ostrava i OS PM v některých případech nevymáhaly justiční pohledávky.
U CÚ aplikace MED automaticky nastavovala prekluzivní lhůty a upozorňovala na případný zánik nedoplatků.	Více než 75 % z celkového množství pohledávek zaevidovaných CÚ v roce 2024 tvořily staré pohledávky. Průměrná doba stáří pohledávky ⁴³ činila 1 079 dní, tj. téměř tři roky.
U CÚ aplikace MED prováděla automatické součinnostní dotazy podle nastavených priorit a odpovědi na ně se automatizovaně načítaly do této aplikace.	Zvýšená administrativní zátěž při evidenci starých pohledávek z důvodu velkého množství soudy předávaných dokumentů ⁴⁴ , příp. jejich nečitelnosti nebo absence.
	Soudy předávaly CÚ i justiční pohledávky, které již byly odepsány pro nedobytnost a byly evidovány na podrozvahových účtech. CÚ musely zjišťovat, zda jsou splněny podmínky pro nedobytnost ⁴⁵ .
	Největší objem justičních pohledávek byl předán v druhé polovině roku 2024, z toho důvodu neměly CÚ dostatečný časový prostor k provedení veškerých úkonů k vymáhání.

Zdroj: vypracoval NKÚ.

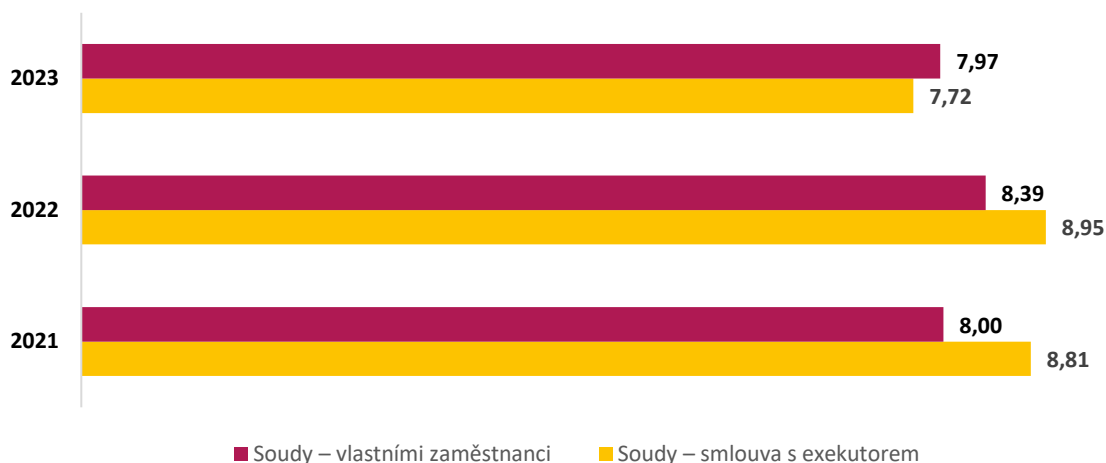
NKÚ na základě analýzy statistických dat provedl výpočet úspěšnosti vymáhání daňových justičních pohledávek v jednotlivých letech kontrolovaného období u jednotlivých soudů a podle způsobu vymáhání (soudy vymáhající vlastními zaměstnanci nebo soudy s uzavřenou smlouvou o provedení exekucí se soudním exekutorem). Zároveň provedl výpočet úspěšnosti vymáhání justičních pohledávek předaných na CÚ v roce 2024 a výsledné hodnoty následně porovnal mezi sebou.

⁴² Nedochozelo k realizaci automatizovaných součinnostních dotazů na příslušné subjekty za účelem zjišťování majetkové situace dlužníků, nebyl propojen s dalšími evidencemi, neumožňoval automatické hlídání stanovených lhůt.

⁴³ Doba mezi datem splatnosti pohledávky a jejím zaevidováním u CÚ.

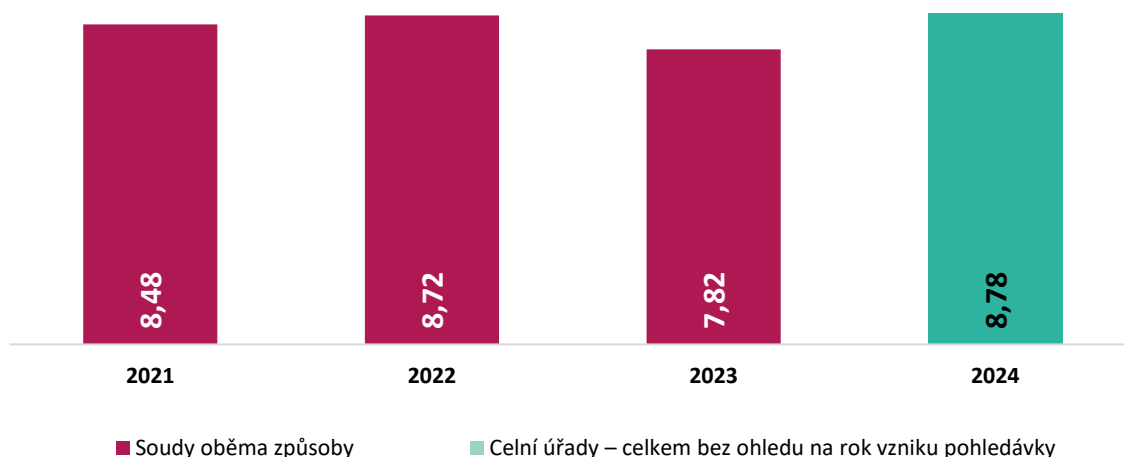
⁴⁴ Soudy předávaly celním úřadům veškeré dokumenty, které s vymáháním souvisely včetně vydaných exekučních příkazů a exekučních nákladů.

⁴⁵ V souladu s ustanovením § 158 zákona č. 280/2009 Sb.

Graf č. 1: Úspěšnost způsobů vymáhání justičních pohledávek u soudů v letech 2021 až 2023 (v %)

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých MSp.

Soudy využívající k vymáhání justičních pohledávek soudního exekutora dosahovaly v průměru o 0,4 p. b. lepší úspěšnost vymáhání než soudy vymáhající pohledávky vlastními zaměstnanci. MSp nezjistilo, že by se úspěšnost podle jednotlivých způsobů vymáhání lišila.

Graf č. 2: Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek v letech 2021 až 2024 (v %)

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat uvedených v tabulce č. 7 a 8.

Pozn.: Úspěšnost vymáhání představovala poměr mezi vymoženými a vymáhanými justičními pohledávkami. V grafu nejsou zahrnuty údaje o justičních pohledávkách uložených Vězeňskou službou ČR a státním zastupitelstvím.

NKÚ na základě výpočtů úspěšnosti vymáhání zjistil, že celní úřady vymáhaly justiční pohledávky efektivněji než soudy. Úspěšnost vymáhání daňových justičních pohledávek za všechny soudy dosahovala v letech 2021 až 2023 průměrné hodnoty 8,3 %. Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek předaných CÚ v roce 2024 dosáhla ke dni 15. 4. 2025 průměrné hodnoty 8,8 %. NKÚ zjistil, že úspěšnost vymáhání justičních pohledávek CÚ v čase rostla; k 30. 4. 2025 se zvýšila oproti stavu k 28. 2. 2025 o cca jeden procentní bod.

3.1 Ministerstvo financí upravovalo stavy systemizovaných míst bez provedení analýzy a kvantifikace úspor

MF ve spolupráci s MSp v důvodové zprávě k zákonu o konsolidaci veřejných rozpočtů uvedlo, že vlivem vymáhání daňových justičních pohledávek prostřednictvím CÚ na straně státního rozpočtu dojde díky zefektivnění k úspoře v podobě personálních a souvisejících nákladů v resortu MSp při současném dílčím navýšení personálních a souvisejících nákladů v resortu MF, pod které orgány CS ČR spadají. Důvodová zpráva ani RIA⁴⁶ však neobsahovala žádnou analýzu ani kvantifikaci úspory personálních a souvisejících nákladů, k níž mělo v resortu MSp dojít, ani kvantifikaci dílčího navýšení v resortu MF.

NKÚ zjistil, že v důsledku převedení kompetence k vymáhání justičních pohledávek ze soudů na CS ČR došlo v rámci kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* ke dni 1. ledna 2024 ke zrušení 120 systemizovaných míst a k současnému navýšení systemizovaných míst u CS ČR o 10 míst včetně objemu peněžních prostředků na platy. Zrušení realizovalo MF v rámci pracovní instrukce ministra financí k sestavení návrhu státního rozpočtu na rok 2024.

MSp nesouhlasilo s tím, aby se v resortu spravedlnosti jakákoliv systemizovaná místa odebírala, což uvedlo již v podkladech zaslaných MF pro účely přípravy návrhu zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů. Důvodem bylo, že soudy se musely potýkat s nedostatkem zaměstnanců k realizaci agendy předávání pohledávek na CÚ a zároveň řešit agendu zastavování marných bagatelních exekucí spolu s vyplácením paušálních náhrad soudním exekutorům. Podle odhadů Exekutorské komory ČR se měla tato agenda týkat přibližně jednoho milionu exekucí během následujících let.

GŘC v rámci uplatnění připomínek k návrhu zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů upozornilo MF na nutnost nákladů na úpravu systémů a nutnost vyčíslení personálního posílení na straně CÚ. Dále GŘC v rámci komentáře k návrhu rozpočtu na rok 2024 požadovalo kvůli nárůstu agendy vymáhání „... navýšení limitu funkčních míst celní správy o 50 funkčních míst, za účelem dosažení požadovaného počtu 60 funkčních míst pro zajištění řádného výkonu přebírané agendy justičních pohledávek“. MF požadavku GŘC nevyhovělo. Přitom NKÚ zjistil, že v souvislosti s převodem agendy vymáhání justičních pohledávek vzrostla mezi roky 2023 a 2024 zatíženost zaměstnanců oddělení správy příjmů CÚ o 67,2 %.

NKÚ zjistil, že soudy meziročně vynakládaly více peněžních prostředků na zaměstnance provádějící činnosti v rámci vymáhání justičních pohledávek. V letech 2021 až 2023 na jejich platy vynaložily celkem 417 mil. Kč. V roce 2024 vynaložila CS ČR na platy zaměstnanců v souvislosti s vymáháním justičních pohledávek výdaje ve výši cca 94 mil. Kč⁴⁷, což bylo o 45 mil. Kč méně, než vynaložily soudy průměrně v letech 2021 až 2023.

⁴⁶ Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA) k návrhu zákona č. 349/2023 Sb.

⁴⁷ NKÚ provedl výpočet počtu zaměstnanců provádějících vymáhání justičních pohledávek na základě přepočtu skutečně obsazených systemizovaných míst zaměstnanců zabývajících se dělenou správou pomocí podílu předpisů justičních pohledávek na předpisech dělené správy jako celku. Počet zaměstnanců provádějících vymáhání justičních pohledávek NKÚ následně vynásobil průměrnými ročními výdaji na platy těchto zaměstnanců.

3.2 Soudní poplatek za zrušení a likvidaci právnických osob z moci úřední je prakticky nevymahatelný

Krajský soud je rejstříkovým soudem, tzn. že vede veřejné rejstříky. V případě zrušení a likvidace právnické osoby nařízené soudem z moci úřední následuje výmaz z veřejného rejstříku, kterým dochází k jejímu zániku. Toto řízení se nejčastěji týká tzv. neaktivních obchodních společností. V souvislosti s tímto řízením soud stanoví rušeným právnickým osobám soudní poplatek dle zákona o soudních poplatcích⁴⁸ ve výši 2 000 Kč. KS Ostrava k 31. 12. let 2021 až 2024 evidoval cca 5 439 pohledávek ve výši 10,9 mil. Kč ze soudních poplatků, které byly stanoveny v souvislosti se zrušením právnických osob a nařízením jejich likvidace soudem z moci úřední.

Předmětné pohledávky soudy předávaly k vymáhání na CÚ, nicméně jsou de facto nevymahatelné, jelikož se jedná o neaktivní společnosti, bez statutárního orgánu a nedisponující peněžními prostředky a majetkem.

4. Ministerstvo spravedlnosti neprovádělo kontrolu soudů při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek

MSp v postavení ústředního orgánu státní správy soudů⁴⁹ vykonává dle zákona o soudech a soudcích státní správu soudů ve věcech majetku státu a státního rozpočtu prostřednictvím předsedů soudů⁵⁰, kdy MSp mj. provádí kontroly hospodaření⁵¹. Dále kontroluje výkon státní správy prováděný předsedy soudů ve věcech majetku státu a státního rozpočtu a stanoví působnost k výkonu státní správy soudů prováděnému předsedy soudů v ostatních věcech⁵².

MSp stanoví formy a metody kontrolní činnosti předsedů soudů při výkonu jejich správních funkcí a prověřuje jejich dodržování. NKÚ zjistil, že MSp v postavení ústředního orgánu státní správy soudů v kontrolovaném období nepostupovalo v souladu se zákonem o soudech a soudcích⁵³, když nekontrolovalo, zda soudy při správě majetku státu, resp. při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek, postupovaly v souladu s právními předpisy a metodickými postupy, které MSp samo nastavilo. Nemohlo tak ověřit, zda soudy v postavení organizačních složek státu sledovaly, jestli dlužníci včas a řádně plnili své dluhy. MSp dále nezjistilo, resp. s ohledem na absenci kontrolní činnosti nemohlo zjistit, že KS Ostrava nastavil systém vyúčtování vymoženého plnění k pohledávkám předaným k vymáhání soudnímu exekutorovi netransparentně a neprováděl u soudního exekutora kontrolu nebo inventarizaci exekučních spisů předaných pohledávek.

MSp nekontrolovalo soudy ani podle zákona o soudních poplatcích⁵⁴. MF podle tohoto zákona provádělo kontrolní činnost v oblasti soudních poplatků prostřednictvím jemu podřízených orgánů. Ze strany finančních úřadů nebyly v letech 2021 až 2024 zpravidla zjištěny žádné nedostatky ani uložena nápravná opatření. Z protokolů o kontrolách provedených finančními

⁴⁸ Ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) zákona č. 549/1991 Sb.

⁴⁹ Ustanovení § 119 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb.

⁵⁰ Ustanovení § 120 odst. 4 zákona č. 6/2002 Sb.

⁵¹ Ustanovení § 123 odst. 1 písm. c) zákona č. 6/2002 Sb.

⁵² Ustanovení § 123 odst. 1 písm. e) zákona č. 6/2002 Sb.

⁵³ Ustanovení § 123 odst. 1 písm. e) zákona č. 6/2002 Sb.

⁵⁴ Ustanovení § 17 zákona č. 549/1991 Sb.

úřady u KS Ostrava vyplývá, že se finanční úřady zabývaly zejména kontrolou uhrazených soudních poplatků. K vymáhání neuhrazených soudních poplatků v protokolech uváděly obecné informace ohledně prováděných součinnostních úkonů s orgány státní správy před vydáním exekučního příkazu. NKÚ zjistil, že finanční úřady prováděly pouze formální kontroly soudů a MF tuto skutečnost nezjistilo. MSp ani MF tak nezjistily, že kontrolované soudy v některých případech nenaplnily jeden z cílů správy daní, kterým je zabezpečení jejich úhrady, jak jim ukládá daňový řád. Dále nezjistily, že nepostupovaly v souladu se zákonem o účetnictví. Podrobnosti jsou uvedeny v kapitole IV. bod 1.

Seznam zkratk

CS ČR	Celní správa ČR
CÚ	celní úřad/y
CÚ pro JMK	Celní úřad pro Jihomoravský kraj
CÚ pro MSK	Celní úřad pro Moravskoslezský kraj
CÚ pro PLK	Celní úřad pro Plzeňský kraj
exekvovatelný majetek	majetek, který lze exekučně zabavit
GŘC	Generální ředitelství cel
IRES	<i>Informační, rozpočtový a ekonomický systém</i>
KS Ostrava	Krajský soud v Ostravě
MED	aplikace <i>Modul exekucí a dražeb</i>
MF	Ministerstvo financí
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
nové pohledávky	justiční pohledávky vzniklé od 1. 1. 2024
OS PM	Okresní soud Plzeň-město
staré pohledávky	justiční pohledávky vzniklé do 31. 12. 2023
VSD	aplikace <i>Vnitrostátní daně</i>
zákon o konsolidaci veřejných rozpočtů	zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů

Kontrolní závěr z kontrolní akce

24/33

Peněžní prostředky určené na ochranu měkkých cílů

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2024 pod číslem 24/33. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Adolf Beznoska.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na ochranu měkkých cílů byly vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo vnitra (dále také „MV“);

Ministerstvo kultury (dále také „MK“);

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“);

Ministerstvo zdravotnictví (dále také „MZd“).

Kontrolováno bylo období 2021–2025, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od listopadu 2024 do srpna 2025.

Kolegium NKÚ na svém XVII. jednání, které se konalo dne 10. listopadu 2025,

schválilo usnesením č. 13/XVII/2025

kontrolní závěr v tomto znění:

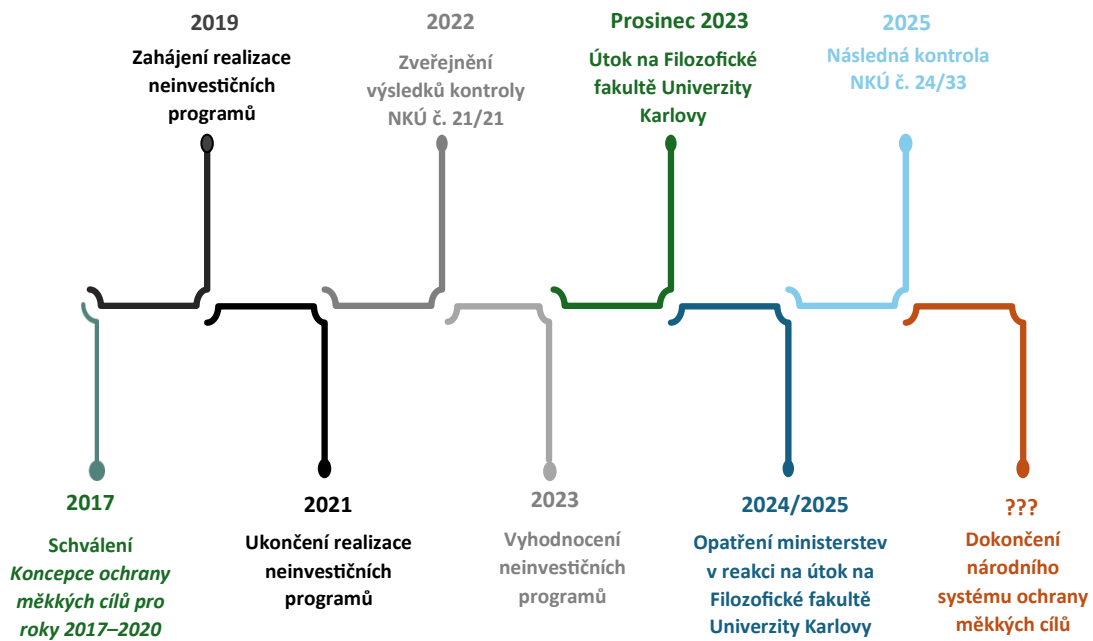
Národní systém ochrany měkkých cílů není ani po **8 letech** dokončen

Každá **čtvrtá** základní a střední škola již zažila bezpečnostní incident

MV neplnilo funkci koordinátora v oblasti ochrany měkkých cílů

MV naplnilo pouze **dva ze čtyř** pilířů národního systému ochrany měkkých cílů

Stálý poradní sbor MV pro ochranu měkkých cílů se **3,5 roku** nescházel

I. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrola NKÚ byla zaměřena na vynakládání peněžních prostředků určených na ochranu měkkých cílů (dále také „OMC“). Jejím cílem bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na OMC byly vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy. Kontrola č. 24/33 navázala na kontrolu z roku 2021¹, při které NKÚ zjistil, že MV nevytvořilo fungující národní systém OMC, který by zajistil připravenost většiny měkkých cílů reagovat na teroristický či obdobný útok a minimalizovat jeho dopady. Kontrolní výbor PSP ČR² podal začátkem prosince 2023³ Nejvyššímu kontrolnímu úřadu podnět k provedení následné kontroly vynakládání peněžních prostředků státu na systém ochrany měkkých cílů. Provedení kontroly bylo schváleno Kolegiem NKÚ a kontrolní akce č. 24/33 byla zařazena do plánu kontrolní činnosti na rok 2024.

NKÚ vyhodnotil, že MV stále nesplnilo cíl *Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017–2020*⁴, neboť nevytvořilo fungující národní systém ochrany měkkých cílů. MV neplnilo svoji koordinační roli, zejména v oblastech financování a koncepční činnosti.

Koncepce OMC zahrnovala neinvestiční programy, které MV, MK a MZd uskutečnily. MV mělo poté vládě ČR předložit jejich vyhodnocení a popřípadě navrhnout investiční program pro realizaci bezpečnostních opatření z dokumentů financovaných v rámci neinvestičních programů. Vyhodnocení⁵ neinvestičních programů sice MV spolu s MK a MZd předložilo, ale neanalyzovalo jejich dopady a nenavrhl navazující investiční program. MV nevyhodnotilo plnění cílů Koncepce OMC.

Po skončení neinvestičních programů v roce 2021 došlo k útlumu podpory OMC, činnost nevykonával ani stálý poradní sbor MV, který byl jedním z nástrojů Koncepce OMC pro plnění pilíře „Komunikace, spolupráce, výměna informací a sdílení dobré praxe“. NKÚ dále zjistil, že MV neplnilo ani pilíř „Metodické vedení a vzdělávání“. MV tak nepostupovalo v souladu se zákonem⁶ a příslušným usnesením vlády⁷.

MV zároveň nevypracovalo ani navazující strategii OMC pro další roky. MV začalo zpracovávat strategický dokument⁸ až po útoku na FF UK⁹ v prosinci 2023. Strategický dokument obsahující mimo jiné i oblast OMC však dosud nebyl schválen. MV zároveň zřídilo meziresortní pracovní skupinu nahrazující stálý poradní sbor MV. Zvýšila se i aktivita ostatních ministerstev v oblasti OMC, nicméně řada opatření je stále v přípravě a jejich realizace je předpokládána až v následujících letech.

NKÚ zjistil, že peněžní prostředky určené na realizaci vybraných kontrolovaných aktivit a dílčích úkolů OMC byly vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy.

¹ Kontrolní akce č. 21/21 – *Peněžní prostředky státu vynakládání na systém ochrany měkkých cílů* (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 4/2022 *Věstníku NKÚ*).

² Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky.

³ Usnesení kontrolního výboru PSP ČR z 28. schůze ze dne 7. prosince 2023.

⁴ *Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017–2020* je strategický dokument, v němž MV stanovilo základní rámec, principy a opatření pro zvyšování bezpečnosti tzv. měkkých cílů (dále také „Koncepce OMC“).

⁵ Usnesení vlády České republiky ze dne 12. dubna 2023 č. 243, *ke kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 21/21 Peněžní prostředky státu vynakládání na systém ochrany měkkých cílů*.

⁶ Ustanovení § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 19. dubna 2017 č. 293, *ke Koncepci ochrany měkkých cílů pro roky 2017–2020*.

⁸ Strategický dokument k terorismu, extremismu a radikalizaci.

⁹ Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

Toto celkové zhodnocení vychází z následujících hlavních zjištění:

- a) MV doposud nevyhodnotilo plnění cílů Koncepce OMC. MV nepostupovalo v souladu s ustanovením § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., když jako správce kapitoly dlouhodobě nesledovalo a nevyhodnocovalo hospodárnost, efektivnost a účelnost výdajů a neanalyzovalo dosažené výsledky v oblasti OMC. MV mělo plnit roli koordinátora OMC. Tuto roli neplnilo zejména v oblastech financování, koncepční činnosti a vymezení nejohroženějších měkkých cílů. Cíl Koncepce OMC vytvořit fungující národní systém ochrany měkkých cílů nebyl naplněn. (Viz část IV. bod A.)
- b) Účelem pilíře „*Metodické vedení a vzdělávání*“ je šířit základní znalosti z oblasti OMC. V metodické části tohoto pilíře zpracovalo MV potřebné metodické dokumenty, avšak při plnění vzdělávací části nezajistilo požadovanou kontinuitu, tedy minimálně dvě vzdělávací akce ročně pro pracovníky bezpečnostních institucí a dvě pro odbornou veřejnost, nepostupovalo tedy v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 19. dubna 2017 č. 293, čímž porušilo ustanovení § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb. MV tak nenaplnilo pilíř „*Metodické vedení a vzdělávání*“. Po útoku na FF UK se v této oblasti zvýšila aktivita kontrolovaných ministerstev. (Viz část IV. bod B.)
- c) Účelem pilíře „*Aktivní přístup Policie ČR k ochraně měkkých cílů*“ je posílení role Policie ČR (dále také „PČR“) při spolupráci s vlastníky a provozovateli měkkých cílů v oblasti prevence a přípravy bezpečnostních opatření tak, aby obě strany byly připraveny na situace vyžadující zásah PČR. Pilíř „*Aktivní přístup Policie ČR k ochraně měkkých cílů*“ MV naplnilo. (Viz část IV. bod C.)
- d) Účelem pilíře „*Komunikace, spolupráce, výměna informací a sdílení dobré praxe*“ bylo vytvořit trvalou platformu pro spolupráci mezi státními institucemi, odbornou veřejností a vlastníky či provozovateli měkkých cílů v ČR. V rámci pilíře ukončilo MV činnost stálého poradního sboru MV pro OMC (dále také „poradní sbor MV“) v roce 2021. Náhradu zajistilo až s tříletým zpožděním v roce 2024. Ministerstva přistupovala k oblasti OMC bez koordinované meziresortní spolupráce. NKÚ tak vyhodnotil, že MV tento pilíř nenaplnilo. (Viz část IV. bod D.)
- e) Účelem pilíře „*Dotační podpora*“ bylo motivovat vlastníky a provozovatele měkkých cílů ke zlepšení jejich připravenosti a schopnosti reagovat na případný násilný útok. Naplnění pilíře měly MV, MK a MZd dosáhnout prostřednictvím vyhlášení a realizace neinvestičních programů v letech 2019 až 2021. MV, MK a MZd tak učinily a tím pilíř naplnily. Nicméně MV jako garant OMC nevyhodnotilo dopady realizovaných projektů a nemá tak zpětnou vazbu o využití zpracovaných bezpečnostních dokumentů.
- f) Peněžní prostředky na realizaci vybraných kontrolovaných opatření v oblasti vzdělávání, školení nebo cvičení byly vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy. (Viz část IV. body B, C, D.)

II. Informace o kontrolované oblasti

OMC není v ČR vymezena právními předpisy. Termínem „*měkké cíle*“ MV v Koncepti OMC označilo objekty, prostory nebo akce charakterizované častou přítomností většího počtu osob a současně absencí či nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům. Tyto měkké cíle byly

a jsou vybírány jako cíl závažných násilných útoků, neboť útokem na ně lze snadno způsobit vysoký počet obětí na zdraví a životech.

Problematicke OMC se v kontrolovaném období věnovaly zejména MV, MZd, MK a MŠMT.

MV se problematikou OMC zabývá od roku 2010, kdy byla schválena *Strategie boje proti terorismu pro léta 2010–2012*¹⁰. Strategie označila OMC za bezpečnostní „výzvu dneška“. Tuto skutečnost poté potvrdil např. *Audit národní bezpečnosti* z roku 2016, který identifikoval měkké cíle jako pravděpodobný terč případného teroristického útoku v ČR.

MV předložilo vládě v roce 2017 Konceptci OMC na základě tzv. „Protiteroristického balíčku“¹¹, ve kterém byla OMC určena jako jedna z prioritních aktivit v oblasti vnitřní bezpečnosti. Jejím cílem bylo „vytvořit fungující národní systém ochrany měkkých cílů, který by umožňoval pružně a komplexně reagovat na hrozby útoků, a pomocí národního systému ochrany měkkých cílů dosáhnout stavu, kdy bude podstatná část měkkých cílů v České republice potenciálně ohrožených teroristickým či obdobným útokem připravena na něj zareagovat tak, že budou případné škody násobně nižší, než kdyby je zastihl nepřipravené“. MV v Konceptci OMC vymezilo čtyři pilíře, na nichž měl být fungující národní systém OMC založen, a to „Metodické vedení a vzdělávání“, „Aktivní přístup PČR k ochraně měkkých cílů“, „Komunikace, spolupráce, výměna informací a sdílení dobré praxe“ a „Dotační podpora“. Tyto pilíře byly doplněny dalšími úkoly¹² směřujícími k posílení prevence i schopnosti reakce měkkých cílů na hrozby. MV zároveň Konceptci OMC označilo za univerzálně platnou bez časového omezení.

Pilíř „Dotační podpora“ měl za cíl motivovat vlastníky a provozovatele měkkých cílů k aktivnějšímu přístupu k jejich vyšší připravenosti na případný útok. To bylo naplněno prostřednictvím neinvestičních programů MV, MZd a MK¹³ v letech 2019–2021 s alokací 347 mil. Kč, z čehož bylo vyčerpáno 183 mil. Kč (53 %). Tyto prostředky byly podrobeny kontrole NKÚ v kontrolní akci č. 21/21.

V roce 2023¹⁴ MV provedlo *Vyhodnocení dotačních programů ministerstev vnitra, kultury a zdravotnictví pro zvýšení ochrany měkkých cílů*, kde shrnulo informace o podpořených projektech, alokacích, aktivitách a provedených kontrolách, a to včetně kontroly č. 21/21.

Po útoku na FF UK vláda uložila v lednu 2024¹⁵ MV a Ministerstvu spravedlnosti (dále také „MŠp“) předložit návrhy opatření pro období 2025 až 2027 k posílení vnitřní bezpečnosti ČR, včetně stanovení předpokládaných nákladů. MV s MŠp připravily návrhy opatření, které vláda

¹⁰ Usnesení vlády České republiky ze dne 22. března 2010 č. 221, o *Strategii boje proti terorismu pro léta 2010 až 2012*.

¹¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 27. července 2016 č. 711, o *Protiteroristickém balíčku*.

¹² Vytvoření stálého poradního sboru MV pro ochranu měkkých cílů; vytvoření série vzdělávacích kurzů a materiálů k ochraně měkkých cílů a jejich poskytování veřejnosti; realizace informační kampaně; standardizace formátu bezpečnostních plánů měkkých cílů; rozesílání varování vybraným zástupcům měkkých cílů.

¹³ Usnesení vlády České republiky ze dne 24. července 2017 č. 527, k *návrhu na zřízení dotačních programů za účelem zvýšení ochrany měkkých cílů*.

¹⁴ *Vyhodnocení dotačních programů ministerstev vnitra, kultury a zdravotnictví pro zvýšení ochrany měkkých cílů* (čj. vlády 856/23).

¹⁵ Usnesení vlády České republiky ze dne 10. ledna 2024 č. 34, k *aktuální bezpečnostní situaci v České republice a jejímu dalšímu vývoji*.

vzala na vědomí v červenci 2024.¹⁶ Opatření jsou rozdělena na dvě části, první část přímo souvisí s útokem na FF UK a druhá se zaměřuje na posilování vnitřní bezpečnosti obecně.

V reakci na útok na FF UK dále MV dne 22. ledna 2025 předložilo vládě materiál *Komplexní vyhodnocení reakce státu a bezpečnostních a záchranných složek na útok na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy* (dále také „Komplexní vyhodnocení“). Materiál popisuje reakci vysokých škol v oblasti bezpečnostních opatření, školení, cvičení nebo posílení psychologické podpory. Popisuje také již realizované a plánované kroky např. PČR, Hasičského záchranného sboru ČR (dále také „HZS ČR“), zdravotnické záchranné služby, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Vězeňské služby ČR. Navrhuje např. pokračovat ve školeních a aktualizovat krizové plány a jako dlouhodobá opatření doporučuje především modernizovat vybavení a infrastrukturu a zlepšit krizovou komunikaci.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontroly byly peněžní prostředky určené na OMC. Kontrolovaným obdobím byly roky 2021–2025, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na OMC byly vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy. Za účelné považoval NKÚ takové použití peněžních prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů, tj. zda peněžní prostředky vynaložené na vzdělávání, školení nebo cvičení vedly k splnění dané aktivity nebo dílčího úkolu. NKÚ ověřoval i meziresortní spolupráci kontrolovaných ministerstev, realizaci dalších opatření přijatých v reakci na útok na FF UK nebo tvorbu koncepčních materiálů. Současně prověřil i dodržování právních předpisů, například zákona č. 218/2000 Sb. nebo zákona České národní rady č. 2/1969 Sb.

Všechna kontrolovaná ministerstva hradila v souvislosti s agendou OMC platové výdaje svých zaměstnanců, jejich přesnou výši na jednotlivé aktivity však nedokázala vyčíslit. MV navíc vynaložilo nejméně 10,9 mil. Kč na kampaně, školení a provoz hotline, MK 48 tis. Kč na reakční plán¹⁷. MZd a MŠMT kromě platů další výdaje na OMC neměly.

V rámci kontroly kontaktoval NKÚ prostřednictvím dotazníku vlastníky a provozovatele měkkých cílů. Osloveno bylo 6 142 subjektů, z toho 5 987 základních a středních škol, 26 veřejných vysokých škol, 82 kulturních zařízení a 47 nemocnic. Vzorek zahrnoval kromě škol vybrané „nejohroženější“ měkké cíle vymezené MK a MZd při vyhledávání neinvestičních programů a další příjemce podpory z těchto programů. NKÚ se dotazoval, zda vlastníci a provozovatelé měkkých cílů zvyšují svoji ochranu, z jakých prostředků financují potřebná opatření a zda využili bezpečnostní dokumenty financované z neinvestičních programů. Dotazník vyplnilo celkem 2 867 škol, 16 veřejných vysokých škol, 42 kulturních zařízení a 28 nemocnic (48 % návratnost). [Interaktivní zobrazení dat – kontrolní akce č. 24/33 | NKÚ.](#)

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

¹⁶ Usnesení vlády České republiky ze dne 10. července 2024 č. 462, k návrhům opatření k posílení vnitřní bezpečnosti České republiky v působnosti Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti.

¹⁷ Reakční plán Ministerstva kultury na útok aktivního střelce v objektech ministerstva.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. Cíl Koncepce OMC nebyl naplněn, MV neplnilo roli koordinátora

Hlavním cílem Koncepce OMC pro období 2017–2020 bylo vytvořit fungující národní systém OMC, přičemž MV byla svěřena koordinační role. Tato role se promítala do všech čtyř pilířů koncepce, na nichž fungující národní systém ochrany měkkých cílů stojí. NKÚ zjistil, že MV do roku 2025 nevyhodnotilo plnění cílů, pilířů a úkolů Koncepce OMC z roku 2017. MV nepostupovalo v souladu s ustanovením § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., protože v oblasti OMC neplnilo povinnost soustavně sledovat a vyhodnocovat hospodárnost, efektivnost a účelnost výdajů. Bez systematického sledování a vyhodnocování dosažených výsledků, hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti vynaložených prostředků nemůže MV koordinovat další kroky k posílení systému OMC.

MV nesplnilo některé úkoly Koncepce OMC (např. rozesílání varování vybraným zástupcům měkkých cílů) a pouze je převedlo do akčních plánů boje proti terorismu pro roky 2021 a 2022. Tyto akční plány MV rovněž nevyhodnotilo, čímž nepostupovalo v souladu s příslušnými usneseními vlády¹⁸ ČR a v důsledku toho porušilo ustanovení § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb. MV tak nemělo k dispozici potřebné informace o neplnění úkolů, které by mohly ovlivnit budování fungujícího systému OMC.

NKÚ dále zjistil, že MV neplnilo roli koordinátora v oblasti OMC, což se projevilo zejména nejednotným postupem kontrolovaných ministerstev v koncepční činnosti, při financování nebo při vymezování nejhroženějších měkkých cílů. Např. MŠMT vypracovalo pro období 2021–2023 vlastní koncepci¹⁹, která upravovala i oblast OMC, zatímco MK a MZd pokračovaly v aktivitách dle Koncepce OMC, zejména pokud jde o školení, cvičení a metodickou podporu. MV v době kontroly NKÚ připravovalo dokument o terorismu, extremismu a radikalizaci obsahující i oblast OMC, avšak tento dokument nebyl do doby ukončení kontroly u MV (červen 2025) vládou schválen.

V oblasti financování mělo MV po ukončení neinvestičních programů po roce 2021 popřípadě navrhnout nový investiční program na podporu OMC z národních zdrojů, nicméně tak neučinilo. Naopak MŠMT od roku 2022 financovalo *Program podpory rozvoje vysokého školství* s roční alokací 130 mil. Kč, který zahrnuje i opatření k posílení bezpečnosti. Po útoku na FF UK navýšilo prostředky v OP JAK²⁰ o 200 mil. Kč, rozšířilo podmínky pro technická i preventivní opatření a umožnilo zahrnout bezpečnost do již podaných projektů. Z evropských fondů mohou vysoké školy čerpat prostředky na analýzu zabezpečení a realizaci bezpečnostních školení také v rámci projektů ESF+²¹.

Nedostatky v koordinační roli MV se projevily i při vymezování nejhroženějších měkkých cílů, protože MV dosud nezpracovalo jednotný metodický postup jejich identifikace. Na chybějící závazná pravidla pro jejich určení poukazovaly i MK a MZd, které rovněž v současnosti nemají přehled o nejhroženějších měkkých cílech. Naopak MŠMT považuje všechna školská zařízení za stejně prioritní. U MV, MK a MZd přitom Nejvyšší kontrolní úřad již v KA č. 21/21 upozornil, že tato ministerstva nevyžadovala od příjemců podpory z neinvestičních programů

¹⁸ Usnesení vlády České republiky ze dne 21. června 2021 č. 561, k *Akčnímu plánu boje proti terorismu 2021*; usnesení vlády České republiky ze dne 15. června 2022 č. 508, o *Akčním plánu boje proti terorismu 2022*.

¹⁹ *Koncepce přístupu MŠMT k bezpečnosti a ochraně zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních v regionálním školství ČR*.

²⁰ Operační program *Jan Amos Komenský*.

²¹ ESF+ = *Evropský sociální fond plus*.

bezpečnostní dokumentaci ani informace o využití prostředků, a proto neznají počet cílů, u nichž byla ochrana posílena. NKÚ konstatuje, že cíl Koncepce OMC „*dosáhnout stavu, kdy bude podstatná část měkkých cílů připravena na případný útok*“ stále MV nesplnilo, neboť nevymezilo nejhroženější měkké cíle a neobjasnilo, co se rozumí onou „*podstatnou částí*“.

NKÚ upozorňuje, že MV neplnilo svou koordinační roli napříč oblastmi koncepční činnosti, zajišťování financování a vymezování nejhroženějších měkkých cílů a nevyhodnotilo přínosy neinvestičních programů (viz část IV. bod E). V důsledku toho nesplnilo hlavní cíl Koncepce OMC – vytvořit fungující národní systém ochrany měkkých cílů.

B. MV pilíř „*Metodické vedení a vzdělávání*“ nenaplnilo

Účelem pilíře „*Metodické vedení a vzdělávání*“ je předávat základní znalosti o OMC širokému okruhu vlastníků a provozovatelů měkkých cílů v ČR a také veřejnosti, a to prostřednictvím kurzů zajišťovaných Ministerstvem vnitra. Hlavní koordinační role v tomto procesu náleží MV, které je odpovědné za úkol vytvoření a poskytování vzdělávacích kurzů a materiálů k OMC. Cílem je jednak vzdělávání odborníků z řad bezpečnostních složek, vlastníků, provozovatelů a organizátorů měkkých cílů (vzdělávací část pilíře), jednak tvorba a zveřejňování metodických materiálů (část metodické vedení). MV bylo povinno každoročně realizovat minimálně dvě vzdělávací akce pro pracovníky bezpečnostních institucí a dvě pro odbornou veřejnost a současně připravovat nové metodiky k OMC.

MV v metodické části pilíře zpracovalo a zveřejnilo metodické materiály, například standardizovaný formát bezpečnostního plánu či metodiky pro vyhodnocení ohroženosti. Tím MV splnilo úkol v této části.

Při plnění vzdělávací části pilíře nezajistilo MV požadovanou kontinuitu, tedy minimálně dvě vzdělávací akce ročně pro pracovníky bezpečnostních institucí a dvě pro odbornou veřejnost. V letech 2022 a 2023 nebyly tyto akce realizovány, čímž MV nesplnilo stanovený úkol ani cíl vzdělávací části pilíře. Postupovalo tak v rozporu s ustanovením § 21 zákona č. 2/1969 Sb., neboť se neřídilo usnesením vlády ČR ze dne 19. dubna 2017 č. 293. Pilíř „*Metodické vedení a vzdělávání*“ nebyl Ministerstvem vnitra naplněn. Vzdělávací činnost byla obnovena až v roce 2024, tj. po útoku na FF UK.

Po útoku na FF UK se zvýšila aktivita kontrolovaných ministerstev. **MV** vydalo metodický materiál k sjednocení obsahu karet měkkých cílů v informačním systému EMC²², který obsahuje strukturovaná data o objektech a lokalitách s vyšší koncentrací osob. Aktualizace a revize 1 278 karet měkkých cílů v informačním systému EMC byla dokončena v polovině října 2024. MV na základě zkušeností získaných při útoku na FF UK aktualizuje postupy složek integrovaného záchranného systému pro reakci na incidenty s aktivním střelcem. Dosavadní metodika pocházela z roku 2013. Nový dokument má zajistit efektivní a koordinovanou reakci na mimořádné události, včetně rychlé identifikace a vyhodnocení hrozby, neutralizace útočnicka, ochrany civilistů, poskytování první pomoci a koordinace zásahu složek IZS. Dokončení aktualizace je plánováno do konce roku 2025.

Po útoku na FF UK uspořádalo MV mimořádné školení zaměřené na postupy informování orgánů samosprávy o mimořádných událostech v souladu se zákonem o integrovaném záchranném systému. Na toto školení navázaly instruktáže pořádané MV přímo v krajských

²² Informační systém evidence měkkých cílů.

ředitelství pro policisty integrovaných operačních středisek. MV rovněž realizovalo školení pro zástupce vysokých škol, zaměřená na bezpečnostní opatření a přípravu koordinačních plánů, přičemž do konce roku 2025 byl naplánován doplňující workshop k využití nové metodiky MV a praktickým doporučením pro cvičení koordinačních plánů.

MK každoročně školilo bezpečnostní pracovníky svých příspěvkových organizací. Po útoku na FF UK zpracovalo *Reakční plán na útok aktivního střelce v objektech MK* a uskutečnilo školení na toto téma. Dále provedlo kontrolu bezpečnostních opatření v objektech MK a příspěvkových organizacích. Na základě této kontroly rozhodlo o změně systému řízení bezpečnosti a v srpnu 2024 zřídilo bezpečnostní výbor jako poradní a výkonný orgán. Hlavním úkolem bezpečnostního výboru je zajistit připravenost a koordinaci při narušení bezpečnosti, ohrožení zdraví zaměstnanců a majetku MK a jeho příspěvkových organizací. Do doby ukončení kontroly u MK (květen 2025) však neproběhlo ani jeho úvodní jednání.

Po útoku na FF UK oslovilo **MZd** své přímo řízené organizace poskytující zdravotní péči a na základě odpovědí zacílilo opatření realizovaná fakultními nemocnicemi do oblastí akutní lůžkové péče, podpory duševního zdraví a posuzování zdravotní způsobilosti pro držení zbraní. U poskytovatelů akutní lůžkové péče šlo o aktualizaci traumatologických a krizových plánů, zdokonalení technických systémů velínů a dispečinků a školení zaměstnanců pro mimořádné události včetně útoků aktivního střelce. V oblasti podpory duševního zdraví resort posílil psychosociální připravenost a průběžně školil zaměstnance. S oblastí posuzování zdravotní způsobilosti pro držení zbraní bylo spojeno přijetí novely zákona o elektronizaci zdravotnictví, účinné od 1. ledna 2026²³.

MŠMT vydalo *Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – Minimální standard bezpečnosti*. Dotazníkové šetření NKÚ ukázalo, že tento standard zná 95 % základních a středních škol z 2 867 respondentů.

Po útoku na FF UK zajistilo MŠMT na základě *Analýzy bezpečnostních rizik vysokých škol* implementaci preventivních opatření, která zahrnovala školení studentů a zaměstnanců, materiální vybavení a případné stavební úpravy. Vysoké školy realizovaly cvičení a školení, přípravu *emergency plánů* a krizové komunikace, kontroly vstupů do objektů, instalaci kamerových systémů a bezpečnostních tlačítek a opatření ke zvýšení fyzické i psychosociální bezpečnosti. V prosinci 2024 MŠMT vydalo *Minimální standard bezpečnosti v regionálním školství* (metodické doporučení). Obdobný standard pro vysoké školy má připravit „pracovní skupina k otázce bezpečnosti na vysokých školách“, která se poprvé sešla v lednu 2024. K datu ukončení kontroly u MŠMT (květen 2025) odhadovalo ministerstvo školství dokončení standardu spíše v řádu let než měsíců.

Výsledky dotazníkového šetření NKÚ potvrzují realizaci školení – za poslední tři roky mělo možnost se jich zúčastnit 44 % zaměstnanců základních a středních škol a 75 % zaměstnanců vysokých škol.

Aktivity MV realizované v rámci plnění pilíře „*Metodické vedení a vzdělávání*“ byly realizovány vlastními zaměstnanci, obdobně i opatření kontrolovaných ministerstev v reakci na útok na FF UK. NKÚ vyhodnotil, že peněžní prostředky na zpracování metodik a realizované vzdělávací kurzy byly vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy.

²³ Zákon č. 325/2021 Sb., o elektronizaci zdravotnictví.

C. MV prostřednictvím PČR naplnilo pilíř „Aktivní přístup Policie České republiky k ochraně měkkých cílů“

PČR kromě zásahu proti násilnému útoku poskytuje také odborné poradenství měkkým cílům a pomáhá jim při nastavování bezpečnostních opatření. Účel pilíře „Aktivní přístup Policie České republiky k ochraně měkkých cílů“ vymezilo MV jako posílení role PČR ve spolupráci s měkkými cíli v prevenci a přípravě opatření, aby byly obě strany připraveny na situace vyžadující zásah PČR.

NKÚ zjistil, že PČR realizovala aktivity v oblasti prevence a přípravy opatření na ochranu měkkých cílů. Pokračovala ve zpracovávání zásahových karet k měkkým cílům, prováděla cvičení zaměřená na útoky ozbrojených pachatelů s větším počtem obětí a uskutečnila školení k OMC pro instituce státní správy a samosprávy. PČR realizuje tyto aktivity dlouhodobě a kontinuálně a MV je uvedlo mj. v materiálu *Komplexní vyhodnocení*.

Vyšší aktivita PČR se projevila po útoku na FF UK, kdy krajská ředitelství PČR na celém území ČR zvýšila počet cvičení typu „AMOK“. V oblasti prevence se policejní specialisté například podíleli na vzdělávacích aktivitách, které zahrnovaly hromadná školení pro zástupce škol a školských zařízení i individuální školení přímo v konkrétních školách.

NKÚ vyhodnotil, že pilíř „Aktivní přístup Policie České republiky k ochraně měkkých cílů“ byl Ministerstvem vnitra prostřednictvím PČR naplněn. NKÚ ověřil účelnost a dodržování právních předpisů u prostředků vynaložených na cvičení typu „AMOK“, která byla realizována příslušníky PČR. **NKÚ vyhodnotil, že tyto prostředky byly vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy.**

D. MV nenaplnilo pilíř „Komunikace, spolupráce, výměna informací a sdílení dobré praxe“

Účelem pilíře „Komunikace, spolupráce, výměna informací a sdílení dobré praxe“ bylo vytvořit trvalou platformu pro spolupráci mezi státními institucemi, odbornou veřejností a vlastníky či provozovateli měkkých cílů v ČR. Hlavní koordinační role připadla MV, které mělo tento pilíř naplnit úkolem „vytvoření stálého poradního sboru Ministerstva vnitra pro ochranu měkkých cílů“. Poradní sbor MV měl sloužit k výměně informací o fungování národního systému OMC, připomínkování dokumentů a opatření, sdílení dobré praxe, poskytnutí prostoru pro pravidelné konzultace a zlepšování systému OMC. Scházet se měl nejméně dvakrát ročně.

Dále bylo úkolem platformy sjednotit formát bezpečnostních plánů měkkých cílů, pro MV a spolupracující subjekty realizovat informační kampaň zaměřenou na pravidelné zveřejňování a aktualizování osvětových materiálů prostřednictvím webu, sociálních sítí, médií a dalších kanálů a zajistit rozesílání varovných SMS vybraným zástupcům měkkých cílů. Odpovědným subjektem pro všechny tyto tři úkoly²⁴ bylo MV.

Poradní sbor MV se poprvé sešel v září 2017. Postupně se však zaměřil téměř výhradně na agendu neinvestičních programů, přičemž poslední jednání proběhlo v prosinci 2021. Nová meziresortní pracovní skupina nahrazující činnost sboru byla zřízena až na konci roku 2024 a první jednání se uskutečnilo v dubnu 2025. Tři roky a čtyři měsíce tak neexistoval aktivní konzultační orgán, který by zajišťoval systematickou komunikaci, sdílení informací a dobré

²⁴ Úkoly: „standardizace formátu bezpečnostních plánů měkkých cílů“, „realizace informační kampaně“ a „rozesílání varování vybraným zástupcům měkkých cílů“.

praxe a nastavoval směr a úkoly podpory OMC v ČR. NKÚ konstatuje, že **úkol vyplývající z Koncepce OMC nebyl ze strany MV kontinuálně plněn, protože v období 2022–2024 nebyl poradní sbor MV svoláván alespoň dvakrát ročně.**

V rámci plnění dalších úkolů provedlo MV standardizaci formátu bezpečnostních plánů měkkých cílů a zajistilo školení a semináře pro PČR a subjekty veřejného i soukromého sektoru.

MV realizovalo informační kampaně *Zavolej mi pomoc* a *CZEXPERIMENT*, jejichž cílem bylo podporovat zodpovědné a aktivní jednání občanů v krizových či potenciálně nebezpečných situacích a zvýšit jejich ochotu přivolat odbornou pomoc. Dále provedlo průzkumy veřejného mínění a šířilo metodické materiály prostřednictvím webu a sociálních sítí. K datu ukončení kontroly u MV probíhaly diskuse o dalších variantách komunikačních aktivit, které mají u veřejnosti zvyšovat bezpečnostní povědomí a propagovat již existující metodiky a dostupné nástroje ochrany veřejných míst. Současně MV dokončovalo novou metodiku s praktickými doporučeními pro přípravu cvičení koordinačních plánů²⁵.

Kontrolovaná ministerstva realizovala informační kampaně nekoordinovaně. **MZd** kampaň omezilo pouze na zveřejňování informací k neinvestičním programům a odkazů na metodické materiály MV. **MK** zveřejnilo jen výzvy a výsledky dotačního programu, odkazy na metodiky MV a informaci o provozu kontaktní e-mailové schránky pro subjekty kulturní sféry. **MŠMT** žádnou informační kampaň nerealizovalo.

Poradenskou linku (hotline) k OMC provozuje MV od roku 2016, aby veřejnost mohla přímo kontaktovat koordinátory na krajských ředitelstvích PČR. Linka funguje 24 hodin denně, ale její praktické využití je minimální (z 622 hovorů bylo 58 % omylů či zneužití) a dle výsledků dotazníkového šetření NKÚ má povědomí o její existenci pouze 2,2 % oslovených vlastníků či provozovatelů měkkých cílů.

Úkol rozesílání varování vybraným zástupcům měkkých cílů měl být splněn do roku 2020. NKÚ zjistil, že MV úkol přesunulo do *Akčního plánu proti terorismu 2021*. V lednu 2022 uvedlo, že k realizaci chybí legislativní opora týkající se povinnosti vlastníků a provozovatelů aktualizovat kontaktní údaje, a doporučilo úkol dále nerealizovat. Úkol poté nahradilo využitím „jednotného systému varování a vyrozumění“, který má být postupně transformován do systému Cell Broadcast s plánovaným spuštěním v roce 2026.

NKÚ vyhodnotil, že MV nenaplnilo pilíř *„Komunikace, spolupráce, výměna informací a sdílení dobré praxe“*, protože nedokázalo zajistit kontinuitu fungování poradního sboru. NKÚ zároveň vyhodnotil, že peněžní prostředky na průzkumy veřejného mínění a šíření metodických materiálů prostřednictvím webu a sociálních sítí byly vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy.

E. Pilíř „Dotační podpora“ vyhodnotil NKÚ jako naplněný

Účelem pilíře *„Dotační podpora“* bylo motivovat pomocí neinvestičních programů vlastníky a provozovatele měkkých cílů ke zvyšování jejich odolnosti a schopnosti reagovat na násilný útok. Koncepce OMC předpokládala vznik neinvestičních programů u MV, MK a MZd v letech 2019–2021, přičemž MV mělo plnit centrální metodickou roli a ostatní ministerstva vykonávat

²⁵ Metodické materiály MV jsou přístupné na adrese <https://mv.gov.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>.

své resortní kompetence. MŠMT vyhlásilo obdobný dotační program již v roce 2014, tedy nezávisle na Koncepti OMC.

Návrh na zřízení neinvestičních programů schválila vláda v červenci 2017 s tím, že budou zaměřeny na neinvestiční akce; možnost investiční podpory měla být posouzena až na základě jejich vyhodnocení. V letech 2019–2021 vyhlásily MV, MK a MZd tři neinvestiční programy s celkovou alokací 347 mil. Kč, z nichž příjemci vyčerpali 183 mil. Kč (53 %). NKÚ proto ověřoval, zda ministerstva sledovala a vyhodnocovala plnění cílů těchto programů a zda přispěly k dosažení cíle Konceptu OMC zvýšit odolnost a připravenost měkkých cílů proti násilným útokům.

V dubnu 2023 na základě výsledků kontroly NKÚ č. 21/21 uložila vláda Ministerstvu vnitra provést vyhodnocení neinvestičních programů. MV sice vyhodnocení v listopadu 2023 předložilo, avšak zpracované pouze formálně – bez analýzy, zda podpořené bezpečnostní dokumenty (vyhodnocení ohroženosti a bezpečnostní analýzy) skutečně přispěly ke zvýšení odolnosti a připravenosti měkkých cílů proti násilným útokům. Na základě těchto bezpečnostních dokumentů byla doporučena řada opatření, která jsou však pro vlastníky a provozovatele měkkých cílů finančně příliš náročná, a proto opakovaně požadovali zřízení investičního programu. Tento závěr potvrdilo i dotazníkové šetření NKÚ, podle něhož respondenti z řad měkkých cílů považují nedostatek peněžních prostředků za významné riziko při zvyšování své odolnosti a připravenosti. Projekty neinvestičního programu MV mohly připravenost měkkých cílů zvýšit, avšak vzhledem k tomu, že MV neověřilo, zda příjemci peněžních prostředků realizovali doporučení vyplývající z bezpečnostních dokumentů, existuje riziko snížené účelnosti vynaložených peněžních prostředků.

MZd ověřovalo prostřednictvím dotazníkového šetření, zda příjemci podpory z neinvestičního programu MZd skutečně realizovali doporučená opatření. Z odpovědí vyplynulo, že většina příjemců (52 z 53) program hodnotila jako přínosný, vyjádřila zájem o jeho pokračování a uvedla potřebu vyhlášení investičního programu. Návrh takového programu MZd zpracovalo již v roce 2021, ale MV jej neakceptovalo. Dotazníkové šetření zároveň ukázalo, že většina příjemců peněžních prostředků pokračovala v bezpečnostních opatřeních i po skončení programu.

MK ve vyhodnocení svého neinvestičního programu uvedlo, že by byla žádoucí navazující investiční podpora umožňující využít bezpečnostní dokumenty identifikující potřebu modernizace technických prvků ochrany kulturních objektů. MK rovněž ověřovalo účelné využití peněžních prostředků v rámci veřejnosprávních kontrol v letech 2019–2024 a ve všech případech účelnost potvrdilo.

Absence investičních programů je nedostatkem, na který NKÚ upozornil již v rámci kontrolní akce č. 21/21 a který poté potvrdily zejména MK a MZd ve vyhodnocení neinvestičních programů. MK mimo jiné uvedlo, že význam a efektivita neinvestičního programu MK by vzrostly, pokud by na něj navázala investiční část umožňující financovat nákupy technických bezpečnostních prvků. Bezpečnostní dokumenty totiž identifikovaly potřebu modernizace technické ochrany kulturních objektů, avšak tato modernizace nebyla realizována z důvodu nedostatku prostředků. Přesto MV opakovaně zřízení investičního programu odmítlo.

V roce 2021 zpracovalo MK návrh investičního programu, který měl být financován z *Národního plánu obnovy* a měl navázat na program neinvestiční. Neinvestiční program poskytl výstupy v podobě analýz a bezpečnostních dokumentů, jež identifikovaly potřebu investic do objektové bezpečnosti příspěvkových organizací, například modernizaci

kamerových systémů a elektronických zabezpečovacích systémů. Investiční program měl zajistit moderní bezpečnostní ochranu těchto objektů, k jeho realizaci však nedošlo. Dotazníkové šetření NKÚ potvrdilo, že nedostatek peněžních prostředků představuje riziko pro naplnění cílů Koncepce OMC, a investiční programy se proto jeví jako významný krok ke zvýšení odolnosti a připravenosti měkkých cílů.

Po útoku na FF UK předložilo MV v červenci 2024 návrhy opatření k posílení vnitřní bezpečnosti ČR v působnosti MV a MSp. Dokument obsahuje dvě přílohy – první má řešit financování opatření spojených s útokem na FF UK, druhá uvádí opatření k posílení vnitřní bezpečnosti. Ačkoliv MV nárokuje ze státního rozpočtu částky v řádu desítek miliard korun, financování ochrany měkkých cílů je věnována minimální pozornost a pokračující neinvestiční či navazující investiční programy do návrhu nezahrnulo.

MŠMT v oblasti ochrany měkkých cílů postupovalo samostatně. Přestože nebylo zahrnuto do plnění pilíře „*Dotační podpora*“, vyhlásilo v letech 2021–2025 programy související s problematikou OMC. V regionálním školství navázalo na dřívější programy zaměřené na technické zabezpečení školských zařízení. V oblasti terciárního vzdělávání se jednalo o centralizované rozvojové programy pro veřejné vysoké školy a *Program podpory rozvoje oblasti vysokého školství pro rok 2025*, které zahrnovaly opatření zvyšující bezpečnost a odolnost vysokých škol. V reakci na útok na FF UK navýšilo MŠMT prostředky v OP JAK o 200 mil. Kč, rozšířilo podmínky pro financování technických i preventivních opatření a umožnilo zařadit bezpečnost do již podaných projektů.

NKÚ vyhodnotil, že MV, MK a MZd realizací neinvestičních programů v letech 2019–2021 naplnily pilíř „*Dotační podpora*“, jehož cílem bylo pomocí neinvestičních programů motivovat vlastníky a provozovatele měkkých cílů ke zlepšení jejich připravenosti a schopnosti reagovat na případný násilný útok. Programy tedy přispěly ke zvýšení připravenosti měkkých cílů. U MV však existuje riziko snížené účelnosti, protože neověřilo, zda příjemci peněžních prostředků realizovali doporučení uvedená v bezpečnostních dokumentech.

Seznam zkratek a zkrácených názvů

ČR	Česká republika
EMC	evidence měkkých cílů
ESF+	<i>Evropský sociální fond plus</i>
FF UK	Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS	integrovaný záchranný systém
KA	kontrolní akce
<i>Komplexní vyhodnocení</i>	<i>Komplexní vyhodnocení reakce státu a bezpečnostních a záchranných složek na útok na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy</i>
Koncepce OMC	<i>Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017–2020</i>
MK	Ministerstvo kultury
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OMC	ochrana měkkých cílů
OP JAK	operační program <i>Jan Amos Komenský</i>
PČR	Policie České republiky
poradní sbor MV	stálý poradní sbor Ministerstva vnitra pro ochranu měkkých cílů
PSP ČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
SMS	Short Message Service (krátká textová zpráva)

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/02

Peněžní prostředky určené na projekty podpory hodnocení a řízení vzdělávací soustavy regionálního školství

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/02. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Michal Šmucr.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na projekty podpory hodnocení a řízení vzdělávací soustavy regionálního školství byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2019 až 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející či následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od ledna do září 2025.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“ nebo „ministerstvo“);

Česká školní inspekce, Praha (dále také „ČŠI“);

Národní pedagogický institut České republiky (zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků), Praha (dále také „NPI“).

Kolegium NKÚ na svém XIX. jednání, které se konalo 8. prosince 2025,

schválilo usnesením č. 7/XIX/2025

kontrolní závěr v tomto znění:

Podpora hodnocení a řízení vzdělávací soustavy regionálního školství ČR

ZÁKLADNÍ FAKTA

11 691Počet škol v regionálním
školství ČR***226,7 mil. Kč**Poskytnutá podpora v oblasti
hodnocení vzdělávací
soustavy v letech
2017–2022**506,8 mil. Kč**Poskytnutá podpora
v oblasti řízení vzdělávací
soustavy v letech
2016–2023

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

506,8 mil. Kč**Neúčelně vynaložené prostředky v oblasti řízení vzdělávací soustavy****1,3 mil. Kč****Nehospodárně vynaložené prostředky na *Informační systém vzdělávání***

- Projekty nevedly ke zvýšení kvality vzdělávání a zlepšení výsledků žáků.
- MŠMT při pořízení *Informačního systému vzdělávání* vynaložilo peněžní prostředky nehospodárně a postupovalo v rozporu s právními předpisy.
- MŠMT v rozporu s právním předpisem nevyhodnocovalo dlouhodobé záměry vzdělávání.

* Údaj o počtu mateřských, základních a středních škol dle dat MŠMT k 30. 9. 2024.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státu a Evropské unie (dále také „EU“) určených na projekty podpory hodnocení a řízení vzdělávací soustavy regionálního školství. Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na projekty podpory hodnocení a řízení vzdělávací soustavy regionálního školství byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Na podporu hodnocení a řízení vzdělávací soustavy vyčlenilo MŠMT v kontrolovaném období 2019–2024 na úrovni systému 3 519,5 mil. Kč, a to ze státního rozpočtu a evropských strukturálních a investičních fondů (dále také „ESIF“).

NKÚ zjistil, že projekty v oblasti řízení vzdělávací soustavy, na které bylo vynaloženo 506,8 mil. Kč, nenaplnily cíle směřující ke zvýšení kvality vzdělávání, zlepšení výsledků žáků v klíčových kompetencích ani k rozvoji systému strategického řízení. MŠMT opakovaně poskytuje peněžní prostředky na projekty metodické podpory, které však vykazují nízkou míru využití ze strany cílových skupin. Očekávané přínosy této podpory ve vztahu ke kvalitě vzdělávání v regionálním školství se tak nenaplnily. Vzhledem k této skutečnosti vyhodnotil NKÚ vynaložení peněžních prostředků jako neúčelné.

NKÚ dále zjistil porušení právních předpisů při dodání *Informačního systému vzdělávání*. Část peněžních prostředků ve výši 1,3 mil. Kč na pořízení tohoto informačního systému, které MŠMT vynaložilo do dne ukončení kontroly, vyhodnotil NKÚ jako nevhodné. MŠMT dále v rozporu s právním předpisem nevyhodnocovalo cíle a opatření dlouhodobých záměrů vzdělávání.

Peněžní prostředky vynaložené na projekt hodnocení vzdělávací soustavy ve výši 226,7 mil. Kč vyhodnotil NKÚ jako účelné. Při kontrole problematiky začleňování ukrajinských žáků do českých škol NKÚ u kontrolovaných osob nezjistil porušení právních předpisů.

Celkové vyhodnocení se opírá o následující hlavní zjištění z kontroly:

1. MŠMT nenaplnilo cíle výzvy určené pro systémové projekty

Oblast řízení vzdělávací soustavy byla podpořena z výzvy pro individuální projekty systémové operačního programu *Výzkum, vývoj a vzdělávání* (dále také „OP VVV“), jejímž cílem bylo mj. zlepšit kvalitu vzdělávání, strategické řízení a výsledky žáků v klíčových kompetencích.¹ NKÚ však zjistil, že realizované systémové projekty v oblasti řízení (*Podpora krajského akčního plánování a Strategické řízení a plánování ve školách a v územích*) nevedly k očekávanému zlepšení kvality vzdělávání a výsledků českých žáků v klíčových kompetencích. Výsledky mezinárodních šetření (např. PISA²) i zprávy ČŠI ukazují na stagnaci nebo pokles v matematice, čtenářské a přírodovědné gramotnosti.

V rámci podpory strategického řízení vznikly akční plány (krajské akční plány, místní akční plány, školní akční plány), jejich přínos pro školy byl však neprůkazný – významná část subjektů cílové skupiny je vnímala jako formální dokumenty bez reálného dopadu.

¹ Klíčové kompetence žáků představují soubor důležitých dovedností a znalostí, které si má žák během školní docházky osvojit, aby byl úspěšný v běžném životě, dalším vzdělávání i práci.

² Programme for International Student Assessment (Mezinárodní program pro hodnocení žáků).

Vzhledem k omezenému dopadu uvedených projektů a nenaplnění specifických cílů výzvy vyhodnotil NKÚ, že prostředky na jejich realizaci MŠMT vynaložilo neúčelně.

2. MŠMT podpořilo dva projekty s omezeným dopadem na regionální školství

NKÚ kontrolou ověřil tři systémové projekty podpořené z výzvy z OP VVV.

Projekt *Podpora krajského akčního plánování* (dále také „P-KAP“)

Projekt měl poskytovat metodickou podporu krajům při akčním plánování, ale kvůli zpoždění a nízkému využití ze strany cílové skupiny nenaplnil jeden z dílčích cílů. Výstupy byly zpětně upraveny tak, aby projekt formálně splnil požadavky, přestože reálný dopad byl minimální. NKÚ vyhodnotil peněžní prostředky ve výši 250,2 mil. Kč vynaložené na projekt jako neúčelné, protože nepřinesly očekávané přínosy.

Projekt *Strategické řízení a plánování ve školách a v územích* (dále také „SRP“)

Kvůli časovému nesouladu s navazujícími projekty a nízkému zapojení škol nebyly splněny dva dílčí cíle. Poskytnutá podpora měla omezený dosah a systémové dopady byly minimální. NKÚ vyhodnotil peněžní prostředky ve výši 208,6 mil. Kč vynaložené na projekt jako neúčelné, neboť nepřinesly odpovídající přínos.

Projekt *Komplexní systém hodnocení* (dále také „KSH“)

Projekt se zaměřil na hodnocení kvality škol a naplnil všechny stanovené cíle i výstupy. Výsledky byly využity ČŠI i MŠMT a přispěly k systémovým změnám v oblasti hodnocení. ČŠI zajistila udržitelnost výstupů projektu. NKÚ vyhodnotil peněžní prostředky ve výši 226,7 mil. Kč vynaložené na projekt jako účelné, protože přinesly konkrétní a využitelné výstupy pro celý vzdělávací systém.

3. MŠMT opakovaně poskytuje peněžní prostředky na projekty metodické podpory s nízkou mírou využití ze strany cílových skupin

NKÚ kontrolou prověřil dva navazující projekty zaměřené na metodickou podporu škol ve strategickém řízení podpořené z jedné výzvy z OP VVV a z jedné výzvy z operačního programu *Jan Amos Komenský* (dále také „OP JAK“).

Projekt *Metodická podpora akčního plánování* (dále také „P-AP“)

Projekt měl navázat na předchozí projekty P-KAP a SRP a sjednotit akční plánování s cíli vzdělávací politiky. Přestože projekt formálně splnil výstupy, chyběla nezávislá evaluace a hlavní výstup – Průvodce strategickým plánováním – měl velmi nízkou míru využití. NKÚ vyhodnotil peněžní prostředky ve výši 48 mil. Kč vynaložené na projekt jako neúčelné, protože nepřispěl ke zlepšení kvality vzdělávání a jeho dopad byl omezený.

Projekt *Střední článek podpory*

Projekt má vytvořit systém metodické podpory pro vedení škol a jejich zřizovatele. Jeho realizace nebyla ke dni ukončení kontroly dokončena. NKÚ zjistil rizika spojená s možným překryvem s činnostmi NPI, nerovnoměrným poskytováním metodické podpory škol a nejistou udržitelností podpory po skončení projektu. Ke dni ukončení kontroly NKÚ bylo na projekt vyčerpáno přes 89 mil. Kč.

4. MŠMT při realizaci veřejné zakázky na *Informační systém vzdělávání* nepostupovalo v souladu s právními předpisy

MŠMT při realizaci veřejné zakázky (dále také „VZ“) na *Informační systém vzdělávání* (dále také „ISV“) v celkové hodnotě 27,4 mil. Kč porušilo zákon o zadávání veřejných zakázek.³ Ministerstvo totiž uzavřelo dodatek ke smlouvě o dodávce, který umožnil podstatné změny VZ, mj. změnu způsobu úhrady smluvní pokuty.

MŠMT na základě dodatku ke smlouvě o dodávce uhradilo do doby ukončení kontroly dodavateli 1,3 mil. Kč za detailní návrh implementace – rozšiřující funkcionality ISV, aniž by tento návrh implementace dále využilo. Vynaložení těchto peněžních prostředků vyhodnotil NKÚ jako nehospodárné.

5. MŠMT poskytlo školám podporu při začleňování ukrajinských žáků

Za účelem úpravy podmínek vzdělávání osob s dočasnou ochranou, včetně možnosti odkladu školní docházky a zjednodušeného přijímání do škol, byl schválen zákon č. 67/2022 Sb.⁴, jehož návrh vypracovalo MŠMT.

Na podporu začleňování ukrajinských žáků v roce 2022 a 2023 ministerstvo poskytlo celkem přes 460 mil. Kč v rámci několika dotačních výzev. NKÚ nezjistil u MŠMT v procesu poskytování dotací porušení právních předpisů.

6. MŠMT nevyhodnotilo dlouhodobé záměry vzdělávání dle vyhlášky č. 15/2005 Sb.

MŠMT mělo dle zákona č. 561/2004 Sb.⁵ a vyhlášky č. 15/2005 Sb.⁶ povinnost zpracovávat dlouhodobé záměry vzdělávání a v nich vyhodnocovat plnění předchozích cílů a opatření. V kontrolovaném období byl vypracován *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023* (dále také „DZ ČR 2019–2023“), který obsahoval 44 cílů a 159 opatření. Dokument však neobsahoval povinné vyhodnocení dosaženého stavu navazujícího na předchozí *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020* (dále také „DZ ČR 2015–2020“) z hlediska stanovených cílů a opatření, čímž MŠMT porušilo vyhlášku č. 15/2005 Sb.

Ani v navazujícím *Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027* (dále také „DZ ČR 2023–2027“) MŠMT nevyhodnotilo konkrétní cíle a opatření z předchozího období. I tento postup byl v rozporu s vyhláškou č. 15/2005 Sb. Opakovaná absence vyhodnocení, a tedy nedodržení požadavků vyhlášky snižuje vypovídací hodnotu dlouhodobých záměrů a omezuje jejich využitelnost pro strategické řízení vzdělávací soustavy.

³ Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek.

⁴ Zákon č. 67/2022 Sb. o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace.

⁵ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁶ Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv.

II. Informace o kontrolované oblasti

Český vzdělávací systém je podle dat Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development, dále také „OECD“) vysoce decentralizovaný podobně jako například v Nizozemsku, Velké Británii nebo Lotyšsku. V případě veřejných škol je odpovědnost rozdělena mezi různé úrovně veřejné správy. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanovuje právní rámec pro školský systém, zatímco obce zajišťují poskytování předškolního a základního vzdělávání a kraje organizují vzdělávání na středních školách a vyšších odborných školách. Provoz a vybavení škol platí jejich zřizovatelé – tedy obce nebo jejich svazky a kraje. Státní rozpočet prostřednictvím MŠMT pokrývá mzdy a odvody na sociální zabezpečení pedagogických pracovníků, výdaje na učební pomůcky, vzdělávání učitelů a zájmové činnosti. V ČR ve školním roce 2024/2025 působilo 5 410 mateřských škol (dále také „MŠ“), 4 293 základních škol (dále také „ZŠ“), 1 313 středních škol (dále také „SŠ“),⁷ 155 vyšších odborných škol (dále také „VOŠ“) a 520 základních uměleckých škol (dále také „ZUŠ“), celkem tedy 11 691 subjektů působících v regionálním školství.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je organizační složkou státu a ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti, a pro vědecké hodnosti, pro státní péči o děti, mládež a tělesnou výchovu. MŠMT bylo řídicím orgánem pro OP VVV v programovém období 2014–2020 a pro OP JAK v programovém období 2021–2027.

Česká školní inspekce

Česká školní inspekce je organizační složkou státu a správním úřadem České republiky s celostátní působností. ČŠI je národní autoritou pro hodnocení kvality a efektivity počátečního vzdělávání zahrnujícího mateřské školy, základní školy, základní umělecké školy, střední školy, konzervatoře a všechna školská zařízení (např. školská poradenská zařízení, střediska volného času, školní jídelny apod.). Organizačně je Česká školní inspekce členěna na ústředí se sídlem v Praze a 14 krajských inspektorátů.

Národní pedagogický institut České republiky

Národní pedagogický institut České republiky je státní příspěvkovou organizací přímo řízenou MŠMT. NPI vznikl k 1. 1. 2020 sloučením Národního ústavu pro vzdělávání a Národního institutu pro další vzdělávání. Mezi hlavní činnosti NPI patří mj.:

- systematická metodická a vzdělávací podpora řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti strategického plánování a rozvoje na místní, regionální a krajské úrovni;
- podpora síťování škol a spolupráce s ostatními aktéry v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vytváření nástrojů pro zvýšení kvality výuky;
- koordinace a metodická a informační podpora zřizovatelů škol a školských zařízení, jejich řídicích pracovníků a pedagogických pracovníků na místní a regionální úrovni prostřednictvím 14 krajských pracovišť (center podpory) NPI;
- realizace projektů z evropských strukturálních a investičních fondů.

⁷ Data MŠMT k 30. 9. 2024.

Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy a strategické dokumenty MŠMT

Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky zpracovává MŠMT na základě ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. Dlouhodobé záměry jsou připravovány pro celý systém regionálního školství, určují rámec dlouhodobých záměrů krajů, sjednocují přístup státu a jednotlivých krajů zejména v oblasti nastavení parametrů vzdělávací soustavy a cílů vzdělávací politiky ČR. Rovněž každý kraj dle ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. zpracovává svůj dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023

V kontrolovaném období byl platný a účinný *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023*. DZ ČR 2019–2023 obsahoval 12 oblastí pro rozvoj regionálního školství. Část F. se věnovala oblasti hodnocení žáků, škol a školského systému, ve které MŠMT stanovilo čtyři prioritní cíle a k nim 12 opatření. Část L. se věnovala oblasti řízení školského systému, ve které MŠMT stanovilo osm prioritních cílů a k nim 22 opatření.

Akční plánování v rámci OP VVV

Akční plánování mělo v OP VVV sloužit jako specifický nástroj v rámci řízení školského systému. Krajské akční plány (dále také „KAP“) a místní akční plány (dále také „MAP“) měly vznikat „zdola“ z potřeb škol, priorit vzdělávací politiky a potřeb území, které měly být promítnuty mj. v dlouhodobých záměrech vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy krajů. Ve všech školách (MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ) měly být zpracovávány školní akční plány (dále také „ŠAP“) nebo plány aktivit rozvoje vzdělávání (dále také „PA“).

MAP měly být zaměřeny na předškolní a základní vzdělávání a měly být zpracovány a realizovány tam, kde již byla vytvořena partnerství škol se zřizovateli, dalšími vzdělávacími institucemi, organizacemi působícími ve vzdělávání a rodiči. Oproti tomu KAP měly být zaměřeny na odborné vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a měly být tvořeny v partnerství kraje se školami, zaměstnavateli a dalšími klíčovými aktéry ve vzdělávání v daném území.

V MAP nebo PA se měly především sledovat potřeby škol v oblastech jako například inkluze, materiálně technické vybavení, polytechnická výchova, podnikavost a kariérové poradenství atd. Tyto informace měly být předávány jako podklady pro zpracování a realizaci daných témat v rámci KAP. Tím mělo vzniknout komplexní řešení v rámci KAP a MAP/PA, aby byly umožněny projekty spolupráce napříč školami a dalšími vzdělávacími institucemi.

Na základě vypracovaných akčních plánů pak měli jednotliví zpracovatelé nárok na čerpání peněžních prostředků z jednotlivých výzev OP VVV nebo *Integrovaného regionálního operačního programu*, ať už na budování a obnovu infrastruktury a materiální vybavenost škol nebo vybrané aktivity v rámci šablon (např. vzdělávání pedagogů nebo zajištění školního psychologa apod.). Prostřednictvím KAP a MAP mělo dojít ke zlepšení strategického řízení škol, a tím k efektivnější podpoře učitelů, zkvalitnění výuky a v konečném důsledku i k rozvoji klíčových kompetencí žáků.

Systémové projekty podpořené MŠMT

1) Komplexní systém hodnocení (KSH)

Projekt byl zahájen 1. 2. 2017 a ukončen 30. 11. 2022. Řešitelem byla ČŠI. Na projekt ČŠI bylo alokováno 248,7 mil. Kč ze státního rozpočtu a ESIF, přičemž ČŠI vyčerpala 226,7 mil. Kč, z toho 81 % tvořily osobní výdaje. Cílem projektu KSH bylo na všech úrovních vzdělávacího systému a na základě vyvinutých metod, postupů a nástrojů propojit procesy externího a interního (vlastního) hodnocení ve školách. Projekt KSH se skládal z osmi vzájemně provázaných klíčových aktivit. Výstupů projektu bylo více než 200. Mezi tyto výstupy lze zařadit např. metodiky, odborné publikace, sady hodnoticích nástrojů, popisy příkladů inspirativní praxe, národní zprávy, tematické zprávy, odborné semináře, konference a panelové diskuse apod.

2) Podpora krajského akčního plánování (P-KAP)

Projekt byl zahájen 1. 3. 2016 a ukončen 31. 12. 2021, řešitelem projektu byl NPI. Výše dotace NPI na projekt činila 275,9 mil. Kč ze státního rozpočtu a ESIF. NPI vyčerpал 250,2 mil. Kč, z toho 96 % tvořily osobní výdaje. Obecným cílem projektu byla podpora vzdělávání ve středním školství a vyšším odborném školství v souladu se vzdělávací strategií MŠMT a s využitím akčního plánování. Tohoto cíle chtěl NPI dosáhnout podporou přípravy a realizace KAP v oblasti vzdělávání a dále cílenou podporou škol při přípravě PA, resp. ŠAP, jejich vyhodnocování a zajišťování kvality realizovaných činností. Výstupy projektu byly především systém metodické podpory během KAP, školní akční plány a plány aktivit, metodické semináře a webináře, zastřešující síť metodiků Edusití, dotazníkové šetření potřeb a zprávy o stavu inkluzivního vzdělávání na středních školách.

3) Strategické řízení a plánování ve školách a v územích (SRP)

Projekt byl zahájen 1. 3. 2016 a jeho realizace byla ukončena 30. 11. 2021, řešitelem byl NPI. Na projekt bylo celkem alokováno 239,2 mil. Kč ze státního rozpočtu a ESIF, přičemž celkové vynaložené prostředky činily 208,6 mil. Kč, z toho 70 % tvořily osobní výdaje. Hlavním cílem projektu bylo zlepšit strategické řízení a plánování ve školách a v územích prostřednictvím rozvoje pedagogického vedení (leadershipu) ve školách, metodického vedení příjemců individuálních projektů pro tvorbu místních akčních plánů a jejich vzájemné spolupráce. Výstupem projektu bylo především zřízení center podpory v každém kraji a systém intenzivní podpory ředitelů.

4) Metodická podpora akčního plánování (P-AP)

Projekt byl zahájen 1. 12. 2021 a jeho realizace byla ukončena 30. 11. 2023, řešitelem byl NPI. Na projekt bylo celkem alokováno téměř 50 mil. Kč ze státního rozpočtu a ESIF, přičemž celkové vynaložené prostředky činily 48 mil. Kč, z toho 71 % tvořily osobní výdaje. Projekt P-AP navazoval na aktivity a výstupy systémových projektů P-KAP a SRP. Jeho cílem bylo zachování metodické podpory všem aktérům akčního plánování (metodická podpora, koordinace a poradenství) a zároveň sjednocení procesů akčního plánování na všech úrovních vzdělávacího systému (tzn. národní, krajské, v územích a školní) do jednotného modelu akčního plánování. Výstupem tohoto projektu byl zejména *Průvodce strategickým a akčním plánováním*.

5) Střední článek podpory

Projekt byl zahájen v červenci 2023 a předpokládané ukončení realizace je stanoveno k 30. 6. 2029. Řešitelem tohoto projektu je MŠMT. Na projekt MŠMT alokovalo 882,2 mil. Kč

ze státního rozpočtu a ESIF, z toho 77 % je plánováno na osobní výdaje. Ke dni ukončení kontroly MŠMT vyčerpalo přes 89 mil. Kč. Cílem projektu je vybudovat systém komunikace a metodické podpory pro vedení MŠ a ZŠ a jejich zřizovatelů, s důrazem na efektivní řízení organizace, vedení lidí a orientaci ve školské legislativě. Projekt se zaměřil na poskytování jak obecné, tak individualizované metodické pomoci přímo tam, kde ji školy a zřizovatelé nejvíce potřebovaly prostřednictvím krajských koordinátorů a regionálních metodiků. Dle MŠMT by mělo realizací projektu dojít ke snížení nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontrolní akce byly peněžní prostředky určené na projekty podpory hodnocení a řízení vzdělávací soustavy regionálního školství. Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na projekty podpory hodnocení a řízení vzdělávací soustavy regionálního školství byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Kontrolované období bylo od roku 2019 do roku 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející či následující.

Kontrola byla provedena u MŠMT jako gesčního orgánu pro oblast vzdělávání a jako řídicího orgánu OP VVV. Kontrola byla dále provedena u ČŠI a NPI jako řešitelů systémových projektů v oblastech hodnocení a řízení vzdělávací soustavy.

Kontrola byla zaměřena na využití peněžních prostředků ze státního rozpočtu a EU cílených na systémové projekty v oblastech hodnocení a řízení vzdělávací soustavy. Realizace těchto projektů byla provázána s cíli a opatřeními v DZ ČR 2019–2023. Proto bylo kontrolou u MŠMT ověřováno naplňování cílů a realizace opatření DZ ČR 2019–2023 v části *F. Hodnocení žáků, škol a školského systému* a v části *L. Řízení školského systému*. Dále NKÚ prověřil v rámci OP VVV nastavení výzev podporujících oblasti hodnocení a řízení vzdělávací soustavy. Na úrovni MŠMT jako řídicího orgánu OP VVV byly zkontrolovány tři systémové projekty a jeden navazující projekt. U nich byly vyhodnoceny jejich přínosy a dopady na systém vzdělávání v regionálním školství. Dále byl také u MŠMT zkontrolován jeden navazující projekt podpořený z OP JAK. Ke kontrole na MŠMT byl vybrán i projekt budování ISV, v jehož rámci NKÚ zkontroloval jeho I. etapu.

U ČŠI a NPI bylo prověřeno naplnění cílů projektů, realizace klíčových aktivit a využívání jejich výstupů v regionálním školství. NKÚ se v oblasti řízení vzdělávací soustavy u MŠMT zaměřil i na problematiku začleňování ukrajinských dětí do českých škol. Prověřeny byly MŠMT vypsané výzvy podporující tyto aktivity (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).

Kontrolovaný objem peněžních prostředků činil na systémové úrovni u MŠMT celkem 3 519,5 mil. Kč, což se rovná peněžním prostředkům alokovaným na vybrané projekty, informační systém vzdělávání a výzvy vypsané MŠMT v roce 2022 a 2023 zaměřené na začleňování ukrajinských žáků. Kontrolovaný objem peněžních prostředků vynaložených na vybrané projekty činil 733,5 mil. Kč, z toho u České školní inspekce 226,7 mil. Kč a u Národního pedagogického institutu 506,8 mil. Kč. Kontrolovaný objem peněžních prostředků vynaložených MŠMT na začleňování ukrajinských žáků představoval 463,6 mil. Kč.

Posouzení účelnosti spočívalo především v hodnocení, zda peněžní prostředky vynakládané MŠMT na projekty podpory hodnocení a řízení vzdělávací soustavy regionálního školství byly

využity tak, aby optimálně přispěly k dosažení cílů v této oblasti, s jasným dopadem na systém vzdělávání.

Posouzení hospodárnosti spočívalo především v hodnocení, zda MŠMT použilo peněžní prostředky k vybudování Informačního systému vzdělávání s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. MŠMT nenaplnilo cíle výzvy určené pro systémové projekty

Oblast řízení vzdělávací soustavy byla prostřednictvím OP VVV podpořena především z výzvy č. 02_15_001 – *Pro individuální projekty systémové Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání*. NKÚ se proto v kontrole zaměřil na vybrané projekty podpořené z této výzvy.

Pro vybrané projekty MŠMT určilo v rámci výzvy č. 02_15_001 tři specifické cíle, kterých mělo být dosaženo realizací těchto projektů:

- specifický cíl 2: *Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích,*
- specifický cíl 3: *Rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání,*
- specifický cíl 5: *Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce.*

Kvalitu vzdělávání v ČR sleduje a hodnotí dle zákona č. 561/2004 Sb. Česká školní inspekce. Ta každoročně vydává výroční zprávu za uplynulý školní rok, ve které na základě celoročního šetření na školách komplexně hodnotí stav vzdělávacího systému, kvalitu a efektivitu vzdělávání, prezentuje výsledky vzdělávání dětí, žáků a studentů v ČR. NKÚ se zaměřil na vývoj dostupných ukazatelů kvality vzdělávání v ČR po ukončení realizace vybraných systémových projektů (rok 2021), aby ověřil naplnění specifických cílů výzvy.

Ve výroční zprávě *Kvalita vzdělávání v České republice ve školním roce 2022/2023* ČŠI uvedla, že průměrná úroveň čtenářských dovedností českých žáků se za uplynulých 20 let významně nezlepšila a spíše stagnuje. Stejně tak stagnují výsledky i v přírodovědné gramotnosti. Na SŠ vykazovalo dle šetření ČŠI 51 % studentů minimální nebo nedostačující úroveň v přírodovědné gramotnosti.⁸

Dále dle mezinárodních šetření PISA⁹ a národní zprávy ČŠI došlo od školního roku 2018/19 do školního roku 2023/24 k poklesu v matematice, který byl nejmarkantnější od roku 2003, a to ve všech sledovaných druzích škol.¹⁰ Ve čtenářské a přírodovědné gramotnosti byly výsledky dle posledních dvou šetření PISA relativně stabilní. V přírodovědných dovednostech si čeští

⁸ Podobné výsledky byly zjištěny u studentů SŠ i v oblasti moderních dějin (52 %) a finanční gramotnosti (46 %).

⁹ PISA neměří procentuální úspěšnost v testu, ale úroveň dovedností žáků v dané oblasti. Výsledek se vyjadřuje na bodové škále s průměrem 500 bodů a směrodatnou odchylkou 100 bodů (600 bodů = nadprůměrné dovednosti, 400 bodů dovednosti pod průměrem).

¹⁰ Základní školy, střední odborné školy s maturitou, střední odborné školy bez maturity, víceletá gymnázia a čtyřletá gymnázia.

žáci udrželi téměř stejný výsledek jako v roce 2018, ale oproti roku 2003 zaznamenali pokles o 15 bodů.

Tabulka č. 1: Výsledky českých žáků v mezinárodních šetřeních PISA

Oblast	PISA 2003	PISA 2018	PISA 2022
Matematika	516 bodů	499 bodů	487 bodů
Čtení	489 bodů	490 bodů	489 bodů
Přírodověda	513 bodů	497 bodů	498 bodů

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat z výročních zpráv ČŠI za roky 2022/2023 a 2023/2024 a z národní zprávy PISA 2022.

Na základě realizace vybraných systémových projektů P-KAP a SRP mělo dojít mj. ke zlepšení výsledků žáků v klíčových kompetencích. Dle výše uvedených údajů ale výsledky těchto systémových projektů nepřispěly ke zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků.

K ověření rozvoje systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání využil NKÚ rovněž data MŠMT a ČŠI. Akční plánování mělo zlepšit úroveň strategického řízení na školách, a tím mělo dojít ke zkvalitnění výuky a v konečném důsledku i k rozvoji klíčových kompetencí žáků. MŠMT tak stanovilo v OP VVV povinnost vypracovat akční plány mj. i pro čerpání prostředků z EU. Na krajské úrovni vznikaly KAP, na místní úrovni MAP a na úrovni jednotlivých škol ŠAP.

NKÚ ověřil, že každý kraj vytvořil v rámci OP VVV v období 2016–2021 tři krajské akční plány, celkem tedy vzniklo 42 dokumentů. Jejich tvorbu však MŠMT po roce 2021 ukončilo a začlenilo do dlouhodobých záměrů vzdělávání (viz následující bod 2). V období 2016–2021 dále vzniklo 222 MAP. Podpora tvorby místních akčních plánů nadále probíhá v OP JAK. V první vlně v období 2016–2018 vzniklo 701 školních akčních plánů nebo plánů aktivit, ve druhé vlně v období 2018–2021 vzniklo 918 ŠAP/PA (tj. 63 % všech SŠ, VOŠ a konzervatoří). Ačkoliv MŠMT stanovilo všem školám povinnost vypracovat ŠAP, nemělo přehled o tom, kolik škol tuto povinnost skutečně splnilo, ani o tom, zda tak došlo k rozvoji strategického řízení na školách.

Dle dat MŠMT připadala metodická podpora zpracovatelům akčních plánů zbytečná (třetina manažerů KAP) a polovina zpracovatelů ŠAP neviděla přínos v tvorbě akčního plánování. Dokonce více než polovina zpracovatelů nevnímala akční plánování jako nástroj ke zkvalitnění práce školy. Z toho vyplývá, že akční plány tak byly spíše formální dokumenty bez konkrétního přínosu pro školy a pro vzdělávání.

Vzhledem k omezenému reálnému dopadu projektů na české školství a nenaplnění specifických cílů výzvy vyhodnotil NKÚ, že peněžní prostředky ve výši 506,8 mil. Kč vynaložené na jejich realizaci byly využity neúčelně.

2. MŠMT podpořilo dva projekty s omezeným dopadem na regionální školství

NKÚ se zaměřil na systémové projekty v oblasti hodnocení a řízení vzdělávací soustavy regionálního školství, které byly navázány na *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy 2019–2023*. Z celkových nákladů na systémové projekty bylo u ČŠI čerpáno 81 % na osobní výdaje a NPI vyčerpáno na osobní výdaje u dvou projektů v průměru 83 %. U projektů P-KAP a SRP nedošlo k naplnění jednoho z dílčích cílů.

2.1 Projekt P-KAP

Realizace projektu P-KAP, jehož cílem bylo poskytovat metodickou podporu krajům a školám u tvorby dokumentů akčního plánování, začala se zpožděním. Některé kraje tak začaly s tvorbou krajských akčních plánů samy bez metodické podpory NPI. V období 2016–2018¹¹ tak projekt P-KAP neposkytoval metodickou podporu v rozsahu, ke kterému se NPI zavázal v žádosti o podporu a chartě projektu. NPI tak nenaplnil jeden ze čtyř dílčích cílů.

Ačkoli projekt formálně splnil všechny stanovené výstupy, některé z nich – jako počty seminářů, webinářů či setkání k výměně zkušeností – byly výrazně upraveny (sníženy) šest měsíců před jeho ukončením. NPI ale o jejich nenaplnění věděl již dříve v průběhu realizace projektu. Výstupy v podobě seminářů a webinářů a každoročních setkání splnil NPI v průměru pouze na 11,6 % původně stanovených hodnot. NKÚ proto hodnotí úpravu počtů výstupů jako účelovou, aby projekt formálně splnil své výstupy.

NKÚ dále vyhodnotil, že očekávané přínosy projektu se nenaplnily. Toto vyhodnocení vycházelo z externí evaluace projektu a hodnocení manažerů KAP a zpracovatelů ŠAP, pro které byl projekt primárně určen. Cílová skupina nebyla s poskytovanou podporou plně spokojena – třetina z celkem 14 manažerů KAP ji považovala za zbytečnou. Téměř polovina zpracovatelů ŠAP/PA¹² neviděla přínos v tvorbě akčního plánování a více než polovina jej nevnímala jako nástroj ke zkvalitnění práce školy.

Po ukončení projektu MŠMT zrušilo tvorbu krajských akčních plánů změnou vyhlášky č. 15/2005 Sb. a nahradilo KAP rozpracováním dlouhodobých záměrů vzdělávání jednotlivých krajů, které kraje povinně vytváří již od roku 2005. Změna vyhlášky mj. zavedla povinnost zahrnout analýzu potřeb škol na republikové nebo krajské úrovni jako podklad dlouhodobých záměrů a dále zavedla veřejné konzultace dlouhodobých záměrů.

Vzhledem k tomu, že projekt P-KAP nepodpořil přípravu a realizaci KAP v předpokládaném rozsahu vyhodnotil NKÚ, že peněžní prostředky poskytnuté MŠMT na realizaci tohoto projektu byly vynaloženy neúčelně.

2.2 Projekt SRP

Realizace projektu SRP, jehož cílem bylo mj. zlepšit strategické řízení a plánování ve školách, začala se zpožděním. Rovněž i u projektu SRP došlo k časovému nesouladu s projekty MAP, pro které měl projekt SRP poskytovat metodickou podporou. Některé projekty MAP (55 projektů) již byly v realizaci od ledna a února 2016, tj. měsíc před začátkem realizace projektu SRP. Dalších 152 projektů MAP začalo s realizací do tří měsíců od zahájení projektu SRP. V počáteční fázi projekt SRP, resp. NPI, neposkytoval metodickou podporu při tvorbě MAP¹³ v rozsahu, ke kterému se zavázal v žádosti o podporu a chartě projektu. Proto NPI zcela nenaplnil jeden ze čtyř dílčích cílů. Dále NPI nesplnil další dílčí cíl, a to šíření výstupů projektů OP VVV a principů akce KLIMA¹⁴.

¹¹ První dva roky realizace projektu.

¹² Zpracovatelů ŠAP/PA bylo ve druhé vlně KAP II zhruba 918 (SŠ, SOŠ a VOŠ).

¹³ Jednalo se o období přibližně mezi lety 2016–2018.

¹⁴ Akce KLIMA v rámci OP VVV byla systémovým přístupem k podpoře kvality základního a předškolního vzdělávání. Zaměřoval se na klíčové oblasti: kultura učení; leadership (pedagogické vedení); inkluze; metodická podpora učitelů (mentoring); aktivizační formy výuky.

Projekt SRP sice formálně splnil všechny stanovené výstupy, avšak jeden z nich – místní konference – byl snížen dva měsíce před jeho ukončením. NPI měl zajistit 65 místních konferencí, tento počet však snížil na 41. Důvodem byl dle NPI nezájem cílové skupiny o setkání a pořádání sloučených online konferencí. MŠMT tuto změnu schválilo.

V rámci projektu, na který MŠMT vynaložilo 208,6 mil. Kč, vznikla v každém kraji centra podpory, která poskytovala školám metodickou i individuální pomoc. V rámci celého regionálního školství však centra poskytla za dobu 69 měsíců v průměru pouze 1,65 individuální konzultace na jednu školu. Centra podpory nebyla včleněna do běžné činnosti NPI, k čemuž se příjemce zavázal v chartě projektu. Dále vznikl v projektu SRP systém intenzivní podpory v oblasti strategického řízení a plánování s akcentem na pedagogické vedení škol, který byl pilotován na 92 školách ve třech vlnách po dobu realizace projektu. Celkově se zapojilo pouze 0,79 % škol v rámci regionálního školství (MŠ, ZŠ, SŠ a ZUŠ). Ačkoliv byl projekt podpořen v rámci výzvy pro systémové projekty, jejímž cílem byl mj. dopad na celé regionální školství, systém intenzivní podpory takový dopad neměl.

Z uvedených skutečností NKÚ vyhodnotil, že peněžní prostředky poskytnuté MŠMT na realizaci projektu SRP byly vynaloženy neúčelně.

2.3 Projekt KSH

Projekt KSH dosáhl všech očekávaných cílů a výstupů. Výstupy projektu používala po ukončení projektu především ČŠI při své inspekční činnosti, a to v rámci celého systému regionálního školství. ČŠI tak nad rámec výzvy zajistila udržitelnost výstupů projektu. ČŠI propojila interní a externí systémy hodnocení a vytvořila a zveřejnila kritéria kvalitní školy. MŠMT využilo některé výstupy projektu např. při tvorbě legislativy nebo reformě přípravy pedagogů v ČR. Projekt KSH tak lze hodnotit jako účelný z hlediska dosažení stanovených cílů a výstupů i z hlediska vynaložených peněžních prostředků.

3. MŠMT opakovaně poskytuje peněžní prostředky na projekty metodické podpory s nízkou mírou využití ze strany cílových skupin

MŠMT nezajistilo udržitelnost systémových projektů P-KAP a SRP ve výzvě č. 02_15_005. U projektu KSH zajistila udržitelnost výstupů ČŠI. MŠMT tak v rámci OP VVV vypsalo další výzvu č. 02_20_082 – *Akční plánování v území*, která měla zajistit pokračování aktivit akčního plánování. Cílem výzvy bylo podporovat společné plánování a sdílení aktivit v území vedoucí ke zlepšení kvality vzdělávání ve školách. NKÚ se v rámci této výzvy zaměřil na projekt podpořený v rámci aktivity C – *Metodická podpora akčního plánování*, jehož řešitelem byl NPI.

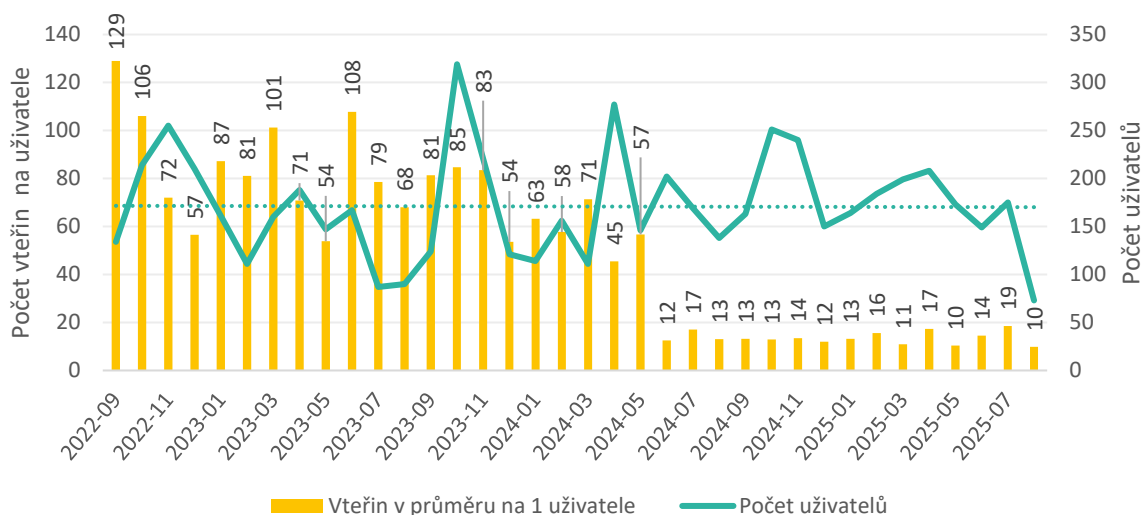
3.1 Projekt P-AP

S realizací projektu P-AP počítalo MŠMT již minimálně od 30. 9. 2020, tedy 14 měsíců před plánovaným ukončením projektu SRP a 15 měsíců před plánovaným ukončením projektu P-KAP. Projekt P-AP navázal na realizaci těchto dvou projektů. NPI v žádosti o podporu projektu P-AP uvedl, že dosud byly prostřednictvím akčního plánování uspokojovány potřeby škol bez vědomé vazby na strategické cíle a priority MŠMT a že akční plánování probíhalo do jisté míry na různých úrovních paralelně, nikoliv jednotně a provázaně. Soulad akčního plánování na strategické dokumenty MŠMT v oblasti vzdělávací politiky a provázanost jednotlivých úrovní akčního plánování přitom měly být výsledkem již realizace projektů P-KAP a SRP. Přesto MŠMT 14, resp. 15 měsíců před ukončením těchto projektů vypsalo výzvu na navazující projekt, který NPI následně realizoval a který řešil zejména tyto nedostatky.

NKÚ zjistil, že projekt formálně naplnil cíle a výstupy. NPI však nezajistil zpracování vnější (nezávislé) evaluace projektu v rozporu se žádostí. U tohoto projektu tedy nedošlo k nezávislému vyhodnocení jeho stanovených cílů, výstupů a přínosů. Tato skutečnost nebyla předmětem žádné žádosti o změnu ani připomínek ze strany MŠMT.

Jedním z hlavních výstupů projektu byl *Průvodce strategickým a akčním plánováním* (jednotný model akčního plánování), který byl vytvořen v textové verzi a jako online nástroj. Nejsledovanější video v rámci průvodce mělo 537 zhlédnutí. V rámci projektu P-AP deklaroval NPI 1 177 organizací, které byly ovlivněny systémovou intervencí. Z porovnání těchto údajů vyplývá, že i nejsledovanější video zhlédla pouze menší část zapojených organizací. Potenciálními uživateli průvodce jsou mj. všechny kraje, skupiny MAP a školy. Dle údajů Českého statistického úřadu se počet MŠ, ZŠ a SŠ v ČR každoročně pohybuje kolem 11 tisíců. V porovnání se všemi potenciálními uživateli průvodce tak byla sledovanost videí velmi nízká.

Graf č. 1: Statistika užívání *Průvodce strategickým a akčním plánováním*

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých NPI.

Nejvíce využívanými úrovněmi průvodce byla úvodní úroveň *Průvodce strategickým a akčním plánováním* a úroveň určená pro školy. Z grafu č. 1 vyplývá, že využívanost průvodce, jakožto hlavního výstupu projektu P-AP, byla v porovnání se všemi potenciálními uživateli průvodce (přibližně 11 tisíc uživatelů) velmi nízká. Průměrný čas strávený v hlavních úrovních tohoto průvodce se od doby jejich zprovoznění nejčastěji pohyboval mezi jednou a dvěma minutami (v přepočtu na jednoho uživatele) a po skončení projektu P-AP čas dále klesal pod jednu minutu.

Pro návštěvnost průvodce jako celku platí, že průměrný počet unikátních přístupů po skončení projektu – tj. od 1. 12. 2023 – mírně vzrostl, nicméně průměrná měsíční doba strávená v aplikaci jedním uživatelem se oproti období trvání projektu snížila na méně než jednu třetinu.

Po ukončení projektu zajišťuje NPI šíření tohoto hlavního výstupu projektu P-AP také prostřednictvím placených kurzů.

NKÚ vyhodnotil, že využívanost průvodce a sledovanost videí byla nízká. Projekt nepřispěl ke zlepšení kvality vzdělávání ve školách. Peněžní prostředky vynaložené na realizaci tohoto projektu tak NKÚ považuje za neúčelně vynaložené.

3.2 Projekt *Střední článek podpory*

V rámci OP JAK vypsal MŠMT výzvu č. 02_22_005, ve které je realizován od července 2023 projekt *Střední článek podpory*. Tento projekt, jehož řešitelem je MŠMT, má za cíl vybudovat systém komunikace a metodické podpory pro vedení MŠ a ZŠ a jejich zřizovatelů. Přínosy projektu MŠMT zdůvodnilo poznatky získanými při pilotní fázi ověřování *Středního článku podpory* v okresech Semily a Svitavy.

Realizace projektu *Střední článek podpory* do ukončení kontroly nebyla dokončena. NKÚ u tohoto projektu přesto spatřuje riziko neúčelného využití zejména u těchto činností:

- Existence dvou paralelních systémů metodické podpory (NPI a *Střední článek podpory*) může vést k duplicitám, nejasnostem a neefektivnímu nakládání se zdroji. Metodická podpora je totiž jednou z hlavních činností NPI dle jeho zřizovací listiny.¹⁵
- Nevyužití metodické podpory ve všech krajích a školách by mohlo prohloubit nerovnosti ve vzdělávání. Od začátku realizace projektu nebyla ke konci června 2025 v pěti krajích navštívena metodikem téměř třetina škol.
- Udržitelnost regionální podpory nebude po konci projektu zajištěna tak, jako u projektu SRP.

NKÚ vyhodnotil tyto skutečnosti jako riziko z hlediska účelného vynakládání peněžních prostředků u tohoto projektu.

4. MŠMT při realizaci veřejné zakázky na *Informační systém vzdělávání* nepostupovalo v souladu s právními předpisy

NKÚ kontrolou prověřil veřejnou zakázku na dodávku a podporu provozu ISV. Vybudování systému bylo jedním z opatření DZ ČR 2019–2023 v oblasti řízení vzdělávací soustavy. Projekt budování ISV rozdělilo MŠMT na tři etapy. V rámci první etapy mělo dojít k vybudování funkčního jádra systému a nové elektronizace agend týkajících se registrů škol – registr škol a školských zařízení, registr školských právnických osob a registr vysokých škol.

MŠMT uzavřelo smlouvu o dodávce s dodavatelem dne 15. 12. 2021 v celkové hodnotě 27,4 mil. Kč a zveřejnilo ji prostřednictvím registru smluv dne 3. 1. 2022. Dodavatel se ve smlouvě zavázal předat hotové dílo do 19 měsíců od data nabytí účinnosti smlouvy. K tomu však k 3. 8. 2023 nedošlo.

MŠMT uzavřelo dne 4. 4. 2024 se stejným dodavatelem dodatek ke smlouvě o dodávce a dohodu o narovnání. Předmětem dodatku ke smlouvě o dodávce bylo rozšíření původního předmětu plnění o modul elektronizace procesů Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství a některé další funkcionality při navýšení celkové ceny díla o částku 5,2 mil. Kč. MŠMT tak uzavřením tohoto dodatku ke smlouvě o dodávce porušilo zákaz podstatné změny závazku na VZ, která by umožnila účast jiných dodavatelů nebo mohla ovlivnit výběr dodavatele v původním zadávacím řízení, pokud by zadávací podmínky původního zadávacího řízení odpovídaly této změně. MŠMT tak porušilo zákon o zadávání veřejných zakázek.¹⁶

¹⁵ Zřizovací listina NPI, čl. II. bod 2. písm. d) realizace systematické metodické a vzdělávací podpory vedoucích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti strategického plánování a rozvoje na krajské, regionální a místní úrovni; písm. f) koordinace a metodická a informační podpora zřizovatelů škol a školských zařízení, vedení škol a školských zařízení a pedagogických pracovníků v oblasti působnosti institutu na regionální úrovni a místní úrovni, a to i prostřednictvím krajských pracovišť institutu.

¹⁶ Ustanovení § 222 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 222 odst. 3 písm. a) zákona č. 134/2016 Sb.

Předmětem dohody o narovnání bylo narovnání stran ohledně prodlení, některých sporných funkcionalit a vyčíslení výše smluvní pokuty podle smlouvy o dodávce korespondující rozsahu prodlení, která činila pro dodavatele 6 mil. Kč. Namísto postupu podle smlouvy o dodávce ale bylo mezi MŠMT a dodavatelem dohodnuto uhrazení formou nepeněžitého plnění tzv. kompenzací v hodnotě 6,2 mil. Kč. Změnu způsobu úhrady smluvní pokuty oproti setrvání na uplatnění ujednání dle smlouvy o dodávce NKÚ rovněž shledal v rozporu se zákonem o zadávání veřejných zakázek.¹⁷ Uzavřením dodatku došlo k takové změně smluvních podmínek, která by mohla umožnit účast jiných dodavatelů, pokud by zadávací podmínky původního zadávacího řízení odpovídaly této změně.

MŠMT na základě dodatku ke smlouvě o dodávce uhradilo dne 30. 4. 2024 dodavateli po akceptaci fakturačního milníku 1,3 mil. Kč bez DPH za detailní návrh implementace na rozšiřující funkcionality ISV. K dalšímu plnění dle dodatku ke smlouvě o dodávce ze strany dodavatele nedošlo. Do doby ukončení kontroly MŠMT detailní návrh implementace dále nevyužilo. NKÚ proto vyhodnotil vynaložení těchto peněžních prostředků ke dni ukončení kontroly za nehospodárné. Dle NKÚ se jedná o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně.¹⁸

V únoru a březnu 2025 probíhala mezi MŠMT a dodavatelem komunikace ohledně prodlení s plněním podle smlouvy o dodávce, dodatku i dohody o narovnání. V červenci 2025 akceptovalo MŠMT 29 z 59 požadavků uvedených v zadávací dokumentaci ISV, dalších 24 požadavků bylo MŠMT otestováno a připraveno k akceptaci, čtyři požadavky nebyly splněny a dva požadavky byly z poloviny splněny. Dodavatel neuskutečnil především elektronizaci vedení registru vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů a elektronické podání a podporu pro využívání úplného elektronického podání.

Dne 31. 7. 2025 MŠMT uzavřelo s dodavatelem dohodu o ukončení závazků ze smlouvy o dodávce. V dohodě o ukončení MŠMT a dodavatel vyčísly celkovou výši smluvní pokuty za prodlení na straně dodavatele ke dni 25. 2. 2025 na 7,7 mil. Kč. MŠMT opět s dodavatelem dohodlo uhrazení formou nepeněžitého plnění.

MŠMT uhradilo celkem za ISV v rámci kontrolované VZ téměř 13,5 mil. Kč. MŠMT za tyto prostředky obdrželo informační platformu, která obsahovala mj. údaje o školách, školských zařízeních a oborech vzdělávání. Tyto údaje byly sdíleny s veřejností, školami i zřizovateli. Oproti původnímu záměru však nebyl elektronizován registr vysokých škol a v rámci dodaného informačního systému nebylo zajištěno úplné elektronické podání. Výše zmíněná dodaná část díla, která měla být podle smlouvy o dodávce dodána do 3. 8. 2023, byla v době ukončení kontroly NKÚ v procesu akceptačního řízení.

5. MŠMT poskytl školám podporu při začleňování ukrajinských žáků

V roce 2022 po vypuknutí ozbrojeného konfliktu na Ukrajině čelila ČR přílivu ukrajinských uprchlíků. Úkolem MŠMT tak bylo začlenit ukrajinské žáky do českého vzdělávacího systému podle mezinárodního práva a českých právních předpisů, zejména pak podle školského zákona.

MŠMT reagovalo na příchod ukrajinských žáků návrhem zákona, který upravil vzdělávací opatření pro osoby s dočasnou ochranou. Zákon č. 67/2022 Sb. umožnil školám např. snadnější

¹⁷ Ustanovení § 222 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 222 odst. 3 písm. a) zákona č. 134/2016 Sb.

¹⁸ Ustanovení § 3 písm. e) a ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb.

navyšování kapacit a upravil pravidla pro přijímání dětí do škol. Zákon byl šestkrát novelizován, přičemž první novela umožnila odklad školní docházky až o 90 dnů, což mělo zajistit adaptaci ukrajinských dětí zejména z jazykového hlediska. Další novelty upřesňovaly lhůty a podmínky pro vzdělávání dětí s dočasnou ochranou.

V roce 2022 MŠMT vypsal čtyři dotační výzvy na podporu začleňování ukrajinských žáků do českých škol. MŠMT v rámci těchto výzev poskytlo v roce 2022 celkem 386,7 mil. Kč. V roce 2023 zveřejnilo MŠMT dvě výzvy a podpořilo žadatele v souhrnné výši 76,9 mil. Kč. NKÚ nezjistil při poskytování dotací pochybení. MŠMT vynaložilo peněžní prostředky na začlenění ukrajinských žáků do vzdělávacího systému ČR v roce 2022 a 2023 účelně a v souladu s právními předpisy.

MŠMT monitorovalo prostřednictvím zpráv ČŠI problémy související se začleňováním ukrajinských žáků do českých škol. MŠMT ve spolupráci s ČŠI a NPI reagovalo na tuto situaci v českém školství zvýšenou metodickou podporou školám, poskytlo peněžní prostředky na adaptaci ukrajinských žáků a spolupracovalo i s ukrajinskou stranou. Tento stav pokračoval i v následujících letech kontrolovaného období.

Podrobnější skutečnosti k problematice začleňování ukrajinských žáků do českých škol jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

6. MŠMT nevyhodnotilo dlouhodobé záměry vzdělávání dle vyhlášky č. 15/2005 Sb.

Zpracování dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR ukládalo MŠMT ustanovení § 9 školského zákona a vyhláška č. 15/2005 Sb. V kontrolovaném období MŠMT vypracovalo DZ ČR 2019–2023. Vláda ČR schválila DZ ČR 2019–2023 svým usnesením ze dne 8. července 2019 č. 489, o *Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023*.

DZ ČR 2019–2023 tvořily tři části: *Rozvoj společnosti a vzdělávání, Strategie rozvoje regionálního školství a Financování regionálního školství*. V druhé části DZ ČR 2019–2023 stanovilo MŠMT 44 cílů a 159 opatření pro 11 oblastí vzdělávání. Pro každé opatření MŠMT určilo kritéria, termín plnění, zdroj financování a dotčené subjekty.

DZ ČR 2019–2023 ale neobsahoval všechny požadavky stanovené ve vyhlášce č. 15/2005 Sb. V dokumentu totiž chybělo vyhodnocení dosaženého stavu navazující na předchozí DZ ČR 2015–2020 z hlediska obsahových a kvantitativních cílů a prioritních úkolů. MŠMT tak postupovalo v rozporu s vyhláškou č. 15/2005 Sb.¹⁹ tím, že nevyhodnotilo dosažený stav navazující na předchozí DZ ČR 2015–2020 z hlediska obsahových a kvantitativních cílů a prioritních úkolů.

V rámci navazujícího DZ ČR 2023–2027 vyhodnotilo MŠMT pouze plnění jednotlivých oblastí předchozího DZ ČR 2019–2023, a to obecně bez vyhodnocení konkrétních cílů a opatření. MŠMT tak i v případě vyhodnocení DZ ČR 2019–2023 postupovalo v rozporu s vyhláškou č. 15/2005 Sb.²⁰ tím, že v DZ ČR 2023–2027 nevyhodnotilo dosažený stav navazující na předchozí DZ ČR 2019–2023 z hlediska stanovených cílů a opatření.

¹⁹ Ustanovení § 1 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 15/2005 Sb. (znění vyhlášky od 1. 7. 2012 do 14. 10. 2020).

²⁰ Ustanovení § 1 písm. a) vyhlášky č. 15/2005 Sb. (znění vyhlášky od 1. 7. 2022 do 31. 8. 2025).

Seznam zkratk

ČŠI	Česká školní inspekce
DZ ČR 2015–2020	<i>Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020</i>
DZ ČR 2019–2023	<i>Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023</i>
DZ ČR 2023–2027	<i>Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2023–2027</i>
ESIF	evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
ISV	<i>Informační systém vzdělávání</i>
KAP	krajské akční plány
KSH	projekt <i>Komplexní systém hodnocení</i>
MAP	místní akční plány
MŠ	mateřské školy
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPI	Národní pedagogický institut České republiky
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP JAK	operační program <i>Jan Amos Komenský</i>
OP VVV	operační program <i>Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>
P-AP	projekt <i>Metodická podpora akčního plánování</i>
P-KAP	projekt <i>Podpora krajského akčního plánování</i>
PA	plány aktivit rozvoje vzdělávání
SRP	projekt <i>Strategické řízení a plánování ve školách a v územích</i>
SŠ	střední školy
ŠAP	školní akční plány
VOŠ	vyšší odborné školy
VZ	veřejná zakázka
ZŠ	základní školy
ZUŠ	základní umělecké školy

Uplatňování práva na vzdělání pro ukrajinské děti v českých školách

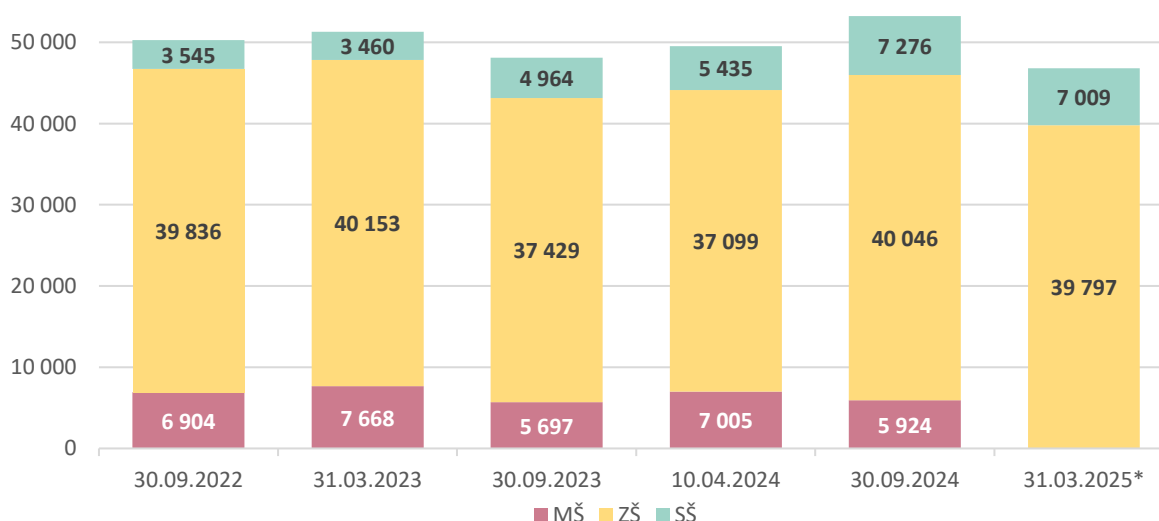
Údaje o počtu ukrajinských žáků v českých školách v období 2022–2025

MŠMT mělo přehled o počtech ukrajinských žáků a studentů na českých školách. Jejich počet MŠMT monitorovalo dvakrát ročně, k 30. 9. začínajícího školního roku, neboť k tomuto dni vyplňovaly školy tzv. zahajovací výkazy pravidelného sběru statistických dat, a dále k 31. 3. probíhajícího školního roku. Povinnost školní docházky se vztahovala na děti pobývající na území ČR. K tomu je třeba zohlednit zákonnou lhůtu 90 dnů, kterou mají zákonní zástupci po příjezdu na území ČR na zajištění školní docházky dítěte.

Celkově se vzdělávalo v českých mateřských, základních a středních školách:²¹

- k 30. 9. 2022: 50 285 ukrajinských dětí a žáků (z toho 6 904 na MŠ, 39 836 na ZŠ a 3 545 na SŠ) a tvořili tak podíl 2,7 % z celkového počtu 1 850 696 všech dětí/žáků;
- k 31. 3. 2023: 51 281 ukrajinských dětí a žáků (z toho 7 668 na MŠ, 40 153 na ZŠ a 3 460 na SŠ), což představovalo podíl 2,8 % z celkového počtu 1 850 751 všech dětí/žáků;
- k 30. 9. 2023: 48 090 ukrajinských dětí a žáků (z toho 5 697 na MŠ, 37 429 na ZŠ a 4 964 na SŠ) a tvořili podíl 2,6 % z celkového počtu 1 860 705 všech dětí/žáků;
- k 10. 4. 2024: 49 539 ukrajinských dětí a žáků (z toho 7 005 na MŠ, 37 099 na ZŠ a 5 435 na SŠ), což představovalo podíl 2,6 % z celkového počtu 1 867 182 všech dětí/žáků;
- k 30. 9. 2024: 53 246 ukrajinských dětí a žáků (z toho 5 924 na MŠ, 40 046 na ZŠ a 7 276 na SŠ), což představovalo podíl 2,8 % z celkového počtu 1 877 276 všech dětí/žáků;
- k 31. 3. 2025: 46 806 ukrajinských dětí a žáků (z toho 39 797 na ZŠ a 7 009 na SŠ), což představovalo podíl 3,1 % z celkového počtu 1 499 585 všech dětí/žáků.

Graf č. 1: Počet ukrajinských žáků vzdělávajících se na českých mateřských, základních a středních školách v letech 2022–2025

Pozn.: K 31. 3. 2025 se prováděl sběr dat pouze na ZŠ a SŠ.

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŠMT.

²¹ Data MŠMT dostupná také na www.msmt.cz nebo www.edu.cz.

Ukrajinci byli od roku 2022 nejpočetnější skupinou cizinců v českém regionálním školství, když z nich přibližně 70 % tvořili právě ukrajinští žáci.

MŠMT disponovalo údaji o počtu ukrajinských dětí, které byly zařazeny do vzdělávání v českých mateřských, základních a středních školách. MŠMT navázalo spolupráci s Ministerstvem vnitra, které mělo údaje o registracích osob s dočasnou ochranou. Po porovnání údajů Ministerstva vnitra s údaji MŠMT ze školních matrik bylo v dubnu 2024 zjištěno, že přibližně 8 500 ukrajinských dětí bylo mimo vzdělávací systém. Z tohoto počtu pak bylo dále Ministerstvem vnitra zjištěno že:

- 10 % dětí povinnou školní docházku plnilo nebo ji již mělo splněnou;
- 17 % dětí školní docházku neplnilo, přičemž téměř polovina z nich se vzdělávala online na ukrajinské škole;
- u části dětí byly zjištěny závažné zdravotní důvody, které jim ve školní docházce bránily;
- u 27 % dětí bylo zjištěno, že se na uvedených adresách dlouhodobě nezdržují; MV v těchto případech zahájilo kroky ke zrušení údajů o místě hlášeného pobytu.

Toto porovnání dat MŠMT a Ministerstva vnitra bylo jednorázové k orientačnímu vyhodnocení situace.

Přípravné třídy pro ukrajinské žáky

V souvislosti s válkou na Ukrajině a příchodem uprchlíků do ČR byl schválen zákon č. 65/2022 Sb. (tzv. lex Ukrajina), který umožnil ukrajinským uprchlíkům získat dočasnou ochranu a s ní spojený přístup ke vzdělávání. Proces přijetí do škol byl zjednodušený, ukrajinské děti se mohly do MŠ, ZŠ i SŠ hlásit bez nutnosti doložení všech dokumentů, které by jinak byly vyžadovány (např. potvrzení o předchozím vzdělání). Školy měly také možnost přijímat ukrajinské děti mimo běžné termíny zápisů, pokud to jejich kapacita umožňovala.

Aby se usnadnilo začleňování ukrajinských dětí do českého vzdělávacího systému, byly pro ně zřizovány přípravné třídy²². Přípravné třídy byly zřízeny zejména při ZŠ a sloužily k tomu, aby si žáci osvojili základy českého jazyka a adaptovali se na školní prostředí. Výuka se zaměřovala nejen na výuku jazyka, ale také na základní školní dovednosti a orientaci v českém školním systému.

Do přípravných tříd byli přijímáni žáci, kteří neovládali český jazyk natolik, aby mohli plnohodnotně navštěvovat běžnou výuku (přednostně tedy žáci s odlišným mateřským jazykem). Přijetí do přípravné třídy bylo možné na základě doporučení školy nebo školského poradenského zařízení. Docházka do přípravné třídy trvá maximálně jeden školní rok, poté žáci přecházejí do běžné třídy odpovídající jejich věku a úrovni znalostí.

Kromě přípravných tříd byly MŠMT finančně podpořeny tzv. adaptační skupiny, které mohly ukrajinské děti využívat prvních 90 dní na území ČR.

²² Organizovány dle *Metodických pokynů k výkazům*, výkaz M 4c o přípravné třídě základní školy a o přípravném stupni základní školy speciální.

Podpora při výuce českého jazyka

Jednou z forem začleňování ukrajinských dětí do českého prostředí byly jazykové kurzy češtiny. Ty probíhaly např. v rámci adaptačních skupin pro děti od tří do 18 let, které byly obecně zaměřené na snižování negativních dopadů spojených s válečným konfliktem²³.

Dále MŠMT vyhlášovalo výzvy konkrétně specializované na výuku češtiny jako druhého jazyka:

- *Výzva Jazykové kurzy pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022*
 - dle údajů MŠMT bylo realizováno 820 jazykových kurzů, které navštívilo 5 144 ukrajinských dětí.
- *Výzva Prázdninové jazykové kurzy pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022*
 - bylo realizováno 360 kurzů, které navštívilo celkem 1 254 ukrajinských dětí.
- *Výzva Letní jazykové kurzy pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2023*
 - bylo realizováno 133 kurzů, které navštívilo celkem 262 ukrajinských dětí.

Pomoc osobám ovládajícím ukrajinštinu

Česká školní inspekce od března 2022 monitorovala situaci žáků a studentů migrujících z Ukrajiny do ČR. V květnu 2022 vydala tematickou zprávu *Průběžná zpráva o integraci a vzdělávání ukrajinských dětí a žáků*, kde uvedla doporučení pro MŠMT. Jedním z těchto doporučení bylo:

- identifikovat mezi dospělými ukrajinskými uprchlíky pobývajících v České republice pedagogické pracovníky a umožnit jim za akceptovatelných podmínek operativní vstup do vzdělávacího systému na různých pozicích (pedagog, asistent pedagoga, vychovatel, pedagog volného času apod.).

Pomoc osob ovládajících ukrajinský jazyk byla ve školách zajištěna. Na pozici školního asistenta pedagoga bylo od začátku školního roku 2022/2023 a 2023/2024 možné zaměstnat pedagogy z Ukrajiny. Podle ustanovení § 6 zákona č. 67/2022 Sb. mohli do roku 2024 ve třídách, kde byly začleněny ukrajinské děti, působit i ukrajinští pedagogové bez znalosti českého jazyka, pokud měli ukončené pedagogické vzdělání. Od školního roku 2024/2025 byla forma podpory upravena. Místo financování konkrétních pozic asistentů pedagoga se poskytovala cílená finanční podpora školám (na asistenty a další personální a neinvestiční výdaje), které vzdělávaly děti s dočasnou ochranou.

Pomoc ukrajinských pedagogů či asistentů nebyla poskytována pouze ve výuce, ale také při mimoškolních aktivitách, doučování a práci s komunitou.

Zvláštní pomoc pro ukrajinské žáky

MŠMT reagovalo na příliv ukrajinských žáků do českých škol a připravilo návrh zákona o opatřeních ve vzdělávání v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, který vláda dne 9. 5. 2022 předložila Poslanecké sněmovně ČR. Zákon č. 67/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, upravil opatření v oblasti vzdělávání, která se vztahovala na cizince, kterým byla ČR udělena dočasná ochrana podle tohoto zákona. Zákon č. 67/2022 Sb. řešil oblasti, které neupravoval zákon č. 561/2004 Sb. Zákon například stanovil

²³ *Výzva Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022, výzva Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny září-prosinec 2022, výzva Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny leden-červen 2023.*

školám jednodušší navyšování kapacit, dále upravil některá pravidla pro přijetí do předškolního, základního vzdělávání a středního vzdělávání apod. Podle ustanovení § 3 zákona č. 67/2022 Sb. mohly školy upravit ukrajinským dětem vzdělávací obsah dle jejich individuálních potřeb. Dle MŠMT mely školy primárně začleňovat ukrajinské děti do běžných tříd tak, aby děti/cizinci tvořily méně než polovinu třídy.

Zákon č. 67/2022 Sb. byl celkem šestkrát novelizován. První novela tohoto zákona č. 175/2022 Sb. umožnila ukrajinským dětem odložit povinnou předškolní a školní docházku až o 90 dnů po obdržení víza o dočasné ochraně. Ostatní novely většinou upravovaly změny lhůt nebo dále upřesňovaly některé podmínky.

MŠMT vytvořilo ihned po vypuknutí konfliktu na portálu edu.cz speciální informační kanál pro Ukrajince, zřízeny byly rovněž telefonické linky a sociální síť *Telegram* pro ukrajinské děti a rodiče v ukrajinštině. Zapojily se i organizace z resortu MŠMT. NPI a ČŠI vydávaly metodické materiály, a to jak pro školy, tak pro ukrajinské děti. Některé metodické materiály a informace byly vydávány rovněž v ukrajinštině.

V září 2022 MŠMT uzavřelo spolupráci s UNICEF a společně poskytly podporu 2 600 učitelům, pracovníkům škol nebo vychovatelům. Dále podpořily 600 ukrajinských a českých asistentů pedagoga zprostředkováním školení nebo kvalifikačních kurzů.

MŠMT zajistilo podmínky pro začleňování ukrajinských žáků do českých škol tak, aby tito žáci mohli realizovat své právo na vzdělání. Tato pomoc byla realizována zejména prostřednictvím projektů OP VVV.

Možnost a podpora pro ukrajinské žáky ve vzdělávání v jejich mateřském jazyce a kultuře

MŠMT poskytlo ukrajinským žákům a studentům podporu pro přístup ke vzdělávání v jejich rodném jazyce a kultuře.

Od března 2022 byla ve většině regionů Ukrajiny obnovena školní docházka ve formě distančního vzdělávání a ukrajinští studenti tedy měli přístup ke vzdělávacím materiálům v ukrajinštině. Ukrajinské děti se však po příchodu do ČR začali vzdělávat také prezenčně v českých školách. Tato kombinace prezenčního a online vzdělávání pak vedla k nadměrné zátěži ukrajinských žáků, na což poukazovala ČŠI ve své tematické zprávě z května 2022. Proto v listopadu 2022 proběhlo jednání mezi ministry školství ČR a Ukrajiny. Výsledkem tohoto jednání byla dohoda na vzájemném uznávání kurikula, což vedlo k omezení online výuky z Ukrajiny pouze na některé předměty (např. dějepis) a ke snížení nadměrné zátěže ukrajinských žáků. Na portálu edu.cz MŠMT ve spolupráci s Velvyslanectvím Ukrajiny v ČR zveřejnilo přehled ukrajinského a českého vzdělávacího systému a informace o distanční výuce pro ukrajinské žáky.

Školy s upraveným vzdělávacím programem či ukrajinským jazykem

V ČR byly po roce 2022 zřízeny i třídy a vzdělávací programy s ukrajinským kurikulem a výukou v ukrajinštině, které slouží ukrajinským dětem a žákům. Tyto třídy nejsou samostatnými školami v právním smyslu, ale jsou součástí českých škol nebo vznikly jako speciální projekty.

ZŠ a MŠ Jaroslava Seiferta, Praha 3

Od února 2023 zde fungují speciální třídy pro ukrajinské děti. Výuka probíhá v češtině i ukrajinštině, je vedená převážně ukrajinskými učiteli. Kurikulum je přizpůsobeno potřebám ukrajinských žáků.

Pracoviště základní školy v Kolíně

Vznikla jako reakce na zvýšený počet ukrajinských žáků. Jedná se o odloučené pracoviště kolínské základní školy, kde se vyučuje podle ukrajinského kurikula a s ukrajinskými učiteli. Součástí je i výuka českého jazyka.

Nulté ročníky na středních školách v Praze

Slouží jako přípravné kurzy pro ukrajinské studenty ve věku 15–19 let. Obsahují výuku češtiny, matematiky a dalších předmětů potřebných k přijetí na české SŠ.

Tyto třídy jsou financovány ze státního rozpočtu a mají výjimku z běžné registrace škol, protože nejsou samostatnými školskými zařízeními.

Projekt „Dětem Ukrajiny“

Projekt podporuje ukrajinské děti v ČR a snaží se jim zajistit kvalitní vzdělávání v ukrajinském jazyce, psychologickou podporu a adaptaci na české prostředí. V rámci projektu vznikly ukrajinské třídy a dětská skupina, výuka zde probíhá podle ukrajinského vzdělávacího systému a v ukrajinském jazyce.

Monitorování situace ukrajinských žáků a identifikace problémů souvisejících s realizací jejich práva na vzdělání

Pro MŠMT monitorovala začleňování ukrajinských žáků a studentů ČŠI dle její zřizovací listiny a plánu hlavních úkolů.

ČŠI vydala dne 23. 5. 2022 tematickou zprávu o průběžné integraci a vzdělávání ukrajinských dětí a žáků. V rámci této zprávy pak ČŠI formulovala celkem 10 doporučení pro MŠMT týkající se například kapacit ve školách, zápisů, nastavení finanční podpory, metodické podpory nebo volnočasových aktivit.

V dalším roce vydala ČŠI tematickou zprávu zaměřenou na integraci a vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka (se specifickým zřetelem k integraci a vzdělávání dětí a žáků z Ukrajiny). Rovněž v této zprávě ČŠI uvedla pro MŠMT sedm doporučení.

MŠMT na tato doporučení ČŠI reagovalo metodickou podporou společně s NPI (instruktážní videa, webináře, vzdělávací kurzy apod.). Dále MŠMT aktualizovalo kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro ZŠ a zpracovalo kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro gymnázia a střední odborné vzdělání s maturitou. Podpora MŠMT směřovala i do mimoškolních aktivit, např. příměstské tábory, krátkodobé sportovní pobyty a školy v přírodě. Úpravu MŠMT udělalo i u zápisů dětí do 1. tříd ZŠ, které probíhaly od školního roku 2023/2024 společně s českými dětmi. MŠMT se zajímalo i o míru integrace, well-being a duševní zdraví ukrajinských dětí a pedagogů.

Mimoškolní formy vzdělávání pro ukrajinské děti

V ČR byly po roce 2022 zavedeny dodatečné mimoškolní formy vzdělávání pro ukrajinské děti, které měly za cíl podpořit jejich adaptaci, rozvoj a začlenění do společnosti. MŠMT vyhlásilo výzvy, v jejichž rámci se mohly ukrajinské děti účastnit různých aktivit.

- *Výzva Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022*
 - bylo realizováno 14 238 adaptačních skupin, které navštívilo celkem 40 115 ukrajinských dětí.

- Výzva *Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny září–prosinec 2022*
 - bylo realizováno 5 676 adaptačních skupin, které navštívilo celkem 7 528 ukrajinských dětí.
- Výzva *Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2023*
 - bylo realizováno 4 966 aktivit, které navštívilo celkem 4 401 ukrajinských dětí.

Spolupráce mezi Českou republikou a ukrajinským Ministerstvem školství a vědy a organizacemi zastupujícími Ukrajince v oblasti realizace práva dětí na vzdělání

V souvislosti s válkou na Ukrajině a přílivem ukrajinských uprchlíků do ČR byla navázána intenzivní spolupráce mezi ČR, ukrajinským Ministerstvem školství a vědy a organizacemi zastupujícími Ukrajince, s cílem zajištění práva ukrajinských dětí na vzdělání.

V únoru 2024 se v Praze uskutečnila mezinárodní konference o inkluzivním vzdělávání, kterou společně pořádaly MŠMT a UNICEF²⁴. Účastnili se jí zástupci ministerstev školství zemí V4²⁵, Ukrajiny, OSN²⁶ a dalších evropských států. Cílem bylo sdílet osvědčené postupy při začleňování ukrajinských dětí do vzdělávacích systémů hostitelských zemí.

Ukrajinské Ministerstvo školství spustilo projekt *Učení bez hranic*, který umožnil ukrajinským dětem vzdělávat se online prostřednictvím televizních a digitálních platforem. Projekt vznikl ve spolupráci s ukrajinskými médii, Ministerstvem kultury a informační politiky a byl dostupný i dětem v zahraničí, včetně ČR.

V ČR se do podpory vzdělávání ukrajinských dětí zapojily organizace jako Člověk v tísni, META²⁷, UNICEF, Skautský institut a další. Tyto organizace poskytovaly metodické materiály, psychologickou pomoc, tlumočnické služby, doučování a volnočasové aktivity.

Financování vzdělávání ukrajinských žáků v České republice

MŠMT podpořilo začleňování ukrajinských dětí ze státního rozpočtu i ze zdrojů EU. V roce 2022 MŠMT vypsal čtyři dotační výzvy na podporu začleňování ukrajinských žáků do českých škol. MŠMT v rámci těchto výzev poskytlo v roce 2022 celkem 386 703 500 Kč. V roce 2023 MŠMT zveřejnilo dvě výzvy a podpořilo žadatele v souhrnné výši 76 882 500 Kč.

²⁴ Dětský fond Organizace spojených národů (United Nations Children's Emergency Fund).

²⁵ Visegrádská skupina (také nazývaná Visegrádská čtyřka) je uskupení České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska.

²⁶ Organizace spojených národů (United Nations).

²⁷ META je nevládní nezisková organizace, která podporuje vícejazyčné děti a mládež v rovném přístupu ke vzdělávání. Nabízí sociální služby, kurzy češtiny jako druhého jazyka, volnočasové aktivity či metodickou podporu pro pedagogy.

Tabulka č. 1: Výzvy vypsané MŠMT na začleňování ukrajinských žáků v letech 2022 a 2023

Výzva	Alokace	Vyčerpáno
Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022	1 250 mil. Kč / 51,4 mil. €	245 mil. Kč / 10 mil. €
Jazykové kurzy pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022	150 mil. Kč / 6,2 mil. €	51,8 mil. Kč / 2,1 mil. €
Prázdninové jazykové kurzy pro děti cizince migrující z Ukrajiny	100 mil. Kč / 4,1 mil. €	4 mil. Kč / 0,2 mil. €
Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny září-prosinec 2022	200 mil. Kč / 8,2 mil. €	85,8 mil. Kč / 3,5 mil. €
Celkem za rok 2022	1 700 mil. Kč / 69,9 mil. €	386,7 mil. Kč / 15,9 mil. €
Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny leden-červen 2023	100 mil. Kč / 4,1 mil. €	75,4 mil. Kč / 3,1 mil. €
Letní jazykové kurzy pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2023	10 mil. Kč / 0,4 mil. €	1,4 mil. Kč / 0,06 mil. €
Celkem za rok 2023	110 mil. Kč / 4,5 mil. €	76,9 mil. Kč / 3,2 mil. €

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŠMT.

MŠMT poskytlo v letech 2022–2024 i další peněžní prostředky na ukrajinské asistenty pedagoga, na zajištění provozu tzv. U-linky (telefonní linky, která sloužila pro dotazy veřejnosti související se vzděláváním ukrajinských dětí na českých školách) nebo na soustavné jazykové vzdělávání směřující k terciárnímu vzdělávání Ukrajinců.

Tabulka č. 2: Další peněžní prostředky poskytnuté MŠMT v letech 2022–2024 související se začleňováním ukrajinských žáků

	2022	2023	2024
Ukrajínští asistenti pedagoga pro regionální školství	103,8 mil. Kč	275,2 mil. Kč	200,8 mil. Kč
Provoz U-linky	0,26 mil. Kč	1,09 mil. Kč	2,1 mil. Kč
Výzva: Jazyk jako brána (pro terciární vzdělávání)	-	3,7 mil. Kč	12,8 mil. Kč

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat ze závěrečných účtů kapitoly 333 – MŠMT za roky 2022, 2023 a 2024.

Ukrajínští žáci byli začleněni do českých škol. Jejich vzdělávání tak bylo financováno stejně jako vzdělávání českých žáků prostřednictvím přímých výdajů regionálního školství na vzdělávání.

Tabulka č. 3: Regionální školství ve správě územních samosprávných celků – přímé výdaje na vzdělávání v letech 2022–2024

	2022	2023	2024
Přímé výdaje na vzdělávání	182 735,1 mil. Kč	195 550 mil. Kč	200 880,9 mil. Kč

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat ze závěrečných účtů kapitoly 333 – MŠMT za roky 2022, 2023 a 2024.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/04

Peněžní prostředky určené na podporu obnovy místních komunikací

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále též „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/04. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Kinšt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo pro místní rozvoj vynaložilo peněžní prostředky určené na obnovu místních komunikací účelně a v souladu s právními předpisy a zda příjemci dotace použili peněžní prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na obnovu místních komunikací v souladu s rozhodnutím o poskytnutí dotace.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále též „MMR“);

vybraní příjemci podpory: město Chlumeck nad Cidlinou, město Jičín, město Lázně Bohdaneč, město Sezemice, obec Bořanovice, obec Čeperka, obec Černá u Bohdanče, obec Dřísy, obec Líbeznice, obec Librantice, obec Opatovice nad Labem, obec Ostřešany, obec Panenské Břežany, obec Řečany nad Labem.

Kontrolováno bylo období od roku 2019 do roku 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od února do října 2025.

Kolegium NKÚ na svém I. jednání, které se konalo dne 26. ledna 2026,

schválilo usnesením č. 15/I/2026

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky určené na podporu obnovy místních komunikací

ZÁKLADNÍ INFORMACE

103 282 km	2 150
Délka místních komunikací v ČR ¹	Počet podpořených projektů v období 09/2019–02/2025
4 722 mil. Kč	67
Výše podpory, kterou MMR poskytlo na obnovu místních komunikací v období 01/2019–02/2025	Počet kontrolovaných projektů, z toho 20 projektů bylo kontrolováno u příjemců podpory

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

- MMR nepovažuje obnovu místních komunikací za problém na úrovni státu, přesto na ni v letech 2019–2025 poskytlo dotace ve výši 4,7 mld. Kč.
- MMR poskytovalo podporu na obnovu místních komunikací u kontrolovaných projektů s minimálním přínosem k řešení dopravní situace a rozvoji obce.
- MMR nenastavilo vhodné postupy pro sledování a vyhodnocování účelnosti vynaložených peněžních prostředků.
- MMR poskytovalo podporu i tehdy, kdy ji obce nezbytně nepotřebovaly a kdy by příslušné projekty realizovaly i bez dotací od státu.
- MMR nenastavilo jasná pravidla pro čerpání podpory, zejména v otázce uznatelnosti nákladů hrazených z dotace.
- MMR provedlo veřejnosprávní kontrolu u příjemců pouze u čtyř z celkových 2 150 podpořených projektů.

NKÚ na základě výsledků kontroly považuje poskytování podpory MMR obcím na obnovu místních komunikací za neúčelné vynakládání peněžních prostředků státu a doporučuje v ní nepokračovat.

¹ Zdroj: data Českého statistického úřadu získaná při statistickém zjišťování za rok 2021 a uvedená ve výkazu VI 1-01 - Roční výkaz vybraných vládních institucí.

I. Shrnutí a vyhodnocení

- 1.1** Místní komunikace jsou majetkem obcí². Majetek obce musí být využíván účelně a obec musí dbát o jeho zachování a rozvoj³. Obce spravují své záležitosti samostatně⁴, což zahrnuje mj. i zodpovědnost obcí za údržbu a opravy místních komunikací. I přes tuto povinnost obcí⁵ přesto, že MMR samo obnovu místních komunikací nepovažuje za problém, který by měl být řešen na úrovni státu, rozhodlo se MMR v dané oblasti intervenovat, a to poskytnutím dotací ze státního rozpočtu.
- 1.2** NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků vynakládaných ze státního rozpočtu z programu *Podpora rozvoje regionů 2019+* (dále též „program PRR“) na podporu obnovy místních komunikací. Jejím cílem bylo prověřit, zda MMR vynaložilo peněžní prostředky určené na obnovu místních komunikací účelně a v souladu s právními předpisy a zda příjemci dotací použili peněžní prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na obnovu místních komunikací v souladu s rozhodnutím o poskytnutí dotace (dále též „RoPD“). MMR poskytlo na projekty obnovy místních komunikací v letech 2019–2025 podporu v celkové výši 4 722 mil. Kč. Kontrolu poskytování peněžních prostředků provedl NKÚ u poskytovatele na vzorku 67 projektů s celkovým objemem poskytnuté podpory ve výši 256,6 mil. Kč. Kontrolu použití peněžních prostředků u příjemců podpory provedl NKÚ na vzorku 20 projektů (u 14 obcí) s celkovým objemem poskytnuté podpory 56 mil. Kč.
- 1.3** NKÚ při kontrole zjistil, že peněžní prostředky ze státního rozpočtu určené na podporu obnovy místních komunikací MMR nevynaložilo účelně, přínos k řešení dopravní situace, zvýšení kvality života a atraktivity obecního prostoru v jednotlivých obcích byl nevýznamný. V některých případech ani nebyly odstraněny nedostatky, kterými trpěla komunikace před provedenou obnovou. Přínosy podpořených projektů byly omezené nebo neprokazatelné a projekty řešily i důsledky zanedbané údržby místních komunikací obcemi.

NKÚ kontrolou zjistil u šesti projektů z 20 kontrolovaných, že příjemci postupovali v rozporu s rozhodnutím o poskytnutí dotace, což vyhodnotil jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně. Kromě toho NKÚ zjistil i řadu případů, kdy příjemci dotací postupovali rozdílně při vykazování uznatelných nákladů, které mohly být z podpory státu spolufinancovány, což bylo způsobeno nejasným vymezením podmínek podpory poskytovatelem, tedy MMR.

MMR nevytvořilo předpoklady pro účelné vynakládání peněžních prostředků ze státního rozpočtu.

NKÚ kontrolou zjistil, že MMR soustavně nesleduje a nevyhodnocuje, jak byly peněžní prostředky vynakládány z hlediska dodržení podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace a zda intervencí bylo dosaženo předpokládaného přínosu. MMR rovněž nedisponuje úplnými informacemi o ukončených projektech, protože závěrečné vyhodnocení

² Ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

³ Ustanovení § 38 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁴ Ustanovení § 7 zákona č. 128/2000 Sb.

⁵ Ustanovení § 3 zákona č. 128/2000 Sb.

jednotlivých akcí na základě dokumentace od obcí provádí se zpožděním několika let. MMR tak nepostupovalo v souladu se zákonem⁶.

Na základě výsledků kontroly považuje NKÚ poskytování podpory MMR obcím na obnovu místních komunikací za neúčelné vynakládání peněžních prostředků státu a doporučuje v ní nepokračovat.

1.4 Toto celkové zhodnocení se opírá o následující hlavní zjištění:

- a) NKÚ kontrolou u příjemců zjistil, že MMR ve více než polovině případů podpořilo projekty s minimálním přínosem pro zlepšení života a rozvoj v obcích. Podpořeny byly projekty obnovy s velmi omezeným dopravním významem – slepé ulice, komunikace v okrajových částech obcí s omezeným vjezdem apod. (viz odst. 4.1 až 4.5).
- b) MMR nezajistilo, aby byla jím poskytovaná podpora dostatečně sladěna s reálnými rozvojovými potřebami obcí. Jako jednu z podmínek poskytnutí podpory stanovilo jen samotnou existenci strategického rozvojového dokumentu obce (viz odst. 4.32). Jeho obsah ale při rozhodování o přidělení podpory nijak neposuzovalo, a tudíž ani nehodnotilo, zda obnova konkrétních místních komunikací patří mezi prioritní oblasti rozvoje obce. MMR poskytovalo podporu i v případech, kdy ji obce nezbytně nepotřebovaly a kdy by projekty obnovy místních komunikací realizovaly i bez dotační podpory státu. Tím byla naplněna podstata tzv. efektu mrtvé váhy, tedy že MMR poskytlo obcím dotační prostředky na účely, které by stejně financovaly ze svých rozpočtů. Ve svých vyjádřeních sedm ze 14 příjemců podpory navíc uvedlo, že přínos podpory je především v možnosti ušetřit vlastní peněžní prostředky na řešení důležitějších potřeb obce, na které však nebylo možné podporu státu získat (viz odst. 4.16 až 4.18). Ani samo MMR přitom nepovažuje obnovu místních komunikací za problém, který by měl být řešen na národní úrovni⁷; přesto však na jejich obnovu poskytuje dotace (viz odst. 4.24 až 4.25).
- c) MMR nevytvořilo předpoklady pro účelné vynaložení peněžních prostředků, protože nezkoumalo potřebu obnovy místních komunikací a nestanovilo výsledek, kterého chce podporou dosáhnout (viz odst. 4.21 až 4.23 a odst. 4.26 až 4.28). To se promítlo i do systému výběru projektů, kdy byly k podpoře vybírány i projekty s předpokladem nevýznamného přínosu pro rozvoj obce (viz odst. 4.2). MMR nenastavilo ani mechanismus, který by umožňoval sledování a vyhodnocování dosažených výsledků. Tyto povinnosti mu přitom ukládá právní předpis⁸, v souladu s nímž však nepostupovalo (viz odst. 4.41 až 4.43).

⁶ Ustanovení § 25 odst. 1 písm. b) a odst. 4 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

⁷ Akční plány ke strategiím regionálního rozvoje ČR.

⁸ Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

- d) MMR stanovilo nejasná pravidla pro čerpání podpory, což způsobilo, že příjemci při jejich aplikaci postupovali různě. Předně v zásadách podprogramů pro poskytování dotací nevymezilo dostatečně rozsah pojmu „obnova“, takže některé z podpořených projektů měly spíše charakter výstavby nové komunikace než obnovy původní. Nejednoznačné vymezení se týkalo i stanovení výdajů, na jejichž úhradu mohli příjemci podporu použít, stejně jako rozsahu projektu. Zatímco někteří příjemci z podpory hradili i např. náklady na sjezdy a vjezdy k rodinným domům, odvodnění, dopravní značení, inženýrské sítě apod., jiní příjemci tyto části projektů za způsobilé k podpoře nepovažovali a hradili je plně ze svých prostředků. Nedostatečné vymezení podmínek tak způsobilo nejednotný postup příjemců při finančním vypořádání podpory (viz odst. 4.10 až 4.13).
- e) MMR v období 01/2019–02/2025 podpořilo 2 150 projektů, ale veřejnosprávní kontrolu u příjemců provedlo pouze u čtyř projektů. MMR při kontrolách neprovádělo ověření účelnosti vynaložených peněžních prostředků, protože ani nenastavilo ukazatele, které by reflektovaly dosaženou změnu v kvalitě života obyvatel obce. NKÚ zjistil, že u příjemců podpory může dojít k proplacení neuznatelných nákladů, protože MMR nekontroluje jednotlivé položky, ale pouze souhrnné údaje. Při provádění kontrolní akce bylo několik takových případů zjištěno (viz písm. g) tohoto odstavce a odst. 4.33 až 4.36).
- f) Jedním ze základních podkladů pro řízení programu PRR je závěrečné vyhodnocení akce (dále též „ZVA“), které vydává MMR. Příjemci podpory podklady pro jeho vypracování dokládají při ukončení realizace projektu. NKÚ na kontrolním vzorku zjistil, že MMR disponovalo dokumentací k 64 ZVA k již ukončeným projektům a mělo vydat 55 ZVA v jím stanovené lhůtě jednoho roku. Avšak pouze v pěti případech ověřilo podklady od příjemců a vyhotovilo ZVA ve stanoveném termínu, v 17 případech s výraznou časovou prodlevou oproti stanovené lhůtě a u 33 projektů ZVA nevyhotovilo vůbec.⁹ MMR dokumentaci pro vyhotovení ZVA kontroluje i dva až tři roky po jejím předložení příjemcem. Neprovedení závěrečných vyhodnocení akcí vyhodnotil NKÚ jako nefunkční vnitřní kontrolní systém, což je v rozporu s právními předpisy¹⁰ (viz odst. 4.37 až 4.40).
- g) U šesti z 20 kontrolovaných projektů NKÚ zjistil, že příjemci podpory porušili podmínky rozhodnutí o poskytnutí dotace. Toto jednání příjemců podpory vyhodnotil NKÚ jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně v celkové výši 862 842 Kč. NKÚ považuje za závažné, že se tato porušení pravidel čerpání podpory týkala cca každého třetího kontrolovaného projektu; MMR přitom mohlo tyto skutečnosti zjistit i bez provedení kontroly na místě z předložených dokladů ze strany příjemců, ale neučinilo tak (viz odst. 4.44 až 4.49).

⁹ Ve zbývajících 9 případech lhůta pro vydání ZVA ke dni ukončení kontrolní akce ještě neuplynula.

¹⁰ Ustanovení § 11 odst. 4 a § 25 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. c), e), odst. 3 písm. d) a odst. 4 zákona č. 320/2001 Sb.

II. Informace o kontrolované oblasti

→ *Místní komunikace jsou v majetku obcí, které mají povinnost o ně řádně pečovat, ...*

2.1 Místní komunikace jsou jednou ze čtyř kategorií pozemních komunikací (vedle dálnic, silnic a účelových komunikací)¹¹ a součástí dopravní infrastruktury obcí. Podle statistického zjišťování bylo v roce 2021 na území ČR celkem cca 103 282 km místních komunikací (informace o délce místních komunikací v roce 2021 je obsažena v **příloze č. 1**).

2.2 Místní komunikace jsou majetkem obcí, na jejichž území se nacházejí. Obec má povinnost je udržovat, opravovat¹², využívat účelně a dbát o jejich zachování a rozvoj¹³. Obce by měly péči o svůj majetek a jeho rozvoj financovat především z vlastních rozpočtů.

→ *... ale na jejich obnově se podílí také stát (MMR) prostřednictvím dotací poskytovaných ze státního rozpočtu.*

2.3 Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy v několika oblastech, mj. i regionální politiky¹⁴. Podle zákona č. 248/2000 Sb.¹⁵ se MMR ve věcech regionální politiky zaměřuje na podporu regionálního rozvoje s cílem zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území ČR se zřetelem ke kvalitě života a životního prostředí, snižování regionálních rozdílů a využití místního potenciálu pro zvýšení hospodářské a sociální úrovně jednotlivých regionů. Oblasti regionálního rozvoje na úrovni ČR podrobněji vymezují *strategie regionálního rozvoje* (dále též „SRR“)¹⁶. K zabezpečení cílů SRR slouží (kromě programů spolufinancovaných z fondů Evropské unie) programová podpora financovaná z národních zdrojů.

2.4 Program PRR je hlavním nástrojem pro realizaci regionální politiky financované z národních zdrojů. Měl podpořit obnovu a rozvoj sídel, zvýšit kvalitu života jejich obyvatel a zlepšit atraktivitu obecního prostoru. Realizací programu měl být dále podpořen dynamický a vyvážený rozvoj obcí v ČR. Program byl zaměřen na tři hlavní oblasti podle velikosti obcí:

- podprogram 117D8210 *Podpora obnovy a rozvoje venkova pro obce do 3 000 obyvatel*, který zahrnuje 11 dotačních titulů;
- podprogram 117D8220 *Podpora obcí s 3 001 – 10 000 obyvateli*, který zahrnuje tři dotační tituly;
- podprogram 117D8230 *Podpora obcí s více než 10 000 obyvateli*, který zahrnuje tři dotační tituly.

¹¹ Ustanovení § 2 zákona č. 13/1997 Sb. Místní komunikace jsou vymezeny ustanovením § 3 vyhlášky č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích.

¹² Podle ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb. vlastník dálnice, silnice nebo místní komunikace vykonává její správu zahrnující zejména pravidelné a mimořádné prohlídky, údržbu a opravy.

¹³ Ustanovení § 2, § 35 a § 38 zákona č. 128/2000 Sb.

¹⁴ Ustanovení § 14 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

¹⁵ Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

¹⁶ *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020* byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 15. května 2013 č. 344, ke Strategii regionálního rozvoje České republiky 2014–2020. Určovala zaměření a cíle regionálního rozvoje a stanovila základní podmínky pro naplňování těchto cílů. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+* byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 4. listopadu 2019 č. 775, o Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+. Definuje hlavní cíle regionální politiky státu na období let 2021–2027.

2.5 V rámci všech tří podprogramů byl vyhlášen dotační titul A – *Podpora obnovy místních komunikací*, který se zaměřoval na opravy či rekonstrukce místních komunikací a jejich součástí a byl určen k naplnění specifického cíle programu PRR *Podpora obnovy místních komunikací a zařízení dopravní infrastruktury*.

2.6 Příjemci podpory mohly být obce a města dle zákona č. 128/2000 Sb.¹⁷ a dobrovolné svazky obcí. Předpokladem pro poskytnutí podpory byla existence tzv. strategického rozvojového dokumentu schváleného zastupitelstvem obce, na jejímž území se obnovovaná místní komunikace nacházela. Z celkového rozsahu místních komunikací byla podpora obnovy určena pro přibližně 65 tis. km.

2.7 MMR v rámci programu PRR vyhlásilo výzvy k předkládání žádostí o podporu (v letech 2019, 2021, 2022 a 2023), stanovilo podmínky pro poskytnutí podpory, rozhodovalo o výběru projektů, vydávalo rozhodnutí o poskytnutí dotace, zpracovávalo závěrečná vyhodnocení akce a zajišťovalo financování podpory z národních zdrojů.

2.8 Od září 2019 do února 2025 poskytlo MMR obcím z programu PRR celkem 4 722 mil. Kč na obnovu místních komunikací, a to podporou celkem 2 150 projektů. Podmínky pro poskytnutí podpory se v jednotlivých výzvách měnily, zejména pokud jde o vymezení uznatelných nákladů, které mohly být financovány z dotačních prostředků. Poskytnutá podpora ze státního rozpočtu činila v závislosti na velikosti obce a vyhlášené výzvě nejvýše 50–80 % vynaložených uznatelných nákladů.

III. Rozsah kontroly

3.1 NKÚ provedl kontrolu poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků státu na obnovu místních komunikací s cílem prověřit, zda Ministerstvo pro místní rozvoj vynaložilo peněžní prostředky určené na obnovu místních komunikací účelně a v souladu s právními předpisy a zda příjemci dotace použili peněžní prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na obnovu místních komunikací v souladu s rozhodnutím o poskytnutí dotace. NKÚ kontrolu provedl u MMR jako poskytovatele podpory a dále u vybraných 14 obcí, které v letech 2020–2024 získaly a využily prostředky podpory na obnovu místních komunikací v rámci 20 realizovaných projektů.

3.2 Při kontrole účelnosti vynakládání peněžních prostředků vycházel NKÚ z definice stanovené zákonem: „*Účelností se rozumí takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.*“¹⁸ NKÚ při posuzování účelnosti vynaložených prostředků prověřoval soulad podpory poskytované MMR ze státního rozpočtu s cíli programu PRR, tj. obnovou a rozvojem sídel, zvýšením kvality života obyvatel a zlepšením atraktivity obecního prostoru. Za tím účelem posuzoval význam a výsledky podpořených projektů vzhledem k přínosu dotace k zajištění dopravní obslužnosti na území obce a jejich vazbu na rozvojové priority schválené ve strategickém dokumentu obce (viz odst. 2.6). Při hodnocení potřebnosti a významu podpory ze strany státu, jejích výsledků a přínosů bral NKÚ v úvahu i skutečnost, že místní komunikace jsou majetkem obcí, péče o jejich obnovu je ve

¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb.

¹⁸ Ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb.

věcné i finanční odpovědnosti obcí (viz odst. 2.2) a že státní rozpočet, ze kterého jsou tyto dotace poskytovány, je dlouhodobě hluboce deficitní.

3.3 Při kontrole u MMR jako poskytovatele podpory se NKÚ zaměřil na jeho koncepční, řídicí a kontrolní činnost k zajištění účelného vynaložení peněžních prostředků státu při poskytování podpory. NKÚ přitom také hodnotil, zda MMR poskytnutím podpory nenaplnilo riziko tzv. efektu mrtvé váhy, tj. zda poskytnutím dotací nespolufinancovalo i projekty obcí, které by obnovu dané místní komunikace realizovaly i bez získání podpory od státu. NKÚ ověřoval nastavení podmínek pro poskytování dotační podpory, nastavení pravidel pro schvalování a výběr projektů, sledování a vyhodnocování přínosů poskytnuté podpory a provádění kontroly účelnosti vynaložení peněžních prostředků na projekty podporující obnovu místních komunikací.

3.4 NKÚ v rámci kontroly poskytování podpory u MMR provedl kontrolu na vzorku 67 projektů s proplaceným objemem dotací v celkové výši 256,6 mil. Kč, což představuje 5,4 % z celkového objemu poskytnutých dotací. Předmětem kontroly bylo nastavení systému poskytování podpory z rozpočtu MMR (zejména hodnocení projektů, stanovení cílů projektů), nastavení a aplikace pravidel o uznatelnosti, resp. neuznatelnosti nákladů a funkčnost kontrolního systému.

3.5 Ze vzorku 67 projektů (viz odst. 3.4) následně NKÚ vybral vzorek 20 projektů u 14 příjemců (obcí), u kterých provedl kontrolu na místě¹⁹ za účelem ověření souladu čerpání prostředků podpory s RoPD (přehled kontrolovaných projektů je uveden v **příloze č. 2**). Zároveň posoudil význam, výsledky a přínosy podpořených projektů pro naplnění cílů programu PRR (viz odst. 3.2). NKÚ také posuzoval významnost přínosů podpory ve vztahu ke stavu dané komunikace před realizací projektu.

3.6 Při výběru vzorků projektů (viz odst. 3.4 a 3.5) NKÚ použil za účelem jejich reprezentativnosti následující kritéria:

- kontrolované projekty byly ze strany MMR vybrány k podpoře na základě žádostí obcí v různých výzvách programu PRR;
- kontrole byly podrobeny projekty realizované vybranými obcemi ve třech různých krajích, a to konkrétně v krajích Královéhradeckém, Pardubickém a Středočeském, v nichž MMR poskytlo cca 31 % peněžních prostředků SR z celkového objemu skutečně proplacených dotací;
- do vzorků posuzovaných projektů byly vybrány obce, které obdržely různou výši podpory v rozmezí od 0,375 do 10,0 mil. Kč (v rámci vzorku 67 projektů – viz odst. 3.4) a od 1,131 do 4,763 mil. Kč (v rámci vzorku 20 projektů určených ke kontrole na místě – viz odst. 3.5);
- NKÚ do výběru zahrnul obce, které realizovaly jeden, resp. dva podpořené projekty.

3.7 Kontrolované období zahrnovalo roky 2019 až 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

¹⁹ Tyto obce proto byly kontrolovanými osobami ve smyslu § 3 odst. 2 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. Vynaložilo MMR prostředky na podporu obnovy místních komunikací účelně a v souladu s právními předpisy?

→ *Přínosy obnovy místních komunikací byly v řadě případů nevýznamné či neprokazatelné...*

4.1 Místní komunikace slouží převážně místní dopravě na území obce.²⁰ Podpora obnovy těchto komunikací měla přispět ke zlepšení života v obcích a k jejich rozvoji. NKÚ u 20 podpořených projektů vybraných ke kontrole zjišťoval, nakolik přispěly ke zlepšení dopravní situace v obcích a jak významné a prokazatelné byly přínosy, kterých bylo obnovou příslušné místní komunikace dosaženo.

4.2 NKÚ kontrolou zjistil, že v případě dvanácti z 20 projektů byly s podporou státu obnoveny dopravně nevýznamné místní komunikace – v okrajových částech obcí, slepé nebo s omezeným provozem, s minimální přípustnou šířkou, bez občanské vybavenosti. Přínosy z realizace těchto projektů byly omezeny jen na úzký okruh obyvatel dané ulice a pro zlepšení dopravní situace v obci neměly téměř žádný nebo jen zanedbatelný význam. Zřejmé je to i z fotodokumentace obnovovaných komunikací, resp. jejich částí (viz příklad č. 1).

²⁰ Ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb.

Příklad č. 1: Obnova dopravně nevýznamných místních komunikací

Projekt č. 7782

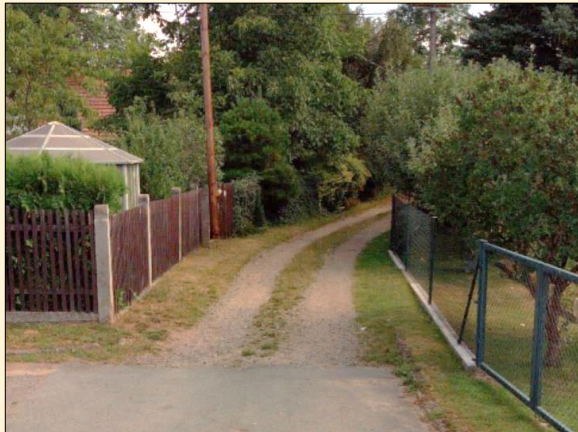
Projekt č. 8268

Projekt č. 8304

Projekt č. 9495

Zdroj: žádosti o poskytnutí dotace (stav před realizací projektu).

→ ... a nedostatky, kterými trpěly původní komunikace, nebyly vždy odstraněny.

4.3 Cílem projektu č. 1908 byla obnova a zesílení konstrukce vozovky místní komunikace tvořené převážně betonovými panely. Současně mělo dojít ke zlepšení dopravně-technických a dopravněbezpečnostních parametrů komunikace. Podle podané žádosti o poskytnutí dotace a jejích příloh jedním z hlavních nedostatků byla nedostatečná šířka původní komunikace neumožňující vyhýbání se protijedoucím automobilům a bezpečný pohyb chodců. Zdůrazněn byl rovněž dopravní význam dané komunikace pro celou obec i projíždějící řidiče.

4.4 NKÚ ovšem zjistil, že při realizaci projektu nebyly vyřešeny nedostatky zmiňované v popisech původního stavu – komunikace nebyla rozšířena, zpevněné krajnice ani chodníky nebyly vybudovány. Zlepšen byl tedy jen povrch komunikace (viz příklad č. 2). Navíc se pro vozidla jedná o neprůjezdní komunikaci opatřenou na vjezdu svislou dopravní značkou „slepá ulice“ a na konci výsuvným sloupkem bránícím v průjezdu automobilů.

Příklad č. 2: Projekt č. 1908 – obnova místní komunikace

→ ***Ne vždy obnova přinesla trvalou změnu původního nevyhovujícího stavu.***

4.5 Součástí projektu č. 1915 měla být mj. obnova dvou částí místní komunikace s štěrkovým povrchem. Kontrolou na místě NKÚ zjistil, že původní povrch byl v rámci „obnovy“ nahrazen nesoudržným povrchem tvořeným asfaltovým recyklátem. Po čtyřech letech od dokončení projektu prorůstá tímto povrchem v některých místech vegetace a nově vybudované odvodňovací žlaby jsou zaneseny splaveným drobným štěrkem, což způsobuje jejich nefunkčnost. Takováto „obnova“ přinesla jen dílčí a dočasné zlepšení původního stavu (viz příklad č. 3).

Příklad č. 3: Projekt č. 1915 – „obnova“ částí místní komunikace

Stav před realizací projektu

Stav po realizaci projektu

Zdroj: žádost o dotaci, podklady pro závěrečné vyhodnocení akce.

Stav v době kontroly NKÚ

Zdroj: kontrola na místě provedená NKÚ dne 15. 7. 2025.

→ **MMR poskytlo dotaci i projektům s rozpornými či neúplnými doklady.**

4.6 V případě dvou projektů řešících obnovu dopravně významnějších komunikací (projekty č. 9330 a č. 7757) NKÚ zjistil, že doklady, na jejichž základě MMR rozhodlo o poskytnutí podpory, nejsou postačující pro vyhodnocení potřebnosti provedení jejich celkové rekonstrukce. Přestože v žádostech o poskytnutí dotace obce zdůvodňovaly potřebu obnovy daných komunikací jejich špatným, nebo dokonce havarijním stavem, fotodokumentace tvořící součást těchto žádostí takovému popisu neodpovídala. Žádné další doklady nebo informace pro odstranění těchto rozporů si MMR před poskytnutím dotace nevyžádalo.

4.7 U projektu č. 9330 bylo v žádosti o poskytnutí dotace mj. uvedeno: „Vozovka je částečně zpevněna zbytky betonového krytu a asfaltového povrchu ... Její oprava je opravdu nevyhnutelná, protože stav této místní komunikace je havarijní. V celé délce řešeného úseku je stávající povrch komunikace tvořen asfaltovým krytem se známkami mnohočetných oprav.“ Ve fotodokumentaci v příloze této žádosti ale byla zobrazena komunikace s vozovkou tvořenou souvislým asfaltovým krytem v zachovalém stavu bez zjevných závažnějších poškození (viz příklad č. 4). Existenci poškození v některých úsecích původní komunikace NKÚ

zjistil až kontrolou dalších dokladů, které si ale MMR od příjemce podpory nevyžádalo. Tvzení o havarijním stavu komunikace příjemce podpory nebyl schopen doložit.

Příklad č. 4: Projekt č. 9330 – místní komunikace v údajně havarijním stavu

Zdroj: žádost o poskytnutí dotace (stav před realizací projektu).

4.8 U tohoto projektu NKÚ zjistil i další nedostatky spočívající mj. v nerozlišení vynaložených nákladů na uznatelné a neuznatelné náklady (viz odst. 4.48).

4.9 Projekt č. 7757 spočíval v rekonstrukci místní komunikace, u níž byla dlažba nahrazena novým asfaltovým povrchem. Zároveň došlo ke zpevnění konstrukčních vrstev vozovky. V žádosti o poskytnutí dotace bylo uvedeno, že „*chybí podloží a je zde značná deformace povrchu, částečná oprava není možná.*“ Ve fotodokumentaci v příloze této žádosti ale nebyla takováto poškození viditelná (viz příklad č. 5). Fotodokumentace pro zjištění skutečného stavu komunikace nepostačovala. Tvzení o špatném stavu původní komunikace mohl NKÚ ověřit až kontrolou dalších dokladů, které si ale MMR od příjemce podpory nevyžádalo.

Příklad č. 5: Projekt č. 7757 – místní komunikace s údajně značně deformovaným povrchem

Zdroj: žádost o poskytnutí dotace (stav před realizací projektu).

→ **Podmínky čerpání podpory byly nejasné, postup příjemců podpory byl nejednotný.**

4.10 NKÚ se při kontrole postupu příjemců podpory zaměřil rovněž na to, zda byl jejich postup při aplikaci podmínek čerpání podpory jednotný a transparentní. NKÚ zároveň vyhodnocoval příčiny rozdílného postupu příjemců podpory.

4.11 Jednou ze základních podmínek čerpání podpory bylo, že podporována bude obnova místních komunikací a jejich součástí. Podporováno naopak nemělo být budování nových místních komunikací. Tyto pojmy ovšem MMR blíže nevymezilo. NKÚ zjistil, že podpořeny byly i projekty, v nichž komunikace bez jakýchkoliv stavebně-konstrukčních prvků vzniklá pojezdem vozidel po pozemku byla přebudována na komunikaci zcela jiného typu. Obnova komunikace v těchto případech zahrnovala mj. vybudování nového zemního tělesa, konstrukce vozovky, popř. odvodnění atd. (viz příklady č. 6 a č. 7).

Příklad č. 6: Projekt č. 1616

Příklad č. 7: Projekt č. 7758

4.12 Nejednotný přístup příjemců podpory se týkal nákladů na obnovu vjezdů do objektů (např. v projektu č. 3124 byly proplaceny v rámci uznatelných nákladů, v projektu č. 1915 byly vyčleněny do neuznatelných nákladů) a nákladů na vybudování parkovacích ploch (např. v projektu č. 8268 byly proplaceny v rámci uznatelných nákladů, v projektu č. 7782 byly

vyčleněny do neuznatelných nákladů). Nedostatky ve vykazování uznatelných nákladů zjistil NKÚ i v dalších projektech (projekty č. 1252, č. 7649, č. 7758, č. 8114, č. 9308).

4.13 Postup příjemců v těchto případech NKÚ nevyhodnotil jako neoprávněné použití peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu. Příčinou bylo především to, že MMR jakožto poskytovatel podpory nevymezilo dostatečně přesně podmínky pro čerpání dotací. Případy, které NKÚ naopak vyhodnotil jako porušení podmínek čerpání dotace ze strany příjemců, a tudíž i jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně, jsou uvedeny v kapitole B. této části kontrolního závěru (viz odst. 4.44 až 4.49).

→ **Obnovou místních komunikací obce řešily i vlastní zanedbávání jejich údržby.**

4.14 NKÚ zjišťoval, zda státní podpora obnovy místních komunikací ve skutečnosti neřešila nedostatky vzniklé v důsledku zanedbané údržby a odsouvání oprav těchto komunikací. Správa místních komunikací patří do samostatné působnosti obcí, které za jejich řádnou údržbu a provádění oprav²¹ odpovídají. V případě, že údržba není řádně prováděna a potřebné opravy jsou odkládány, dochází k zhoršování stavu komunikace a následné opravy pak mohou být komplikovanější a nákladnější.

4.15 Někteří příjemci podpory ve svých žádostech o poskytnutí podpory uváděli skutečnosti, z nichž vyplývá, že stav místní komunikace vyžadující obnovu vznikl v důsledku dlouhodobého neprovádění oprav, popř. provádění oprav jen v minimálním rozsahu anebo je důsledkem neopraveného poškození vzniklého při předchozí výstavbě či rekonstrukci inženýrských sítí. Tuto skutečnost NKÚ zjistil u čtyř projektů (projekty č. 8114, č. 8268, č. 9308, č. 9495). V dalších případech pak nebylo možno provádění údržby a oprav vyhodnotit, neboť se jednalo o komunikace s hlinitopísčítým nebo šterkovým povrchem bez zpevněné vozovky (viz odst. 4.5).

→ **MMR podpořilo i projekty obcí, které podporu nepotřebovaly; získání podpory jim tak spíše umožnilo ušetřit prostředky na priority jejich rozvoje.**

4.16 NKÚ zjišťoval, zda podpora na obnovu místních komunikací byla pro realizaci projektů nezbytná. Cílem poskytování dotací z programu PRR měla být podpora dynamického a vyváženého rozvoje obcí. Příspěť k němu měla i podpora projektů zajišťujících obnovu místních komunikací. Jednou z obecných zásad poskytování veřejné dotační podpory je, že jí mají získat jenom projekty, které ji pro uspokojení veřejného zájmu nezbytně potřebují a nemohly by bez ní být realizovány. V opačném případě totiž hrozí tzv. efekt mrtvé váhy.²²

4.17 NKÚ kontrolou zjistil, že stavební realizace 14 z 20 kontrolovaných projektů byla zahájena ještě před vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace, tedy v době, kdy obce neměly jistotu, že dotaci získají. Z toho čtyři projekty byly před vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace dokonce již dokončeny²³. Projekt č. 3124 získal rozhodnutí o poskytnutí dotace čtyři měsíce poté, co byl dokončen a kolaudován. V případě projektu č. 1908 to bylo dokonce více než rok po kolaudaci.

²¹ Ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb.

²² Efekt mrtvé váhy nastává za situace, kdy by byl dotovaný projekt realizován i bez dotační podpory. Není-li dotace pro realizaci projektu a dosažení žádoucího účinku nutná, poskytnutí dotace představuje neúčelné a neefektivní použití prostředků ze státního rozpočtu.

²³ Dokončení projektů před vydáním RoPD je v souladu s podmínkami podpory stanovenými MMR.

Tato skutečnost jednoznačně prokazuje, že všechny tyto projekty by obce realizovaly i bez dotační podpory a že podporou státu při jejich financování byl naplněn efekt mrtvé váhy.

4.18 Obce ve svých vyjádřeních ve všech případech označovaly poskytnutou podporu za přínosnou a umožňující jim provést obnovu daných místních komunikací v dřívějším termínu nebo ve větším rozsahu. Zároveň ale v sedmi případech uvedly, že podpora jim umožnila šetřit rozpočet obce a uspořené finanční prostředky použít na realizaci jiných investičních akcí nebo na řešení svých priorit.

4.19 NKÚ dále upozorňuje, že příjemci dotací, které NKÚ podrobil kontrole, uváděli, že obecně podmínky dotací jsou často složité, nejednoznačné a mění se v čase, což zvyšuje riziko chyb při administraci a komplikuje jim plánování projektů. To odpovídá i skutečností, které NKÚ kontrolou zjistil (viz např. odst. 4.10 až 4.13). Zejména menší obce upozorňovaly, že za takové situace nemají dostatečné vlastní kapacity pro získávání a administraci dotací. To je nutí využívat externí specializované firmy, což je spojeno s dodatečnými náklady.

4.20 NKÚ kontrolou provedenou u MMR zjišťoval, zda a příp. jaké nedostatky při řízení a kontrole poskytované podpory na jeho straně vedly k výše uvedeným problémům zjištěným u příjemců a jejich projektů podrobených kontrole NKÚ, a tedy k neúčelnému vynakládání peněžních prostředků státu. Na úrovni poskytovatele prověřil vzorek 67 projektů (jehož součástí bylo i 20 projektů vybraných ke kontrole na místě – viz také odst. 3.4 a 3.5).

→ ***MMR nezkoumalo problematiku místních komunikací a nestanovilo, jakých výsledků má být podporou dosaženo...***

4.21 Předpokladem účelného vynaložení peněžních prostředků je, aby požadovaná změna, které má být intervencí státu dosaženo, byla stanovena na základě analýzy potřebnosti a zhodnocení přínosů a účinnosti proběhlých intervencí. Rovněž mají být stanoveny věcné cíle pro dosažení změny a nastaveny postupy pro vyhodnocení účelnosti poskytovaných peněžních prostředků.

4.22 Jak NKÚ zjistil, MMR nepřezkoumalo výchozí stav tak, aby objektivně definovalo potřebu vynaložení peněžních prostředků právě na obnovu místních komunikací. MMR ani nestanovilo předpokládaný výsledek intervence do obnovy místních komunikací. MMR tudíž nevytvořilo předpoklady pro následné sledování a vyhodnocování účelnosti vynakládaných prostředků, tj. míry plnění cíle, kterého mělo být prostřednictvím intervence v celkové výši 4 722 mil. Kč dosaženo.

4.23 MMR nemohlo při přípravě programu PRR využít ani poznatky z programu předchozího²⁴, protože jeho závěrečné vyhodnocení mělo předložit Ministerstvu financí do 31. 12. 2025. Do doby ukončení kontroly NKÚ Ministerstvo pro místní rozvoj závěrečné vyhodnocení předchozího programu nezpracovalo. Navíc MMR ve spolupráci s Ministerstvem financí při prezentaci dokumentu *Revize výdajů v oblasti Regionální politiky* na vládním výboru²⁵ dne 12. 6. 2025 samo uvedlo, že dokumentace programu PRR neobsahuje zdůvodnění potřebnosti ani ukazatel pro monitoring výsledku.

²⁴ Program *Podpora a rozvoj regionů 2011–2019*.

²⁵ Vládní výbor pro regionální politiku (poradní orgán vlády pro oblasti realizace regionální politiky státu a dosahování cílů regionálního rozvoje) byl zřízen usnesením vlády ČR ze dne 6. prosince 2023 č. 934.

→ **MMR dotuje obnovu místních komunikací, ačkoliv ji samo nepovažuje za problém na úrovni státu.**

4.24 Cílem podpory regionálního rozvoje je zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území ČR se zřetelem ke kvalitě života a životního prostředí.²⁶ Základní podmínky pro naplňování uvedeného cíle jsou stanoveny ve SRR.²⁷ Strategii regionálního rozvoje rozpracovávají do konkrétních aktivit *akční plány SRR*, jejichž obsahem je (mimo jiné) zdůvodnění potřeby a definování měřitelnosti výsledků.

4.25 Opatření obsahující aktivitu s názvem „Zkvalitnění regionálních a místních dopravních sítí (silnice II. a III. třídy, místní komunikace a cyklostezky)“ zahrnuje MMR do *akčních plánů SRR* jako neprioritní téma v evropském, ale i národním kontextu. MMR přímo uvedlo, že obnovu místních komunikací považuje za lokální problém, a nejedná se proto o významné téma na úrovni státu. Není tedy zřejmé, na základě jakých objektivních ekonomických a dalších ukazatelů se MMR rozhodlo podpořit obnovu místních komunikací dotacemi ze státního rozpočtu.

Rámeček č. 1

NKÚ v rámci této kontrolní akce provedl i mezinárodní srovnání ve spolupráci s Nejvyšším kontrolním úřadem Slovenskej republiky.

Slovenská republika nevyhlásila žádný samostatný dotační titul ze státního rozpočtu na podporu obnovy místních komunikací. Dotace obcím na tuto oblast poskytla jen ve výjimečných případech, a to v počtu nižších desítek projektů. Na rozdíl od České republiky přitom disponuje řadou informací o rozsahu a stavu místních komunikací. Odbor Cestnej databanky Slovenskej správy ciest zajišťuje centrální technickou evidenci pozemních komunikací a disponuje dataseťmi, statistickými výstupy a mapovými podklady ohledně rozsahu a stavu pozemních komunikací včetně výdajů obcí na údržbu, opravy a výstavbu místních komunikací.

→ **MMR nevytvořilo předpoklady pro vyhodnocení účelnosti podpory.**

4.26 Aby byla podpora směřována tam, kde je nezbytná, a aby z pohledu regionální politiky byly podpořeny projekty s nejvyššími přínosy, je nutné, aby MMR vytvořilo předpoklady pro vyhodnocení účelnosti podpory.

4.27 MMR ve výzvách uvedlo, že projekty mají naplnit přínos v podobě zvýšení kvality života a zlepšení atraktivity obecního prostoru a naplnit cíl dotačního titulu A „Podpora obnovy místních komunikací“. Vzhledem k tomu, že nastavený cíl dotačního titulu nebyl definován jako průnik dosažitelné změny (absence definice výsledku podpory) a objektivní potřeby, nemohlo MMR na základě tohoto cíle vyhodnotit naplnění přínosu podpory. MMR nenastavilo ani ukazatel, který by případnou dosahovanou změnu specifikoval a generoval měřitelný efekt²⁸ pro potřeby následného vyhodnocení.

²⁶ Ustanovení § 3 zákona č. 248/2000 Sb.

²⁷ Ustanovení § 5 zákona č. 248/2000 Sb.

²⁸ Pokyn č. R 1-2010 k upřesnění postupu Ministerstva financí, správců programů a účastníků programu při přípravě, realizaci, financování a vyhodnocování programu nebo akce a k provozování informačního systému programového financování.

4.28 V dokumentaci programu nastavilo MMR pouze parametry, které specifikují obsah realizace akce. Tyto parametry poskytovaly ministerstvu informace o počtu obnovených místních komunikací, příp. jejich součástí, ale nezachycovaly změnu, kterou měla podpora přinést. MMR navíc od roku 2021 umožnilo příjemcům podpory ve fázi podávání žádosti o podporu zadávat údaje o rozsahu obnovovaných místních komunikací ve dvou měrných jednotkách, a to v metrech čtverečních nebo kilometrech délky, a tyto údaje automaticky stanovovalo v RoPD jako závazný ukazatel, což vedlo k nesourodému souboru agregovaných dat.

→ ***MMR nestanovilo jednoznačná pravidla pro posuzování projektů hodnotiteli ani pro vymezení nákladů uznatelných k financování z podpory...***

4.29 Předpokladem účelného vynaložení peněžních prostředků je také jednoznačnost pravidel, postupů a kritérií pro výběr projektů. Kritéria pro výběr projektů musí zohledňovat cíle podprogramů, dotačních titulů a výzev.

4.30 NKÚ kontrolou vzorku 67 projektů zjistil, že MMR neupřesnilo postup hodnotitelů při posuzování prvků ekologického přínosu projektů. Hodnocení ekologického přínosu projektů tak bylo subjektivním posouzením hodnotitele. Dokumentací o tom, jak hodnotitelé ekologický přínos projektů hodnotili, MMR nedisponuje, čímž porušilo právní předpis²⁹.

4.31 NKÚ se zabýval i kontrolou nastavení uznatelných a neuznatelných nákladů. Jejich nejasné vymezení může ovlivnit stanovení výše dotace. NKÚ na základě kontroly 67 projektů zjistil, že MMR nenastavilo jasná a jednoznačná pravidla uznatelnosti nákladů na sjezdy a vjezdy k rodinným domům, odvodnění, dopravní značení, inženýrské sítě a ostatní stavební práce, vč. nerozdělených nákladů. To se potvrdilo i kontrolou u příjemců (viz odst. 4.10 až 4.13).

→ ***... a požadovalo i doklady, jejichž obsah fakticky nevyužilo.***

4.32 MMR pro proces hodnocení žádostí o dotaci jako jednu z podmínek oprávněnosti žadatele stanovilo, že obec musí mít zpracovaný strategický rozvojový dokument. Strategický rozvojový dokument obce by z hlediska intervenční logiky dokládal, že obnova dané místní komunikace je pro obec prioritou, čímž by byla přesvědčivěji podložena potřeba obnovy. MMR ale fyzické předložení dokumentu po obcích nepožadovalo, obce v žádostech uváděly pouze informaci o jeho existenci. NKÚ navíc zjistil, že u sedmi z 20 projektů podrobených kontrole, u nichž byly žádosti podány v roce 2019, MMR po žadatelích dokonce ani informaci o existenci strategického dokumentu nevyžadovalo.

→ ***MMR nekontrolovalo dodržování podmínek u příjemců...***

4.33 Právní předpis ukládá MMR povinnost zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém, který vytváří podmínky pro účelný výkon veřejné správy, je způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat rizika související s plněním schválených záměrů a cílů.³⁰ Kontrola NKÚ na vzorku 67 projektů byla zaměřena na ověření systému administrace žádostí o proplacení

²⁹ Ustanovení § 25 odst. 2 písm. c) zákona č. 320/2001 Sb.

³⁰ Ustanovení § 25 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 320/2001 Sb.

dotace, kontroly dodržování podmínek poskytnutí dotace, vyhotovování závěrečného vyhodnocení akce (ZVA) a provádění veřejnosprávních kontrol.

4.34 NKÚ zjistil, že MMR v případě podpory obnovy místních komunikací provedlo pouze čtyři veřejnosprávní kontroly u čtyř z 2 150 projektů a zjistilo jeden případ porušení podmínek podpory, a to nedodržení požadavku na publicitu projektu.

4.35 Systém veřejnosprávních kontrol MMR není schopen s ohledem na množství administrovaných programů ověřit účelnost poskytovaných peněžních prostředků. Současně vzhledem k nesprávně a neúplně nastaveným podmínkám poskytování podpory není schopen řádně posoudit ani uznatelnost výdajů požadovaných příjemci k proplacení (viz odst. 4.31). MMR uvedlo, že kontroluje pouze souhrnné údaje, nikoli každou výdajovou položku rozpočtu projektu, a tudíž nelze vyloučit, že v některých případech při dodržení maximální výše dotace může dojít k proplacení i neuznatelných nákladů.

4.36 V případě administrace žádostí o proplacení dotace Nejvyšší kontrolní úřad na vzorku 67 projektů zjistil, že nastavený systém nezaručuje dokonce ani poskytnutí dotace ve správné výši, neboť MMR vymezilo uznatelné, resp. neuznatelné náklady nejednoznačně (viz odst. 4.10 až 4.13).

→ **... a závěrečné vyhodnocení projektu provádí i s několikaletým zpožděním.**

4.37 Příjemce podpory má povinnost předložit MMR podklady pro ZVA nejpozději ve lhůtě do jednoho měsíce od dokončení realizace akce. Předložením dokumentace k ZVA by měl příjemce informovat MMR o plnění závazných ukazatelů a podmínek účasti státního rozpočtu na financování projektu. Na základě předložené dokumentace Ministerstvo pro místní rozvoj následně vypracovává ZVA.

4.38 NKÚ na kontrolním vzorku zjistil, že u 64 z 67 projektů předložili příjemci Ministerstvu pro místní rozvoj dokumentaci k ZVA v řádném termínu stanoveném v RoPD. Z 64 projektů pouze u pěti projektů Ministerstvo pro místní rozvoj ověřilo dokumentaci a schválilo ZVA ve stanoveném termínu 12 měsíců. S výraznou časovou prodlevou oproti této interně stanovené lhůtě vydalo MMR ještě 17 ZVA. U 33 projektů podklady pro závěrečné vyhodnocení akce nezkontrolovalo vůbec. Ve zbývajících 9 případech lhůta pro vypracování ZVA ke dni ukončení kontrolní akce neuplynula. NKÚ prověřením kontrolního vzorku 67 projektů zjistil, že MMR kontroluje podklady příjemců pro vypracování ZVA s průměrným zpožděním dva až tři roky od jejich předložení.

4.39 Důsledkem nefunkčnosti kontrolního mechanismu pro kontrolu podkladů k ZVA je, že MMR vypracovává ZVA se značným zpožděním a neinformuje příjemce dotace včas o výsledku jejich kontroly. NKÚ kontrolou u příjemců zjistil, že MMR u pěti projektů nedetekovalo nedostatky mající za následek porušení povinností vyplývajících ze zákona³¹ (viz část B. tohoto kontrolního závěru). Nedostatky přitom mohlo MMR zjistit bezprostředně poté, co příjemce dokumentaci k ZVA předložil. Důsledek toho, že MMR neprovádí kontrolu podkladů pro ZVA v řádném termínu, je uveden také v příkladu č. 8.

³¹ Ustanovení § 14f zákona č. 218/2000 Sb.

Příklad č. 8: Důsledek neprovedení závěrečné kontroly ze strany MMR

Aby příjemci dotace prokázali, že použili peněžní prostředky účelně, měli povinnost k ZVA předložit fotodokumentaci projektu po realizaci, tedy snímky obnovené/opravené místní komunikace.

NKÚ zjistil, že u projektu č. 7757 příjemce k ZVA předložil fotografie, které nepřísluší danému projektu. Z fotodokumentace předložené před realizací a po realizaci projektu je zřejmé, že se nejedná o stejný projekt, a proto na základě předložených dokumentů nelze posoudit, zda byly peněžní prostředky vynaloženy účelně.

MMR ke dni ukončení kontroly NKÚ nevyzvalo příjemce k provedení nápravy.

Fotodokumentace původního stavu

Fotodokumentace k ZVA

Zdroj: Dotační informační systém MMR.

4.40 Uvedené nedostatky zjištěné kontrolou znamenají, že MMR postupovalo v rozporu se zákonem³², neboť neprovedlo včasnou a řádnou kontrolu, čímž nepřijalo veškerá nezbytná opatření k ochraně veřejných prostředků. Vzhledem ke zjištěným nedostatkům NKÚ vyhodnotil nastavený vnitřní kontrolní systém jako nefunkční a v rozporu se zásadami řádného finančního řízení.

→ **Přínosy podpory MMR nevyhodnocovalo a poznatky nezohlednilo v navazujícím programu.**

4.41 MMR má dle právních předpisů povinnost sledovat a vyhodnocovat účelnost poskytnutých peněžních prostředků ze státního rozpočtu³³. Jedná se o sledování a objektivní vyhodnocování výsledků podpory a jejich přínosu pro zajištění dynamického a vyváženého rozvoje území České republiky³⁴.

4.42 NKÚ vzhledem k zjištěním uvedeným v odst. 4.26 až 4.40 konstatuje, že MMR nesplnilo zákonnou povinnost³⁵ soustavně sledovat a vyhodnocovat účelnost vynakládání peněžních prostředků ve své kapitole. Podpořené projekty měly jen marginální přínos pro naplnění cíle

³² Ustanovení § 25 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. d) zákona č. 320/2001 Sb.

Ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 320/2001 Sb.

Ustanovení § 25 odst. 2 písm. d) zákona č. 320/2001 Sb.

³³ Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.

³⁴ Ustanovení § 3 zákona č. 248/2000 Sb.

³⁵ Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.

programu PRR ohledně zvýšení kvality života obyvatel a zlepšení atraktivity obecního prostoru. Vliv projektů na dynamický rozvoj ČR byl nevýznamný (viz kapitola A.).

4.43 MMR v průběhu realizace programu PRR neanalyzovalo příčiny nedosažení stanovených cílů a očekávaných výsledků podpory. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+* uvádí, že místní komunikace jsou ve špatném stavu, ale považuje to za mikroregionální problém, který by neměl být řešen na národní úrovni. Přesto MMR vyhlásilo navazující program *Podpora obnovy a rozvoje regionů 2025*. Znovu v něm není stanoven výsledek, kterého chce MMR intervencí do obnovy místních komunikací dosáhnout.

B. Použili příjemci peněžní prostředky v souladu s rozhodnutím o poskytnutí dotace?

→ **V šesti případech NKÚ zjistil skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně.**

4.44 NKÚ zjišťoval, zda příjemci podpory při čerpání a zúčtování dotací postupovali v souladu s rozhodnutími o poskytnutí dotace a podmínkami, které byly součástí těchto rozhodnutí. Zaměřil se přitom na kontrolu dodržení časových, finančních i věcných parametrů a dále na rozdělení vyúčtovaných nákladů na uznatelné náklady, které mohly být financovány s využitím dotace, a na náklady neuznatelné, k jejichž financování nemohla být dotace využita.

4.45 V případě tří projektů (projekty č. 7649, č. 8114, č. 3222) NKÚ zjistil, že příjemci podpory nedodrželi závazné termíny pro dokončení realizace projektů, neboť opožděně požádali o vydání kolaudačních souhlasů. Tím porušili povinnost vyplývající jim z RoPD a z podmínek čerpání dotace, což NKÚ vyhodnotil jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně³⁶. MMR nedodržení termínů s těmito příjemci podpory neřešilo, přestože podklady pro závěrečná vyhodnocení akcí od nich obdrželo již v dubnu 2022, resp. v září 2023.

4.46 V rámci projektu č. 1616 provedl příjemce rekonstrukci dvou místních komunikací včetně vybudování nových odvodňovacích prvků. Součástí projektu byla i rekonstrukce, resp. výstavba veřejného osvětlení a v části jedné z komunikací i chodníků. Tyto části projektu příjemce dotace zařadil do neuznatelných nákladů. Do uznatelných nákladů ale v rozporu s podmínkami čerpání dotace zařadil několik nákladových položek týkajících se elektroinstalace a svislého dopravního značení. Příjemce dotace tak neoprávněně použil peněžní prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu ve výši 87 155 Kč, což NKÚ vyhodnotil jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně.

4.47 Při realizaci projektu č. 7877 příjemce neoprávněně zahrnul do uznatelných nákladů i náklady na vybudování nové podpovrchové dešťové kanalizace, která neslouží výlučně k odvádění srážkových vod z dané komunikace, ale jsou do ní zaústěny i dešťové svody z přilehlých domů. Přestože se jedná o zcela obvyklé a logické stavebně-technické řešení, podmínky čerpání dotace v takovém případě zahrnutí nákladů na dešťovou kanalizaci do uznatelných nákladů neumožňovaly. Příjemce dotace tak neoprávněně použil peněžní prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu až do výše 353 102 Kč, což NKÚ vyhodnotil jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně.

³⁶ Porušení rozpočtové kázně dosáhlo dle NKÚ v případě projektu č. 7649 výše 10 000 Kč, v případě projektu č. 8114 výše 20 000 Kč a v případě projektu č. 3222 výše 129 117,25 Kč.

4.48 V případě projektu č. 9330 příjemce podpory v dokladech, které předložil k žádostem o proplacení dotace i k jejímu zúčtování, neprovedl rozlišení nákladů na uznatelné a neuznatelné. V rozporu s RoPD a podmínkami čerpání dotace mu tak byly proplaceny mj. i náklady na opravy chodníků, na zatravnění a geodetické práce. Příjemce dotace tak neoprávněně použil peněžní prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu ve výši 263 468 Kč, což NKÚ vyhodnotil jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně.

4.49 NKÚ považuje za závažné, že neoprávněné použití peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu zjistil u téměř každého třetího kontrolovaného projektu. Výše uvedené skutečnosti, které nasvědčují nedodržení podmínek poskytnutí dotace, a tedy porušení rozpočtové kázně (v celkovém objemu 862 842 Kč), mohlo přitom samo MMR zjistit přinejmenším v případě prvních pěti uvedených projektů z dokladů, které byly přiloženy k žádostem o proplacení dotace, přesto tyto skutečnosti nezjistilo. To potvrzuje závěr NKÚ o nefunkčnosti kontrolního systému MMR (viz odst. 4.37 až 4.40).

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
program PRR	program <i>Podpora rozvoje regionů 2019+</i>
RoPD	rozhodnutí o poskytnutí dotace
SRR	<i>Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020 a Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+</i>
ZVA	závěrečné vyhodnocení akce

Příloha č. 1: Délka místních komunikací podle funkčních tříd v roce 2021

(v km)

Funkční třída místních komunikací	Obce do 3 tis. obyvatel	Obce s 3 tis. až 10 tis. obyvatel	Obce nad 10 tis. obyvatel		Celkem	Celkem bez statutárních měst	Způsobilé k podpoře z programu PRR*
			– statutární města	– ostatní obce			
A – rychlostní místní komunikace (včetně průtahů dálnic a rychlostních silnic ve městech nad 20 tis. obyvatel s vazbou na dálnice a rychlostní silnice)	57	40	663	182	942	279	Částečně nerelevantní
B – sběrné komunikace (sběrné komunikace obytných útvarů, spojení obcí, průtahy silnic I., II. a III. třídy a vazba na tyto komunikace)	4 509	1 101	1 416	1 486	8 512	7 096	Cca 7 000
C – obslužné komunikace (mohou jimi být průtahy silnic III. třídy a v odůvodněných případech i II. třídy)	41 855	9 338	6 638	6 576	64 407	57 769	Cca 57 000
D – komunikace se smíšeným provozem chodců a vozidel a komunikace s vyloučením motorového provozu	12 720	5 165	6 124	5 412	29 421	23 297	Částečně nerelevantní
Celkem	59 141	15 644	14 841	13 656	103 282	88 441	Cca 64 000

Zdroj: data Českého statistického úřadu získaná při statistickém zjišťování za rok 2021 a uvedená ve výkazu VI 1-01 - Roční výkaz vybraných vládních institucí. ČSÚ poskytl NKÚ podrobná data dne 16. 4. 2025.

Poznámky:

Funkční třídy jsou vymezeny českou technickou normou ČSN 73 6110 – *Projektování místních komunikací* (v kapitole 5.1).

Návratnost výkazu VI 1-01 za celou ČR (podíl obcí, které vrátily vyplněný výkaz, na celkovém počtu 6 254 obcí) byla 98,1 % (viz [Srovnání krajů v České republice – 2023](#), část 17-104. *Délka místních komunikací podle funkčních tříd a krajů v roce 2021*).

Vysvětlivka:

* Délku místních komunikací, na něž bylo možné čerpat podporu z programu PRR, stanovil NKÚ odhadem z důvodu rozdílné definice místních komunikací v zákoně č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, a v české technické normě ČSN 73 6110.

VĚSTNÍK NKÚ, KONTROLNÍ ZÁVĚRY

Příloha č. 2: Přehled kontrolovaných projektů

Identifikační číslo	Zkrácené číslo	Název příjemce	Název projektu	Vyplacená dotace (v Kč)
117D8210A1252	1252	Obec Dřísy	Oprava místní komunikace v obci Dřísy – ulice Růžová	2 186 340
117D8210A1616	1616	Obec Bořanovice	Rekonstrukce ulice Chatařská v úseku Hlavní – Okrajová Bořanovice, Středočeský kraj	3 317 197
117D8210A1908	1908	Obec Opatovice nad Labem	Obnova místní komunikace v obci Opatovice nad Labem	1 711 432
117D8210A1915	1915	Obec Ostřešany	Oprava místní komunikace Slezákova v obci Ostřešany	3 450 000
117D8210A3124	3124	Obec Líbeznice	Rekonstrukce místních komunikací Pod Lipami a K. H. Máchy	2 436 348
117D8210A7649	7649	Obec Librantice	Stavební úpravy komunikace u obecního úřadu Librantice	2 693 807
117D8210A7757	7757	Obec Čeperka	Obnova místní komunikace Vrchlického v obci Čeperka	2 413 762
117D8210A7758	7758	Obec Řečany nad Labem	Řečany nad Labem – ul. U Kostela, Rekonstrukce místní komunikace	2 025 850
117D8210A7779	7779	Obec Opatovice nad Labem	Oprava povrchu místní komunikace p.č.11/10, Pohřebačka	1 733 915
117D8210A7782	7782	Obec Černá u Bohdanče	Oprava místní komunikace, Černá u Bohdanče	1 131 440
117D8210A7877	7877	Obec Panenské Břežany	Rekonstrukce ulice U Obory, Panenské Břežany	4 763 020
117D8210A8268	8268	Obec Panenské Břežany	Obnova místních komunikací v ulicích Za Školou a U Obory, Panenské Břežany	2 237 866
117D8210A8304	8304	Obec Dřísy	Obec Dřísy – oprava místní komunikace v ulici Lesní	1 424 213
117D8210A9495	9495	Obec Černá u Bohdanče	Rekonstrukce místních komunikací Černá u Bohdanče	4 667 372
117D8220A3222	3222	Město Sezemice	Oprava místní komunikace, ulice Palackého	2 582 345
117D8220A8114	8114	Město Chlumeck nad Cidlinou	Rekonstrukce komunikace ulice Na Františku	3 700 761
117D8220A9308	9308	Město Lázňe Bohdaneč	Rekonstrukce komunikace v ul. V Lískách	1 749 470
117D8220A9330	9330	Město Sezemice	Oprava místní komunikace ulice Nerudova, město Sezemice	4 499 287
117D8230A1591	1591	Město Jičín	Jičín ulice Jaselská od ul. Foersterova do ul. Skautská	2 934 079
117D8230A8204	8204	Město Jičín	Jičín – ulice Konecchlumského	4 344 790
Celkem 20 projektů				56 003 294

Zdroj: vlastní zpracování NKÚ na základě dat MMR.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/06

Peněžní prostředky vynakládané Ministerstvem zemědělství na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/06. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Pavel Hrnčíř.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“);
Klatovské rybářství – správa a.s., Klatovy;
ORLÍK NAD VLTAVOU, s.r.o., Praha;
Povodí Labe, státní podnik, Hradec Králové;
Povodí Moravy, s.p., Brno;
Povodí Odry, státní podnik, Ostrava;
Povodí Vltavy, státní podnik, Praha;
Sternberg Jiří, Postupice.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od března 2025 do října 2025.

Kontrolováno bylo období od roku 2020 do roku 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kolegium NKÚ na svém I. jednání, které se konalo dne 26. ledna 2026,

schválilo usnesením č. 16/I/2026

kontrolní závěr v tomto znění:

Podpora protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině

Protipovodňová ochrana a zadržování vody v krajině slouží k předcházení a minimalizaci ohrožení zdraví, životů, majetku a k adaptaci krajiny na negativní projevy změny klimatu. Podpora takových opatření sice vyžaduje značné peněžní prostředky ze státního rozpočtu, představuje však klíčovou investici, která dokáže zabránit rozsáhlým škodám způsobeným povodněmi či suchem.

260 mld. Kč

Celková výše škod, které způsobily rozsáhlé povodně v České republice za posledních 27 let.

7,1 mld. Kč

Celkový objem peněžních prostředků vynaložených Ministerstvem zemědělství na opatření v oblasti protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině v letech 2020–2024.

760 mil. Kč

Celkový objem peněžních prostředků ověřený kontrolou u příjemců dotací na 35 projektech.

Nedostatečné zadržování vody v krajině (retence)

3 z 8

U tří z osmi kontrolovaných dotačních programů MZe neplnilo cíle týkající se zlepšení retenční schopnosti krajiny.

10 z 15

U jednoho dotačního programu MZe nedosáhlo stanovených hodnot u 10 z 15 ukazatelů, což mělo negativní dopad na plnění cílů programu.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Nejvyšší kontrolní úřad provedl kontrolu peněžních prostředků vynakládaných Ministerstvem zemědělství na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině. MZe poskytovalo podporu v rámci národních dotačních programů a *Národního plánu obnovy* (dále také „NPO“). Celkový objem peněžních prostředků vynaložených Ministerstvem zemědělství na opatření v oblasti protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině v letech 2020–2024 činil 7,1 mld. Kč (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru), z toho téměř 3 mld. Kč byly poskytnuty v rámci NPO.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Kontrola byla provedena u MZe a u sedmi vybraných příjemců dotací.

NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků na vybraném vzorku 46 projektů u MZe ve výši 893 mil. Kč. U příjemců dotací bylo kontrolou ověřeno 35 projektů v celkové částce 760 mil. Kč.

NKÚ na základě provedené kontroly konstatuje, že není zajištěna dostatečná retence vody v krajině. MZe stanovilo ve *Strategii resortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030* (dále také „*Strategie 2030*“) strategické cíle zaměřené na protipovodňovou ochranu a zadržování vody v krajině. K naplnění strategických cílů slouží mj. dotační programy. NKÚ zjistil, že u tří z osmi kontrolovaných programů nebyly splněny jejich plánované cíle v oblasti retence vody v krajině.

Dále NKÚ zjistil nedostatky MZe při řízení programů, které omezují možnosti hodnocení účelnosti a hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků.

Při kontrole vybraných 35 projektů u příjemců dotací NKÚ zjistil u sedmi projektů nedostatky v účelnosti a hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků a porušení právních předpisů.

Toto celkové vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:

A. Nedostatky MZe ve strategickém plánování

Ministerstvo zemědělství ve *Strategii 2030* vymezilo dva strategické cíle zaměřené na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině – *zkvalitnění prevence před povodněmi a zmírnění následků sucha v souvislosti se změnou klimatu*. *Strategie 2030* však neobsahuje výsledkové ani dopadové ukazatele, které by umožňovaly hodnotit přínosy a dopady poskytované podpory. Definovány jsou pouze ukazatele ve formě podílu finančních prostředků ze státního rozpočtu na realizaci daných opatření. Tyto ukazatele nevypovídají o tom, zda poskytnutá podpora přispěla k dosažení strategických cílů.

B. Nedostatečné plnění cílů programů

MZe u tří z osmi dotačních programů neplnilo plánované cíle týkající se zlepšení retenční schopnosti krajiny. U programu ev. č. 129 390 – *Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa* (dále také „program 129 390“) MZe nedosáhlo stanovených hodnot u 10 z 15 ukazatelů a tím omezilo dosažení cílů programu. U programů

ev. č. 129 260 – *Podpora prevence před povodněmi III* (dále také „program 129 260“) a 129 360 – *Podpora prevence před povodněmi IV* (dále také „program 129 360“) MZe opakovaně snižovalo cílové hodnoty ukazatelů, zejména u podprogramů zaměřených na retenci vody v krajině, aby bylo možné formálně vykázat jejich plnění. Tyto skutečnosti negativně ovlivňují naplnění cílů Strategie 2030.

C. Chyby v řízení programů s negativním dopadem na účelnost a hospodárnost

MZe nezajistilo jednotné stanovení a vykazování některých výsledkových ukazatelů používaných v rámci programů. Chybějící metodické upřesnění ze strany MZe vytváří prostor pro rozdílnou interpretaci při vykazování hodnot ukazatelů, což brání porovnatelnosti výsledků a vede ke zkreslení skutečně dosažených hodnot. MZe tím nevytvořilo předpoklady pro hodnocení účelnosti vynakládání výdajů týkajících se programu 129 360 ve smyslu ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb. Dále NKÚ zjistil, že MZe uhradilo výdaje na vyhotovení projektových dokumentací staveb pro získání stavebního povolení, ale k realizaci staveb doposud nedošlo. V důsledku tohoto nedostatku vzniká riziko nevhodného a neúčelného vynakládání peněžních prostředků.

D. Nedostatky zjištěné u příjemců dotací

Při kontrole vybraných 35 projektů u příjemců dotací NKÚ zjistil, že příjemci vynaložili peněžní prostředky určené na realizaci projektů z velké části účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Při hodnocení účelnosti vynaložených peněžních prostředků¹ zjistil NKÚ u čtyř projektů nedostatky – dva projekty byly hodnoceny jako účelné s mírnými nedostatky a dva projekty jako účelné pouze omezeně. Při hodnocení hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků¹ zjistil NKÚ u tří projektů mírné nedostatky. U jednoho projektu NKÚ zjistil porušení právního předpisu² a povinnosti příjemce dotace stanovené v rozhodnutí o poskytnutí dotace a vyhodnotil toto jednání jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně.

II. Informace o kontrolované oblasti

Vodní režim České republiky je závislý na atmosférických srážkách, území je proto citlivé jak na období sucha, tak na přívalové srážky a povodně. Ochrana před povodněmi a suchem představuje soubor opatření k předcházení a zamezení ohrožení zdraví, životů a majetku obyvatel, společnosti a životního prostředí. Tato opatření jsou prováděna především systematickou prevencí, zvyšováním retenční schopnosti povodí a ovlivňováním průběhu povodní. Česká republika má v důsledku členitosti svého území velmi hustou hydrografickou síť doplněnou významnou soustavou rybníků a malých vodních nádrží, které plní retenční a protipovodňové funkce. Jednotlivá opatření jsou podporována programy zaměřenými na prevenci před povodněmi, zvyšování retenční schopnosti krajiny a realizaci opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích.

¹ Parametry hodnocení jsou uvedeny v příloze č. 3 tohoto kontrolního závěru.

² Dle ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Rozsáhlé povodně v České republice za uplynulých 27 let způsobily celkové škody za cca 260 mld. Kč, z toho zhruba 34 mld. Kč na vodohospodářských dílech (dále také „VD“) v majetku státu (viz tabulka č. 1).

Tabulka č. 1: Povodňové škody

Rok	Počet ztrát na lidských životech	Povodňové škody (v mil. Kč)	
		Celkové	– z toho na VD v majetku státu
1997	60	62 600	6 600
1998	10	1 800	
2000	2	3 800	606
2001	0	1 000	100
2002	16	75 100	4 630
2006	9	6 200	2 238
2009	15	8 500	1 392
2010	8	15 200	3 400
2013	15	15 400	2 196
2024	5	69 900	12 700
Celkem	140	259 500	33 862

Zdroj: vypracoval NKÚ dle dokumentací programů a závěrečné zprávy *Vyhodnocení povodně v září 2024*³.

Evropská unie stanovila pro oblast vodního hospodářství cíle zaměřené na udržitelné nakládání s vodními zdroji, ochranu jejich kvality a množství a na zvýšení odolnosti vodních ekosystémů vůči dopadům změny klimatu. Základním rámcem evropské politiky je rámcová směrnice o vodách (2000/60/ES)⁴ a směrnice 2007/60/ES o povodňových rizicích⁵.

V podmínkách České republiky jsou cíle vodního hospodářství rozpracovány zejména ve Strategii 2030, která byla schválena vládou dne 2. května 2016, její aktualizace byla schválena dne 23. července 2025⁶. Strategie 2030 navazuje na vizi uvedenou v předchozích koncepčních dokumentech, kde je uvedeno, že je potřeba vytvářet podmínky pro udržitelné hospodaření s omezeným vodním bohatstvím ČR tak, aby byly sladěny požadavky na užívání vodních zdrojů s požadavky ochrany vod a zároveň s realizací opatření na snížení škodlivých účinků vod vyvolaných hydrologickými extrémy – povodněmi a suchem. Na Strategii 2030 navazují *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu*⁷ a *Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky*⁸, které se zaměřují na ochranu vodních zdrojů, prevenci povodní a zmírnění dopadů sucha.

³ Zdroj: http://mzp.gov.cz/system/files/2025-09/mzp_Vyhodnoceni_povodne_v_zari_2024_zaverecna_zprava.pdf.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky.

⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES ze dne 23. října 2007 o vyhodnocování a zvládnutí povodňových rizik.

⁶ *Strategie resortu Ministerstva zemědělství ČR 2030+*.

⁷ Aktualizace *Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu* byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 13. září 2021 č. 785, *o aktualizaci Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky a Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*.

⁸ Aktualizace *Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky na období 2023–2027* byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 17. května 2023 č. 354, *o koncepci ochrany před následky sucha pro území České republiky na období 2023–2027*.

Ministerstvo zemědělství je mimo jiné ústředním orgánem státní správy pro zemědělství, s výjimkou ochrany zemědělského půdního fondu, a pro vodní hospodářství, s výjimkou ochrany přirozené akumulace vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti povrchových a podzemních vod. MZe vykonává působnost ústředního vodoprávního úřadu podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Ministerstvo zemědělství zajišťuje prostřednictvím státních podniků Povodí Vltavy, státní podnik; Povodí Moravy, s.p.; Povodí Labe, státní podnik; Povodí Ohře, státní podnik; Povodí Odry, státní podnik, a Lesy České republiky, s.p., správu vodních toků a dále vodních děl ve vlastnictví státu. Výše uvedené státní podniky jsou zároveň hlavními příjemci dotací ze státního rozpočtu i rozpočtu EU v oblasti vodního hospodářství.

MZe vynakládalo peněžní prostředky na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině v rámci národních dotačních programů a investic NPO. Přehled vybraných kontrolovaných programů uvádí tabulka č. 2.

Tabulka č. 2: Přehled vybraných kontrolovaných programů a subkomponent NPO

Typ podpory	Název programu/subkomponenty	Stav programu ke dni 8. 10. 2025
Prevence před povodněmi	Program 129 260 – Podpora prevence před povodněmi III	Ukončený
	Program 129 360 – Podpora prevence před povodněmi IV	V realizaci
	Program 129 500 – Podpora prevence před povodněmi V	Na počátku realizace
	Subkomponenta 2.6.1 NPO – Protipovodňová ochrana	Ukončený
Retence vody v krajině (rybníky a vodní nádrže)	Program 129 280 – Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže	Na konci realizace
	Program 129 380 – Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže – 2. etapa	Na počátku realizace
Opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích	Program 129 290 – Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích	Ukončený
	Program 129 390 – Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa	Ukončený
	Program 129 490 – Podpora opatření na malých vodních nádržích a drobných vodních tocích – 3. etapa	Na počátku realizace
	Subkomponenta 2.6.2 NPO – Drobné vodní toky a malé vodní nádrže	Ukončený

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Národní dotace

Ministerstvo zemědělství poskytuje v oblasti vodního hospodářství peněžní prostředky prostřednictvím dotačních programů. Kontrola NKÚ se zaměřila na dotační programy týkající se podpory prevence před povodněmi, podpory retence vody v krajině (rybníky a vodní nádrže) a podpory opatření na drobných vodních tocích (dále také „DVT“) a malých vodních nádržích (dále také „MVN“).

Podpora prevence před povodněmi⁹

Dotační programy jsou zaměřeny na realizaci opatření zajišťujících systémovou ochranu před povodněmi městům a obcím z finančních prostředků státního rozpočtu České republiky. Jedná

⁹ Jedná se o dotační programy ev. č. 129 260, 129 360 a 129 500.

se zejména o výstavbu suchých nádrží (poldrů), úpravy na stávajících vodních dílech a opatření podél vodních toků v intravilánech. První program MZe spustilo v reakci na povodeň v roce 1997, a to zahájením první programové etapy v roce 2002.

Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže¹⁰

Dotační programy jsou zaměřeny na zadržení vody v krajině, posílení protipovodňových funkcí rybníků a zvýšení jejich bezpečnosti. V rámci programů je podporována výstavba nových rybníků, obnova zaniklých či rekonstrukce stávajících rybníků a dále odbahnění značně zanesených rybníků.

Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích¹¹

Dotační programy jsou zaměřeny na zlepšení technického stavu malých vodních nádrží a drobných vodních toků, které podporují vodní režim krajiny, posílení retence vody v krajině a zvýšení bezpečnosti při zvýšených průtocích.

Národní plán obnovy

NPO¹² je plánem reforem a investic České republiky s cílem zmírnit dopady pandemie covidu-19 a nastartovat ekonomiku s využitím finančních prostředků EU z tzv. *Nástroje pro oživení a odolnost – Recovery and Resilience Facility*¹³. Vláda České republiky schválila NPO dne 17. května 2021 svým usnesením č. 467.

Národní plán obnovy obsahuje milníky, cíle, orientační harmonogram a odhadované náklady pro provádění reforem a investic. Investice a reformy zahrnuté v NPO byly rozčleněny do sedmi pilířů, které se dále dělí na komponenty, subkomponenty a následně na konkrétní investiční akce.

Ministerstvo zemědělství je v rámci pilíře „2. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice“ vlastníkem komponenty¹⁴ 2.6 *Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu* (dále také „komponenta 2.6“). Cílem této komponenty je přispět k udržitelnosti zemědělské a lesnické krajiny z pohledu hospodářského a ekologického v kontextu klimatické změny, zejména zadržováním vody v krajině, zvýšením biodiverzity a zlepšením stavu lesnických ekosystémů.

Prostřednictvím komponenty 2.6 podporuje Ministerstvo zemědělství tyto investice týkající se protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině:

2.6.1 Protipovodňová ochrana (dále také „subkomponenta 2.6.1“)

Prostřednictvím subkomponenty 2.6.1 poskytovalo MZe peněžní prostředky na předprojektové a projektové dokumentace zaměřené na realizaci opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody v regionech postihovaných suchem a u významných vodních děl, určených zejména na ochranu před povodněmi.

¹⁰ Jedná se o dotační programy ev. č. 129 280 a 129 380.

¹¹ Jedná se o dotační programy ev. č. 129 290, 129 390 a 129 490.

¹² PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ RADY o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Česka ze dne 31. 8. 2021.

¹³ Schváleno členy Evropské rady na zasedání konaném ve dnech 17. až 21. července 2020 k víceletému finančnímu rámci EU a Next Generation EU na období 2021 až 2027.

¹⁴ Vlastník komponenty je subjekt odpovědný za implementaci, dosahování cílů, milníků a dalších požadavků, vč. nastavení komponent a jejich realizace.

Subkomponenta 2.6.1 vycházela z programu ev. č. 129 360 – „Podpora prevence před povodněmi IV“.

2.6.2 Drobné vodní toky a malé vodní nádrže (dále také „subkomponenta 2.6.2“)

Prostřednictvím investice 2.6.2 poskytovalo MZe peněžní prostředky na rekonstrukce, opravy a odbahnění nerybochovných rybníků a MVN za účelem posílení retence a akumulace vody v krajině, za současného zlepšení jejich technického stavu a navrácení základních a vodohospodářských funkcí.

Subkomponenta 2.6.2 vycházela z programu 129 390 a doplňkově byly vybírány také projekty z programu 129 290.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontrolní akce byly peněžní prostředky vynakládané Ministerstvem zemědělství na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině. Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Kontrolováno bylo období od roku 2020 do roku 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly, tj. do října 2025.

Kontrolou bylo prověřeno, zda MZe a vybraní příjemci dotací postupovali při poskytování a čerpání dotací v souladu s právními předpisy, účelně a hospodárně.

Za účelné považuje NKÚ takové použití peněžních prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů¹⁵. NKÚ při hodnocení účelnosti vycházel ze stanovených strategických cílů, cílů jednotlivých dotačních programů a cílů NPO a nastavených ukazatelů včetně jejich stanovených cílových hodnot. U příjemce dotace byla účelnost projektu posuzována v závislosti na dosažení výstupů, výsledků a cílů, které příjemce stanovil v rámci svých projektů.

Za hospodárné považuje NKÚ takové použití veřejných prostředků, které zajistí plnění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků při zajištění odpovídající kvality plnění úkolů¹⁶. NKÚ při hodnocení hospodárnosti vycházel ze závazných podmínek stanovených zejména v pravidlech pro poskytování a čerpání dotací (dále také „Pravidla“) a rozhodnutích o poskytnutí dotace (dále také „RoPD“) týkajících se způsobilosti výdajů. U příjemce dotace vycházel NKÚ při posuzování hospodárnosti zejména z kritérií pro způsobilost výdajů, dodržování stanovených limitů způsobilých výdajů, a dodržování závazného rozpočtu projektu a ceny díla/veřejné zakázky.

¹⁵ Dle ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁶ Dle ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Ministerstvo zemědělství

U MZe byla provedena kontrola zaměřená na strategické a koncepční materiály vypracované ministerstvem, na dotační programy a investice NPO, jejich vzájemnou provázanost a soulad s vytyčenými cíli. V rámci kontroly systému poskytování podpory posuzoval NKÚ především stanovení cílů vybraných národních dotačních programů a investic v rámci NPO, jejich plnění a způsob monitorování dosažených výstupů a výsledků. Dále se kontrola zaměřila na nastavení a uplatňování podmínek a pravidel pro poskytování peněžních prostředků ze státního rozpočtu a z rozpočtu Evropské unie určených na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině, a to z hlediska jejich souladu s právními předpisy a zajištění účelného a hospodárného využívání těchto prostředků.

Kontrolovaný objem u MZe byl stanoven jako výše peněžních prostředků vynaložených na vybrané dotační programy a subkomponenty 2.6.1 a 2.6.2 NPO. Celkový kontrolovaný objem na MZe činil 7,1 mld. Kč (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).

Příjemci dotací

U sedmi vybraných příjemců dotací ověřil NKÚ na vzorku 35 projektů, zda příjemci dotací použili peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie poskytované na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Pro potřeby vyhodnocení účelnosti a hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků u jednotlivých projektů stanovil NKÚ čtyřstupňový systém hodnocení, jehož parametry jsou uvedeny v příloze č. 3 tohoto kontrolního závěru. Dále NKÚ u příjemců dotací ověřil dodržení podmínek poskytnuté podpory stanovených v Pravidlech a rozhodnutích o poskytnutí dotace.

Kontrolovaný objem peněžních prostředků u příjemců dotací činil 760 mil. Kč, což odpovídá výši peněžních prostředků vynaložených na realizaci vybraných 35 projektů (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru).

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou**A. Nedostatky MZe ve strategickém plánování**

Ve Strategii 2030 vymezilo MZe dva strategické cíle, které jsou zaměřené na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině (retenci) – konkrétně *zkvalitnění prevence před povodněmi a zmírnění následků sucha v souvislosti se změnou klimatu*. MZe ve Strategii 2030 nestanovilo žádné výsledkové ani dopadové ukazatele, na jejichž základě by bylo možné hodnotit skutečné přínosy a dopady podpory poskytované prostřednictvím realizovaných programů protipovodňové ochrany a výstavby či rekonstrukce rybníků a malých vodních nádrží. Indikativní ukazatele těchto cílů jsou ve Strategii 2030 definovány pouze jako navýšení podílu finančních prostředků, tj. kolik peněžních prostředků ze státního rozpočtu MZe předpokládá na danou oblast vynaložit.

Hodnoty ukazatelů, vyjádřené objemem poskytnuté podpory formou programů, na úrovni Strategie 2030 sice byly naplněny, ale tyto ukazatele nevyovídají o přínosech daných programů k naplnění strategických cílů.

Dále NKÚ zjistil, že MZe nevyhodnocuje míru potřebnosti realizace projektů na výstavbu či rekonstrukci rybníků a MVN. MZe nedisponuje odhadem objemu potřebných peněžních prostředků ze státního rozpočtu. Vzhledem k tomu, že MZe předem nezjišťuje konkrétní potřeby a ani nevyhodnocuje jejich míru, nemůže následně vyhodnotit, zda cíle programů odpovídají konkrétním potřebám.

B. Nedostatečné plnění cílů programů

Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích

MZe v dokumentaci programu ev. č. 129 390 – *Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa* stanovilo cíle a k nim ukazatele s cílovými hodnotami, které vycházely z celkových potřeb vodního hospodářství a zkušeností z předchozího programu 129 290. NKÚ zjistil, že u programu 129 390 nebylo dosaženo cílových hodnot u 10 z 15 ukazatelů, z toho u sedmi ukazatelů nedosahovala cílová hodnota ani 50 % (podrobněji v tabulce č. 3).

Tabulka č. 3: Vyhodnocení plnění ukazatelů programu 129 390

Hlavní sledované ukazatele	Stanovené cílové hodnoty	Dosažené hodnoty ze závěrečného vyhodnocení	Plnění (v %)
Počet odbahněných a zrekonstruovaných MVN (ks)	1 280	559	44
Počet obnovených nebo nově vybudovaných MVN (ks)	100	125	125
Nově vzniklá vodní plocha v případě výstavby/obnovy MVN (ha)	30	63	210
Retenční kapacita MVN/DVT (m ³)	3 700 000	1 800 063	49
Délka úpravy DVT (m)	20 000	159 299	796
Vybudování, rekonstrukce/oprava opevnění koryt vodních toků (m ²)	800 000	168 719	21
Opravy břehových nátrží (m ³)	86 500	43 227	50
Vybudování, rekonstrukce/oprava objektů v korytě vodního toku (stupně, šachty apod. – ks)	810	1 300	160
Vybudování, rekonstrukce/oprava zatrubněných částí koryt vodního toku (m)	540	2 437	451
Oprava hrází podél drobného vodního toku (m)	1 200	509	42
Údržba/výsadba břehových porostů (ks)	87 000	27 160	31
Odstranění křovin nebo zapojeného porostu dřevin (m ²)	800 000	296 658	37
Vybudování, rekonstrukce/oprava hráze (m ³)	619 000	432 295	70
Vybudování, rekonstrukce/oprava bezpečnostních/manipulačních objektů (ks)	1 450	1 018	70
Odstranění sedimentů (m ³)	2 410 000	844 701	35

 Nedosažené cílové hodnoty ukazatelů.

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Skutečnost, že většina ukazatelů nebyla splněna, znamená, že dosažení cílů programu 129 390 bylo omezené. To je obzvláště závažné u cíle zaměřeného na podporu obnovy a zlepšení retenční schopnosti krajiny.

Podpora prevence před povodněmi

MZe v dokumentaci programů 129 260 a 129 360 stanovilo jako hlavní cíle programu „zvýšení ochrany před povodněmi prostřednictvím rozšiřování retenčních kapacit“ a „budování ochranných opatření podél toků“. K definovaným cílům MZe stanovilo cílové hodnoty, které měly být prostřednictvím programů dosaženy a které vycházely z celkových potřeb vodního hospodářství a zkušeností z předchozích programů. Tyto hodnoty však MZe v průběhu realizace programů výrazně upravovalo.

NKÚ zjistil, že vůči původní dokumentaci programu 129 260 (před 4. změnou vyhotovenou dne 23. 8. 2019), a tedy původně stanoveným hodnotám ukazatelů, nebyla dosažena část hlavního cíle podprogramu ev. č. 129 264 – *Podpora protipovodňových opatření s retencí*. Cílové hodnoty ukazatele „Retenční objem“ byly dosaženy pouze z 22 %, „Výstavba nových hrází“ byly dosaženy jen z 14,3 % a „Rekonstrukce hrází a úpravy toků“ byly dosaženy z 37 % původně stanovené cílové hodnoty (podrobněji v tabulce č. 4).

Tabulka č. 4: Vyhodnocení plnění ukazatelů programu 129 260

Podprogram	Ukazatele	Původně stanovené cílové hodnoty	Změněné hodnoty	Dosažené hodnoty ze závěrečného vyhodnocení	Plnění k původně stanoveným hodnotám (v %)	Plnění ke změněným hodnotám (v %)
129 262	Projektová dokumentace pro územní řízení (ks)	15	12	11	73,3	91,7
129 263	Projektová dokumentace pro stavební řízení (ks)	15	21	20	133,3	95,2
129 264	Retenční objem (mil. m ³)	123	26	27	22	103,8
	Hráz / ochranná hráz (m)	8 700	1 246	1 246,10	14,3	100
	Rekonstruovaný úsek hráze (m)	4 320	1 542	1 606,44	37,2	104,2
129 265	Úprava / stabilizace toku (m)	45 160	19 188	20 545,20	45,5	107,1
	Ochranná hráz / zeď (m)	5 780	16 697	17 490,57	302,6	104,8
	Rekonstruovaný úsek hráze (m)	2 890	11 184	11 194,54	387,4	100,1

 Nedosažené cílové hodnoty ukazatelů.

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Úpravy programové dokumentace a snížení cílových hodnot ukazatelů v průběhu realizace programu sice vedly k formálnímu splnění cílových ukazatelů, avšak původní cíle programu 129 260, které měly zajistit výrazné zvýšení retenčních kapacit, nebyly dosaženy.

NKÚ provedl u programu 129 360 průběžné hodnocení cílů, jelikož daný program ještě nebyl ukončen. Ke dni 8. 9. 2025 nebylo ukončeno devět projektů z 59. Stejně jako u programu 129 260, tak i u programu 129 360 MZe snížilo hodnoty většiny sledovaných ukazatelů. Nejvýraznější změna nastala u ukazatele „*Retenční objem v mil. m³*“, jehož původní hodnota činila 68,83 mil. m³. Tato hodnota ukazatele byla následně revidována a klesla na pouhých 5,41 mil. m³. Ke dni 7. 8. 2025 dosahovalo plnění tohoto ukazatele pouze 0,42 % původní hodnoty a 5,29 % hodnoty po provedené úpravě.

Úpravy dokumentace programu 129 360 a snížení cílových hodnot ukazatelů v průběhu realizace programu u některých cílových ukazatelů mohou vést k jejich formálnímu splnění, avšak původní cílové hodnoty, zejména zvýšení retenčního objemu, nebudou naplněny.

NKÚ u kontrolovaných programů zjistil, že věcné cíle v oblasti retence vody v krajině a prevence před povodněmi jsou v souladu se strategickými cíli. Avšak na úrovni programů 129 260, 129 360 a 129 390 MZe cílové hodnoty v oblasti retence vody v krajině nesplnilo. Tato skutečnost negativně ovlivňuje dosažení cílů Strategie 2030, kterými jsou *zkvalitnění prevence před povodněmi a zmírnění následků sucha v souvislosti se změnou klimatu*.

Celkové škody způsobené povodněmi jsou značné a mají dopad na státní rozpočet ČR. MZe původně stanovilo vysoké cíle v oblasti prevence před povodněmi, ty však v dalších letech snižovalo. Tento krok znamená nižší úroveň ochrany obyvatel i jejich majetku. Každý odložený či nerealizovaný projekt oslabuje protipovodňovou ochranu a může znamenat značné škody na neochráněném majetku státu a obyvatel.

C. Chyby v řízení programů s negativním dopadem na účelnost a hospodárnost

Nejednotné vykazování výsledkových ukazatelů

MZe dále nemá metodiku pro vykazování ukazatelů ze strany příjemců v žádosti o dotaci. MZe při stanovování hodnot ukazatelů v rozhodnutí o poskytnutí dotace využívá různé zdroje dat. Tyto nedostatky vedou k nejednotnému vykazování ukazatelů ze strany příjemců dotací. MZe tak není schopno kontrolovat a hodnotit účelnost vynaložených peněžních prostředků.

NKÚ zjistil, že u programu 129 360 u ukazatele „*míra ochrany obyvatel před povodněmi*“ MZe uvádí údaje z rozdílných zdrojů. V některých případech MZe do RoPD získává data z žádosti o dotaci, v jiných případech z posudku strategického experta. Tím dochází k tomu, že ukazatele nejsou stanoveny na jednotném základě. NKÚ také zjistil, že příjemci dotací nedisponují metodikou ani pokynem od MZe, jak v žádosti o poskytnutí podpory nastavit hodnotu tohoto ukazatele. Příjemci při kontrole uvedli, že ukazatel stanovovali buď vlastním odborným odhadem, nebo vycházeli ze starých, neaktuálních odborných posudků, které měli k dispozici. MZe tím nevytvořilo předpoklady pro hodnocení účelnosti vynakládání výdajů týkajících se programu 129 360 ve smyslu ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.

Dále NKÚ zjistil, že u programu 129 390 u ukazatele „*délka úpravy DVT (m)*“ existuje dvojitá interpretace. Někteří příjemci dotací vykazovali souhrn jednotlivých upravovaných úseků DVT, zatímco jiní vykazovali celkovou délku koryta od první až do poslední jeho úpravy.

Tím, že příjemci vykazovali hodnoty ukazatelů odlišným způsobem a MZe tyto různorodé hodnoty přebíralo, docházelo ke zkreslení výsledných hodnot. Ukazatel, který má sloužit k měření a vyhodnocování cílů programu, proto neposkytuje objektivní informaci a omezuje hodnocení účelnosti vynaložených peněžních prostředků.

Nedostatek zjištěný u podprogramu *Podpora projektové dokumentace*

NKÚ zjistil, že ve dvou projektech MZe proplatilo z podprogramu ev. č. 129 363 – *Podpora projektové dokumentace* výdaje na zpracování projektové dokumentace stavby ke stavebnímu povolení. Ke dni ukončení kontroly nedošlo zatím k realizaci stavby. Jeden projekt byl součástí kontroly u příjemců (viz příklad č. 2).

Pokud by realizace stavby nebyla do budoucna v relevantním termínu provedena, došlo by tím dle NKÚ k ne hospodárnému a neúčelnému vynaložení peněžních prostředků na vyhotovení projektové dokumentace.

MZe neměl u programu 129 360 upraven postup pro výše uvedené případy, kdy žadatel přes vynaložení peněžních prostředků na vyhotovení projektové dokumentace a po vydání stavebního povolení následně od záměru realizace stavby ustoupí. Tato skutečnost měla potenciálně negativní dopad na hospodárnost a účelnost vynakládání peněžních prostředků.

MZe v průběhu kontroly u navazujícího programu ev. č. 129 500 – *Podpora prevence před povodněmi* V přijalo dne 1. 10. 2025 opatření schválením dodatku metodického pokynu k postupu administrace akcí v rámci programu 129 500, který upravuje návrhy smluv, v nichž je navrhovatel¹⁷ povinen zaplatit smluvní pokutu ve výši poskytnuté dotace. Uvedené opatření výrazně snižuje výše popsané riziko.

D. Nedostatky zjištěné u příjemců dotací

NKÚ provedl u sedmi příjemců kontrolu 35 projektů, na které byla poskytnuta finanční podpora v celkové výši 759 670 568 Kč. Tato kontrola se týkala projektů podpořených z programů 129 280, 129 360 a 129 390. Na uvedeném kontrolním vzorku prověřil NKÚ vynaložené peněžní prostředky z hlediska jejich účelnosti a hospodárnosti (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru). Pro hodnocení projektů NKÚ stanovil vlastní kritéria (viz příloha č. 3 tohoto kontrolního závěru).

U čtyř z 35 kontrolovaných projektů NKÚ vyhodnotil sníženou účelnost vynaložených peněžních prostředků

U dvou projektů bylo zjištěno, že jsou účelné s mírnými nedostatky. U projektu ident. č. 129D365006002 spočívaly nedostatky zejména ve snížení průtočné kapacity koryta vodního toku v důsledku překážek a nesouvislé řešení protipovodňové ochrany obce, což mělo negativní dopad na jejich celkový protipovodňový efekt. U projektu ident. č. 129D392005001 došlo ke snížení hodnocení účelnosti z důvodu, že příjemce v žádosti o dotaci chybně vykázal ukazatel délky úpravy DVT, neboť započítal celkovou délku mezi začátkem a koncem úprav (530 m), ačkoliv skutečné stavební práce proběhly pouze ve 12 samostatných úsecích o celkové délce 179 m.

¹⁷ Obce, města, dobrovolné svazky obcí či kraje mohou jako navrhovatelé předkládat návrhy protipovodňových opatření.

U dalších dvou projektů vyhodnotil NKÚ účelnost pouze jako omezenou. Projekt ident. č. 129D392004006 vykazoval nedostatky v zanesení koryta sedimentem a nedostatečné údržbě vodního toku¹⁸ (viz příklad č. 1). U projektu ident. č. 129D363004001 NKÚ zjistil, že v případě čerpání peněžní podpory na zpracování dokumentace pro stavební povolení nebyla stavba následně provedena (viz příklad č. 2).

Příklad č. 1: Projekt s omezenou účelností u programu 129 390

DVT Jenečský potok, ř.km 0,980 – 1,130 – úprava koryta

(poskytnutá podpora ve výši 2 756 000 Kč)

Úprava koryta vodního toku byla realizována, ale následně nebylo koryto udržováno v řádném stavu, což snižuje jeho funkčnost ve stabilizaci odtokových poměrů (zkapacitnění toku a zamezení vyběžování). Koryto potoka bylo zanesené naplaveninami a sedimentem, ze kterého prorůstal travnatý porost (viz příloha č. 4 tohoto kontrolního závěru). Dále došlo v důsledku vymletí a stržení části nezpevněné hráze a uvolnění několika kamenných bloků záhozu k narušení celistvosti vyhotoveného díla.

Z výše uvedených důvodů NKÚ vyhodnotil tento projekt jako účelný pouze omezeně.

Příklad č. 2: Projekt s omezenou účelností u programu 129 360

Protipovodňová ochrana obce Lužec nad Vltavou – dokumentace pro stavební povolení

(poskytnutá podpora ve výši 2 922 200 Kč)

Projekt protipovodňové ochrany obce Lužec nad Vltavou má z pohledu veřejného zájmu zásadní význam, avšak jeho záměr nebyl dosud naplněn. Projektová dokumentace stavby, na kterou byla poskytnuta dotace, byla zpracována, avšak není zajištěno, že výstavba protipovodňové ochrany obce Lužec nad Vltavou bude v budoucnu realizována. Ve stavebním povolení stanovený termín dokončení stavby 19. 5. 2023 byl prodloužen do 4. 3. 2029. Navrhovatel od realizace stavby upustil a v době kontroly nepředpokládal jeho realizaci, neboť byly náklady na realizaci projektu dle podrobného rozpočtu projektové dokumentace vyčísleny o polovinu vyšší oproti částce původní (z 207 mil. Kč na 316 mil. Kč bez DPH).

Z výše uvedených důvodů NKÚ vyhodnotil tento projekt jako účelný pouze omezeně.

Kromě výše uvedených projektů vyhodnotil NKÚ ostatní projekty jako účelné (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru).

U tří z 35 kontrolovaných projektů NKÚ vyhodnotil sníženou hospodárnost vynaložených peněžních prostředků

NKÚ vyhodnotil peněžní prostředky vynaložené na tři projekty jako hospodárné s mírnými nedostatky. U projektu ident. č. 129D392005003 NKÚ zjistil, že příjemce v zadávací dokumentaci nejednoznačně stanovil zadávací podmínky veřejné zakázky, čímž porušil zákon

¹⁸ Podle ustanovení § 47 odst. 2 písm. b) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), má správce povinnost pečovat o koryta vodních toků.

o zadávání veřejných zakázek¹⁹. Tím, že žadatel u rozpočtové položky *kompensační poplatek za dočasný zábor pozemků* při jednání s dodavatelem ne zvolil nejušpornější řešení, nepostupoval v souladu se stanovenými podmínkami v RoPD. Dle NKÚ se jedná o skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně²⁰.

U projektu ident. č. 129D392006801 NKÚ zjistil překročení limitu výdaje za vytěžení sedimentu stanoveného v pravidlech pro poskytnutí dotace o cca 170 Kč/m³. Z důvodu nepříznivé ekonomické situace požádal příjemce dotace (státní podnik) o výjimku ministra zemědělství a navýšení podpory ze 70 % na 90 % stavebních nákladů. Na základě žádosti došlo ke změně RoPD, a nedošlo tak k porušení podmínek poskytnutí dotace.

U projektu ident. č. 129D364004001 hodnoceného sníženým stupněm hospodárnosti se po dokončení díla objevila vada, která snižovala funkci díla, ačkoliv bylo postupováno dle projektové dokumentace v souladu se smlouvou o dílo. K uvedení díla do stavu bez vad musel zadavatel vynaložit další náklady.

Kromě výše uvedených projektů vyhodnotil NKÚ ostatní projekty jako hospodárné (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru).

¹⁹ Dle ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

²⁰ Dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. j) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Seznam zkratek

DVT	drobné vodní toky
komponenta 2.6	komponenta 2.6 <i>Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu</i>
MVN	malé vodní nádrže
MZe	Ministerstvo zemědělství
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
Pravidla	pravidla pro poskytování a čerpání dotací
program 129 260	program ev. č. 129 260 – <i>Podpora prevence před povodněmi III</i>
program 129 280	program ev. č. 129 280 – <i>Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže</i>
program 129 290	program ev. č. 129 290 – <i>Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích</i>
program 129 360	program ev. č. 129 360 – <i>Podpora prevence před povodněmi IV</i>
program 129 380	program ev. č. 129 380 – <i>Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže – 2. etapa</i>
program 129 390	program ev. č. 129 390 – <i>Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa</i>
program 129 490	program ev. č. 129 490 – <i>Podpora opatření na malých vodních nádržích a drobných vodních tocích – 3. etapa</i>
program 129 500	program ev. č. 129 500 – <i>Podpora prevence před povodněmi V</i>
RoPD	rozhodnutí o poskytnutí dotace
Strategie 2030	<i>Strategie resortu ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030</i>
subkomponenta 2.6.1	investice 2.6.1 <i>Protipovodňová ochrana</i>
subkomponenta 2.6.2	investice 2.6.2 <i>Drobné vodní toky a malé vodní nádrže</i>
VD	vodohospodářská díla

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Přehled vynaložených peněžních prostředků na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině (v mil. Kč)
- Příloha č. 2: Přehled kontrolovaných peněžních prostředků na protipovodňovou ochranu a zadržování vody v krajině u příjemců dotací
- Příloha č. 3: Kritéria hodnocení hospodárnosti a účelnosti projektů u kontrolovaných příjemců
- Příloha č. 4: Fotodokumentace projektu DVT Jenečský potok č. 129D392004006

Přehled vynaložených peněžních prostředků na podporu protipovodňové ochrany a zadržování vody v krajině (v mil. Kč)

Dotační program	2020	2021	2022	2023	2024	Celkem
Program 129 260	152,30	132,15	63,10	x	x	347,55
Program 129 280	60,10	211,72	244,73	102,09	35,26	653,90
Program 129 290	400,00	55,19	x	x	x	455,19
Program 129 360	687,10	850,08	841,00	496,02	613,91	3 488,11
Program 129 390	150,10	577,38	697,84	436,37	63,29	1 924,98
Program 129 490	x	x	x	x	77,26	77,26
Program 129 500	x	x	x	x	197,88	197,88
Celkem	1 449,60	1 826,52	1 846,67	1 034,48	987,60	7 144,87

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Pozn.: Program č. 129 380 nebyl do tabulky zahrnut, protože k 8. 10. 2025 byl na počátku realizace. Peněžní prostředky subkomponent 2.6.1 a 2.6.2 jsou součástí jednotlivých programů.

Podpora poskytovaná v rámci NPO, subkomponenty 2.6.1 vycházela z dotačního programu 129 360 „Podpora prevence před povodněmi IV“. K 31. 12. 2024 bylo na tuto subkomponentu poskytnuto z evropských zdrojů prostřednictvím NPO celkem 1 055,56 mil. Kč.

Podpora poskytovaná v rámci NPO, subkomponenty 2.6.2 vycházela z dotačních programů ev. č. 129 290 – *Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích* a programu ev. č. 129 390 – *Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa*. K 31. 12. 2024 bylo na tuto subkomponentu poskytnuto z evropských zdrojů prostřednictvím NPO celkem 1 922,99 mil. Kč.

Přehled kontrolovaných peněžních prostředků na protipovodňovou ochranu a zadržování vody v krajině u příjemců dotací

Příjemce	Ident. č.	Projekt	Poskytnutá podpora (v Kč)	Účelnost	Hospodárnost
Povodí Labe	129D364006005	SN Žireč	23 908 580,52	1	1
	129D364006004	VD Pastviny, rekonstrukce koruny hráze	34 975 345,58	1	1
	129D365006002	Bělá, Kvasiny, protipovodňová ochrana	20 760 411,63	2	1
	129D392006803	MVN Slepotice, Kolajka, odtěžení sedimentů	4 486 000,00	1	1
	129D392006804	MVN Slepotice, Kolajka, rekonstrukce hrází	5 063 000,00	1	1
	129D392006801	VD Jahodnice, odstranění nánosů	20 071 000,00	1	2
	129D392006802	VD Jahodnice, zvýšení retenční fce rekonstrukcí tělesa hráze a spodních výpustí	4 065 000,00	1	1
	129D392006001	Ohrazenický potok. Ohrazenice, oprava průtočného profilu koryta a oprava opevnění	3 490 000,00	1	1
	129D392006002	Ohrazenický potok. Ohrazenice, rekonstrukce koryta	4 554 000,00	1	1
Povodí Moravy	129D365009052	Olšava, Uherský Brod – protipovodňová ochrana města	105 983 587,15	1	1
	129D364009054	VD Plumlov – rekonstrukce bezpečnostního přelivu	24 253 502,00	1	1
	129D392003016	Klobouky u Brna – úprava Klobouckého potoka	10 123 000,00	1	1
	129D392003028	Mlýnský náhon, Horní Moštěnice – optimalizace toku	5 505 000,00	1	1
	129D392003017	Medlovický potok, Stříbrnice, km 2,320 – 3,220	4 977 000,00	1	1
	129D392003039	Žeranovka, km 3,070 – 3,960, Žeranovice – oprava opevnění, odstranění nánosů	2 269 000,00	1	1
Povodí Odry	129D365005582	02.106 Opatření v úseku pod Krnovem, ochrana LB území – Polsko, OHO	109 055 883,32	1	1
	129D365005753	Hráze v ústí Ropičanky a Sadového potoka, stavba č. 5753	23 153 057,65	1	1
	129D392005003	Gručovka v Lukavci, km 4,375 – 6,195, stavba č. 4096	19 794 000,00	1	2
	129D392005001	LB přítok Liptaňského p. IDVT 10213961	852 000,00	2	1
	129D392005802	VN Bartošovice III – nouzový přeliv, stavba č. 4034	1 571 000,00	1	1
	129D392005006	Hukovický potok – Hukovice, km 1,360 – 2,563, stavba č. 3919	692 000,00	1	1
	129D392005002	VT Líštnice, Dolní Líštná, km 1,208 – 1,333, rekonstrukce PB opevnění, stavba č. 3753	2 373 000,00	1	1
	129D392005801	VN Pocheň, odbahnění nádrže, stavba č. 3331	22 373 000,00	1	1
Povodí Vltavy	129D363004001	Protipovodňová ochrana obce Lužec nad Vltavou – dokumentace pro stavební povolení	2 922 200,00	3	1

Příjemce	Ident. č.	Projekt	Poskytnutá podpora (v Kč)	Účelnost	Hospodárnost
	129D364004001	VD Hněvkovice – zabezpečení VD před účinky velkých vod	235 304 000,00	1	2
	129D392004005	DVT Hradištský potok, Hříchovice, ř. km 7,605 – 7,835, úprava koryta	3 422 000,00	1	1
	129D392004012	DVT Babický potok IDVT 10256154 ř.km 10,330 – 10,455 – oprava opevnění	5 098 000,00	1	1
	129D392004002	DVT Hradištský potok, ř.km 0,100 – 2,080, Chotiměř, oprava břehových nátrží	2 311 000,00	1	1
	129D392004006	DVT Jenečský potok, ř.km 0,980 – 1,130 – úprava koryta	2 756 000,00	3	1
Klatovské rybářství – správa a.s.	129D282001032	Odbahnění a rekonstrukce hráze a objektů rybníka Mlýnský	11 979 000,00	1	1
	129D282004042	Mohelnický rybník (5 ha)	11 000 000,00	1	1
	129D283002001	Rybník Hnačov (68 ha)	6 895 000,00	1	1
Jiří Sternberg	129D282004012	Rekonstrukce a odbahnění Mladovického rybníka, k. ú. Popovice u Benešova	4 840 000,00	1	1
Orlík nad Vltavou, s.r.o.	129D282003018	Zabezpečení a oprava Hrejkovického rybníka	9 998 000,00	1	1
	129D282004035	Bisingrovský rybník	8 797 000,00	1	1
Celkem			759 670 567,85		

	Projekty financované z NPO.
1	Vynaložené prostředky jsou účelné/hospodárné.
2	Vynaložené prostředky jsou účelné/hospodárné s mírnými nedostatky.
3	Vynaložené prostředky jsou účelné/hospodárné pouze omezeně.
4	Vynaložené prostředky jsou neúčelné/nehospodárné.

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Kritéria hodnocení hospodárnosti a účelnosti projektů u kontrolovaných příjemců**Kritéria hodnocení hospodárnosti**

- 1) **Projekt je hospodárný** – uplatněné náklady byly v souladu s nastavenými podmínkami a odpovídaly stanoveným limitům pro příslušné programy. Nabídková cena odpovídá ceně v místě a čase obvyklé a v průběhu realizace projektu se nezvyšují uznatelné náklady bez objektivních důvodů, ani se nesnižují na úkor rozsahu a kvality stavby.
- 2) **Projekt je hospodárný s mírnými nedostatky** – uplatněné náklady byly v souladu s nastavenými podmínkami a odpovídaly stanoveným limitům pro příslušné programy. Celková nabídková cena investičních akcí překračuje předpokládanou hodnotu veřejné zakázky bez objektivních důvodů. Smluvní podmínky s dodavatelem obsahují drobné nedostatky. Cena byla zvýšena během realizace projektu bez náležitého odůvodnění, přesto je důvod pro zvýšení ceny zřejmý.
- 3) **Projekt je hospodárný pouze omezeně** – existuje vyšší riziko pro hospodárnost vynaložených prostředků, ale stále nelze konstatovat, že peněžní prostředky byly vynaloženy neekonomicky. Vyskytují se nedostatky jako např. překročení stanovených limitů a fakturace položek nebo množství, které neodpovídalo skutečnosti, dále nedostatky, které mohly ovlivnit výběr nejvhodnější nabídky a nedostatky ve smluvních podmínkách pro řízení dodavatelských vztahů.
- 4) **Projekt je neekonomický** – projekt obsahuje zásadní nedostatky. Rozpočet projektu byl výrazně překročen bez řádného doložení, velká část výdajů nesouvisela s realizací projektu, výdaje projektu byly uplatněny v rámci jiného projektu nebo při výběru nejvhodnějšího dodavatele nepostupoval zadavatel v souladu s předpisy a podmínkami pro výběr.

Kritéria hodnocení účelnosti

- 1) **Projekt je účelný** – projekt byl řádně realizován a jeho realizací bylo dosaženo stanovených cílů, výsledků a výstupů projektu. Je prokázána potřeba projektu a jeho přínos.
- 2) **Projekt je účelný s mírnými nedostatky** – Cíle projektu jsou obecné, neměřitelné a jejich dosažení lze ověřit omezeně. Projekt řeší zvýšení ochrany před povodněmi a suchem, ale některé nedostatky odstraňuje jen částečně. Vliv těchto přetrvávajících nedostatků na ochranu před povodněmi a suchem není významný.
- 3) **Projekt je účelný pouze omezeně** – projekt (popř. některé jeho části) má nedostatky, které způsobují nebo mohou způsobovat nižší úroveň plnění jeho cílů a očekávaných výsledků/přínosů, popř. neplnění některých z nich. Realizace tak přináší jen částečné zlepšení stávajícího stavu, ale nelze ještě konstatovat, že vynaložené prostředky nejsou účelné.
- 4) **Projekt je neúčelný** – při realizaci projektu byly závažně porušeny podmínky čerpání dotací (např. byly proplaceny stavební práce nesouvisící s budováním protipovodňové ochrany). Stanovené cíle projektu nebyly splněny. Projekt neplní funkci, neexistuje ani důvodný předpoklad pro plnění funkce v budoucnu.

Fotodokumentace projektu DVT Jenečský potok č. 129D392004006

Foto č. 1: Stav projektu v době jeho dokončení

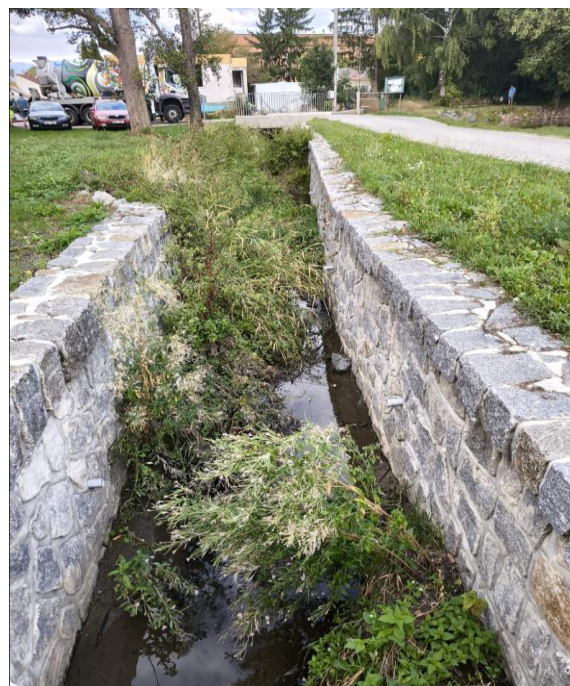
Zdroj: fotodokumentace Povodí Vltavy ze dne 12. 8. 2022.

Foto č. 2: Stav projektu zjištěný kontrolou NKÚ

Zdroj: kontrola NKÚ na místě ze dne 14. 8. 2025.

Foto č. 3: Stav projektu zjištěný kontrolou NKÚ

Zdroj: kontrola NKÚ na místě ze dne 5. 9. 2025.

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu
Ročník 34.

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Komunardů 1634/44, 170 00 Praha 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 430

E-mail: vestnik@nku.gov.cz

Částka 1/2026 vyšla dne 31. března 2026

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)

